BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
25 D
22

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

85
A
14

Digitized by Google

Clericor. Reg. S. Silvestri.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BEATI ANDREÆ AVELLINI

Clerici Regularis

Neapolis, & Panormi Patroni

Vita.

A FRANCISCO BOLVITO

Neapolitano Clerico Regulari

Tribus Libris conſcripta.

BLIOT. S. SILVE | BLIOT. S. SILVE

Neapoli Apud Lazarum Scorrigium
Anno Sacro. M.DC.XXV.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMIS
NOBILIVM
ORDINIBVS,
Ac Fideliſsimo Populo, Ciuitatis Neapolis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FRANCISCVS BOLVITVS CLERICVS REGVLARIS S.P.S.

COLLEGI vnum velut in faſcem B.Andreæ Auellini geſta; inque eius virtutes ac miracula, indiculum digeſsi. Hũc verò alteri, quàm Vobis offerendi, Illuſtriſsimi Ordd. Fideliſsime Pop. nec poteſtas adeſt, nec voluntas. Abeſt certè illa. Hac etenim opella ceu rediuiuus Andreas, ſponte ſua ad vos venit, qui viuẽs Veſter fuit. Sexaginta ſiquidem ferè annorum ſpatio Ciuitatem ipſe Veſtram incolens, Vobis indefeſſo ſemper animo laborauit. Vobis ſudorem, & ſanguinem fudit.

Veſtros calles aſsiduò calcatu in animarum ſalutem protriuit. Vtque ſemel dicam; tot ingentium ac mirabilium à ſe patratorum, perpetuum ferè theatrum, nobiliſsimũ hoc Neapolitanum. Vobis tandem occubuit: quos fœdere patrocinij ſempiterno, beato ſui pignore voluit fœderatos. Cũ ſplendeſcat nunc inter Cęli accolas radiatus, fulgeantq; eius oculi abſterſa mortalitatis lacrima Dei intuitu feliciſsimi; auet ille, imò ambit videri Vobis à iuſto meritorum arbitro, pro tot laboribus, non accepiſſe periturum peritura; ſed æternatum æterna. Et exemplo ſui, notos & amicos ac vniuerſim cunctos (vix enim pauculos reor inueniri, quibus non vel de facie cognitus) ad vitutem allicere. Quis venientẽ ad Vos detineat, currentem remoretur? At neque ſi poſſem ego vellem. In tot quippe beneficiorum teſtamen ad æternitatem famæ conſpirantium, quibus occaſione Andreani relatus in Beatorum cenſum, à Vobis ſumus cumulati, grandius aut melius quod offeramus non habemus, quàm Andream ipſum. Peculiare huic fuit, præter ea, quæ cum alijs habet communia qui indeflexili Apoſtolicæ

Sedis

Sedis iudicio, Beatitudinis honores ſunt conſecuti; quòd palmam breuiore curſu fuit aſſecutus In illis ſiquidem habuit moras ſuas diſpartitis gradibus matura cunctatio, in hoc celeritas feſtinationem, feſtinatio velocitatem. Quod, vt Pontificis Summi, quem Deus diu Eccleſiæ ſuæ ſeruet incolumem, factum magnificentia & benignitate, admirabundi prædicamus: ſic ſollicita Veſtra munificentia & pietate, gratabundi laudamus. Multos præterea annos ſepulchrum eius publicè venerati; ne cogitantibus quidem nobis, Patronum eum ac Tutelarem Vrbi Veſtræ aſciuiſtis. Sed vota noſtra nequaquam fatigaſtis: quin obuia & propera liberalitate præueniſtis ea, proni beneficia in nos effundere vtraque manu: ac ſoliti non præſtita, ſed præſtanda computare. Renouatis itaque ſemper gaudia, redintegratis lætitiam. Sed nullam datis gratitudinis requiem in vetere beneficio; quia adiungitis illicò nouum. Vt oculi in quos ſubita & valida lux venit, conniuent & clauduntur: ſic nobis pectus in larga Veſtra humanitate perfuſum & confuſum. Fateremur intereà, qui immunes ſumus in vos adeo munes, eſſe

nos in Veſtro ære: vtque boni debitores, dilata ſolutione, confeſsionem offerremus; & debere nos ac debituros hac veluti ſyngrapha conſignaremus, ſi beneficium, mutuum repoſceret: Sed mutuum reſpuit,cùm ſit maieſtate ſua præcellens. Nihil itaque nobis reliquum, niſi vt hunc ipſum Patronum Veſtrũ hiſce pagellis deſcriptum Vobis reddamus: ipſumq; in cœlis regnantem precabundi pro Vobis interpellemus: pharum & lucentem ignem in fluctuante iſto mari: Solem tempeſtiuis imbribus aridam hanc tellurem irroraturum. Quod calidè cuncti facimus & ex animo. E Domo noſtra Sanctorum Apoſtolorum, Kalendis Decembribus Anni Sacri M.DC.XXV.

D.VIN.

Digitized by Google

D. VINCENTIVS GILIBERTVS

Congreg. Clericorum Regularium Præpoſitus Generalis.

CVm libros tres P. D. Franciſci Boluiti noſtræ Religionis Sacerdotis, DE VITA B. ANDREÆ AVELLINI eiuſdem Religionis; aliquot ex noſtris Theologis, quibus id commiſimus, diligenter examinauerint, & in lucem edi poſſe affirmauerint: Nos quoque, vt in lucem edantur, facultatem concedimus: modò ij annuant, ad quos pertinet. In quorum fidem has præſentès dedimus manu noſtra ſubſcriptas, ſolitoq; noſtro ſigillo munitas. Romæ die 3. Maij 1625.

D. Vincentius Gilibertus Præpoſitus Generalis.

✝ Locus ſigilli

SYLLABVS CAPITVM.

LIBRI PRIMI CAPITA.

I. *Andreæ ortus, educatio, & prima erumpentis virtutis germina.* fol. 1

II. *Clericali militiæ aſcribitur: & puerorum catechiſmo vacat.* fol. 5

III. *Inſidiæ in caput ipſius. Acceſſus ad Neapolitanam Ciuitatem. Virginitatis, & Legum laurea.* 7

IV. *Sacerdotio initiatur. Petro Foſcareno Clerico Regulari neceſſitudine iungitur, cuius exemplo mirificè proficit.* 9

V. *Qualem & quantum virum ſibi elegerit ſpiritus ſui Ducem.* 12

VI. *Fori deteſtandi occaſio.* 18

VII. *Ob ſacrarum Virginum tutelam, ter in facie crudeliter ſauciatur.* 19

VIII. *In clericorum Regularium Religione, ſolemnia vota Deo nuncupat.* 24

IX. *Vrbis loca ſancta veneratur. Ieremiam Iſachinum, Bernardinum Cardinalem Trauenſem, & Paulum IV. P.O.M. Clericos Regulares admiratur.* 28

X. *Iacobum Molanum in extremo conflictu contra Dæmonem ſuis precibus iuuat.* 33

XI. *Nouitijs inſtruendis præficitur.* 36

XII. *Obitus Magiſtri ſui Marinonij. Hiſpanica profectio tentata.* 37

XIII. *Neapolitanæ Domus Præpoſitus creatur. Venatus inſignem peccatorem, noctu à Dæmonibus vexatur.* 41

XIV. *Mediolanenſem Domum à S.Carolo erectam incolit.* 45

XV. *Acta eius in Placentina Ciuitate: & obſequia in Farneſios.* 48

XVI. Lon-

XVI. Lombardiæ Prouinciam luſtrat. Ab equo raptatur inoffenſus. 55
XVII. Scrupulis angitur ſuæ ſalutis; & Baptiſtam Vernaciam conſulit. 56
XVIII. Io. Franciſco Solario ſe tradit regendum. 60
XIX. Mediolanenſem Domum moderatur, egregio S. Caroli teſtimonio decoratus. 62
XX. Chriſti humanitas illi ſe inter mirificum ſplendorem obijcit. Placentiam reuertitur. Solarij animam cœlum petiiſſe atteſtatur. 66
XXI. Neapolim reuerſus, ſecundò Neapolitanam domum regit. 69
XXII. Tumultuata plebe, Neapolitanæ Ciuitatis periclitantem quietem fulcit. 72
XXIII. Romanæ, & Neapolitanæ Prouinciæ Viſitator. 75
XXIV. Aegreſcens periculosè, ſanatur mirè. Viceprępoſitus Neapolitanus. 80
XXV. Sanctorum Auguſtini, Dominici, ac Thomæ Aquinatis in ipſum tutela. 83
XXVI. Reliqua eius vita vſque ad mortem; & huius vicinæ prædictiones. 87
XXVII. Superato humani generis hoſte, ſāctiſſimè moritur. 91
XXVIII. Admiranda, eius ſepulturam conſequuta, ſanguinis præſertim è cadauere emanatio. 97
XXIX. Andreæ facies exterior. 103

LIBRI SECVNDI CAPITA.

Qui eſt, De Virtutibus.

I. ANdreæ Prudentia. 105
II. Spirituum diſcretio. 112
III. Abſtinentia. 117
IV. Patientia. 123
V. Comitas, & Manſuetudo. 128

VI. Hu-

VI. *Humilitas.* 134
VII. *Pauor.* 142
VIII. *Paupertas.* 145
IX. *Caſtimonia.* 250
X. *Obedientia.* 253
XI. *Orationis ſtudium, & efficacia.* 154
XII. *Prophetiæ donum.* 166
XIII. *Abſentium, & arcanorum cordis introſpectio.* 174
XIV. *Regularis diſciplinæ zelus.* 180
XV. *Poteſtas in Dæmones.* 186
XVI. *Religio.* 190
XVII. *Zelus ſalutis animarũ, & charitas in proximos.* 197

LIBRI TERTII CAPITA.
Qui eſt, De Miraculis, & Apparitionibus.

I. *Languor varius in Principe fœmina curatus.* 208
II. *Ab oculo laborans, doloris fit expers.* ibid.
III. *Succurrit Patriæ incendio penè extinctæ.* 209
IV. *Apoplecticæ, & ſeptuagenariæ reſtituitur ſalus, protenditur vita.* 211
V. *Ferocientem, ac fugientem equum ſuo baculo compeſcit. Vẽtorũ vim eluſis nautis ſuo arbitratu dirigit.* 212
VI. *Pluuio cœlo minimè irroratur, & ſuperno tunc fulgore illuſtratur.* 213
VII. *Medici caſum, verbo medicatur. In periculoſo itinere, ſocius cuius ſubijt tergum, eius ſarcinam non ſentit.* 217
VIII. *In partu, & à partu liberata, alijſque languoribus alia.* 219

Mira-

MIRACVLA POST MORTEM.

IX. NAufragio erepti. 221
X. Biennis puer ad vitam reuocatur. 222
XI. Mirus, & varius morbus in Virgine Religioſa abducitur, & inducitur. 224
XII. Claudicans corrigitur. Lateris coſta ſuo loco reſtituuntur. 227
XIII. Infans cęcus lumen recipit: Auditum ſurdus. 228
XIV. Multiplex ſanitas adoleſcentulę variis morbis confectę. 229
XV. Tibię fędum vlcus ſanatur. 232
XVI. Pueri, p̄ mortuis reputati, ſpiritũ, & vitã recipiũt. 233
XVII. Quidã à cędis cuſtodia, bina B. apparitione liberatur. 234
XVIII. Furioſus menti reſtituitur. Caſu & ruina quidam liberatur. 235
XIX. Puelli claudicantes explicatis greſſibus erecti. 236
XX. Angina, exanthemata, & cephalalgia curata. 237
XXI. Malus Genius, iniuſto ſuo domicilio exturbatur. Gutturis tumor ęquatur. 239
XXII. Obiecto cuidam viſo, educit ex eo Beatus ſcelus quadriennali obliuione conſepultum. 240
XXIII. Serici, & auri admirabile incrementum, exornandę Beati Imagini. 242
XXIV. Carneę glandes, & floccus oculi auferuntur. 243
XXV. Plures deſperatis morbis ereptę. 244
XXVI. Alij à ſcelere patrando reuocati. 247
XXVII. Multa multis, per B. veſtes, collata beneficia. 248
XXVIII. Calceo varij languores curantur, & eius ſolea atrociores. 250
XXIX. Morborum animi medela. 251
XXX. Salutares aliquot Beati apparitiones. 253
XXXI. De duracino Perſico Beati manu plantato. 258

Odor

XXXII. *Odor, Splendor, Motus, & Sudor in Beati Imaginibus.* 260
XXXIII. *Beati capillis prona, & prompta beneficia.* 263
XXXIV. *Inſignis Arthritici, & Loripedis ſanatio.* 267
XXXV. *Crebra item alia, & certa varij generis miracula.* 270
XXXVI. *De Beati ſanguine mirabilium inſtrumento admirabili.* 274
XXXVII. *Andrea gloria cælitus manifeſtatur.* 281
XXXVIII. *Deus ipſe, eiuſque Parens Virgo, Andreæ apud ſe potentiam mortalibus propalant.* 285
XXXIX. *Fama ſanctitatis Beati, eiuſque ſepulchri veneratio.* 287
XL. *Relatio eius in Beatorum Catalogum.* 290
XLI. *Aſciſcitur Panormitanæ Vrbis protector.* 295
XLII. *Eum ſibi Neapolitana Ciuitas in Patronum adoptat.* 298

FINIS.

Digitized by Google

Inclina Deus meus aurem tuam, et audi: aperi oculos tuos, et vide Ciuitatem super quam inuocatum eſt nomen tuum. Dan. ix.

B·ANDREAS CLER·REG·CIVITATIS NEAPOLITANÆ PROTECTOR ET PRON·

Digitized by Google

DE VITA B. ANDREAE AVELLINI CLERICI REGVLARIS, NEAPOLITANAE, AC PANORMITANAE Ciuitatis Patroni.

Liber Primus.

ANDREAE ORTVS, EDVCATIO, & prima erumpentis virtutis germina.

CAPVT I.

ROBORATRIX Chriſti pugilum Roma, arcem adhuc non ſuſpexerat, quam diuino planè nutu, B.P.N. Caietanus Thienęus illic erat moliturus; nouam ſcilicet, & omnium primã Regularium Clericorum Religionem: cùm, in ea Regni Neapolitani Prouincia, quæ Lucania dicitur, eiuſque Oppido præcipuo, cui nomen Caſtro-nouo; eiuſce molis architectus Deus, lapidem expoliebat pręgrandem, ornamento illi futurum & munimento. Is fuit Andreas Auellinus in lucem editus Mundi reparati anno Milleſimo quingenteſimo vigeſimo; cùm Petri nauiculam regeret Leo decimus, rerumque potiretur Carolus V. Cęſar Hiſpaniarum Rex. Hoc eſt, quadriennio antequàm ex Apoſtolica facultate, intra cęterorum Religioſorum Ordinum numerum, infimus quoque hic Noſter adſcriberetur; & in quem, ipſe poſteà, labente anno Quinquageſimo ſexto eiuſdem ſæculi fuit aſcitus. Molis ex-

truendæ, finis; extructæ, fructus; fuit rebellem ſæculi illius malitiam, in omnem ſeſe nequitiam effundentem compeſcere; & futuri bono, gentem ibi cogere; indole, pronam; inſtitutione, vtilem bello. Id verò auſu magnanimo aggreſſus, cùm ijs numeris fuit adſcriptus; egregiè prǽſtitit Andreas, & robuſtè, in ſexagintannali militia ſua annos non plus è faſtis, quàm è ſtipendijs ſuis annumerans: præſtitit, inquam; cùm alibi, tùm in hac prǽcipuè Neapolitana Ciuitate, vbi olim Deo conſecratus, & octauò voluentis ſæculi anno penè nonagenarius, vita functus. Huic porrò perpetuum ipſe præſidium & ſubſidium: vt anteuertiſſe viſus ſit, quam nunc ipſa illi reddit cumulatè obſequij munificentiam, publica annua veneratione cum cereorum & argentei calicis oblatione, eiuſque inter Tutelares Patronos ſuos adſcriptione. Sed hæc, nequaquàm prætereunte manu tangenda; nos hiſce libris imus narratum, quos de eius vita, virtutibus, & miraculis, Chriſto duce & comite, bonorum omnium fonte conſcribimus; ſtylo ſincero, mente candida: non ex incerta vulgi fama, ſed ex iuratis in Canonizationis proceſſu teſtibus, cǽterisque publicæ fidei monumentis, atque ex opuſculorum ipſius autographis. Opportunum ſcriptionis tempus; cùm Apoſtolicǽ Sedis iudicio, ſextodecimo ab eius in paradiſum tranſitu anno; feſtinante in Iuſti ſui mercedem, Dominica benedictione; Beatus dictus eſt, & Sacra illi, in Templis noſtris inſtituta, dignusque habitus, qui in Sanctorum Catalogum Pontificio canoniſmo referri poſſit.

Igitur Andreǽ natale ſolum, vt diximus, Caſtrum fuit nouum; ex Patre Ioanne Auellino, Matre Margarita Apella: vbi ſalutari quoque lauacro regeneratus, & in cenſum filiorum Dei relatus, Lancellotti nomen accepit. Inter ipſas cunas, crepundia & vnguiculos; crepuſcula illuxiſſe ſanctioris vitǽ, ex eo liquet; quod ſemel edoctus, Redemptionis noſtrǽ ſigno ſe munire, illud ſponte ſua ac nullo

impel-

impellente ſæpiuſculè frequentabat. Infantilibus excuſſis faſcijs, & in grandiorem adſpiranti ætatem, non alia fuere chariora, quàm precum recitatio, Roſarij meditatio, Eccleſiarum viſitatio: matre non ſuadente ſolùm, verùm & admirante, fœmina in primis piiſsima; & Auunculo docente illius tunc oppidi Archipresbytero; à quo hauſta quoque fidei noſtræ rudimenta, ipſe cęteris pueris, imitata Magiſtri perſona & grauitate tradebat. Hic flos prçcurſor micantis indolis. Prima Grammaticæ initia in patrio didicit ſolo. Tùm in politiori literatura erudiendus, Seniſium mittitur, quod erat Caſtro-nouo conterminum. Et ſi verò id genus adoleſcentum, tantùm vt literarum phaleris inſigniri euadant, omnem nauant operam; paucam aut fortè nullam, vt per ſtudia literarum Dei metuentiores fiant; Lancellottus tamen vtrique rei vacans, vtramque feliciter eſt aſſecutus: & literas admittens, quæ ingenium excolerent; & virtutes, quæ probitatis pallio internè eum amicirent.

Et primum quidem bonæ mentis indicium, in ipſo adoleſcentiæ vere tunc dedit, cùm veternoſus humani generis hoſtis, ſuis laqueis, pedicis, viſcatiſque viminibus eum detinere conabatur. Erat Lancellottus inſigni præditus forma, quam præcipuè oculi venuſtabant: his muliercula, neſcio quæ, perditè capta, primùm pectoris eius robur, crebra munuſculorum miſsitatione euirare contendit: ſed incaſſum; ea etenim omnia, tanquam fœdi amoris illicia, conſtanter ille reſpuebat: poſt, dimoto ſipario, per ſui amoris conſciam, palàm illi aperit, ſauciatam ſe maximè potentiſsimis oculorum ipſius telis, ad amorem & amplexum illius exardeſcere. Ad hanc vocem conterritus & exanimatus adoleſcens; ſpiritu poſteà recepto viriliter reſpondens; *Abi, denuntia fœminæ*, inquit, *meis verbis, & hos ipſos meos oculos, quos illa deperit, nō aliorum, ſed hiſce meis manibus mihi eruturum, ſi Deus ipſe ratum habebit, ne cui offendendi Diui-*

ni Numinis anſam præbeam : diſcat porrò hinc, multò minus me ob volaticam voluptatem, virginitatis meæ decorem polluturum: diſcat, & reſipiſcat. Perculſa reſponſo fœmina, & ſi planè non reſipuit, ab ipſo tamen tentando deſtitit.

Ex hac velitatione glorioſè victori; nouæ paratæ ſunt inſidiæ, eò periculoſiores, quò & ipſe iam ſanguine calentior (ſextum enim decimum annum exceſſerat) & ab intimiore hoſte ac propiore. Remeantem ex Oppido Seniſij, excepere agnati omnes ac domeſtica familia cum gaudio; inter quos & eius quondam nutrix. Huius pectus, ipſo viſô, ſemel afflatum, ita æſtuare cæpit, vt flammam conſopire deſperaret, donec potiretur eius quod cōcupiſcebat: ęſtuātem animum; intra verecundiæ carceres, reuerentia illa quaſi materna cöercebat: vicit tamen libido; & protritus pudor, non fuit veritus ſuadere, cominùs adoleſcentem aggrediendum. Itaque ſumma nocte, poſt cęnam, & cùm ille labeculas ſuas, diurnasque actiones, ad examen vocaſſet, lectulumque dormiturus petijſſet; inuadit eum, nihil tale ab ea, quæ ipſum enutrierat, & fortè ad pietatem ſępiùs exſtimulauerat, metuentem: cubiculi fores occludit; geſtibusque obſcęnis, dictis blandis & procacibus, illecebras voluptates expoſcit. Ille corpus ſuum eò vſque honeſtatis & pudicitię domicilium, coinquinare veritus; ſimulque ſuccumbendi periculum ex repentino incurſu reformidans; aſtu, non verbis ſibi conſulendum ducit. Nefarium concubitum, ne fictitia quidem ſponſione promittit; ſed tantùm illam rogat, vt dùm ipſe neſcio quid interim negotij perficiat, ſuum aduentum in lectulo pręſtoletur. Altrix annuit; ſed protinùs ſe ludificatam vidit, egreſſus enim inde, inaſſuetę celeritatis veſtigijs, ad proximum cubiculum ſe recepit: vbi adducto oſtiolo validèque obſerato, nudusque ſuper nudam humum ſtratus, noctem totam lacrimarum imbre perfuſus orando tranſegit, gratias Deo agens, quòd à ſtimulis libidinoſę furię, intactum eum ſeruaſſet, feruentibusque depreca-

cus

tus precibus,ne vllo ſe vnquàm expugnari permitteret amore veſano. Bina ergo Cupidinis tela ictu irrito, in adoleſcentem Lancellottum in patrio adhuc lare degentem contorta fuere.

CLERICALI MILITIAE ASCRIBITVR; & puerorum catechiſmo vacat.

CAPVT II.

INdictum ſibi bellum à Diabolo eius caſtitatem expugnare ſatagente, iterato periculo, manifeſtè didicerat. Vnde ipſe quoque in inimicum armatus, decreuit haud ſegniter ſibi dormitandum, ſed vigili ſemper cura reſiſtendum & inſudandum. Vt autem validiùs pro caſtitate propugnaret; abiecto ſęculari, Clericalis militię cingulum induit. Induti, publicum voluit extare teſtimonium, die ſacri cenſus in pariete ędis ſacrę, ſua manu deſcripto; vnde tanquàm ex edito loco, hoſtem prouocaret ad pugnam: ac item perpetuum: concidit enim, temporis lapſu ędicula; non illa parietis pars,in qua illud exaratum.

Irarum porrò, haud multum viſum fuiſſet, ſi vnus ipſe contra hoſtem inſurgeret: quare machinatur alios quoque contra inimicum excire, atque ad defectionem ſollicitare. Vidit certè rudi illo ſęculo, homines permultos, interque eos etiam ſenio ferè confectos; quà malitia,quà inſcitia,eorũ ignoratione teneri,quorum ſcientia neceſſaria eſt ad ſalutem: & indoluit maximè. Inueterato morbo, ſera medicina, exiguę vtilitati futura ſperabatur. Illud ſupererat ſpei pręcauendis futuris morbis; ſi tenera puerorum corpuſcula condecorare quis potuiſſet bona mente; mentem in ſuperuenturos annos roborare,contra lubricum ętatis,obuios errores, fraudulentas inſidias, imminentia pericula: ipſe hoc ſibi, Diuina pręeunte gratia,aſſumpſit: formandi ſcilicet ingenia

genia puerorum ad virtutem, ne vitijs informarentur, ſeu potiùs deformarentur. Obſeruat ergo, in tractu illo multa eſſe Caſtro-nouo contermina Oppida & Vicos; in quorum vnoquoque vel ſaltem frequentioribus, ſi ſchola erigeretur cathechiſtica, magna fieret militantium Chriſto Domino acceſſio, ad cuius poſtea caſtra, multi Diaboli transfugę poſſent tranſire. Ergo primùm in Oppido cui nomen Rocca-noua, catechiſmum ipſe docere cępit hac lege. Quotidie, ſummo mane aduocabantur pueri in certum locum; ibi vnius horę, ſpatio, fidei rudimenta diſcebant; inde ad Eccleſiam conueniebant; Numen precibus adorabant, Sacro aderant, tùm abibant. Occiduo ſole repetebatur inſtructio, & Litanię B. Virginis recitabantur. Feſto die, prçter hæc, & ſermunculum manè audiebant, quo Fidei capita declarabantur, ac paræneſim ad bene viuendum; modusque præcipuè quo ſuis ſe quiſque peccatis expiaret, tradebatur. A prandio, omnes ij pueri candido induti amictu, incedentes bini & ſenili grauitate; orationem Dominicam intercà, vel Angelicam ſalutationem, aut cantiunculas alias concinentes, ipſo duce & comite, Oppidum aliquod non longè diſſitum petebant, excepti ab incolis obuijs, velutque peregrini, modò hanc, modò illam Eccleſiam deuotionis fama celebrem venerabundi adibant: ante noctem in Oppidum vndè digreſſi, redibant, Imagunculis Sãctorum calculis Roſarij, & eiuſmodi pijs puerorum illicijs, ab ipſo donati. In orbem inter multa Oppida diu ſic factum, occupato in ijs Catechiſmis Lancellotto, etiam poſt primum ſacrum ordinem ſuſceptum, & interim paternum ſolum inuiſente; nam, vt dixi, in vicinia erant Oppida. Pretium operę aliud non erat, niſi puerorum profectus: qui certè Diuini Numinis benignitate non fuit exiguus; vidit enim ipſe ſimul, & germen, & ſurgentem ſegetem, & inſtantem meſſem virtutum. Vix vna, aut altera vice id à Rocca-noua factum, cùm confluere cęperunt ad ipſum agmina puerorum. Hi omnes, timorem ingenuum

fontem

fontem pietatis hauſere,cuius præſidio tuti,præteruehere potuerunt vada improbitatis,& nequitię. Hę ipſorum iucunditates, luſus, & oblectamenta. Hinc ſolida gaudia parentum,experientium eos promptos,faciles,ac ductiles in paterno obſequio. Viſi ſunt etiam ea occaſione,ſenes nonnulli repueraſcentes,vt Chriſti myſterijs imbuerentur; & quos à publico catechiſmi loco pudor arcebat, in latibulis domorum diſcenda diſcentes,pueriſque ſe ſubdentes de repentè è diſcipulis,Magiſtris factis.

INSIDIAE IN CAPVT IPSIVS. Acceſſus ad Neapolitanam Ciuitatem. Virginitatis, & Legum Laurea.

CAPVT III.

A Militiæ Tyrunculo, ſemel atque iterum, turpiter ſe deiectum indignatus aduerſarius, erectaque nuper ab ipſo adoleſcente catechiſtica ſchola, eius ſe gladio penitùs confodiendum arbitratus,copias inſtaurat, crudeleſque in eum exſuſcitat iras,quibus ambuſti,ipsũ omnino de medio tollerent. Accidit enim,honeſtorum quorumdam virorum conſanguineã,pudicitię ſuæ iacturam fuiſſe paſſam. Illi præcipiti conſilio, rati, non ab alio, quàm à Lancellotto eam proſtitutam, ad illius necem deſęuire conſultò deliberant: dumque anxiè ſolliciti tanquam venatici canes eum quęritant,tutatus fuit innocentem Deus,qui ſuos premi,opprimi non patitur;verèque ſonte inuento, ab eo illi, omni Diuino timore ablegato,proſtitutionis pœnas abundè ſumpſerunt. Mater cui omnia comperta fuere, filium atque adeo ſua viſcera à ſe diuelli paſſa fuit, ne aliquando innoxium lugere cogeretur occiſum. Neapolim illum deſtinat, altero quem tantùm habebat filio cui nomen Nicolao Antonio, in ſenectutis ſuæ ſolatium domi reſeruato: commeatum illi parat, & ſu-

& ſupellectilem ex paupertatis ſuę cenſu, locupletiſſimamq; adiungit ſalutarium monitorum, quæ toto ille hauſit pectore: dumque ſe viæ committit, comitem ſe illi adiungit ad vſq; ſecundum ab Oppido lapidem, locum ſcilicet vbi Cappella erat B. Virgini ſacra, quam, recitatis eius litanijs conſalutauere: indè ſuppreſſo dolore qui in diſcedendi confinio creuerat, veneratus matrem, vię ſe tradidit.

Et ipſum quidem è patrio ſolo, non fœmineus mortis timor pellexit, ſed quo cęteri incitantur, amplitudinis amor: vt nempe, familiæ decus quale quale eſſet quod à maioribus acceperat, auctius, quà ſcientię, quà opum auxilio ad poſteros tranſmitteret. Verùm antagoniſtam ſuum, quem toties laceſſitus ſemper glorioſè proculcauerat, vbique habuit aduerſantem. Neapolim itaq; cùm appuliſſet, vix in contubernio, quod erat prope Eccleſiam Diui Petri Cęleſtini, pedem fixerat, cùm Diaboli apparuere conamina ipſius animum per emiſſarias ſuas cateruatim conuolitantes, impuritate labefactare ſtudentis. Vna etenim inter ipſas effręnatior, intuita pulcherrimum iuuenem ſolitariè quippiam aliquandò ſecum meditantem, opportunitatem temporis nacta, noxijq; amoris oeſtro percita, irruit in eius amplexus, & oſcula. Anceps conſilij in ſubitario inſultu adoleſcens, vt ex ijs tandem tricis enodem ſe euolueret; expreſſo exemplo à caſtitatis prototypo Ioſepho, fugam velociſſimus arripit, cunctis quæ ad vitę neceſſitatem in contubernio depoſuerat, ceu venenato fœminę halitu infectis, ibidem relictis; quod ſelegit libentiùs, quàm illibatum Virginitatis florem in conſpurcationis periculum vocare. Ac de ſui puritate iam ſollicito, irrequieta intereà fuere domicilia, incertæque ſedes, ne quę mulier, ex cohabitationis diuturnitate, eius titillaretur amore.

Cęterùm tertiò iam obſcęnitatis petitus inſidijs; tertiò diuina fauente gratia victor; vt ęternum Virginitatis amorē intemeratus coleret, ac ne caſtitas precaria, aut in ſpeciē

tantùm

tantùm quęſita videretur, perpetuo eam muniuit propoſito pudicitię, perpetuoq; timoris vallo circumſepſit: perpetuo, inquam, etenim nonagenarius ferè, animi vigore obtuſus, ieiuniis emaceratus, viribus emaciatus, diuturno labore feſſus; adhùc tamē de caſtitatis caſu in extremo vitę halitu fuit trepidus; quòd videret ſe nondùm vinculis huius carneę compagis reſolutum. Quòd verò ſciret libidinis nutriculam non aliam eſſe, quàm deſidiam, roburq; ſpiritus ſegnitia langueſcere; in eam ſic fuit armatus, vt nullo vnquam diei momentò quieſceret, legum ſcientię addiſcendę nauans ſedulam operam, quodq; ab ijs addiſcendis ſupererat tempus, muſicæ impendens, qua decens videbatur ſacris addictum, ſaltē leuiter imbui. Impigrè laboranti, nullisq; voluptatum illecebris retardato, aut futilibus occupationibus eneruato, ad maturam frugem ſtudiorum ſemina confecta, Doctoratusq; Laurea & inſignia cum plauſu collata.

SACERDOTIO INITIATVR. PETRO FOSCARENO Clerico Regulari neceſſitudine iungitur, & eius exemplo mirificè proficit.

CAPVT IV.

IVris Laurea donatus, ſemet Chriſto per Sacerdotii ſuſceptionem ſtatuit conſecrare; quo tandem in Aede Maiori rite fuit initiatus. Ei mox, vt notę bonitatis viro, ac legum peritia prędito, excipiendarum Chriſti fidelium Confeſſionum facultas fuit collata. Perſenſit illicò, ſibi, vt pote Diuinorum beneficiorum mole obruto, vitę quam incęperat tenorem firmiùs exequendum, ac maximè ardores in pœnitentię ſtudio conduplicandos, vt dignum ſeſe exhiberet ſacris Altaribus miniſtrum. Adhuc tamen nubecula quadam animus eius caligabat, qua obnubilatus, ſplendorē Numinis Diuini in corde ſuo radiantem, minimè introſpiciebat.

Erat ea, vaſta quædam ſemperuè hians cupiditas ſplendoris, amplitudinis, opum; ad quæ arduo licet, ac difficili itinere, & per obſtantia quæque contendere, minimè formidabat: nam quæ fortè aliorum ignauiæ fuiſſent inaceſſa, virtuti ſuæ putabat futura ſuperabilia: augebatque famem, ipſius ingenium, quantæcunque diſciplinæ capax. Itaque vt gradum aliquem cõſcenderet, imperauit ſibi, nullis ſe caſibus quamuis atrocibus irritãdum, nullo ictu percutiendum, nullo proſternendum; nihil ſpectaturum, niſi vnde gloria ſibi naſci potuiſſet; quamquàm non impetu temerario, aut inſolenti; ſed rationis ductu, & ex ſuorum probitate morum. Hac igitur turgidus gloria, veluti quodam cippo cöercitus detinebatur.

Commiſeratus hominis languorem Magnus ille animarum Medicus, è cœleſti ſuo panario, eduxit magna tanto morbo pharmaca. Domum noſtram Neapolitanam moderabatur tunc Petrus, ex antiquiſſima, & iampridem Veronæ extincta familia Foſcarena. Hic in adoleſcentiæ vere Lutetiam profectus, ſub celebri Magiſtro Antonio Solerio lauream Doctoris Pariſienſis aſſecutus fuerat, & Cancellarij Baiocenſis Eccleſiæ dignitate, Italus inter Gallos donatus, & pingui etiam Sacerdotio in patria ſua. Hæc tamen honoris decora, Petro non fuerant magna, non fuerant concupiſcenda; quòd apud ipſum, ea tantùm eminerent & excellerent, quæ humilitatem ſaperent; pro hac omnis ei fuerat contentio; pro hac præpinguia illa beneficia aſpernatus, in abiectiſſimum ſeſe Religionis noſtræ ſtatum demiſerat. Hũc adibat ſæpiſſimè Lancellottus; hoc eſt, Pariſienſem Doctorem, & in animarum cura verſatum, famaque apud Neapolitanos celeberrimum, Nouitius in ſacra diſciplina tradenda, & pro conſcientiæ, vt vocant, Caſuum difficultatibus enodandis; interim venerando eius aſpectu & modeſtia illectus, ac morum ſuauitate detentus. Dùm ei, quem primum ex Noſtris cognouit, neceſſitudine iungitur, quam crebra illa colloquia fouebant; vulgatur quod humilitatis ergo tectum aliquan-

aliquandiu fuerat; Franciſcum I. Galliæ Regem, Epiſcopatus Baiocenſis Cathedram Petro contuliſſe, Oratorique ſuo mandaſſe, vt apud Pontificem Paulum III. id diligentiſſimè curaret, prorſusque & omninò conficeret. Petrum verò in honorum deſpectu immotum, in propoſiti ſui conſtantia obfirmatum, ſpecioſum titulum ampla pendentem patrimonia repudiaſſe; Aulicorum preces, quorum permultas acceperat literas, eluctatum; Regi ipſi eum extra cancellos humilis vitæ, quam elegerat, vi abripere nitenti, toto conatu obſtitiſſe & reſtitiſſe. Quati cæpit horum fama honoripeta Lancellottus, ſuorum ſpe meritorum verticem attollere ſatagens, atque ad faſtigia honorum & opima Sacerdotia ſuſpirans: & iam reflectere in quem impegerat: intueri hominem probitatis cunctæque doctrinæ ſpecimen: virtutis veram propaginem: virum inter humilia, inconcuſſa ſecuritate tranquillum: exilem & magnum, & maiorem ſe magno cùm reſpuit magna. Hunc fortè conſultiùs ſapere, honorũ deſpectu, virtutum cæterarum ſaporem condientem; ſe potius deſipere inani faſtu infatuatum, ac turgidum; & vereri ne gratioſo, ac plauſibili errore ſibi ipſe ſuppalpet, dùm tumentia præcordia, meritorum ſpe quaſi ventoſo folle videtur inflare.

Foſcarenus intereà vertente anno Milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, Cœlum petijt; & petijſſe certò creditum eſt ex patientia cæterisque virtutibus, quarum ſpecimen ſemper quidem, ſed maximè in languoris illa diuturnitate præbuerat; cùm præſertim à cœleſtium contemplatione, precum Diuinarum recitatione nunquam deſtitiſſet. Intrante hebdomada ſancta morbi vis inualuit: Vitam ipſius non vltra diem cæteri protendere; ipſe moriturum ſe eodem die quo Dominus rediuiuus exurgeret, affirmare. Effectu vaticinium comprobatum. Conuenêre in decumbentis cellulam Noſtri, exeuntem animam Pſalmis & orationibus de more comitaturi. Inter cæteros, Pſalmus *De profundis*

fundis,recitatur,cùm ad illum perueniũt verſum, *Si iniquitates obſeruaueris Domine, Domine quis ſuſtinebit?* Petrus qui iam triduum pœnè mortuus iacuerat, familiari verſu excitus, præuertit alternantem Chorum Patrum, ac ſonora diſtinctaq; voce, ter ſequentem quo recreari ſolebat, ſubdit; *Quia apud Dominum miſericordia, & copioſa apud eum redẽptio:* eoq; vix completo,tradit ſpiritum Redemptori. Funus ipſius poſteà magno populorũ concurſu ob viri ſanctitatem veneratum. Verſat hęc animo Lancellottus, tacitusq; contemplatur; qualem vitæ exitum ſortitus fuerit homo per ſolidam introrſus virtutem honores quoſcunque ſumma deſpicientia calcans; qui tamen dùm inglorius eſſe cupit gloriam ſibi comparauit æternam.

QVALEM, ET QVANTVM VIRVM SIBI elegerit ſpiritus ſui Ducem.

CAPVT V.

QVatiebant iſta; adhuc tamen non concutiebant Lancellottum, quẽ inflantes ſpiritus, in eam crepidinem ſenſim & latenter deferebant, vnde facilis futurus fuiſſet caſus in imas voragines, ni opportunè manum ſuam in eius auxiliũ protẽdiſſet Deus. Etenim adeunti frequentius Domũ S.Pauli,vt Foſcarenũ conſuleret; cognitus fuit quoq; Sanctus planè Vir Ioannes Marinonius (hoc enim vulgari cognomine appellabatur,ſeu Sanctus Dei) Huic ſe totũ erudiendum tradidit, & toto illo octo annorũ ſpatio quo in ſæculo demoratus eſt,perpetuum ipſum habuit ſpiritus ſui Ducẽ. Vt primũ cũ ipſo collocutus eſt, detumeſcentibus cænodoxiæ & philargiriæ fluctibus, vidit limina tãtùm ſe ſpiritualis vitę couſq; ſalutaſſe,quia ſalutare odiũ ſui adhuc minimè adiunxerat, & omnimodã voluntatis ſuæ abnegationẽ. Abdicato ergo gloriæ & diuitiarũ appetitu,oculis deſiderãtibus

Chriſtum, nihil mundi huius amplius dignabatur aſpicere; propriã exinde cõpeſcendo volũtatẽ, ęternùm firmato decreto; Dei ſuum traditum imperium, ſibique relictum obſequiũ, illis tantùm verbis, tùm pro corporis, tùm pro ſpiritus indigentijs Numen deinceps apprecaturo, *Fiat Domine volũtas tua*; quod perpetuũ poſtea fuit eius Symbolũ ac teſſera.

Erat tunc annorum viginti ſeptem: tantaque fuit cœleſti dulcedine in hoc mentis propoſito ſuperinfuſus, vt ex hoc tempore, non ex glorioſè repetita illa de hoſte victoria, aut relatu in cenſum Sacerdotum, ſpiritus ſui primordia & conuerſionis initia deducenda duxerit; vt ſæpiſſimè faſſus eſt, cùm ad Auguſtinum Cardinalem Cuſanum ſcribens, vocat hunc vigeſimum ſeptimum annum, primum verę cognitionis Dei, mundanæque vanitatis. Luculentiùs autem in literis ad Aloyſium Caraſam Hoſtiliani Principem extremo vitæ ſuæ tempore datis, vbi cùm de inſatiabili gloriæ, & diuitiarum appetitu ageret, ſubdit: *Expertus ſum ego ipſe hæc omnia; nam à ſextodecimo ad vigeſimum ſeptimum ætatis meæ annum; Dæmonis fraude deceptus, æqualiumque meorum exemplo illectus, dignitatum, ac diuitiarum acquiſitioni totus inhiabam. Deus autem ignorantiæ meæ commiſeratus, magni cuiuſdam ſerui ſui opera, erroris me redarguit mei, tuncq; mundanorum amorem, deſiderium, & procurationẽ penitùs reliqui*. Huius porrò magni Dei ſerui, hoc eſt Ioannis Marinonij vitã, vulgauerunt varij; nos carptim tantùm aliqua delibabimus, vt tranſmiſſum in Lancellottum Ioannis ſpiritum, hoc eſt in ſobolem, gratiam Patris, lector intelligat.

Ortus eſt ipſe Venetijs, anno Milleſimo, quadringẽteſimo nonageſimo. Teneri ingenij, & mollioris ætatulæ informatores nactus fuit Aloyſium Lippomanum, & Ioannem Beneñſem ſidera ſæculi illius; quibus inſtitutoribus, rudimenta ſpei ſuum habuere incrementum: nam Sacerdotio inſignitus fuit, & Canonicatu Eccleſiæ S. Marci decoratus. Vt autem arctiori nexu Chriſto iungeretur, ſęculo nuncium

miſit,

miſit, & in Religionem noſtram vix quadrimulam adſcitus fuit, adſcribente B. Patre noſtro Caietano. Cùm prima veſtigia in ſolo noſtro poneret, ea vſurpauit verba, quæ olim egregius Chriſti athleta, & Pontifex Sanctiſſimus Clemens ad ſuos pro fide commiliones: *Non meis meritis ad vos me miſit Dominus veſtris coronis participem fieri*. Beato poſtmodum Caietano Neapolim petituro, comes & ſocius adiunctus, Domum Neapolitanam annis viginti nouem incoluit, & vndeuiginti magno cum animarum fructu rexit. Victum porrò ipſius appellare quiuis potuiſſet proprij corporis cruciatum, perpetuumque innocentiæ tenorem: Cibus etenim ipſius parcus fuit, ac tenuis, & quo vix valetudo fulciri poſſet. Menſæ dum accumberet, edentibus cęteris, panē tantummodo guſtabat, & obſonij loco pauculas herbulas. Ægrotanti iuſſit aliquando Medicus perdicem comedere; percontatus ęger, quanti auis veniret? audiuit, quatuor carolenis; & ſanctè tunc contra medicum inſurrexit, quòd epulis quęſitioribus, & multo auro partis; cupedijs potiùs palati conſuleret, quàm vitę, quocumque tandem victu ſuſtentandę. Dormientis cubile aſſeres fuere, ac ſępius nuda quoque humus. Somnum non vltra tertiam horam protendebat. Noctium nulla pręteribat, in qua ſaltem ſemel ferreo catenarum flagello, proprij attritione corpuſculi, in ſe non animaduerteret. Carnem his blanditijs ita compeſcuit, vt Virginitatis florem intactum toto vitę ſuę tempore aſſeruaſſe creditus ſit.

Religioſam paupertatem, & coluit eximiè, & amauit feruidè. Dum Prępoſitum egit, ſi caſu inter lectionem ſacrā, qua comedentium animi reficiebantur, nomine tenus ea ſuis ſe ſe auribus inſinuaſſet, vidiſſes hominem comedendi oblitum, naturę quodam impetu ex ſtimulatum & adactum, ad eius laudes concelebrandas. At aperiente manum ſuam bonorum omnium largitore Deo, ad Nos paſcendos supernè tantum auxilium expectantes; replebatur quidem ingenti

genti lætitia, paternã Dei expertus benignitatem; ſed hanc, inſtillatus mœror ſubleuatæ paupertatis temperabat: vnico enim hoc recreabatur ſolamine, ſi nempe neceſſariorum defectum pateretur. Perpeſſo autem aliquandiu, accurrebat opportunè Deus, vt extremę inopię meritum aſſecutus; & Diuino, cui impensè confidebat, patrocinio, minimè deſtitutus videretur. Quod frequentiſſimo euentu clariſſimum fuit; ſed illo in primis illuſtri, quando ad communem refectionem aduocatis fratribus, paucula tantùm panis fruſtula inuenta, & aurantium pomum ex domeſtico horto collectũ, in ſingula capita appoſitum: inſolito tunc ille repletus gaudio, ac mirum in modum exultabundus, hortatur ſuos, grates Deo fuſiùs impendendas; *cumulatioris*, inquiens, *fuiſſè beneficij, quòd diurno, nocturnoque labore fractis, ne panis quidem fruſtulis exſaturari liceret*. Quod, dùm impensè exaggerat, ecce ianitor admonet, ad fores oſtij adſtare incognitum, qui non illius tantùm diei, ſed & multorum victum, inſperatò attulit.

Nemo illo humilior, aut abiectior fuit; inque cæterarum virtutum auguſto conſeſſu, hæc fuit pręcipuè conſpicua. Valetudinarij & culinę vaſa ipſe mundare: Domum ipſe euerriculo purgare: Hoſpitum pedes, ſuis ipſe manibus lauare: Literarum eius ſubſcriptio hęc erat, *Ioannes ſenex & peccator*. Iniurijs appetiti cor, nunquam viſum fuit amareſcere, ſed ſemper inturbatum, &, quod ipſum etiam offendentem poſſet tranquillare: appetentior quippe erat iniuriæ ferendę, quàm fuiſſet aduerſarius faciendę. Cuidam veniam deprecãti, quòd caſu tranſeuntem ſe colluuiali, ac putida aqua collutulaſſet; *Eccur, autem?* reſpondit; *non alia certè aqua hæc tellus irriganda erat*. Dignitates & honoris culmina omni conatu auerſabatur, vt non niſi recuſanti & contra eas enitenti fuerint collatę. Sed omnes exeruit vires, cùm Archiepiſcopatu Neapolitano à Paulo IV. P. O. M. fuit decorandus. Nam accitum Neapoli, fruſtrà eloquentiſ-

ſimus,

ſimus, ac diſertiſſimus Pontifex ſuadere conatus fuit, obfirmato animo oneri obſiſtentem, & non verbis ſolùm, ſed lacrimis acerrimè contendentem, quibus flexus fuit Pontificis animus demirati eius conſtantiam, ac deſperantis ſe verbis aliquid poſſe proficere. Dimiſſo colloquio, ſolum vbi ad Pontificis pedes ſupplicabundus iacuerat, abundanti lacrimarum imbre perfuſum apparuit. Et Neapolim, velut poſt liminio reuerſus, ſolemni hymno in gratiarum actionem, benefactorem Deum iuit veneratum.

Heröem tantum, voluit adhùc Deus ſuo more aduerſis explorare, ac virtutum robur ad trutinam infirmitatum appendere: nam prę lacrimarum frequentia opthalmia premebatur. Iſchiade prętereà, ſeu coxendicum morbo laborauit. Dura multa in languore, ſed patientia ipſius facta lenia: totum corpus tabeſcebat, animi ne minimum quidem ægreſcebat. Viſus eſt quandoque dolenter illacrimari; putauit aliquis, prę nimietate dolorum; at ipſe ſeriò, quòd, vt alijs faceret ſatis, medicorum & medicaminum ſolamina cogeretur adhibere: medicamentis tamen, ſic volente Deo, medendi vis omnis tunc excuſſa fuit.

Precandi, vt diximus, aſſiduitate, ſupra quàm dici poteſt, detentus fuit: frequenter in oratione perdius, frequentiſſimè pernox fuit, vt meritò genibus callum obduxiſſe viſus fuerit. Dùm iter faceret, ſi à diuerſorij vicinia Templum fuiſſet diſſitum ad quod oraturus properaret, in ipſomet diuerſorio clancularium locum venabatur, vbi ſemotus à ſocijs, cum ſuperis iucundaretur. In Pſalmodia, inundari ſe delitijs, hand poterat diſſimulare, & manifeſtè diffuſus ille per faciem ardor id coarguebat, ſenſuumque extimorum receſſus, & abſona quædam vocis modulatio, quam vix retundere poterat ſonora Patrũ voce, ea fini ipſum in Choro circumuallantium. Ad Euchariſticum autem epulum nunquàm acceſſit, niſi producta in longum temporis ſpatium oratione; tanta ſpiritus dulcedine in ſacrificando delibutus,

vt re-

vt remiſſas lacrimarũ habenas haud poſſet adducere, quod ſolemne erat in epotando ſalutari Calice,& quotieſcunque Dominicæ Paſſionis myſteria celebrarentur. Aliquoties etiã contigit, Hiſtoriã legentẽ percuſſi alapa Domini, ad Altare, ipſa fer.vj.in Paraſceue populi multitudine circũfusũ,intimo cordis dolore percelli,deciduũq; in terrã prolabi cũ percuſſo Domino. Tanta autẽ contẽplationis ſuauitate ſupereffuſus, non exiguã tamen partẽ curarũ proximo iuuando impertijt.

Corporis morbis medelam præbuit vtilem,vtiliorem animi languoribus. Seuerum enim quendam Fundanum, in opuſcula quædam Græca à ſe Latiò donata nimis affectum, tunc reddidit ſanitati; cùm illa,accenſa pyra combuſſit. Morientibus in extremo conflictu ſtrenuè aderat; nam certò ſperabatur,tutò illum hinc decedere, ad quem morientem ipſe non dedignaretur accedere. Sed quo plus proximo auxiliares prębuit manus,Verbi Dei fuit prędicatio,vt plurimũ extẽporanea,& pro re nata,ſẽper autẽ poſt Deũ oratione cõſultũ: verborũ phaleris, ceù curioſitatis irritamentis, haud ornata; ſed eloquio robuſto dotata, & vi quadã ineluctabili ac triũphatrice animorũ,audientes totos poteſtate quadam mirabili transformans; vtq; ſemel dicã, ex Apoſtolico ſchemate: quod,Hieronymus Cardinalis Seripãdus,& Epiſcopi, Cornelius Muſſus Bituntinus, Sebaſtianus Minturnus Vgẽtinus,& Galeatius Florimontius Sueſſanus; ac Ioannes Frãciſcus Lombardus Canonicus Neapolitanus; & è Societate Ieſu,Iacobus Laines,& Alphonſus Salmeron,ipſius quondã Neapoli auditores, Tridenti ferè omnes, dùm in Cõcilio de Cõcionatorũ reformatione agerent,ſæpius fuerũt atteſtati.

Fuiſſe autem dæmonibus cum tanto viro implacabile odium,nemo dubitabit, furentibus in hominem innocentiæ ſtola exornatum, virtutumque agmine roboratum; ſed ab illo generosè protritis: vti & ipſum inferis inviſum, ſuperis fuiſſe chariſſimum. Sed hæc proſequi noſtri minimè eſt inſtituti, qui virtutes tantùm ipſius, & neque omnes prorsùs,

ſuſcepimus delineándas. Plura qui volet vitam eius percurrat, quæ anno huius ſæculi ſextodecimo è typis Romanis prodijt cum Superiorum permiſſu.

Hunc vitæ ſuæ arbitrum ſibi delegit Lancellottus: & ex tali Magiſtro irrigua ducta in eum ſanctitatis fluenta.

FORI DETESTANDI OCCASIO.

CAPVT VI.

NVnc de ſemita in viam. Legum, vt iam diximus laurea donatus Lancellottus, patrocinandi munus in Eccleſiaſtico foro ſuſcepit. Amicum ſibi familiaritate coniunctiſſimum, iniuſtè quidam tunc diuexabat. Lancellottus iudicij acrimonia, & ingenij acie exacutus, aduocauit ad eius patrocinium vires induſtriæ, ſolertiam forenſem, præſidia doctrinæ, decora eloquentiæ: Sed inter tot adiumenta rei ſui, leuiculo etiam mendacio officiosè vſus fuit, quo veritatem obnubilauit. Ex antiqua ipſe conſuetudine; antequam lectum peteret, aliquid è Sacra ſcriptura lectitabat; ſiue vt Dominico eloquio diem obſignaret; ſiue vt matura pararet amuleta contra nocturnas dæmonum illuſiones. Ea nocte, legenti, obuia fuere ea Sapientiæ verba, quæ habent, *Os quod mentitur occidit animam*. Quibus, velut ſibi dictis, tremefactus, exiſtimauit mendacio illo tanquàm venenato gladio peremptam à ſe & iugulatam animam ſuam. Cruciabatur, diſcruciabatur, intimisque ærumnis tabeſcebat mens propriæ mortis rea, externorumque deſtituta ſolamine, implacabili luctu ſe ipſam deflebat amarè. Noctem totam duxit inſomnem, amariſſimis intereà lacrimis ſtratum corrigans. Vt primùm diluxit, ante Marinonium ſiſtit ſe ſupremi Iudicis reum, ac in ſemet iratus; *Itàne*, inquit, *in verum auſus ſum ſubdola verba proferre? ac de induſtria veritati integumenta poſui? Ergo literas appetij, quæ mihi ductrices eſſent, non*

ad atria

ad atria veræ ſapientiæ, & penetralia virtutum, ſed ad concinnandos mendaciorum fucos? Abuſus ſum ad nequitiam dotibus quæ mihi debebant eſſe opifices ſanctitatis. Siccine pro amico ſapui, ac Deo meo minimè placui? Cadere potui, & cecidi, oculatus ego, nulla lucri ſpe irretitus, amicitiæ tantùm ſtimulis actus; At linguam locaturo mercenariam, pecunioſo ex cauſæ victoria futuro, honoris incrementa captaturo, heu quot mendaciorum myriades cumulabuntur: Abeant ergo roſtra, valeant fora: Exardeſcant cæteri patrocinandi deſiderio: Mihi, ad mentiendum procliuitatem experto, omnis mentiendi occaſio (ea autem eſſet patrocinatio) deuitanda; nec alia deinceps cura, quàm ad perfectionis ſtudium curſu concito properare, vt cæleſtibus quotidie paſtum epulis decet; proximumque meum, non amplius lingua, ſed oratione tutari. Probat id Marinonius, conceptiſque votis ad Altaris miniſterium matureſcentibus, ſic fuit Lancellotti animus obfirmatus, vt ſibi in poſterum ab aduocatione interdixerit. Hoc facto emendatus & emundatus, perpetuus factus eſt oſor mendacij, ſimplicitatis ſectator ſtudioſiſſimus, patenſque veritatis promptuarium: abominatus quidquid, etiam leuitate, aut incogitantia, loqui poſſet lingua in fraudis obſequium.

OB SACRARVM VIRGINVM TVTELAM ter in facie crudeliter ſauciatur.

CAPVT VII.

STadium vitæ ſpiritualis alacriter decurrenti Lancellotto, ſolidiora præbuit alimenta, & fortiora, is de quo nuper egimus Marinonius, qui in ſpiritu eum fouendum ſuſceperat. Erat tunc Neapoli Cænobium Sacrarum Virginum ſub Archangeli Michaëlis tutela ex D. Benedicti inſtituto, quarũ priſtinus ſpiritus ardor languefactus cernebatur, interiorque mentis vigor lapideſcens ac ſterileſcens. Neapolita-

nam Eccleſiam eo tempore Ioannis Petri Carafæ Cardinalis Theatini Archiepiſcopi Neapolitani nomine, moderabatur Scipio ille Rebiba, quem ipſe poſteà ad Summi Pontificatus apicem euectus, in Purpuratorum Patrum Sacrum Collegium cooptauit. Huius pectus collapſis aliquarum ex ijs Virginũ moribus pœnè lancinabatur: qui tãdem tanquã ad extremã opem, ad Marinonium confugit. Anxium verò iubet hic bono eſſe animo; in promptu citum remedium haberi, Virginum cuſtodiam vni Lancellotto ſpectatæ virtutis Sacerdoti demandandam. Annuit Rebiba, immo & grates addidit. Accerſito ergo Lancellotto; arcem illam olim benè munitam, tunc malè propugnatam, Rebibæ nomine tuendam illi tradit Marinonius; imperatque, vt apud Deum cauſam Virginum agat, nec ceſſet fatigare precibus cęlum, quoad flectat Numen, opemque impetret præſentem. Lancellottus inuicto robore, ac operoſa ſedulitate, incipit caſura ſubſtentare, ſegreges diligenter conquirere, vt Chriſti faciat congreges; perpetuiſque excubijs inuigilare in ouile ſibi concreditum; nec veretur fidem ſuam pro ipſarum tutela, ad ſanguinis vſque profuſionem obligare. Primùm itaque Eccleſiam ijs ampliorem conſtruit, vbi tanquam in proprio thalamo, ſponſi ſui Chriſti delitijs poſſent abundantiùs perfrui: tùm diligenter curat Monaſterij clauſuram cõcludi, ne quà aliquis in illud irrumpere poſſit, idq; lapidibus ad fabros ſuis etiam quandoq; humeris aduectis. Ad hæc, quæcumque ijs ad cibum neceſſaria forent, ipſe cõemebat; ne qua illę temporalium indigentia præpedirentur; neu inter ipſas ac ſæculares, vlla, ob illata beneficia coaleſceret amicitia.

Verùm his & ſimilibus non aliud factum, quàm (vt eſt in parœmia) ăerem verberare, aut milium terebrare. Aliquibus enim ex ijs ardui voti pertæſis, ſub ſacro velamine caro æſtuabat, nec compeſci poterat: & ecce ex inſidioſi veteratoris arte adoleſcentẽ quendam, Virginis cuiuſpiam ibidẽ in-

clusæ

cluſæ amore captum. Hunc ad meliorem frugem reuocare nititur Lancellottus, ſed nequidquam: cùmq; ipſius cauſa aditum ad optata flagitia obſeptum videret; furenti adoleſcens ac præcipiti animo in ipſum deſæuit. Immiſſa itaque ſatellitum infernalium biga, eum in propria domo trucidandum mandat; ad quam illi diuertentes, cùm nunquam antea viſum, minimè cognoſcerent, ab eodemmet obuio ſciſcitati ſunt; vbi nam eſſet Lancellottus? Et ipſe, ex vultu minaci, aſpectuque truci, coniectatus ad ſe mactandum illos accurriſſe; ſiue potiùs Diuino monitu illuſtratus; ambiguo ſed prudenti minimèq; callido reſponſo reſpondit, Lancellottũ ante ex indigitato oſtio trãſiſſe, quod certè veriſſimum erat: dumque acti rabie circumſpectant illi, & queritant, qua effugerit via; ipſe domo egreſſus, vitæ conſuluit ſuæ. Rem narrauit Marinonio Lancellottus timidiuſculè; ſed hunc Apoſtolicis ille verbis roboratum, *nondum*, effatus, *vſque ad ſanguinem reſtitiſti* (quaſi ex alta ſpecula quid olim futurum præuidens) ad Rebibam remiſit: Iſte verò, vt cominùs hoſtem arcere poſſet, iubet ipſum intra ſepta Monaſterij ſedem ſibi ac domicilium figere. Fuit ibi caſus eius ſæpius pertentatus: nam deuexo iam die, earum nonnullæ, virginali flammeo detectæ, mammiſque nudatis, mentitæ confitendi voluntatem, quę vergeret in impudicitiam, ipſum adibant: ſed operante Diuina gratia, nonnullæ in lacrimas effuſę, veniam à Deo precabantur; alijs interim per ſubdolas Dęmonis artes ad optima quęque obſurdeſcentibus. Sed vt ad adoleſcentem redeamus; is deluſus, ſcelus ſcelere cumulat, veſtigatque audaciſſimum hominem, quà precibus, quà pecunia fœdiùs corruptum; cogniti Lancellotti necem, vel ad minus oris contumelioſam vulnerationem, in ipſo medio foro, in ipſa etiam ſacra ara pollicentem. Tenduntur vndique inſidię, iamque pręda in caſſes coniecta exiſtimatur: poſtridiè enim eius diei, primo diluculo, ingreditur Lancellottus Templum D. Agrip-

pino Epiſcopo vni ex Neapolitanis Tutelaribus ſacrum; ouiculas ſibi creditas Principi Paſtorum commendaturus; vt ex terrena caula ad ſpiritualem aulam eas dignaretur transferre. Exultabundus facinoroſus ille, veſtigijs eius inhæret, nefariam innocentis cædem patraturus: ſed intuitus hominem in genua ad orationem procumbentem, pœnè corporis exortem, & ex ipſo vultu cœli accolis quàm ſimillimum; interno afflatu conterritus, non eſt auſus in eũ ſtringere gladium, quem carne tãtùm hominem, cætera Angelum credebat: ſic Deo ſupplicem ſuum tutante.

Adoleſcentis animus fracto ſemel atq; iterum cędis conſilio minimè fractus, vela dat furori; & ex ipſis tartari faucibus accitum hominem, locupletiore promiſſo adigit ad eum vbicunque tandem inuentum, quacunque via de medio tollendum: hic auidiùs potiùs, quàm audaciùs mandata eius executus, prę trepidatione haud ſatis valido vulnere os eius deturpauit. Spreuit impauidus hæc diaboli territamenta Lancellottus, nec de cuſtodiæ vigilia quidpiam remiſit; quin potiùs animi voluptatibus circumfluere viſus eſt, omni periculorum & ærumnarum ſenſu obruto, ac ſe neci deſtinatum & Martyrij candidatum exiſtimare; atque ex inflicto vulnere eo ſpiritus ardore ſuccendi, vt enixè poſteà rogaret; ſi qua eſſet pro ipſo, cęleſti mercede munerandus, ea certè alia non eſſet, quàm, vt leuiter percuſſo, atrociora quàm primùm infringerentur vulnera. Præſtò adfuit roganti Deus: vix enim ab oratione ſurrexerat; cùm ipſum ad ſua pergentem negotia, bini truculentorum hominum adoriuntur, & valido vulnere altèque defixo à dextra per medias nares in ſiniſtram genam, venerandam ipſius faciem conſauciant. Statim fluere ſanguis ex inciſa arteria, oris fœditas inſpici, illudque neceſſariò proſpici, vt, vel mors ſit obeunda, vel contumelioſè dehoneſtato, ignominioſa vita viuendum, quorum alterutrum erat in optatis perditi adoleſcentis. Sed qui iam ardenter expetiuerat, vt corpus ſuum ob Virginum

tutelam

tutelam ante Deum holocauſtum caderet; excepit ſecuro pectore ferrum, immotus inter medios gladios furentis ſicarij. Quò tamen pergeret omni terrenorum ope deſtitutus homo, vt ſauciato corpori medelam præberet? Ad illud ipſum animæ ſuæ confugium Marinonium Neapolitanæ tunc Domus Præpoſitum; vt, cuius ſuaſu Virginum cuſtodiæ inuigilatum fuerat; eiuſdem auxilio accepta pro ijs vulnera ſanarentur. Exceptus eſt, fotus, recreatus: mixtæ vtrinque lacrimæ manantem toto triduo perenni fluxu ſanguinem coæquantes; ex eo præcipuè, quòd militi ſuo ſtipendia duplicaſſet Summus Imperator. Aduocati Chirurgi, quorum artem dirigente Magno illo cęleſti medico, obſtupeſcentibus cunctis, nedum ſanata fuere vulnera, ſed eo pacto cicatrix obducta, vt ſigno nullo relicto, nulli poſtea, etiam ipſorũ conſcio patuerint. Hęc ſunt tria illa vulnera, quorum vicẽ abundè rependit Deus, totidem in mortui corpuſculo inflictis: è quibus profluus ſanguis, non iam ad ignominiam pedibus fuit incedentium proculcatus; ſed ad gloriam, argenteis reconditorijs aſſeruatus, tanquàm ſanitatum & gratiarum officina, vt nos ipſi alias narrabimus.

Licet autem adoleſcens ille, impiusque ſicarius humanæ iuſtitiæ vindictam effugiſſe crederentur; perpetuùm obticente Lancellotto, & ipſi etiam Proregi per ſuos adminiſtros auctorem, ſeu patratorem criminis efflagitanti, reos occulente; memori tamen irę cęleſti, in arrogantiæ cumulo debitas pœnas exſoluerunt, ſenſeruntque mox à tergo vindicem Deum. Nam adoleſcens, breui ad ipſos gradus Eccleſiæ B. Pauli gladio fuit confoſſus; ſcelera ſua in extrema illa hora minimè confeſſus. Sicarius ad triremes ob alia ſcelera damnatus ibi miſerrimè demortuus eſt. Monialis tanti cauſa mali, dum perpurgando corpori pharmaca ſumeret; vltimo ipſius hauſtu, ſpiritum emiſit, ac vitam amiſit, cuius protenſionem per eas ſalutares potiones ſollicita ſatagebat. Monaſterium denique, nonnullarum ſalute Monialium pœnè

deſpe-

deſperata, à Noſtro Cardinali Aretio Neapolitano Archiepiſcopo deſtructum fuit, ſuperſtitibus in varia eiuſdem ordinis Cęnobia iuſſis commigrare.

IN CLERICORVM REGVLARIVM Religione ſolemnia vota Deo nuncupat.

CAPVT VIII.

AErumnarum pro Virginum tutela perpeſſione; Deum inter, & Lancellottū ea coiuit neceſſitudo, vt penetralibus cordis eius ardentiore fulgore colluſtratis, viſus ſit Dominus animam illius omnino ſibi vindicare, atque adiungere voluiſſe. Itaque cępit hic, receſſuum ſuorum introſpectu ſecum diſcutere, quanam in tuta arce res animę ſuę collocaſſet: nam diutiùs inter ſęculi ambages commoraturo, certum aliquod veneni genus timendum erat; quo, ſubductus pietati, eriperetur Chriſto. Intuebatur quoque mancipato ſibi per caſtitatis votum, ad compedum illam trigam verè diuinam, adhuc reliquos eſſe binos: Paupertatis nempe; quæ per terrenorum deſpectum firmiùs Deo adhęreſceret; & Obedientię, per quam ſe illi mactaret hoſtiam. Conſiderabat etiam Athleta Chriſti, in ſpiritus paleſtra, victorioſiùs triumphare eum qui alieno viuens arbitratu cęcaque obſequij alacritate, collato multorum ſtudio, validiore manu cōmunē hoſtē adoriri poteſt; dū pugnantibus vniuerſis, ſinguli vincunt. Ad hęc, ad progignendam ſpiritualium frugem, Religioſum ſolum millecuplò eſſe ſęculari feracius. Vellicabat autem maximè ipſius memoriam, ſanctę illius ſodalitatis conuerſatio, qua ſauciato ſibi & vulnerum curationi intento, illis diebus frui datum fuerat, inter Noſtros verſato: Perfricabat, nec iniuria: Nam, Marinonio Domus Prępoſito, Otium proſcriptum ęternùm exulabat; Opes humanę omnes egeſtati & inopię poſthabitę; Libertas ſubiectione volun-

voluntaria lętanter commutata. Exardeſcentia cuiuſque viſcera in animarum ſalute procuranda. Effuſę perpetuò cum feruore preces. Media nocte alacriter Domino laudes decantatę. Litatum quotidie cum lacrimis Redemptionis ſacrificio. Vitijs extirpandis indictum implacabile bellum. Quid plura? Memorabatur vidiſſe ſe ibi homines, in media Ciuitate extra Ciuitatem, in mundo extra mundum; & pœnè mortuos ante mortem.

Ergo captus ſanctitate congreſſus eorum Patrum, & admiratione virtutis, ſupplicabundus pergit ad Marinonium, eique arcana pectoris aperit, ardentis cordis deſideria nudat. Neutro de Numinis voluntate dubitante; in Clericorum Regularium Religionem admittitur, ipſo peruigilio Aſſumptionis Deiparę in cęlum, anno ſalutis humanę Milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto, & ab inſtituta religione trigeſimo ſecundo, ætatis verò ſuę trigeſimo ſexto. Qui religioni noſtrę nomen dant; primùm per quadrimeſtre tanquam hoſpites in prima probatione inſtituuntur: quo exacto, nomen ipſum, vt plurimùm, cum veteri homine exuunt, atque ad Habitum, & Probationis annum admittuntur. Lancellottus quoque ad huius inſtituti formam quadrimeſtri exacto, mutato nomine, audiuit Andreas; pro nominis ethymo robuſtè fortis, ac in dæmonis lucta ſuccũbere neſcius; ad ipſas verò cruces gliſcente animo geſtiens.

Nouum ſubijt Andreæ pectori robur ad perfectionis ſtudiũ; & noua ſuppeditata ſtatim occaſio ex conuictu alterius, qui inſequenti ſemeſtri ei adauctus eſt ad Probationem. Is fuit Paulus Aretius, legum peritiam aſſecutus, quam Philoſophię & Græcarum literarum cognitio venuſtabat, & poſitiuæ Theologiæ ſcientia decorabat; quibus dignitatem Conſiliarij Neapolitani Regni fuerat aſſecutus. Huius ſtationis illum intellexerat Paulus eſſe ſcopum; protegere bonos; emendare malos: Tribunal ſic firmauerat, vt cathedra factum eſſet iuſtitiæ, aſylum innocentium, ſcopulus nocentium:

centium: nullis vnquam flexus donis; nam inſpectore Deo cauſas trutinabat: quinimmò ex ingenuo fonte liberalitatis & charitatis, egeſtati litigantium ſæpe ipſe ſuccurrebat, ne ij cauſa caderent; incredibili interim humilitate, contẽtus modeſtia pro fama, & re pro laude. Elegerat Paulus animæ ſuæ moderatorem, ſuarumque expiatorem culparum Marinonium, quem adibat ſæpiſſimè. Hoc ſuaſore, cùm iã ſeptenniũ, æqua ſemper lance ius cuique ſuum reddidiſſet, emerſit è tenaci mundi cœno, cùm quadraginta ſex annorum eſſet, ac in Religionem aufugit; vt in ea, in ſorte ac humilitate fratrum Laicorum animæ conſuleret ſuę. Vbi id per Vrbem vulgatum fuit; accurrit magno concurſu miſerorum turba ad Domus noſtræ ianuam; eiulatu miſerabili clamantium, peremptam iuſtitiam, ſublatum ſibi refugium. Perſtitit ille ſemper infracto pectore; ſolemnibusque votis Deo nuncupatis, immaculatè, ac ſanctè per viginti & vnum annos in Religione vixit; eluctatus ter Philippi II Regis Catholici potentiam, eum ad Epiſcopatum Caſtri-maris ad Stabias, & Cotronenſem, & Archiepiſcopatum Brunduſinũ pinguiorum tunc reddituum, nominantis. Manus tamen dare coactus eſt Chriſti Vicario, Sanctiſſimoque Pontifici Pio V. quo in virtute Spiritus ſancti præcipiente, Eccleſię Placentinę Paſtor fuit deſignatus, & in S. R. E. Cardinalium numerum cooptatus, & ab eius ſucceſſore Gregorio XIII Archiepiſcopatui Neapolitano Præſul datus. Mutua ergo Paulus & Andreas contentione certabant, pręcipuè ad primas humilitatis capeſſendas. Optauerat Paulus, vt abiectioribus vilioribusque Domus miniſterijs vacaret, à Clericali gradu abſtinere. Negatum id illi, ac ſub obedientię pręcepto imperatum, vt ſacris ſe ordinibus inſigniri pateretur. Hoc verò ne deſiderare quidem Andreę permiſſum, iamdiù ante ad eum gradum in ſęculo euectò. Coniunctim tamen demittebantur, eòuſque vt viliſſima appetere, abiectiſſima exequi, omnium atteri pedibus, glorioſum ęſtimarent: ac in

nouo

nouo vitæ genere quam elegerant iam veteramentarij, detritos calceos manibus ipſimet ſibi conſuerent ſuis. Tanti eſt, amoris Diuini telis ſemel ictum eſſe. Hæc libenter ſunt nobis commemorata; vt par in terris commilitonum, æquali in cęlis gloria coronatum; æquali in terris honore decorandum, detur ſperari. Non enim caſu, ſed diuino potiùs nutu factum exiſtimamus, vt labente huius ſęculi anno vigeſimo quarto, quo iſta ſcribimus; quando Beatorum faſtis Apoſtolico diplomate adſcriptus eſt Andreas; exeruerit Paulus caput, & notus inſurrexerit; educente nemine, præterquàm illo, qui de tenebris lumen facit ſplendeſcere; tanta ſanctitatis fama, tanta miraculorum frequentia; vt Decio S. R. E. Cardinali Carafæ Archiepiſcopo Neapolitano de ſui prædeceſſoris honore ſollicito, ad incudem viſum fuerit omnia vocare, teſteſque ſuper ijs Sacramento adigere, ad Apoſtolicam poſtea ſedem cuncta tranſmiſſuro.

Sed ad noſtra reuertamur. Palmam præripuiſſe in humilitatis curſu viſus eſt Andreas. Decumbentis enim in lectulo ſenis, quem diuturni morbi vis, impotem mentis fecerat, cura illi demandata fuit. Suſcepti ſui, dum phreneſi corriperetur (correptus eſt autem viginti menſium ſpatio, quoad ſcilicet vixit) nec vim temperare, nec ferociam compeſcere valebat: totus in eius obſequio occupabatur, dum cibare illum, & à ſordibus purgare cogeretur; attamē iniurioſis verbis, pugnis, & calcibus ab eo immaniter impetebatur: Sed incenſum ac flagrantem Andreæ animum eæ contumeliæ paſcebant, quantalibet voluntate paratum obſequi, peritū humilitatem cum patientia miſcere. His autem, alijſque dum Probaretur, egregiè geſtis, ad ſui elationem minimè exultans; ſed ad Auctorem Deum cuncta referens; virtute in obſequendo, demiſſione in laudando; ſemper extra gloriam, nunquam extra merita fuit. Poſito tyrocinio, expletoque Probationis tempore, Profeſſionis vota nuncupauit ſolemni ritu, ſummo animi feruore, pietatiſque ſenſu pœnè

incredibili, in D.Pauli templo ad Aram maximam, ipſo die vigeſimo quinto Ianuarij eius Conuerſioni dicato, anni Milleſimi, quingenteſimi quinquageſimi octaui. Conſtans fuit multorum ſententia, qui Andreæ ſpiritum aduerterunt; in eius ad Religionem acceſſu, impletum eſſe quod pluries repetito vaticinio Marinonius prædixerat: nimirum; ſe, naſcẽte Religione ad eam aduocatum, haud quidem vt primariũ lapidem ad fundamentum; ſed veluti rudem ac impolitum in ima abſcondendum, mortalium obtutu minimè dignum (humilitatis erant hæc verba.) Ea tamen adoleſcente, ab eodem Chriſto ædificij totius Architecto, adducendos alios lapides, eoſque ſectos, ac politos, ædificij faciem ac proſpectum mirificè exornaturos: Andreas etenim, vt diximus, religionem petijt ab eius inſtitutione trigeſimo ſecundo anno: At Marinonius inijt eam quadrimulam.

VRBIS LOCA SANCTA VENERATVR. Ieremiam Iſachinum, Bernardinum Cardinalem Tranenſem, & Paulum IV Pontificem Optimum Maximum, Clericos Regulares admiratur.

CAPVT IX.

RECenti Profeſſionis ſpiritu vegetus Andreas, in cęleſtiũ tantùm amorem totus ęxardeſcere viſus eſt. Horum autẽ cùm velut effigiatũ quoddam ſchema habeantur ſancta Vrbis loca; ad ea peregrinationẽ inſtituere (modò ij annuãt, quorũ nutibus ſe regendũ tradiderat) pertentat. Vetus id ei fuerat olim deſideriũ, ſed longè diuerſo fine: Nã furẽti tũc appetitu gloriæ, inſatiabiliq; cupidine diuitiarũ; ductu tamen vt diximus, rectè factorũ, nihil videbatur inuiũ aut lõginquũ; & eminere inter honeſta ſatagenti, ſuadebatur nullibi opportuniùs quàm Romæ viuendũ, vbi ſi quæ patraſſet egregia (& patraturũ ſe fidebat) tãquã in editiſſima orbis ſpecula forẽt

conſpicua

conſpicua. Diuinis poſteà introrſum illuminatus illuſtrationibus; quàm eſſent iſthæc omnia futilia;& cognouerat probè,& exprimebat apertè. Romanũ tamen iter, ſed inſtinctu Religionis,anxius sẽper meditabatur; ſollicitùsq; illud maturanti, nunquã arripere conceſſum; quà, quòd velut infans lactaneus à nutricio ſuo Marinonio,ne breui quidẽ temporis momento poſſet auelli; quà,quòd vigili præpediretur Sãctimonialiũ ſibi creditarũ cura. Præſenti autẽ tempore,id videbatur factu facillimum, à gregis cuſtodia liberato, & in albũ iam Noſtrorum aſcripto. Non ceſſat itaq; Marinonium efflagitare, vt eundi faciat facultatem, ac Peregrinantis habitu & charactere: nempe,vt liceat nudis pedibus incedere:ſtipem emendicatò colligere; negata,conuitijsq; dicto,factoue laceſſitum,non conqueri: internoctù, gratuito ſub cęlo hoſpitio frui: nihilq; non perpeti,quo ſpes increſcere,fides poſſet augeſcere. Marinonius feruorem ipſius demiratus,iuſtis rationibus probat,non eſſe ex Dei voluntate nimias illas ſeueritates; eſſe conſuetum Noſtrorum itinerandi modũ III. Nonas Aprilis anni Milleſimi quingenteſimi quinquageſimi noni, Romã peruenit. Et ſi verò vix quiſquã ſit eam adeuntium,qui naturę ipſius impulſu,Vrbẽ tot monimentis inclytã, tot prodigiorũ feracẽ non ſuſpiciat; ipſe tamen nullo curioſitatis pruritu ſollicitatus, cunctis extraneis cogitationibus valere iuſſis; ab ijs, quæ ex antiqua naſcebantur Gentilitate ſubducere aſpectũ: venerari ſanctos cineres: terram tot piorũ cędibus ſanctificatã,quęq; Apoſtolicũ ebiberat sãguinẽ exoſculari: locaq; alia ex alijs obire;ea pręſertim,quę Sanctorum Martyrum fuerant nobilitata triumphis: ibi ex imo pectore preces fundere,& inexplebili meritorum Chriſti theſauro diteſcere. Dum autem venerabundus aſpectat laureata Martyrum capita, erumpit rediuiuus Martyrij ardor,cuius ſe candidatum olim viderat; nec deſinit ſortem ſuam grauiter conqueri, cui minimè datum fuiſſet pro Chriſto ſanguinem fundere; ac facinoroſo illi ſubiraſci,qui

ictu

ictu validiore eum non percutiens, ex ipſis ſuis manibus palmam ſibi eripuerat, gloriæque Martyrij fecerat exortem. Efflaſſet porrò Andreas animam in Martyrum tumulis; ni hoc ſolamine recreatus, deliberaſſet ad proximos è peccatorum cœno liberandos pertinaci deinceps ſtudio ſe vacaturum, cum honoris etiam & vitæ iactura: ac Tyrannorum defectu, in corpus ſuum piè ſæuiturum; victus lautitias excluſurum; vigilijs, laboribus, macerationibus, vim eius omnem attenuaturum. Hoc itaque præcipuè bono in Romana peregrinatione ditatus fuit.

Acceſſere autem & alia, ex trium inſignium Noſtri Ordinis Virorum, qui tunc Romæ degebant, congreſſu; quorum meritorum ſeriem frequentiſſimo ſermone à Marinonio audierat. Primus eorum fuit Ieremias Iſachinus Salodienſis: hunc Ioannes Petrus Carafa Venetijs nouerat virtutum omnium condum & promum; factusque Pontifex ſummus Pauli IV nomine aſciuerat ab intimis cordis ſui ſecretis; vt nempe, & ſupremi faſtigij viri conſuetudine frueretur; & inter ipſos humanæ celſitudinis apices, imaginem apud ſe haberet humilis, ac Religioſæ vitæ, quam ipſe quoque duodecim annorum ſpatio tenuerat; & pro qua ſtatuenda plus ipſe cęteris, plus ipſo etiam B. Caietano laborauerat. Extra Venetum limen pedem extulerat Ieremias, ſed Pontificis præcepto cõercitus, ac promiſſo roboratus, nullo ſe impedimento detinendum, quin Clericali inſtituto, quoad fieri poſſet, victurus eſſet. Venit; contra diuitiarum & honoris affectum communia Aulæ vitia, eiuſque limina vix extremo pede terentium, fortiter munitus: & à neutro ipſorum ſe vnquam obſeſſum, illuſtribus poſtea exemplis comprobauit: Abundè quidem opum affluentia cumulatus; nam quadriēnio toto, quo ibi demoratus eſt, detritam veſtem ex vili panno contextam non renouauit, eademque ſemilacera Venetias Pontifice defuncto repetijt. Admiranda verò magis eius animi celſitudo eos honores contemnentis, qui tam

auidè expetuntur. Dictum aliquando illi fuit; inter ſchedulas à Pontifice in ſecretioribus capſulis ſepoſitas; inuentam, referentem ipſius aliorumque nomina, quos intrante Septembri, ſi vita comes fuiſſet, Purpura decreuerat ornare: Et ille, non ſortem indoluit ſuam; non Pontificis præproperum fatum: ſed infracto pectore conſtanter affirmauit, nunquam ſe fuiſſe adſenſurum, quin potiùs ſelecturũ irrequieto ſemper motu, incertiſque ſedibus vagari, mũdi totius extorrem. Hunc ſæpiſſimè Andreas adibat; ac de gloriæ, opumque contemptu ipſiſſimis venenatis iaculis quibus eius quõdam pectus fuerat ſauciatum, plus facto, quàm verbo dicentem audiebat: Deo nullam non arripiente occaſionem, malagma ad purulenti eius vlceris ſanitatem admouendi. Parem vitæ exitum (ne hoc reticeamus) ſortitus eſt Ieremias: ex Aulæ enim tumultibus liberatus, Mediolanenſem, ac Venetam Domum rexit. Dumque lues illa celeberrimas Italiæ Vrbes graſſata, Patauium quoque depaſceretur; ipſe eò Venetijs ad fratres ſuos curandos, igne Sancti Spiritus ſuccenſus accurrit; quorum ſeptem ad Cœlum tranſmiſſis, quibus ipſe ſua ſemper manu corporalia, & ſpiritualia adminiſtrauerat, quodque magis horreſcas tumulo etiam eos condiderat; octauus ipſe eodem quoque morbo ſublatus eſt; dextera Crucifixi imaginem habens, ſiniſtra ſacrarum precũ libellum, vnde egredienti animæ ſuæ precabatur; quas vix compleuerat, cùm in cęlum euolauit. Martyrum fortè catalogo aſcribendus, cum ijs quos Eccleſia pridie Kalend. Martias veneratur; id mortis genus ob incredibilem pietatem, & robuſtam fidem ſuſceptum, nihil à Martyrij ſplendore abeſſe decernens.

Vidit etiam Bernardinum Schottum Sabinenſem, primũ noſtri Agelli poſt quatuor primos Patres germen, S. R. E. tunc Cardinalem Tranenſem nuncupatum ab Eccleſia Tranenſi, ad quam electus, & à qua ad Placentinam poſtea trãſlatus fuerat. Huius viſendi ſummo ſtudio tenebatur Andreas

dreas: quippè quem audierat vnum inter tot eximios viros Romæ Oratorio Diuini amoris mancipatos, interritum ac intrepidum B. Caietano in erigendæ Religionis negotio adhæſiſſe; Aloyſio Lippomano, Iacobo Sadoleto, Gaſpare Contareno, Tullio Criſpoldo; & alijs ad vſque octo ſupra triginta, Inſtituti paupertate eò vſque in Eccleſia inauditi, pueriliter conterritis, & à promiſſo vacillantibus: cuiuſque Epiſtola de Regulari diſciplina Noſtrorum manibus terebatur (typis nunc excuſa) anno eius ſęculi vigeſimonono ad Patres Romæ in Generalibus Comitijs congregatos, Apoſtolico planè ſpiritu conſcripta. Audijſſe porrò eius pręcepta dici potuit Andreas, cùm eum coràm fuit intuitus; hoc eſt, virum Gręco, Hebraico, Caldeoque idiomate loquentem: Cęſari chariſſimum; apud quem trium Epiſcoporum Apoſtolicę ſedis Legatorum Theologus, de exitioſo illo Interim pro Catholicę fidei puritate ſępius egerat: Pontifici à conſilijs, & Confeſſionibus; Piſcatoris annulo diplomata Pontificia obſignantem: ſemper tamen ambitũ auerſantem, familiari Symbolo, *Abſtine, & ſuſtine*, contra mundi illecebras ſe munientem: ad quietem aſpirantem, & pro ea crebris lacrimis ſuſpirantem: ex Aulę tumultibus ad Noſtra, vel Caſſinatum Patrum clauſtra, tanquam ad Beatorum ſedes, anhelo curſu fugitantem. Libabat hos flores, florilegus Andreas; ac in ſemet infremebat; recogitans, quàm ipſe ardenter, quantulus homo, ad honores inhiaſſet deſpectos ſummis Viris, contra eos tàm generosè obluctatis.

Sed nullo maiore deſiderio vrgebatur Andreas, quàm vt Pauli IV Sanctiſſimos pedes exoſculari daretur: illum enim Religio ſemper venerabunda ſuſpexerat; multumque illi ſe debere profitebatur, quippè cùm, fama orbi notus & Epiſcopali dignitate reuerendus, Religionis negotium ipſe perfeciſſet; dũ B. Caietanus aſſiduę contemplationis dulcedine detentus eſſet: Et feliciter Andreę factum, eo tempore Romam adijſſe, quando ſedatis iam bellorum tumultibus, dæ-

monis

monis arte excitis; propinquis Vrbe ac Domo eiectis, redditaque Orbi pace; Pontifex ſe ac totum in vnam Catholicam fidem reparandam deprauatosque Aulæ mores corrigendos occupabat; ea animi tranquillitate ac ſegetum vber tate; vt proprio ipſe diceret ore, inde auſpicanda ſui Pontificatus initia. Eius eloquio ac maieſtate, mirum quàm fuerit animatus Andreas ac zelo Regularis obſeruantiæ, quam tunc maximè in cęteris Religioſorum cętibus moliebatur Pontifex, accenſus. Triginta quinque dierum ſpatio Romæ commoratus, VIII. Idus Maij Neapolim redijt.

IACOBVM MOLANVM IN EXTREMO conflictu contra Dæmones ſuis precibus iuuat.

CAPVT X.

INcrementa ſanctitatis in Andrea poſt Religionis ingreſſum dilucidè patentia; neminem non extimularunt ad eundem vitę ſtatum capeſſendum; ex ijs, qui Neapoli purioris vitæ ſemitas terebant. Inter cęteros, Iacobum Molanum excitarunt; Sacerdotem, qui tam rigidum ac ſeuerum imperium exercuerat in ſenſus & affectus ſuos, vt vita ipſius proponeretur cunctis tanquam perpetua morum cenſura: Hunc tamen occidua ętas roboris iam effœta, multorumque languorum ſcopulis illiſa, imparem oneri ſubeundo reddiderat. Verumtamen ipſe pro abundantia fiduciæ quam in Chriſtum habebat, cuncta ſperans prona & peruia, Marinonium adit Domus Neapolitanæ Præpoſitum, apud quem ſuas quoque labes expiabat, obnixèque deprecatur; vt ſe ad cęli atria breui, vt ſperabat, tranſiturũ; collocare velit in ſanctæ Religionis veſtibulo, ad quã recenti Andreæ exemplo excitabatur; additque ſe poſſe cũ Dei gratia & laborioſa pietate, ardua quęcumq; ſubire, confragoſa,

quæque complanare. At Marinonius,ſenij aliorumq; morborum agmine circumſtipato, ſuadet extra ſepta vitæ rigidioris extremum illum diem præſtolari, & bonis interim operibus ad illum ſeſe parare. Ægrè id tulit Iacobus, ac deſiderij vehementia adactus,occultas Confeſſario tetendit inſidias,ſibi tamen ſalutares. Primùm enim rogat,vt domeſticam ſuppellectilem ſuam tãtisper in ſacris illis ædibus cuſtodiat, donec è patria ſupremo Vale ſalutaturus conſanguineos & amicos redeat; quod impetratu ei fuit facillimũ. Tùm aliquot dierum elapſo interuallo, eiectum ſe domo à nouo eius conductore lamentatur, nec poſſibile eſſe paucorum dierum vſuræ,alteram domum reperire; publica hoſpitia incommoda eſſe ſeni, indecora Sacerdoti à turba ſeiungendo: vnicum ſibi ſupereſſe ſuffugium in eius charitate; tectum ſe tantummodò petere,prætereà nihil. Commiſeratus hominem Marinonius, iubet eum cum charitate recipi; in vnam ex noſtris cellis collocari; lectum ſterni, ac cætera ex noſtra paupertate apparari. Intereà Patres ad cœnam in Refectorio conuenerant: & ecce hoſpes in ipſo medio,humi ſtratus, ante omnes, perrumpens cęlum vi gemituum,effuſione fletuum, ardore ſuſpiriorum, crebritate ſingultuum, admitti ſe ad Religionem efflagitat. Tùm Præpoſitus imbecillitatem virium librans, ac ſpiritus impetum cõmetitus, coniectusque Diuinum aliquid in eo latenter aſſeruari,conuerſus ad ſuos,*Eia*, inquit, *Patres, non meretur tantus ſeruor repulſam*: & in Noſtrorum numerum eum cooptauit ipſo die vigeſimo ſeptimo Nouembris, qui B. Iacobo interciſo in Eccleſiaſticis faſtis ſacer deſcribitur. Receptus eſt,tantùm, vt ardentiſſimi deſiderij meritum videretur aſſecutus: nam exacto Hoſpitij quadrimeſtri,atque ad Probationis annum admiſſus; decretorium mortis ſuæ diem adeſſe perſenſit. Expertus eſt autem, maximo animæ ſuæ fructu, Andreæ charitatem,atque orationis efficaciam. Huic, eius cura in vltima vitæ linea conſtituti demandata. Rem ipſe-

met

met teſtatam reliquit in Tractatu quem de ſpe & timore conſcripſit. Nam, ipſa die D. Pauli Commemorationi ſacra, dùm cęleſtium colloquiorum pabulo moribundum ſolaretur; illum videt admirabili quodam gaudio perfundi & exilire: Quidnam ſit, interrogat; auditque Beatiſſimam Virginem Mariam ſibi tunc affulgere dignatam eſſe. Procubuit ad hæc audita Andreas in genua, & in faciem: & Iacobus poſteà congaudere illum ſecum rogat, cuius mentem piiſsimę Matris viſitatio mirificè recreaſſet; ipſumque bono eſſe animo, cuius obſequia & procubitus fuiſſent Virgini apprimè chara; viciſsimque pariter gratiarum largitrici gratias habendas. At bonorum noſtrorum inuidi, Deique perduelles Angeli, vt Iacobo viam ad cęlum intercluderent; illicò minitabundi, velutque ad prædam inhiantes, lectulum eius obſident, formidabili quodam modo pro ſuo iure animam illius euocantes: ille concuſsione lectuli; crebro anhelitu; tractis ab imo pectore ſuſpiriis; corpore ob animam ad ſummas anguſtias redactam, ſudore perfuſo; pauoris ſui dare teſtamina: Andreas illum confortare, & in ſpe Redemptoris validè firmare: illi rurſus, actionem, & accuſationem inſtituere; & noxarum obiectatione ad miſerandam aſſequēdæ Beatitudinis deſperationem inducere: atque ab ipſis cunabulis vitæ acta repetere; eorumque rationes exigere: territus animo Iacobus, multis ſe negare obnoxium; aliorum, miſericordiam conſecutum affirmare; aliorum, veniam deprecari: Dubio euentu, ecce Andreas palęſtritē ſuum adiuturus, audacter in infernales miniſtros inſiliens, imperio precum, orationis efficacia, caſti & intemerati corporis puritate oppidò illis aduerſa, illos ſtatim cöercuit atque ad barathri tartara cōtruſit Iacobi mente tranquillata. Hæſit poſteà aliquātiſper Andreas, & cū obſtūte, attonitus ruminat, quibuſcū nobis in mortis vicinia colluctandū, quātularū rerū à nobis rationē exigēdā, quibuſq; laboribus ad cęlū ſit enitendū. Poſtera die Iacobus agonis ſui pręmia à iuſto agonotheta in cęlo recepit.

NOVITIIS INSTRVENDIS PRAEFICITVR.

CAPVT XI.

QVadriennio toto vitam priuatam vixit Andreas, expiandis tantummodò per Pœnitentię Sacramentum animabus intentus. Anno verò Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo,publicã etiã inſtituere coactus eſt; vt illam ad ſanctitatem; ita & iſtã ad prudentiã; vtramq; tamẽ ad exemplũ. Nouitiorũ enim formandorũ cura illi demãdata fuit à magno illo ſpiritualiũ Magiſtro Marinonio;iudicante, eũ qui ſemel iã in vno cõmilitone ſuo glorioſũ de diabolo reuexerat triumphũ; iteratò id facturũ ac ſæpiſſimè in ſuis quotidie tyronibus. Hanc autẽ curã à ſe primũ eſt aggreſſus Andreas; exiſtimante ſe pręuio illos aſſumpturos virtutũ decora; & ex ſe, tanquã ex optimo exẽplari deſumpturos mores ſuos ab omni impuritate defęcatos; illisq; non ſolas aures duces futuras ad probitatẽ,verũ & oculos. In ijs verò inſtituendis probandisq; nullę artes deſideratę ſunt: nã artificio mirabili ad cuiusq; indolẽ ſe cõponebat; ſuauiùs, inſuauiùs; at ſẽper amãter. Omnibus ex humanitatis compaſſione omnia factus, vt omnes lucrifaceret: ſed ex humanitate integra,& plena; hoc eſt,ſe ipſo non excluſo. Quare,cũ interdiù cogeretur inſtruere illos & fouere, ac ſęculariũ prętereà cõfeſſiones audire, internoctù poſteà binis ſeu ternis ante Matutinũ horis è lectulo conſurgebat ac in genua procũbens prolixè orabat. Sed comperta erunt iſthæc magis, cùm de eius virtutibus inſtituetur narratio. Decennium in hac arte ſe exercuit: nec enim ab ea deſtitit,etſi aliquando Neapoli Præpoſitum egit:Atq; ad eorum inſtructionem,qui Nouitijs regendis præficiendi eſſent, inſignem conſcripſit Tractatum, qui hodieque extat. Sub hoc non pœnitendo Magiſtro, Religio dignitate ac numero auctior eſſe cępit, & prę uidit ipſe lætiſſimę prænuncia ſegetis: Ex ipſius enim agro

educti

Digitized by Google

educti fuere poſteà multi pietate ſoboleſcente inſignes, quos ſæpiùs etiam non vocatos, obuios in hoc opere intuebimur; illos præcipuè, quos ipſe virtutis aliqua excellentia peculiariter dilexit. Mirum autem fuit; hominem, qui altè animo infixerat ſuo, omnes, ſi licuiſſet, ad hanc Agni cęnam aduocare, etiam compulſos intrare; cunctantem tamen fuiſſe, & conſtanter inexorabilem, ne vacillantis valetudinis, dubiæque ſanitatis homines admitteret: Ipſique tanquam auctori peruulgatum illud aſcribitur, *Religionem animorum, non corporum, eſſe valetudinarium*: quòd ſcilicet, quanta quanta eſt, in curandis animi morbis occupari debeat; verùm corporis curam delicatulè fouendi, vti certam ſui perniciem auerſari, vitare, impedire.

OBITVS MAGISTRI SVI MARINONII. Hiſpanica profectio tentata.

CAPVT XII.

EXeunte anno Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo Marinonius, cuius toties meminimus, quiue Andream in Chriſto genuerat, è vitę huius ſtatione deceſſit, ad cęli gaudia euocatus, Beato Numinis aſpectu fruiturus, cùm illi effluerет ſecundus ſupra ſeptuageſimum annum. Hic inter ipſas mortis anguſtias, multa de plagis Domini meditatus eſt, quæ ex dicentis ore à Saluatore Caracciolo poſteà Compſano Archiepiſcopo excerpta, typiſque nunc tradita, piorum manibus & cum fructu teruntur. Ipſo tandem die tertiodecimo Decembris, qui D. Luciæ ſacer eſt, cuius oſſa Venetijs vbi ipſe in lucem editus fuerat, aſſeruantur; Neapoli verò, vbi fere trigintannali habitatione vixerat, D. Agnelli Ciuitatis Patroni peruigilio dicatur; relictis corporis exuuijs ad ſempiternæ lucis gaudia fuit accitus, eo prorſus temporis momento, quo in

Cho-

Choro ad Veſperas concinebatur Antiphona, *Domine quinque talenta tradidiſti mihi, ecce alia quinque ſuperlucratus ſum*.

Quod ad Andream attinet; is toto eo languoris ſpatio, decumbentis Magiſtri lectulo pœnè affixus viſus fuit: Horarias preces quotidie, vltimo etiam vitæ die, non alius cum eo, quàm ipſe recitauit; & quidquid intereà is cęlo magis quam terris propior, ex lectulo tanquam è ſuggeſto concionabundus de rerum fugientium contemptu diſſeruit, ac de propoſitis æternorum bonorum præmijs, ſcripto excepit; vt his velut ſupremis parentis ſui tabulis auctior fieret ac ditior. Poſt Magiſtri mortem, permulceri cępit Andreæ dolor: putauit enim certò, dignam cęlo ipſius animam Deo commendatam, ad ipſum tranſmiſſam. Recreabatur quoque iterati promiſſi recordatione, quo ille, ſe, quem ipſe doctorem & directorem vitæ ſpiritualis expertus fuerat, tutelarem multò magis in cęlis deſpondebat, ac de ſui perſeuerantia ſollicitum. Sed nec illud minori fuit Andreæ ſolatio, quod Beatrici Carafæ Pauli IV ſorori contigit. Ea enim relicta Io. Aloyſij Lagoniſſę, cùm ferè nonagenaria eſſet, peruigil ſupremum diem expectabat. Ipſam Andreas à Romana peregrinatione redux inuiſebat ſæpiùs, vt Pontificis votis ac mandatis obtemperatum veniret. At ipſa nihil aliud ab Andrea frequentiùs rogitabat, quàm vt precibus ſuis flecteret vitę ac mortis Dominum, vt eo die è carcere vitæ huius ſibi daretur emigrare, quo Sanctus Dei (eo quippè nomine appellabatur Ioannes) cęli penetralia ſcanderet. Non ceſſauit Andreas Diuinam erga Beatricem conſolationem audaci quadam fiducia conciliare. Hanc certo vidit euentu: amborum enim eadem vitę linea, idem terminus, idemque momentum: cunctis admirantibus, ac vno ore, Dei in ſupplices ſuos benignitatem commendantibus.

Poſt hæc, impetu quodam vehementiſſimo in Hiſpanias optauit commigrare, quando eas Paulus Aretius petebat: ad

vnicam

vnicã tamen regulã voluntatis Diuinæ, ſuã exęquare ęquũ iudicauit. Quare negatam à Superioribus proficiſcendi voluntatem, tranquillus excepit ac ſedatus: Nam affectibus moueri, humanum eſt; illis affici, peſſimum; quotieſcunque enim adoleſcunt, in noſtri perniciem conualeſcunt, virtuti obſtrepunt, eius munia conturbant, atque ab ea nos faciunt ſegreges. Perfecti autem viri eſt, illos domitare, compeſcere, cöercere: quod in Andrea expertum fuit. Profectionis hęc erat opportunitas. Cùm Tridentini Concilij Decreta Pont. Maximi Pij IV iuſſu publicarentur, Philippus II Hiſpaniarum Rex, acerrimo fidei Catholicæ zelo exardeſcens; vt pro ea fortiſſimum propugnaculum extrueret contra hæreſum tabem ac labem, Germaniam totam tunc populantium; decreuit in Regno quoque Neapolitano Tribunal ſanctæ Fidei erigi, quod in eius violatæ reos, bonorum etiã proſcriptione poſſet inquirere. Neapolitani, quorum obſequia erga Deum & Regem, ſemper ſolida & ſincera fuere; infauſto nũcio perculſi, imperium Philippi aliquantò durius non deſperarunt mitigare: & coacto concilio, ad eius vultum deprecabundè deliberant, & reuerenter accedere. Occurrit ſtatim Aretius Neapolitanæ tunc Domus Præpoſitus: multumque de illo ſe polliceri audent, quem ſciebant Regi eſſe chariſſimum, ac probitate notiſſimum. Excitus eſt Andreas eius comitandi cupiditate; quòd vidiſſet eum obfirmato animo honorariam legationem, quamue multi auidè expetebant, excutientem. Nam Sex-viris Neapolitanæ Ciuitatis obnixè id ab eo efflagitantibus, apertis verbis Paulus abnuerat. Adiunctæ preces Proregis Paraſani Riberæ Ducis Alcalæ; eæque irritæ. Recurſum ad Pontificem, opera Aloyſij Requeſenſij Militiæ S. Iacobi Commendatarij maioris, Oratoris Catholici; ſed incaſſum: nam Pontificis nomine à S. Carolo Cardinale Borromęo ſcriptas literas, ſubterfugerat Paulus, vti nullo pręcepto cogentes. Additę ſecundæ, ac tertiæ, repetita iuſsione in virtute Spiritus ſancti; quibus tandem

manus dare coactus fuit. Extorſit hoc Pauli factum ab Andreæ animo, ad honoris decora olim inhiantis, ingentia deſideria eum comitandi; quem in rerum caducarum deſpectu ſupra hominem exiſtimabat; ſperabatque in Hiſpanica legatione, hauſturum ſe ab illo tanquam ex perenni humilitatis fonte, proculcandæ humanę vanitatis innumera exempla. Ad hæc, vacillans Pauli valetudo, ob quam ipſemet Pontifex, relatu Oratoris Catholici, primis literis à præcepto abſtinuerat; vicinęque ſenectutis moleſtiæ (nam annũ agebat quinquageſimum tertium) anxium de eius ſalute reddebant Andream, ſolliciti exhibitione obſequij, imbecillitatem ipſius inter itineris anguſtias & pericula, vtcumque fulcire ſperantem. Exiſtimabat item, & iure, futurum Paulo periucundum, cuius patentia præcordia Religionis amore inflammata cernebantur; ſi non quiuis ex ea, ſed ipſe ſecum pergeret, eius olim in ſpiritu collactaneus, omniumque laborum particeps, quocum poſſet conſuetis de virtutũ adeptione & vitiorum extirpatione exercitamentis proficere: nec mutua charitate vinctos, locorum interuallis eſſe ſeiungendus. Paulus quoque impensè à Pontifice efflagitauerat, abeunti ſibi in Hiſpanias, in Domus ſuæ Præfectura ſubrogari Thomam Goulduellum, gente Anglum, patria Cantuariẽſem, inſignem ſanctitate virum; qui paterno ſolo ac nobilitate contempta, ſolemnia Deo vota in Neapolitana Domo nuncupauerat Octobri anni Milleſimi quingenteſimi quinquageſimi, & à Iulio III Reginaldo Cardinali Polo, Angliæ Legato, ſocius datus fuerat: à Paulo vero IV Epiſcopus Aſaphenſis factus, pro contribulibus ſuis, egregiam nauauerat operam, vſque ad impiæ pſeudoreginę Eliſabethę Regnũ; quando deſperatis iam rebus, ruſus Neapolim petijt, vbi etiam Prępoſitum, Epiſcopali licet dignitate inſignitus, egit, antequam ad Tridentinum Concilium à Pio Quarto mitteretur. Sed id negauit Pontifex: nam Goulduelli opera in Belgio vti decreuerat, vt labantes in Catholica fide Anglos,

quo

quo poſſet modo repararet. Paulus ergo cùm euanidam ſpem ſuam de Aſaphenſe comperiſſet; aſſumpto in ſocium Petro Caputo, non putauit Andream loco dimouendum, ac proinde Domui, imò & Ciuitati toti, per eius abſentiam peſſimè conſultum ire. Id fuit Andreæ iniucundum: attamen renouato per obedientiam proprij arbitrij holocauſto, inſultantem animum prohibuit exilire, illumq; intra propriæ abnegationis carceres compeſcuit facillimè.

NEAPOLITANAE DOMVS PRAEPOSITVS creatur. Venatus inſignem peccatorem, noctu à dæmonibus vexatur.

CAPT XIII.

CVm decennium Andreæ imperatum fuiſſet, facile factum fuit, vt bene ipſe didiciſſet imperare, & optimè præfuturus ſperaretur, qui optimè ante paruerat. Hac certitudine ſpei, Neapolitanæ Domus Præpoſitus eſt renunciatus. In eo ipſe gradu conſtitutus, decreuit apud ſe; priùs imperare ſanctitate morum, quàm poteſtate. Vitam ſuam, legem futuram gregi: & omnino ſe velut holocauſtum integrum & illibatum pro fratrum ſuorum ſalute Deò dicare. Typum porrò perfecti Clerici Regularis, expreſſerat in Neapolitana Domo Marinonius: Eius veſtigia pede certo preſſerat Aretius, qui Andream in Præfectura præceſſerat: ijs inſiſtere, vt videbatur arduum, ita ſecurũ ac tutũ. Attamen ſedulis miniſtris ſemper allaborandi nouę erumpunt occaſiones: viciſſimq; Deum verè quęrentibus, præſtò adeſt, & vbiq; ipſe Deus. Andreæ profectò in vita priuata pro eo laboranti, nulla vnquã fuit requies: at in publica & Præfectura, inſatiabilis etiã quædã fames addita; animas ſibi concreditas ad perfectionis metã, quò & ipſe tendebat, omni ope ſecũ prouehendi. Et certè cooperante Deo; ſegetis,

ſeu perceptę, ſeu ſperatę fuit maxima lętitia. Triennium enim prefuit, & ſub ipſo multi Chriſto in Religione nomen dederunt. Horum agmen duxit Ioannes Franciſcus Solarius Genuenſis, quem in extremo conflictu, nobili triumpho de hoſtibus reuecto decoratum, Andreas ipſe palam atteſtatus eſt: Clauſit verò Baſilius Pignatellus, filius Marchionis Lauri, ac Eques Sancti Iacobi, nunc Epiſcopus Aquilanus.

Non multum effluxit temporis; quando vnum è ſuis filijs cum ingenti ſuo gaudio ad cęlum meritis onuſtum, vidit euocatum. Is fuit Iulius de Ponte; Ioannis Franciſci natu maior, qui & ipſe quoque ex Marchione Murconi, & ſupremi Italię conſilij apud Philippum II Catholicum Regem, Conſiliario, ac Neapoli Collateralis conſilij Decano, iam ſeptuagenario maior, Deo ſe in hac minima Religione dicauit. Etenim, cùm Genuam peſtilentię lues graſſaretur; qui tunc ibi Prępoſiti munus agebat Paulus Pignatellus, quatuor è noſtris Sacerdotibus (ne omnes periculo ſubijceret) ſortitò elegit, qui morientibus Eccleſię Sacramenta miniſtrarent. Prima ſortitione, Cornelius Solarius prodit: tūc trepidare Iulius, ne ſortem experiretur aduerſam, quę nolentes quandoque adigit, volentes abigit. Quare priſtino naſcentis Eccleſię feruore renouato, vltroneum ſe & ſpontaneū decedentium offert miniſtrum certiſſimoque interitui deſtinat & morti; quam paulò poſt oppetiere, tùm ipſe, tùm qui tertia & quarta ſortitione prodierunt, Ambroſius Baronus Bituntinus, & Alphonſus Oſorius Hiſpanus.

Ioannem quoque Scorcouillum peculiari quodam iure dicendus eſt Andreas enixus. Cęteris enim Patribus de eo in Religionem admittendo ambigentibus, ac fortè refragantibus; veritis ętatis teneritudinem, à qua ſuccubitum puero ſub Regularis diſciplinę onere timebant; vnus Andreas pro illo ſe vadem conſtituens, ſpondet vberrimam ab illo virtutum frugem colligendam; Patreſque idcirco libentes in ſuam traxit ſententiam. Quod, irrito ne, an proſpero prędixerit

euentu;

euentu; iudicium ſit pœnes conſiderantes, ipſum ad ſummum Religionis gradum euectum, ipſo etiam Andrea in humanis exiſtente, maximo zelo per ſexennium, Prępoſitum Generalem egiſſe,& alia ſępius alia munia.

De Andreę verò ſolertia,redibit iterum ſermo, quam adhibebat in traducendis ſubditis à mundi illecebris ad operoſę charitatis exercitia & contemplationis dulcedinem: eiuſque arte mirabili, qua cuiuſque propenſionum gnarus, ſuo quemque cibo & eſca capiebat.

Per ea tempora inuiſit Franciſcum Molignanum, Oppidũ ditionis ſuę incolentem, quod Pomilianum dicitur, cui Pœnitentię Sacramentum impertiuit, itidemque omnes quotquot habebat ille domeſticos familiares, eodem ſalutari lauacro emundauit. Sed animarum helluo Andreas, cęteros quoque loci incolas adegit ad eximij eius beneficij participationem, integrumque diem ijs Chriſto reconciliandis impendit. Erat quidam ibidem, inueterato ac ſęuo odij morbo & inſanabili preſſus: in eius etenim pectore, cęco perciti furore,ingentes iam irę ſat loci inuenerant; nihil iam pręter odia & necem inimici meditantis. Ipſi ad pacem ſuadendo,adſtiterant multi frequentesque; ſed fatigati deſtiterant; ſurdo enim fabula narrabatur, contra omnia bonorũ hortamenta obnitenti, vltima ſemper mala inimico minitanti, & à nefario obduratę mentis propoſito, nunquam receſſuro, niſi trucidato aduerſario & fruſtillatim fracto, diſcerpto,conciſo. Aduentante Andrea,accurrere ſtatim ad efferatum hominem amici, totaque conniti ope, vt ante illum pœnitentium amantiſſimum Patrem, ſeſe truculentis ſordibus expiandum ſiſtat. Ille reniti,eorumque preces ac ſuaſiones eluctari; ac tandem velut per irriſionem,ludibundus accedere. Sed Andreas interim precibus ſuis impetrauerat à benignitate diuina, vt lucis ſuę radijs, indignum licet colluſtrare dignaretur. Complexatus ergo hominem, illicò noxas ab eo commiſſas exaggerauit; quibus cęleſtem iram in

ſui vindictã iuſtè concitauerat; ſempiternaq; inferorum ſupplicia, quibus affatim foret torquendus: Ex infinita tamen Dei clementia, miſericordiæ Diuinæ theſauros aperuit: & affulgente tũc pietate Numinis, ſenſim cępit efferati animus frangi, domitari, miteſci, in ſe ipſum ſubiraſci, agnoſcere plenam flagitijs vitam, flere, dolere, in diriſſimas ante actæ vitæ execrationes effũdi, & inexpectata prorſus metamorphoſi, ex leone iam ouicula, ex impio pius, ad inimici genua procubus aduolui, ab illo veniam deprecari, ipſum amplexari, oſculari; maximoque doloris ſenſu de patratis à ſe peccatis concepto, vulnera conſcientiæ ſuæ omnia ante medicum Andream ea curaturum aperire. Sed oſorem generis humani, diſſidiarumque ſatorem Diabolum; perverſi huius conuerſio dolenrer cruciauit. Cùm ergo ſe videret deluſum, amiſſo quem in cauea ſua habebat incluſum; in recluſorem Andream cępit ſæuus incrudeſcere. Nec diù diſtulit vindictam: ipſa enim nocte media, cùm feſſa diurno labore membra ſopori tradidiſſet, ac in lectulo conquieſceret cum ſocio ſuo Michäele à Conſulibus horum teſtimonium reddente, cùm Epiſcopus eſſet Soranus; dormientem adoritur, conaturque eum ſtrangulare. Expergefactus ſocius inaudit, interceptis quaſi faucibus, eius ſpiritum pœnè extingui; maturat propterea anhelanti ſuppetiari. Sed humanam opem reſpuens Andreas, Diuina tantùm ſe tuetur, ac in genua procumbens reliquum noctis orando tranſegit. Albeſcente die, percontatus Michäel, ecquidnam ſibi internoctù contigiſſet? audit; ter ſe à diabolo ob raptam illi prędam immugiente appetitum, ſpiritum eius elidere conato; ter ipſius niſus irritos factos. Id verò ſibi oppidò eſſe familiare, quotieſcunque talia egregia facinora in Dei gloriam patraret. Attamẽ diuina ſemper cooperante clementia, fruſtrà ſe illos aggreſſos; & eoùſque territãtes illum dęmones, ſemper ignominiosè ſuccubuiſſe: Reddendas proinde ab ipſo quoque debitas Deo grates: quem

ea oc-

ea occaſione non deſtitit hortari,vt in communem ſe ſtude-
ret hoſtem armare; & impigrè certare, quò ex igniuomis ipſius faucibus animas Chriſti ſanguine redemptas poſſet eruere.

MEDIOLANENSEM DOMVM A S. CAROLO erectam incolit.

CAPVT XIV.

QVandiù S.Carolus Romæ fuit, à Summo Eccleſiæ Catholicę Paſtore Auunculo ſuo in conſiliorum partem, immenſique oneris leuamen aſcitus; oculato experimento vidit, quàm eſſent Noſtri ab omni terrenorum affectu defœcati, tantùmque Diuini Numinis gloriæ propagandæ, quà Concionibus, quà Confeſſionibus, ſacrorumque Templorum nitore, ſolerter intenti. Perluſtrauit, & obſeruauit præcipuè Domum noſtram S. Silueſtri ad Quirinalem collem: quæ frequentioribus tunc ædificijs, vt hodie, minimè circumſepta, ſacra quædam eremus ei viſa eſt, & aſceterium quodam, ſiue exercitatorium virtutum: Ventitabant enim ad illam, loci venerabilitate illecti, quotquot ſanctioris vitæ cultores cenſeri cupiebant & eſſe. Inter quos & S. Philippus Nerius; quo ſatore, permulti ibi tanquam in fœcundo ſolo & ſub propitio cęlo, ſpiritualium collationibus & exercitamentis, ad maturam frugem citò perueniebant: quorum pleroſque Sanctus ille in ampla diuerſarum Religionum horrea lætus condebat. Multos illi Nos quoque acceptos ferimus: Sed in primis nobilem illum manipulum Sebaſtianum Mancinum conciuem ſuum; cui ipſe decenni, robuſtarumque virtutum in tenera illa ætatula promo, cæleſtis vitæ præmonſtrator datus à parentibus fuerat, ac ductor; perſpecta angelica eius vita, micantibusque ſanctitatis fulgoribus, quotidianā illi Eucha-

riſtiæ

riſtiæ ſumptionem non renuit & cum fructu concedere :
eumque velut cęli accolam ſemper deinceps fuit veneratus. Sed præreptum mundi periculis,in eodem virtutum feraciſſimo Quirinali ſolo collocauit. Vnde vix Deo per ſolemnem profeſſionem nuncupatis votis, ſubductus terris adoleſcentulus, immortalitatis regionem feliciſſimè tenuit. Vt Philippo; ſic & Carolo, frequens ad hunc eundem locum ventitatio, feria cum Noſtris confabulatio, inſolita ipſorum virtutum demiratio. Hic etiam ad Sacerdotium, quo, mortuo Friderico Comite Borromęo fratre ſuo, quàm primùm inſigniri ſatagebat, ſeiunctus ab Aulæ tumultibus, ſe per aliquot dies apparauit. Vitam quoque ſuam per id temporis apud Noſtros inſtituerat Magnus ille Gulielmus Sirletus ipſiuſmet opera paulò poſt ſacra Purpura à Pio Pontifice decoratus; Græcæque ac Hebraicæ linguæ peritiſſimus,tres ex Noſtris ijs imbuebat, Ioannem Baptiſtam Viualdum,immatura morte earumdemque literarum æterno damno denato,Gregorium Florellam,& Antonium Agellium,optimè de Sacræ Scripturæ interpretatione, Bibliorum Vaticanorum correctione,ſacrorumque Conciliorum editione meritum. A Sirleto,minutula quędam,veſtigatrice cura ſciſcitatus Carolus; inaudijt, plura abdi in Noſtrorum penetralibus virtutum robora, Deo cunctorum conſcio inrecta & recluſa; quàm, quæ exteriore illo amictu mortalium obtutibus pateſcerent.

Vt primùm ergo Carolus, Pontifice è viuis ſublato, grauem illam ſarcinam è ſuis humeris excuſſit; Noſtros Mediolanum accerſijt: impedimentis tamen quibuſdam,res non ante annum ſeptuageſimum eius ſęculi confecta eſt, in Comitijs Generalibus Romæ eo anno celebratis; ſtudio, & induſtria Cæſaris Speciani, poſteà Cremonenſis Epiſcopi, id Cardinalis nomine apud Patres ſollicitè curantis. Annuentes Patres, eo ablegant Ieremiam Iſachinum deſignatum Præpoſitum; Andream noſtrum Vicarium; & Io. Paulum

Mon-

Montorphanum,ternionem Apoſtolicorum Virorum:ijſque addunt non contemnendæ virtutis, Michaelem à Conſulibus,Saluatorem Caracciolum,Ignatium Pugiolum, Paulum Pignatellum,Vincentium Tufium, Andream Mormilium, Ioannem Scorcouillum, & alios. Ducenti aurei à Cardinali in Noſtrorum viaticum ſuppeditati, & Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Sanctum Calimerum extra portam Romanam tradita, quam incoluerant fratres Humiliati tùm extincti. Hanc Cardinalis ſuis expenſis ſacra inſtruxit ſuppellectili, quemadmodum & domum,vtenſili,ac familiari.Mediolano,vt auditum aduentātium ſocietatem ſanctitatis fama conſpiciendam appropinquare; approperant Caroli familiares, eique fiunt obuiam extra portam Romanam; ad Cardinalem deducunt,auidè eos expectantem, benignè excipientem, intimiſque viſceribus complectentem: adaucto enim feruentiū cooperariorum numero,totus hilareſcebat. Septenniùm hic demorati: poſteà enim cum noſtri in tabifica lue Ciuitatis vaſtatrice,propriæ vitæ fuiſſent ſæpius prodigi; Archiepiſcopus, qui omnia reſciuerat; perpetuoque molimine, maiorē gregis ſui vtilitatem meditabatur; ex angulo Ciuitatis in illius centrum eos aduocauit,vt alias dicemus.

Sed, vt ad Andream reuertamur; ipſum in familiare colloquium excepit ſępius S.Carolus,in penetralibus animi intimoque cordis ſui. Ipſius ope,in ijs quæ Paſtoralem curam attinebant,ſæpiſſimè vtebatur, ſicut & Iſachini, & Montorphani. Sed Carolum illicò Andreas, vel ipſo primo conſpectu medullitùs introſpexit; conceptaque digna de ipſo exiſtimatione, expreſſum verbis & egregium ſanè, de ipſo reddidit teſtimonium: Non enim dubitauit cum Paulo Mola familiari ſuo collocutus,& cuius ipſe Neapoli ſolemnia profeſſionis vota exceperat, & alijs; miraculorum patratorem eum nuncupare, atque in Album Sanctorum à Chriſti Vicario aſcribendum certò certiùs prædicere. Inſignis hoc anno fuit Mediolani annonæ caritas, frugum inopia;copioſuſque

fame

ſame enectorum numerus; copioſior certè futurus, ni Cardinalis,periclitanti plebi,opportuno remedio conſultum veniſſet; patentibus gratuitis comeſtibilium officinis, in ipſis Archiepiſcopalis Palatij porticibus,extructis. Sed Andreas, tanquam ex eorum cœtu,qui ſupernè tantùm,non ex certo cenſu aut petitoria arte Dei miſericordiam expectant; Cardinalis & Mediolanenſium pietatem abundè fuit expertus. Cùm annum Mediolani egiſſet, aduocante Paulo Cardinali Aretio Epiſcopo Placentino,Placentiam petijt.

ACTA EIVS IN PLACENTINA CIVITATE, & obſequia in Farneſios.

CAPVT XV.

NAm, fulgentiſſimum illud Sanctæ Romanæ Eccleſiæ aſtrum Paulus Cardinalis Aretius,vix Placentinæ Eccleſiæ gubernacula Pio V. in Sancti ſpiritus virtute iubente, ſuſceperat; cùm, ne iacta per ipſum Chriſtianæ reformationis fundamenta, conuellerentur; in partem ſollicitudinum ſuarum, dilectiſſimos ſuæ Religionis Patres quibuſcum per annos viginti & vnum vixerat,aduocandos duxit; Templũque eis tradidit vbi Eccleſiaſtica munia exercerent, Leuitæ ac Martyri Vincentio ſacrum. Noſtri verò, vt Cardinali facerent ſatis,Andream Mediolano euocatum, illò deſtinant, ipſius olim in ſpiritu collactaneum, Præpoſitumque Domus renunciant. Adiuncti alij,Roma,Neapoli,ac Venetijs accerſiti; inter quos & Ioannes Paulus Montorphanus indefatigabilis ac ſedulus animarum operarius.Initio autem omniũ, Andreas exhilaratus fuit, dum coram intueretur Paulum ingenti auſu Paſtorale munus aggreſſum; in perpetua ſtatione excubantem in ouilis ſui cuſtodiam; in prauum dilapſa, feliciter reſtituentem; charitate libera & liberali, pauperum indigentijs ſubuenientem; difficilia & inſueta peragentem;

ardua

ardua ſuperantem; mundanos faſtus proculcantem; contra incurſantia inimici agmina, orationum propugnaculis ſeſe vallantem (orabat enim quotidie ſummo mane poſt Matutinas preces, quibus, vt & cęteris Canonicis Horis, intererat, duarum horarum ſpatio publicè in eadem Cathedrali Eccleſia ante Altare Sanctiſſimi Sacramenti) Quarum valido prouocamento excitatus Dominus, celeſtibus eum donis cumulatè exornauit: adeo vt ipſemet Andreas, minimè dubitarit defunctum iam & Archiepiſcopatu Neapolitano perfunctum, ad cuius Eccleſiæ gubernacula, ex Placentina fuerat translatus; Carolo Borromæo miraculis tunc inclareſcenti; in terrenorum deſpectu, peruigilique animarum cura cöæquare; literis ad Decium Carafam datis, Archiepiſcopum tunc Damaſcenum, Hiſpanias petentem Apoſtolicæ Sedis Legatum, nunc S. R. E. Cardinalem Ampliſſimum, & Neapolitanum Archiepiſcopum.

Illic Andreas, ad excolendum Placentinum agrum ſe totum tradidit: Nec diù ſubſtitit, & omnes breui ſibi adiunxit, morum candore, doctrinæ ſalubritate, cęleſtium colloquiorum frequentia illectos, beatosque ſe exiſtimantes, quos ipſe culpis expiaſſet ſuis. Inſudauit quoq; gnauiter, quò luxuriantem veſtimentorum ornatum, quibus vt plurimùm perditi adoleſcentes ineſcari & irretiri ſolent, à mulieribus cōpeſceret. Memorabile certè fuit; ipſum, quod vix ab ijs impetratur, quibus vel vires corporis affectæ, vel ętas virtutis effœta, & omnia cum corpore defloruerunt; à floreſcentibus & virentibus iuuenculis nullo negotio obtinuiſſe; pompas nimirum eiuſmodi; tanquam fœdi amoris illicia deteſtatis; quas intimè poſteà cōueſtitas timore Dei, alebat Altaris cibo ſalutari, & orationis pabulo, in spē ęternæ vitę: atque cum ea prę́ſentis fluxæque nouitate; vt ipſum etiam, nō modò cęteros, in admirationem excirent, ſuetorū eius ętatis ac temporis morum exceſſu; quorum omnium, ſecundùm Deum, non alius, quàm ipſe auctor. Talia aggreſſum Andreā,

ſeuus dentium dolor inuaſit, nullo cruciatus interuallo, vt quaſi in æſtuarium acerbitatum demiſſus dici potuiſſet. Dolorem neceſſariò conſecutus fuiſſet teterrimus eius comes mœror; niſi animum ſuum ea conſolatione refocillaſſet; quòd pro Deo maiora perpeti paratus erat, cuius velut prægustatoria fercula erant dolores ij, quibus vexabatur, non atterebatur: nec ceſſabat Deo illos pro ſuorum profectu filiorum offerre; contentus eſſe eos ſibi ſæuos, ſi forent illis proficui. Commiſerati eius Patres, veritique cęli inclementiam illi aduerſantem; de eo aliorsùm amandando ſtatuunt; iamque res confecta credebatur; cùm inexpectatò, ad idem Præpoſiti munus reficitur, certiſſima opinione, filiorum eius precibus fatigatum Numen id voluiſſe, dolentium tàm ſubitaria auulſione à dilectæ matris vberibus, non ſine maximo interitus periculo ſeſe diuelli.

Satagebat prętereà quàm maximè, è diaboli complexu eas abripere mulieres, quæ propatulæ eſſent libidinis; vt earum ſordibus emaculatis, ex impuris, pura Deo munera libaret. Accidit autem commodùm, Pœnitentium domum tunc à Cardinali Aretio conſtrui, ſub D. Mariæ Magdalenæ tutela & S. Auguſtini regula, exemplo domus Romanæ, & alterius quam ante trecentos annos, Epiſcopus quidam Placentinus erexerat, cuius tamen, ne veſtigium quidem viſebatur, aut memoria retinebatur. Hanc illicò Andreę tutelę credidit ac tradidit. Exeunte itaque Aprili anni Milleſimi quingenteſimi ſeptuageſimi tertij, duodecim fœminę, quas hic pœnitentiæ Sacramento expiauerat, atque ad pietatem exſtimulauerat; in eam domum recluſę fuere: Quod vt primùm factum eſt; ſumma ope illi enitendum fuit, contra perdita quædam capita, licentia iuuenili libidinoſas faces illi domui inferre molientium; quò antiqua facies rediret, vetuſque cum ſcortillis conſuetudo minimè aboleretur. Vt autem carptim aliqua de occluſarum profectu dicamus; præiuit cęteris, vt tempore, ſic ſpiritu famoſa quædam ac prædi-

ues

ues Veronenſis. In huius ſiquidem feruido pectore, diuina operante gratia natę virtutes; Andrea fouente educatę fuerunt poſtea fortiter, & in contubernio macerationum: nudis enim pedibus ſemper inceſſit, vilibus induta pannis, inq; ſtramentitio lecto cubans, ac ſemper in oratione pernox, ſolum quoque ipſum perenni lacrimarum imbre perfundens. Fuit & ibi alia, quartodecimo ętatis ſuæ anno pudicitiæ iacturam paſſa: calebat verò huic vernabatque ſanguis, & pertæſa ſolitudinis ac pœnitentię, nauſeantis animi tædium ferre non ſuſtinebat; dubiaque mentis valetudine, miſerè premebatur. Ægrum tamen ipſius animum, ſollicitus Pater conatus fuit ſanare, & profectò ſanauit; nec alio medicamine, quàm ardeſcentis charitatis profuſione, & aſſiduitate: quare, cùm à ſodalibus ſuis iuuencula illa nominanda eſſet; appellabatur, illa Patris Andreę. Sex hodie ex primùm ibi recluſis ſuperſtites viſuntur; ſecura recordatione, memores malorum, quibus ipſo ſuaſore ereptæ fuerunt.

Porrò non proſtitutas modò, ſed & Virgines quoq; hæc Domus aluit, & Viduas, eã incolere non abhorrentes; tantũ, vt ipſo in ſpiritu doctore frui poſſent, ipſum ſequi ductorem. Vnam Iuſtinam Lampugnanam Placentinam ſatis ſit memoraſſe. Hęc enim, claris & copioſis parentibus nata, corporeq; præſtanti forma venuſtato; per id temporis viro ſuo viduata, Andreæ diſciplinę ſe tradiderat. Nec multum effluxit tẽporis, & cęlum intueri cępit, & mortalia temnere, eaq ue faſtidire, quæ aliquando è vita abeunti, nihil opis aut ſolatij eſſent latura, & volenti nolenti deſerenda. Nullis itaque conſanguineorum dehortamentis & minis potuit auelli, quin improperium Crucis lęta ſubiret, interque proſtitutas mutato nomine audiens Paula, ſolemnia Deo vota nuncuparet: tantis intra paucos menſes in virtutum ſtadio progreſſibus, vt haberent hę abundanter, quod in caſtiſſima & nobiliſſima vidua, ſedulò poſſent imitari.

Verùm ijs virtutibus, & laborioſa pietate, iram Dæmo-

num commeritus fuit Andreas; quos perceptus animarum fructus emacerabat; percipiendus excruciabat. Malorum ergo omnium architecti, eius famam apud Octauium Farneſium Parmæ & Placentiæ Ducem adoriuntur lacerare; artibus, vt ſolent, improbiſsimis: cui per emiſſarios ſuos ementitis commentis Andreæ vitia aperiunt, nulla poſtera virtute eluenda. Ipſum nempe, aiunt, perſonatum inludere oculis hominum: gloriolam humanam mercari: prodire in publicum ſub imitatione ſimplicitatis; ſed internè excludere quidquid eſſet ingenuum, ſincerum, & purum: laceris veſtibus artificiosè circumindui; & in cubiculo pauperiem omnem auerſatum, ſuperfluis abundare. Quę pro teſtatis verisque venditantes; ad ipſum, ſubdunt, ſpectare, occurrere venienti malo, quod à laruato Religioſo vniuerſæ Reipublicæ immineret; nec ei poſſe conſultiùs obuiam iri, quàm ipſo è Placentino ſolo eliminato. Octauius, leuiuſculam ijs fidem adhibens; quia perniciosum erat quod promebatur, rei veritatem ipſe veſtigare decreuit, vt maturo non præpropero conſilio, & per certiſsima & compertiſsima ſibi, in iudicium deſcenderet; haud neſcius multa quandoque à quadruplatoribus moliri & confingi, vt inſontibus crimina faceſſant, eosque opprimant. Imparatum itaque Andream in ſua cellula inuadit: luſtrat circumquaque oculos; nec aliam ibi videt pretioſam ſuppellectilem, quàm ſtramentitiam in lectulo culcitram; pauculos ſuper tabulam libellos; ligneum ſcamnum ad ſeſsionem; luteum vas aquę luſtralis; Sanctorum Imàgines in charta impreſſas; ligneam Crucem in cuius amplexu noctu conquieſcebat; ac prętereà nihil. Contemplatur admirabundus viri manſuetudinem, modeſtiam, humilitatem. Miſcentur colloquia ex intimo corde prodeuntia, de mundi contemptu, ac cæleſtium ſuauitate: Nec vlteriùs ſe continere potuit optimus Princeps, quin expectoraret illi ſui cordis arcana, & quo eum adijſſet fine; veniamq; feſtinæ credulitatis depre-

cabun-

cabundus efflagitaret; fidemque ſuã pro eo ſemper adiuuãdo ligaret. Virtutibus ergo ſuis, vitijſque aliorum, præceps Andreas in gloriam & amorem Octauij venit. Obſtupefacti & crepantes Diaboli ſatellites, qui odium, qui infamiam, qui proſcriptionem expectabant; viderunt Ducem præconem eius factum, ab eius nunquam laude ceſſantem; accuſantium fraudes aduertentem, & in eos ſtatim animaduertentem. Sic nimirum fluctuare & vacillare viſum eſt cõſilium illud, cui Dęmon fuerat auctor & fautor.

Narrata hęc omnia ab Octauio Duce, Mariæ Alexandri Principis filijq; ſui vxori, è Regio Luſitano ſanguine prognatę, ſed nobiliore virtutum ſtemmate clariori: Quę cognoſcẽdi hominis deſiderio incenſa, accerſitum ad ſe in Parmenſẽ Ciuitatem, venerabunda ſuſpexit, atque ad diuinarum rerũ colloquium, vnde ipſa multum ſolidæ hauriebat voluptatis, prouocauit. Quot Andreę verba, tot ignium globuli, quibus Principis pectus inflammatũ fuit: Quę deſiderij impetum cöercere non valens; coacta fuit ad ipſum Placentiam reuerſum litteras dare, quibus ſcripto tradi expetebat, quæcunque ille priuatim in congreſſu illo familiari ſecum collocutus fuerat; & vrſit efficaciter, ad binas ei literas, in poſterum, in menſes ſingulos dandas; è quibus ſedula cæleſtium negotiatrix, ſua manu excerpta puncta, ſeponebat ſibi ad meditationem ter in die ſuper ipſis inſtituendam. Extant plures literæ, continuata temporum ſerie ab Andrea ad ipſam datæ: &, ſi demas ea tẽpora, quibus alteruter apud alterum fuit; & quæ fortè effluxerunt inter itinera Romana, ter ab eo dum Placentię ageret, repetita; videbis debiti obſequij promiſſum ab eo minimè violatum. Scripſit etiam ad illam tractatum de contemptu mundi: multa etiã ei de Alexandro Sereniſſimo Principe viro ſuo vaticinatus.

Ex Mariá in Raynutium; hoc eſt è parente in ſobolem tranſcurrit reuerentia in Andream. Raynutius ſexennis ei à matre fuit oblatus, vt eum benedictionis ſuæ dono cumularet.

laret. Quoàd Placentiæ fuit, ipſi ſuas labes confitebatur. In Belgium pergens, ſalutaribus eius monitis noluit deſtitui; ſed ex condicto, ſingulas in menſes ſingulos expectabat literas; ad quas libens lubensque reſpondebat; non Bruxellis modò, ſed vndecunq; metatus fuiſſet caſtra, & ex ipſa etiam prælij acie. Literarum caput erat; aduerſus militarē licentiam, timoris vallo Principem munire: ipſum edocere, quantum inter cęleſtia & humana diſcriminis interiaceret; æternaque perituris præſtarent: ac vigilem curam ſuadere; ne quo ipſe faſtu infatuatus, conditionem excellentiſſimam, qua à Deo decoratus fuerat, dehoneſtaret. Modus autem; tantum ei inſtillare, quantum inter bellicos tumultus poſſet cum ſpiritus accretione concoquere. Primùm inſtituta fuit tractatio de Amore Dei: tùm de Humilitate Chriſtiana: illa opus fuit ad eius animum roborandum; hac, ne ob egregia in Belgio patrata facinora, elatus inſoleſceret: vtraque multis literis, hodieque extantibus explanata. Horum vnam typis traditam Princeps ad Eliſabetham miſit Angliæ Pſeudoreginam; tentatum, an ferreum illius pectus, in Catholicæ fidei obſequium, ſic potuiſſet emollire. Tandem Raynutius dicta eius omnia ſcriptaque ſecum aſſidua meditatione reuoluens: cuius deſperauerat, ſe vnquam poſſe grata præſentia frui, ob deuexam penèque decrepitam ętatem; eius ſimulacrum expetijt; vt, imagine ſaltem poſſet exſaturari, quando colloquio negabatur. Id porrò ab Andrea reluctante, & nonniſi Superioris ſui diris comminationibus adacto, expreſſum fuit, paucis ante eius obitum annis, vt Principi cui multùm ſe Religio deuinctam fatebatur, obtemperatum iretur.

Andreas interim, febris valido morbo preſſus eſt, Nouēbri Milleſimi quingenteſimi ſeptuageſimi quarti anni. Iterū Iunio ſeptuageſimi quinti, quando vicenûm dierum ſpatio, noctes totas inſomnes duxit, coactus è lectulo etiam deſilire, ne ſuffocationis periculum ex intercluſo anhelitu ſubiret.

LOM-

LOMBARDIAE PROVINCIAM LVSTRAT. Ab equo raptatur inoffenſus.

CAPVT XVI.

DVm Placentiæ degeret, Prouinciæ Galliæ Ciſalpinæ luſtrandæ onus ei demandatur. Nam in Religioſorum cœtu arctiùs Deo coniungi ſatagentium; inſtituitur ea Domorum viſitatio, tanquam regularis obſeruantiæ fulcrum; quæ labaſcere quandoque poteſt; ſiue quòd, natura in laxiora proniores ſimus, & ea quæ libertati magis fauent; ſiue quòd, Superiorum oſcitantia, per ignauam quandam clementiam à monitis grauioribus abſtinentium, robur illud ſpiritus elangueſcere poſſit: &, ne, ſylueſcente paulatim agro, nihil virtutum ſit reliquum, quod in Dominicum horreum ſeponi poſſit. Viſitatoribus ergo egregium hoc opus commẽdatur, Religioſam diſciplinam lapſabundam firmare; ſartãque ac tectam ſeruare. Id verò Andreas auſu magnanimo fuit aggreſſus: Vigilanti enim ſollicitudine curauit, ne cuiuſquam morbus inueteraſceret: aut ex deteſtabili ipſius ſilentio & muto metu, ęger quiſpiam periret: neu ex ſegni indulgentia, noxius quis implexus abiret. Item; vt omnis ętas, procul ageretur ab omni otio, quo in Dei famulatu nihil eſt periculoſius; & ab omni quoque negotio, cui eſſet altera meta extra gloriam Dei & proximorum ſalutem. Seriò & non curſim monebat, incitabat, docebat; voto, voce, vita; publicè, & priuatim; nullis vnquam difficultatibus occumbens, nullos labores aut ſudores auerſatus; ad ardua ſemper protendens manum: nunquam tamen fruſtraneo euentu; nam inconſulto Deo, & per orationem inflexo, nihil arripiebat: Virtutum prætereà ipſius fama, multum illi apud omnes conciliauerat venerationis; adeo vt ad confirmandam dubiam alicuius indolem, ſatis roboris habuiſſe viſa ſint hęc tantũmodò verba: *Sic Andreæ videtur*. Tertiùm

dùm

dùm Placentię fuit, eo luſtrationis fine, itineri ſe tradidit. Quod cùm aliquando eques conficeret, atque ex equo deſilijſſet, rurſumque ſe inſulturę accingeret, pedemque in ſubſellari ſtapede haberet; equus feritate incenſus, ſiue impetu raptus, curſu volucri, per auia ruere cępit & fragoſa impetere, ipſumque pendulumque inter ſaxa certò quatiendum ac dilacerandum pertrahere. Effręnem equum, accurſantiũ turba virorum vix cöercuit. Ex ijs, quidam ad Andream acceſſit, vt rebatur, exanimem; erecturus conſternatum, lenibusque verbis à trepidante metum excuſſurus: attamen inuenit eum, per huiuſmodi curſum & raptum, non modò inoffenſum & illęſum, ſed ad grandiora prouocatum: pectus quippè ipſius occupauerat, imò peruaſerat ingens patiendi ardor; atque conſolantem ſe ſolatus: *Age*, inquit, *collætare mecum, quem illicò Deus, abundèque donis ſuis cumulauit, enixè per me antelucanis precibus & in Altaris incruento ſacrificio exoratus, vt moleſtum aliquid pro ſe perpeti, mihi hodie largiretur*. Obſtupefactus ille; *Bellè quidem*, reſpondit, *ingemiſcimus cuncti in malis, efflagitamusque à nobis triſtia remitti, Tu verò Pater, immitti*. Tùm ad adſtantes conuerſus, aliquid in homine ſupra hominem latitare, non dubitanter aſſeuerauit. Ille poſtmodum incolumis iter peregit ſuum.

SCRVPVLIS ANGITVR SVAE SALVTIS, & Baptiſtam Vernaciam conſulit.

CAPT XVII.

Contra inflantem elationis tumorem, vigili ſemper ſtudio armatus Andreas; in luctuoſum aliquando timorem trepidus incurſauit. Animum quippè ipſius amariſſimę cogitationes torquebant; ſollicitudinum intempeſtiui ęſtus collidebant, angoresque tabifici macerabant: Nimirùm, inuiſa

uiſa eſſe Chriſto ſua ſtudia; ad cęleſtis patriæ hæreditatem, ſpem ipſius eſſe prorſus euanidam; incaſſum aliorum ſalúti operam impendere, de ſua interim dubium ac penè deſperatum. Quibus, conſimilibusque curis perpetuò eius aurem vellentibus, animus quoque lacerabatur, talique metu, inquietato corde, functionum mentis quædam conſequebatur veluti perturbatio. Hæc dum anxius cogitat tetroque pauori ſe mancipatum dolet, conſilia aſpernatus propria, expetijt aliena. Viuebat tunc Genuæ Baptiſta Vernacia Sanctimonialis Ordinis Canonicorum Regularium in Monaſterio Gratiarum: cui, Sanctitatis fama, & ſcriptorum penè diuinorum profunditas, celebritatem peperit ac venerationem. Ad hanc ſibi charitatis nexu, dum ipſe quoque Genuæ eſſet, fœderatam, literas dare, cœleſteque per eam placitum expoſcere decreuit. Affulſere autem illicò Diuinę bonitatis radij quibus triſtitiæ illa nubila quamprimùm diſiecta fuere. Id verò non aliunde liquebit luculentiùs, quàm ex ipſiſſimis Baptiſtæ verbis, ipſiusque Epiſtola, quæ typis proſtat; vnde quæ ad rem præſentem faciunt, ſequentia excerpimus. Ac primùm quidem, excuſatam ſe vult, nec audaciæ quòd reſponderit, redarguendam. *Ad puncta quędã,* inquit, *Epiſtolæ tuæ, non fuiſſem auſa reſpondere, niſi iuſſu tuo, & Angeli exemplo audentis Dominum in agonia poſitum confortare. Quandoquidem igitur creatura auſa eſt Creatorem ſolari, audeo & ego tecum, cuius verba mœrorem ac triſtitiam redolent, lætis de rebus colloqui; certò tamen ſciens, in tui cordis profundo ſemper adeſſe gaudium, dicente Domino: Gaudiũ veſtrum nemo tollet à vobis.* Et poſt pauca ſubdit. *Amaram illam cogitationem, qua nonnunquam cruciaris, tuæ ſcilicet ſalutis ob tuas imperfectiones dubius, age omnino abs te elongem factam proijce. Ecquid enim ſunt, mundi vniuerſi cuncta ſcelera, quouis in tempore patrata, Bonitati illi comparata, quæ æterna eſt, & infinita; Amori, qui æſtimatione caret & menſura? Quonam verò modo, ſons boni totius, ſe amantem*

damnabit, à quo iubemur ipſos etiam inimicos diligere? Scriptum eſt, ſi quis diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei me ipſum. Si à Maieſtate diligimur diuina; num quippiam ab ipſa mali timebimus? Si amanti ſe manifeſtat, eiuſque cognitio vita eſt æterna, quemnam iſta priuabit vita? Scimus infinitum bonum ex ſui intrinſeca naturalique bonitate, non poſſe ſe ipſum negare; immò ob ſui exceſſiuum amorem nos quærere, vt Samaritanæ olim dictum, cùm de veris adoratoribus eſſet ſermo, Pater tales quærit, qui adorent eum. Qui ergo nos dignatur quærere, expellet ne quæſitus quærentes? Memento Scripturæ dicentis; Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & ſaluos faciet illos. Gaude ergo in Domino ſemper; iterum dico, gaude, ſi infinita illa celſitudo te dignetur amare, tuque illam viciſſim redames. Semper nobis in amoris delitijs iucundandum: nec fruſtrà in amarulentis cogitationibus ex proprio amore naſcentibus terendum tempus. Si noſmet verè ac totos Deo tradidimus, quænam, quæſo, amplius noſtri cura nos inutiliter perurget? Sciet, ſciet porrò æterna illa Sapientia nos, vtpotè rem ſuam, curare. Sufficiat nobis in eius amore perpetuo ac ſeruitio ſemper eſſe diſpoſitos; ſiue ad Inferni barathrum detrudendos; ſiue in beatiſsimis Paradiſi ſedibus collocandos: atque conſtanter obfirmatos; vt oblatis; hinc creatorum omnium dominatu, felicitatiſque totius abundantia, abſque tamen Dei amore; hinc verò ærumnis, inter quas temporaria hæc vita tranſigenda eſſet, & poſtera illa æterna inferorum; amarius nobis futurum ſit; mundo frui abſque Dei amore; quàm pro eo, amore ſcilicet noſtro, bonorumque omniũ noſtrorum repoſitorio, cruciari. Quiſquis itaque decreuit vſque ad iudicij diem Domino deſeruire; ſiue præmio; ſiue ſupplicio afficiendus; hunc arbitror poſſe omnino in infinito illo bono quieſcere, horiſque ſingulis ineffabilibus amoris ſui delicijs perfrui; amarulentis cogitationibus vlteriùs non vexandum, &c. Hæc Baptiſtæ verba animum Andreæ trãquillarũt; ſedatis

ſedatis omninò, quibus anxiè pauitabat, timoris fluctibus. De ſtatu quoque vitæ proſequendæ conſulta; hoc etiam attulit non impotentis ſolaminis refrigerium. *Circa id, quod ais, expetere te Dei beneplacitum; Num tui tantùm, an & aliorum quoque ſaluti, vti & hactenus feciſti, ſit tibi deinceps incumbendum: Magna ſunt certè iſta, & vix cum doctiſsimis communicanda; non mecum quæ nihil ſum; dicente Apoſtolo, Sapientiam loquimur inter perfectos. Te tamen vrgente, dico: Erga Deum infinitè perfectum, nil poſſe nos boni exercere, nec infinitati eius minimum quid addere, vel minuere; vt abſque vlla mei comparatione probè noſti. Idem tamen ſummè bonus, fit pro nobis egenus, expectatque auxiliares à nobis manus, beneficos nos ipſe magnificaturus: quodque in infinitate ſua haud valet excipere; libens, lubensque acceptat in dilectis ſuis; quod & faſſus eſt, cùm dixit: Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis. Quid igitur poſsimus egregius erga Maieſtatem ſuam patrare; quàm cùm, precibus, ſermonibus, operationibus, proximo ſumus iuuamini; conijcere neſcio; vt ex ijs apparet verbis, quibus Petro à Domino dictum eſt; ſi diligis me, paſce oues meas. Cùm ergo certò ſciam, in ſuperioritatis gradu nihil te attuliſſe tui, ſed ad illum à Domino aduocatum tanquam Aaron; ingenti replebor gaudio, ſi te videã pro Dei gloria ſolerter occupatum in adducendis ad ipſum animabus, & pro multorum collatione talentorum, fideliter rationem reddentem. Nec vereor alienæ intentum ſaluti, tuam te obliuioni daturum: imò ſpero ardentiori poſthac cura, te illi inuigilaturum. Augebit porrò ille Dominus omnipotens pro cuius gloria laborabis, augebit amorem, dabitque tibi quod tantopere percupiſti, mundo emori, Chriſti vita viuere. Quæ à me dicta ſunt; Deo ac tibi remitto. Tu te, iuxta infuſum tibi ab illo lumen guberna to.*

IOANNI FRANCISCO SOLARIO *ſe tradit regendum.*

CAPVT XVIII.

VErebatur tamen adhùc opera ſua; nec ſe, quem facilè falli poſſe timebat, volebat deinceps arbitrum vitæ, quam ad amuſſim diuinam conformare ſatagebat. Vitam ergo curarum omnium expertem inſtituere peroptans, moreſque non pro ſua voluntate; virum quæſiuit cuius nutui parêret, & à cuius imperatis non deflecteret, veneraturus in eo vicariam Dei poteſtatem. Is fuit, Ioannes Franciſcus Sòlarius Genuenſis, quem ipſe olim in Chriſto genuerat, ingentique cordis ſui gaudio, terrena cuncta videbat forti calcatu proterentem, & arctiſſima cum Deo coniunctione perpetuò vinctum. Id tamen inconſulta illa Baptiſta, de qua Superiori capite egimus, minimè eſt aggreſſus. Quàm fuerint, quas ad eam dedit, literæ, humilitate decoratæ; ex ipſius Baptiſtæ reſponſo colligere poſſumus: quod velut egregium de Andreę ſanctitate teſtimonium, pretium erit operæ hic adſcribere. *Admirabilis tua epiſtola ſummopere mihi chara fuit, vtpotè in profundiſſima humilitate fundata: Ex quo comperio, adſtare te, quoad ſit poſſibile, præſentemque eſſe fulgentiſſimo illi aſpectui, quem optabat qui dicebat: Faciem tuam illumina ſuper ſeruum tuum; ibique commorantem, veritatem illam agnoſcere, de qua ſcriptum eſt: In veritate tua humiliaſti me. Hunc certè reor veracem eſſe modum cognoſcendi nihilitatem noſtram; cùm ſcilicet, veritas infinita, ſingulis momentis inſpicitur. Nam clariſſimè videtur, Deum verè eſſe boni totius fontem; cuncta verò reliqua, nihil.* Ac paulò poſt: *Aeſtimo te in his ſuperdelitioſis paſcuis occupatum, iure eſſe illuminatum, adeoq; profundatum, vt peroptes diſcipuli tui eſſe diſcipulus. Quid tibi in hoc, Pater, dicam, prorſus ignoro. Sunt enim in literis tuis quædam puncta,*

puncta, quibus iniuſſu tuo auſa nō eſſem reſpondere. Quis enim tu ſis, quæuè ego, rectè perpendo. Ex tuo tamen præcepto calamum arripui, Dominum deprecata, vt ipſe cuncta peragere dignetur. Paucisque interiectis, rurſus ait. *Videris mihi hac præcipuè moleſtia affici, quòd mundo cupiens ac tibi emori, Chriſtique vita viuere, cùm nunquam, vt ais, id obtinere valueris, totum te, cuiuſdam quondam tui ſpiritualis filij, ſingulari curæ tradere deliberas. Habeo nonnihil, per quod mens mea cum tuo pugnat deſiderio. Nam, oſtendente mihi Domino, niſi erro, inter eos cenſendus es, quibus à Propheta dictum eſt: Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet. Et ab alijs aliter. Sed Euangeliſtæ Ioannis ſententia clariſſima eſt: Vos vnctionem quam accepiſtis ab eo, maneat in vobis, & non neceſſe habetis, vt aliquis doceat vos de omnibus, & verum eſt, & non eſt mendacium, & ſicut docuit vos, manete in eo. Cùm ergo hac tu ſis vnctus vnctione, quid tibi eſt reliquum, niſi in eam magis, magisque conuerti? At quia nulla prædita ſum ſcientia, qua, vtrum vera dicam necne, iudicare poſſim; ad Deum conuertor, vt iuſſiſti, ipſum deprecans, quatenus, vota tua, ſi ab ipſo ſunt, confirmet; ſin ſecus, dignetur ipſe tibi eſſe ductor: hoc vt feci, ſic faciam ſemper.* Eo Baptiſtæ reſponſo, quòd potius in ſuæ commendationem humilitatis vergebat, hæſitabundè diu ſuſpenſus Andreas; conſultius tandem ac tutius exiſtimauit, omninò ſe Solarij obedientiæ ſacrare, ex veterano milite, rurſus tyro; imperantemq; in eo Deum cōſiderare: eò profundiùs æternis immerſus, quò potentiùs voluntati propriæ ac perituris reddebatur ereptus. Vltroneam iſtam ſubiectionem, vt probauit Deus abnegationis noſtræ ſuaſor & auctor; ſic tacitè commonſtrauit, indigum ea non fuiſſe Andream; qui abundè ſatis interno lumine colluſtrabatur. Latenter, inquam: negato, ſcilicet, ſiue præpedito Solarij conuictu & contubernio: Vix enim illius ſe diſciplinæ tradiderat, cùm Placentia diſceſſit, Solario interim ibi neceſſariò ad animarum illarum fructum relicto:

relicto: & cùm Placentiam Mediolano remigraſſet; ille mortales exuuias exuit ad cœleſtem patriam, vt ſperandum, elatus.

MEDIOLANENSEM DOMVM MODERATVR,
Egregio Sancti Caroli teſtimonio decoratur.

CAPVT XIX.

DIximus aliâs, Mediolanum, aduocante S. Carolo Archiepiſcopo, Noſtros petijſſe; induſtriaque cura animarum ſaluti nauaſſe operam ſedulam. Sed domicilium quod figere coacti fuerant, ad D. Mariæ ad Sanctum Calimerum extra Portam Romanam; haud ſatis commodum Mediolanenſibus reddebatur; & Noſtros de mutatione ſollicitos eſſe, dedecebat. Verùm ſeptennium ibi demoratis, ac talia non audentibus, parata noua Domus, glorioſa profectò occaſione. Nam, cùm teterrima illa lues immaniter Ciuitatem vniuerſam depaſceretur; Præpoſitus Domus noſtræ Paulus Pignatellus, vegeti ad huc ſpiritus, in viuido pectore, ob egregiè patrata in Genuenſi quoque lue; cæterique Patres; certiſſimæ neci ſeſe vouerant: inglorio & ignauo exitu vitam rati amittere; niſi facta eò vſque fortia pro animarum ſalute, decora morte, quam propediem affuturam cernebant, ſignarent. Perque S. Caroli præeuntis veſtigia, triũphum mereri expectantes, Nunquã eo peſtilentiæ tẽpore à publica in Choro pſalmodia deſtiterant: Miſſas item quotidiè coram frequentiſſimo populo celebrabant: Confeſſiones in Eccleſia à ſummo mane ad Veſperam vſque audiebãt: Domos ægrotantium inuiſebant: Caſas ligneas extra Ciuitatis Portas extructas frequentabant: Languentibus ſpiritualia miniſtrabãt, propriæ vitæ prodigi, cautèque incauti, ac nullo contagij timore: Frequentique miſellorum morte, velut olei ſuperiectu ſuccendebatur ardeſcens ipſorum

Cha-

Charitatis flamma. Maximis huiuſcemodi conatibus, omnium valetudo reſpondit ſemper integra, viriumque robore contra aduerſantia & incurrentia quæque mala cęleſti Numine ſatis tuta. Vbi deſæuit morbus, Carolus demiratus tot Martyrij Candidatos; ex ora ciuitatis extrema; in eius cẽtro ac meditullio ipſos collocãdos ſapienter decreuit; vt prompto ac cito auxilio, infernum hoſtem, vaſti illius corporis membra vndecunq; petentem; validiùs adoriri poſſent. Quosque expertus fuerat propriæ vitæ ac ſanguinis profuſores; hos voluit peculiari quodam modo laborum, quos pro Eccleſia ſua ingentes patrabat, cooperatores. Nam auctor fuit, vt Eccleſia S. Antonij, quæ prope eſt Metropolitanam, Noſtris concederetur à Marſylio Landriano Abbate, poſteaque Vigeuanenſi Epiſcopo: ea quam incolebant ad Sanctũ Calimerum, in Orphanotrophium Sanctæ Sophiæ mutata. Domum iſtam nouam primus omnium Andreas moderatus fuit.

Neque verò ei hic negotium defuit, actuoſo in cunctis & innato quodam animi feruore acri & alacri: Tanquam enim de cęlo lapſus, ſic omnium votis exceptus fuit, omnibus auditus, etſi non omnibus viſus. Ventitauit ad ipsũ promiſcua turba, ventitauit & principum virorum cętus: horum nonnulli ab ipſo Domus antiquæ quondam fundamenta iaciente, in ſpiritu geniti, ac per literas enutriti fuerant: Alij ipſum ſtatis anni temporibus Placentiam adire ſoliti erant, & ſalutis monita auidè ab eo hauſtum ire. Increbuerat quoque Sanctam illam Heroinam Mariam Luſitanam, Principem Parmenſem, multùm illo directore profeciſſe; eiuſque literas omni auro prætioſiores inter chariora ſibi aſſeruaſſe, indeficientem quotidianæ contemplationis ſuæ materiem. Itaque vltronea quadam addictione, breui viſus fuit ab vniuerſis penè circumſeptus, & obſeſſus. Inſigne autem fuit, quod initio fere aduentus ſui hic patrauit: E viuis enim excidit Pomponius Cuſanus Auguſtini Cardinalis Frater, relicta

liĉta Paula Vicecomite dileĉtiſſima coniuge; in quám plura decora confluebant; nobilitatis, formæ, diuitiarum; &, quæ ſolet muliebrium laudum altiſſimum eſſe faſtigium, pudicitiæ. In huius confeſtim pectus, inſtillauit Andreas cęleſtium deſiderium. Ipſa verò breui cunctiſque obſtupeſcentibus, languidum, & marceſcentem florem humanæ felicitatis, cótemptui habere cępit, & mox etiam protriuit; nó aliud faſſa orbitatis ſuæ columen ſiue tutamen ſe quæſituram, præter Deum. Repugnare fortiter conſanguinei, thori ſecundi ſuaſores: fortiùs ipſa propugnare, & laruatorum hoſtium impetus generosè ſuſtinere. Donec, pectoris ſui fortitudinem librante Andrea, & apud S. Carolum atteſtante; vltrò in Monaſterio Cappuccinarum, quod tunc iſte moliebatur incluſa, & à cętu mortalium excluſa; tranquillitatis æternæ abundantia ſuperinfuſa, læta hilariſque ſupremum diem expectauit, & excepit: ipſius Andreæ teſtimonio ſæpius commendatà; palmamque præcipuè promerita obſecundantis animi, & vel in minimis, à primo tyrocinij ſui momento, morigeri. Eo facto, quotquot Paulæ ſanguine erant iuncti, Andreæ fuerunt veneratione coniuncti: ac in primis Auguſtinus Cardinalis Cuſanus; qui maxima concepta de viro exiſtimatione, quæcumque deinceps in imo cordis ſui latuiſſent; omni fuco ſepoſito, illi conſueuit retegere, actioneſque ſuas cunctas, ex illius præſcripto voluntatis moderari; nihilque magnum aggredi, ipſo non monitore ac præmonſtratore. Reddidit porrò ei Cardinalis, innumera, quæ ab eo acceperat beneficia, impetrata poſtea illi ab Apoſtolica Sede, omnium vbiq; Chriſti fidelium confeſſiones audiendi poteſtate; ipſis etiam Epiſcopis, in quorum Diœceſibus verſaretur, incóſultis: Inſueto ſanè indulto, ideoque maximi faciendo; ſed pro Andreæ inſatiabili laborandi ingluuie, quem animarum helluonem, exiguum illud temporis diſpendium, quod locorum Ordinarijs adeundis impendebatur, enecabat.

Sed magnificum hic itidem prompſit diuitiarum deſpectum;

ctum; illuſtrem proinde à S. Carolo iure promeritus laudẽ. Noſtrorum etenim hic inopiæ ſubleuandæ nullo certo cenſu victitantium; vigintiquinq; aureos in menſes ſingulos liberaliter elargiebatur; qua pecunia illi diu recreati. Vt primùm autem, accedente Mediolanenſium pietate, caput eis exerere licuit, & aliquo rei familiaris commodo vtcumque fulciri; Andreas de repudianda abundanti Cardinalis eleemoſyna deliberat, ac decernit; metuentior certè nimiæ commoditatis, quàm ſint cæteri, paupertatis. Aduentantem itaque primo tempore Eleemoſynarium, alloquitur, Maximo Patres Cardinali, aſſerens, deuinctos beneficio, pro eius ſemper officioſa ac prompta liberalitate: omni tamen excuſſa ſimulatione, fateri ſe, ſubuentum eſſe eatenùs eorum egeſtati, quibus, quantulumcunque eſſet, ſatis eſſet: metuere ne fierent locupletiores, quàm par foret arctiſſimam paupertatem profeſſos: ac vereri, ne ſi ſuperfluis aſſueſcerent, temperatis poſteà faſtidirentur: & omninò expedire, pauperes Chriſti, ipſorum etiam, quę neceſſaria eſſent, penuriam aliquandò perſentiſcere: Aliorum proinde egentiorum tenuitatem ea largitione ſubleuandam: eos verò tunc eſſe oppidò plurimos, quibus nollent eam vllo modo præreptam. Narrauit rem Carolo Eleemoſynarius: & ille admirabundus, ſubſtitit aliquantiſper: Tum conſiderans valentis hoc eſſe pectoris ac robore pleni, diuitiarum pondus excutientis, validoque impulſu eas proterentis, exclamauit. *Verè Patres iſti Sancti ſunt*. Sed propenſam Caroli voluntatem in beneficentiam, benignitatem, liberalitatem, munificentiam; nequidquam ea Andreę abrenunciatio detinere valuit: quinimò alacriori deinceps animo ijs fuit opitulatus, quorum experiebatur vigoroſiùs pulchreſcere virtutes, à domeſticis ſuis laribus omnimodum ęris affectum inceſſanter arcentiũ.

CHRISTI HVMANITAS ILLI SE INTER *mirificum ſplendorem obijcit. Placentiam reuertitur. Solarij animam cœlum petijſſe atteſtatur.*

CAPT XX.

SEcundo Numine, Andreę labores Mediolani prouehebantur: incunctanter enim vnus ipſe multorum munia exequebatur: hos Sacramento expiabat Confeſſionis, illos grauiter affectos recreabat, opera vna eiuſdem ſępè corpori animoque cum fructu medela porrecta: Afflictis ſolamen, depreſſis opportunū præſtabat auxilium: Noctù intereà diùque diuinis precibus indeſinenter adſtabat: nec vnquam quietis quantulæcumque opem, poterat degeneri mora tolerare. Exultabat S.Carolus, à ſe delectos viros talia videns pro animarum ſalute patrantes: Andream idcirco familiaribus ſuis, & celebrabat aſſiduè, & imitandum proponebat fortiter. Non infimo inter eos erat loco Ioannes Maria Talliaferrus Caſſanenſis, Abbas S.Michaëlis Archangeli, ad mortem vſque perpetuus Cardinalis familiaris: audieratque ipſum ſępiùs Andreę virtutes celebrantem; diuitiarumque deſpectorem in eo magno, ſed vero pręconio extollentem (nam ſuis ipſe manibus, aureos illos de quibus ſuperiori capite, attulerat & retulerat) quibus adactus, exeitusque, illū ſibi ſpiritus ſui Ducem elegit. Magna inter eos confeſtim coiuit neceſſitudo: erat enim Ioannes Maria ſpiritualium auidiſſimus; cùmque Carolo eſſet à ſacris ſtudijs; multa ab Andrea de corrigendis Eccleſiæ moribus hauſta, ad Cardinalem deferebat, libenter ea audientem, ſedulò complectentem, publicitùs probantem. Cum hoc itaque, familiari aliquandò colloquio de orationis fructu agens Andreas; cœleſteſque gratiarum pluuias commemorans, quibus orantium mentes irrigari, & quadam veluti pinguedine fœcundari ſolent; de Chriſti quoque Domini Noſtri corpore ſermonem

proten-

protendens, Spiritus ſancti opera in puriſſimis Mariæ viſceribus efformato; ſine vllo limite, rerum creatarum pulchritudinem ſuperante; haud vlteriùs ſe cöercere valens; effuſus in lacrimas, fidenter amico filioque chariſſimo propalauit diuina ſolatia & cœleſtia oſtenta abundè ſibi communicata (quorum commodùm hoc in loco meminimus, pręfixi temporis neſcij, quo contigêre, quod tamen neceſſariò ante eam cum amico ſuo confabulationem fuit) Chriſti nempè Domini humanitatem, luce maxima circumfuſam, oranti ſibi quandoque oſtenſam: ea vultus elegantia, corporis venuſtate, auguſtiſſimaque ſpecie ſplendentem & nitentem; quali Prophetarum oraculis Chriſtus deſcribitur, cùm dicitur, *Formoſus in ſtola ſua*; &, *Specioſus forma præ filijs hominum*. Ac inſuper, quâ decora Chriſti ſpecies obtutui ſeſe obtulerat ipſius; eâdem amorem quoque in eum, penetrantiùs ſui animo ſeſe inſinuaſſe: vt contemplanti poſteà mundana cuncta; ſordida viſa ſint, ac purulenta; præ illa à qua omnes aliæ pulchritudines obruuntur. E pulchritudine verò; ad ineffabilem Chriſti bonitatem admirandam ſe raptatum, perfectiſſimè Patri ob ſolam humani generis dilectionem ad mortem vſque & ludibrium Crucis obedientis; nullo corporis membro à planta pedis ad capitis verticem doloris experte. Hinc, aduerſus Iudęos ſanctè indignatum; qui temeraria audentia, per paſſionis cruentam deformationem, liuidoſque tumores; omnem gratiam ſpecioſiſsimo corpori deterſerant; habitudinem tenuauerant; ſuccum exorbuerant; colorem obliterauerant; vigorem debilitauerant; omni ablata ſpecie, omni decore ſublato. Multòque ſęuiùs, in peccantes infremuiſſe, repetita Crucifixione, in ipſum recrudeſcentes. Iſta verò, perenni lacrimarum imbre perfuſus, frequentique ſingultuum crebritate interruptus narrabat; vt non olim tantùm illa expertus; ſed tunc quoque ijs vehementer affectus manifeſtò cerneretur.

Cùm autem comperta eſſent S. Carolo, quæ in aggre-

gandis Chriſto Mediolanenſibus, Noſtrorum ope Andrea duce patrabantur; vberioremque ſperaret ſegetem excreſcente allaborantium numero, adaugeri operarios efflagitauit; datis literis ad Andream, dum Romam & Generalia Comitia peteret, maximam Eccleſię ſuę vtilitatem, communeq; Mediolanenſium votum pro eis anhelantium, conteſtantibus. Factum fuit, vti par erat, S. Carolo ſatis, Noſtris idcircò obligatiorem ſe (quæ ipſius erat humilitas) faſſo. Sed Andreas, Mediolano vbi ex Conſtitutionum noſtrarum preſcripto prohibebatur vltra triennium Prępoſiti munus protendere, maximo ipſius Caroli mœrore, Placentiam transfertur, Domusque Prępfectura illi commendatur; eiulanti, & reluctanti, atque ad priuatam tantummodò vitam anxiè ſuſpiranti. Sed volente Deo id factum, nemo negabit; vt ſcilicet, oculato teſtamine, Solarij diſcipuli quondam ſui, tunc autem Magiſtri, ſanctum vitę exitum poſſet aſſeuerare.

In huius enim cellula in ſuprema vitę linea conſtituti, corporisque mox nexibus expediendi; auditi fuere inuiſorum concertantium inuicemque obſtrepentium tumultus fremitusque. Cunctorum tunc vna ſententia, antagoniſtarum Angelorum pro eius anima eam fuiſſe dimicationē. Communis itidem omnium mœror de victorię incertitudine ac dubietate: conduplicata idcirco ſacrificia: conduplicatę preces. Mœrorem tamen iſtum non multò poſt omnium ex pectore ſeriò ac veraciter excuſſit Andreas; narrata Solarij apparitione ſibi & cuidam ſuo ſodali facta: Qua idemmet faſſus erat, petitum ſe temerario inſultu ab inferno carnifice; eum tamen nihil quod in ipſo exigeret, reperientem; turpiter victum diſceſſiſſe: ſeque ab internunciis pacis, placidè è corpore euocatum, vix ad pauculas tantùm horas expiatricibus flammis purgatum, libero & explicato itinere cęli penetralia ingreſſum. Annum hic Andreas vix peregit, opuſque fuit, gubernandi

munere abſolutum; diù multùmque optatæ dulcedini priuatæ vitæ reſtituere.

NEAPOLIM REVERSVS, SECVNDO Neapolitanam Domum regit.

CAPVT XXI.

QVantulùmcunque fuiſſet temporis, quo Placentinam Domum iterata vice rexerat Andreas; toto tamen illo, nil ſollicitiùs curauit, quàm, vt excuſſa prælationis ſarcina, recedere ſibi daretur in ſe ipſum, & ſe ſibi vindicare: Hoc frequentiſſima prece lamentabundus petebat: hoc loquentiſſimo gemitu querulus repetebat. Annuerunt euicti Patres ad miſerationem: & Placentinæ Ciuitati ereptum, Neapolitanæ reſtituerunt. Id vbi inter Placentinos ac Mediolanenſes percrebruit; obortus eſt repente mœror, quem communes omnium proſecutæ ſunt lacrimæ; plurimæ enim Nobilitatis in ſacris erat confeſſionibus auditor, pro quorum æterna ſalute ſudarat & alſerat. Et certè in ea abitione, retardata aliquantulùm fuiſſet eius voluntas præſentibus animarum lucris (neque enim alio quouis potuiſſet obſequio vinciri) niſi bonitatem diuinam, ex certo ipſius experimento, illorum tutelam ſe abſente ſuſcepturam ſperaſſet; ſeque licet terrarum ſpatijs diſſitum, conceptos illorũ ignes foturũ, quin & nouos cũ Diuina gratia exſuſcitaturũ. Reducẽ vidit Neapolis, ingẽti cũ gaudio, laboribus penè fractũ, ſed virtutibus locupletiorem, ardentioremque ad Chriſto adiungendas animas. Confluere ad eum ſtatim Proceres quibus diuturnior viſa fuerat, dilecti magiſtri abſentia: certare plebs cum primaria nobilitate: omnes exhilarari tãti Patris aſpectu: ipſe geſtire gaudio, quòd multos videret, arduam virtutũ ſemitam ſe præuio ardenter olim ingreſſos; inuicto quodã vigore mentis intrepidę, indefeſſę, inſuperabilis,

eandem

eandẽ conſectatos: & ſubſilire, de parata nauiter ac ſtrenuè pro Deo laborandi occaſione. Quare nihil demoratus, è graui culparum veterno homines cępit excitare; ruentibus ad tartara, tempeſtiuas dexteras porrigere; medicinali dolore, ſtuporem lethalem animi duri & impœnitentis excludere; nihilque intentatum relinquere, quo obluctatus diabolo, emortuas per impia ſcelera, Deo conuiuificaret animas: euentu ſemper feliciſsimo: verbis enim ſuis tanquam nihil humanum ſonantibus, verſabat, & in quamcunque partem viſum eſſet, impellebat affectus Neapolitanorum. Sui tamẽ ſollicitior cauebat ſibi, & ab intempeſtiua gloria humanę laudis trepidus pauitabat; in vnius Dei honorem tanquam in ſcopum actiones ſuas eiaculatus. Verùm, vt contingere plerumq; ſolet, famæ neglectu, augeri viſa eſt fama; & quod magis admirere; dum repelleret ipſe à ſe magna, forti conatu animoque demiſſo; hęc eadem fortiori impetu confluxerunt in ipſum. Et ecce denuo collatam illi Prępoſiti dignitatem in Neapolitana Domo Sancti Pauli, quam ante annos ſexdecim, triennio, & cum fructu Noſtrorum, moderatus fuerat. Manus dare coactus eſt; nam volente ac propitio Deo hęc fieri; nemo non aſſeuerabat. Ipſe, quando iam ſe Superiorem non potuit negare; talem ſe exhibere conabatur. Nouus enim magiſterij honos, nouum miniſterij onus impoſuit; exploratum habenti, omnium in ſe oculos tanquã in virtutis exemplar & imaginem eſſe intentos; ac turpiter aliorum parentem, à ſibi parentibus, in virtutum ſtadio ſuperari. Acriùs ergo in ſe ipſum cępit incrudeſcere; nec enim alia ſorte cenſum ſuum voluit diteſci: & nihil aggredi Numine diuino per accuratam ſupplicationem inconſulto. Patebunt alibi multorum experimenta, quibus liquidò conſtabit, cum in gubernatione, diuino fuiſſe illuſtratum lumine: nunc vno tantùm aut altero contenti erimus. Ventitabat ad Domum noſtram adoleſcens quidam è primaria Ciuitatis nobilitate, Religioni nomen daturus; in quem omnia

decora

decora, ingenij, indolis, & morum affatim confluebant. Futura quiſque ex præſentibus iuſtè metiebatur; ac propterea inutili cunctatione minimè detinendum eius ingreſſum, inſtabat. Vnus Andreas, obſtupeſcentibus cunctis nutare & vacillare videbatur. Permiſſu autem Dei, adoleſcens in Religionem receptus fuit; vt nempè altiſſima Dei iudicia, longè antea fuiſſe Andreæ perſpecta, futurorum euentu comprobaretur. Nam is, qui ſpiritu ferueſcere, qui ad perfectionem anhelo curſu contendere videbatur; nuncium Religioni fœdè remiſit: nec id fuiſſe Andreæ abditum, ob quod fortè cunctabundus hęſitabat, nemo non apertè intellexit. E contrà verò cùm Phyloſophicę cathedrę munus vacaret; in vnum ipſe Hieronymum Lanfrancum oculos coniecit; quem ingenij acumine pręſtantiſſimum, docendi facilitate perſpicuum, peridoneum ęſtimabat. Tũc verò refragari nonnemo: quòd Hieronymus, cętera aptiſſimus, ętate tamen eſſet adoleſcentior: Quodue dedecus eſſet Magiſterij, quod dubio procul, vileſceret in adeo iuuenem collatum. Multum proptereà Andreę exhauriendum fuit moleſtiarum, vt in ea ſtatione illum collocaret: latebant quippè cęteros, patebant ſibi, diuina ſolatia quorum ſuo tempore promus futurus erat Lanfrancus: quę ſi ſub cuiuſquam obtutum poſita tunc fuiſſent; aduertiſſet oppidò quisque in iuuenili ętate ſeneſcentis animi robora virtutum. Effectus probauit rem. Is enim ab auſpicato principio in Philoſophię interpretatione, ad exitum optatum perueniens; magno ſui deſiderio relicto, breui nos & mortalem iſtam vitam reliquit. In cuius extremo conſtitutus, aduentantium vidit turbam prędefunctorũ Patrum, ad eaſdem promerendas coronas, quibus & ipſorum quoque ornata capita radiabant, eum blandè allicientium: à quibus hilariter ſe inuitari conteſtatus; cùm abnuere, diceret eſſe iniurioſum, expirauit: lętus, lętos ſequutus, & coronatos coronandus. Horum ergo proſpectu futurorum, multiſque alijs experimentis; maxima fuit erga Andream conciliata

liata veneratio; quem non extimè tantùm intuentem, ſed intimè cuncta penetrantem cernebant: vt idcirco, nulli mirum videretur, ſi contra receptas aliorum ſententias, aliqua ipſe defenderet; nam ſecundo Numinis afflatu ea ipſum moliri: iam cuique compertum erat.

TVMVLTVATA PLEBE, NEAPOLITANAE Ciuitatis quietem periclitantem, fulcit.

CAPVT XXII.

PEtro Girone Oſſunenſium, Duce Neapolitano Prorege, ſeptimũ Idus Maij anni Milleſimi quingenteſimi octogeſimi quinti, Ioannis Vincentij Staracij ordinis popularis Decurionis, ferali trucidatione cruentatum & funeſtatum noſtra memoria vidimus. Vagus etenim primùm & incertus rumor, credula poſtmodùm fama, pronisque auribus exceptus fuit; annonæ caritatem, Staracij incuria, aut fortè ſubdolis artibus, breui ingruere. Strepere mox cuncta clamoribus; pari furore, aliorum malitiam, & ſuam inopiam metientium. Incipientem & nondum adultam ſeditionem, melioribus conſiliis flectere niſi fuere nonnulli ex Nobilium ordinibus: ſed boni aliquid perſuadere, perſuaſis in eo famis periculo, perniciosiorem eſſe quietem, quàm temeritatẽ; fruſtranei erat laboris. Sibi quiſque dux & inſtigator, vt eũ imminentis famis ſuſpicio pungebat; & cöercitionis impatiens; in auctorem efferebatur hùc illùc actum turbæ fluctuantis impulſu. Itaque impetu, quo ſcelera valeſcunt; licuit funeſta illa die, perditiſſimo cuique è viliori plebecula præproperè armato, in Staracium debacchari: ipſum iniuriis & lapidibus appetere: è crypta mortuorum ad D. Auguſtini, vbi populare concilium cogebatur, in quam, alibi intutus, ſeſe abdiderat; nulla loci religione extrahere; fœdè laniare, ſeminecem in fruſta diſcerpere: trunco iam corpori inaudita

inaudita feritate & ſęuitia, pleraq; vulnera adijcere: ipſum per publica viarum raptare: caput verò, brachia, manus, viſcera, haſtis præfixa iactabundo facinore leuare. Ac (ne quid ipſorum audaciæ deeſſet) hanc pompam per vrbem totam traduxerunt: ante ipſas etiam Regij Palatij fores; aſpernati prætorianum militem Proregis prudentia & iuſſu immotum: acclamanteſque (quò ſeditio molliùs reciperetur) vitæ Regis, & Mali regiminis deſtructioni. Principis quoque laudata in tumultu illo conniuentia, malo ſuo genio, furentiores, Domum etiam Staracij circumſteterunt: ſiue in odium tantùm illius; ſiue magna prædationis expectatione, in ſeditionis velut pretium ceſſuræ. Inter hæc quiſque ſibi cauebat: Plurimum trepidationis erat in publico, & præcipuè in Nobilitate: ac ne ſecreta quidem domûm, abſque formidine: Non enim ſanè crebrior tota Ciuitate ſermo per id temporis erat; quàm deterrimos quoſque hominum ac exules, vſurpata iam libertate, in ipſam introducendos; cęde, & populatu; nullo metu cūcta vaſtaturos.

Andreaș in eo concuſſę Ciuitatis motu incōcuſſus, ſtatim Sex-viros Ciuitatis adijt: quibus perexiguū illud frumenti, quod pro ſuorū neceſſaria ſubſtētatione ſepoſuerat; ad publicā ſubleuādam, ſuæ negligens indigentiæ, vltroneus obtulit: improportionatum certè innumero populo ſubſidiū, quod ne noſtræ quidem familiolæ ſuppetiari poterat; ſed profuſæ liberalitas charitatis: quam demirati Sex-viri; non frumenti, ſed longè valentiori auxilio precum ipſius ſe eſſe adiuuandos, expetiere. Verùm Andreas, à frumento illo velut à ſacro quodam cibo ſibi temperandum decreuit; interdicto ſibi panis eſu, cæteris verò eius tantùm conceſſo, qui minimè ex farina ſed ex eius purgamentis & furfuribus eſſet ſubactus: vt ſcilicet, largiore manu ſubſidiariam eius opem poſſent pauperes in illa miſeria experiri. Tum crebra Noſtrorum per ſæcularium domos miſſitatione; omnes ad iram Dei flectendam fuit exhortatus; & pec-

cata nulla cunctatione per confeſſionem expianda; potentiſſima nimirum malorum omnium incitamenta. Sed conſuetis orationibus ſuis & ſuorum minimè contentus; quod remedium vnicum rebatur, in publica calamitate, publicam inſtituit orationem, eamque inſuetam (ſi Noſtri ſpectentur Pontificia indulgentia à proceſſionibus exempti) vt rei nouitate attoniti Neapolitani; atrocitatem morbi perſentiſcerent; cui curando, inſolito opus erat pharmaco. Ergo poſtridie illius diei, qui nefaria illa cæde fuit pollutus; occiduo iam Sole, & primis noctis tenebris, prodierunt Noſtri vtriuſque Neapolitanæ Domus, ieiunio paſti & oratione calentes, ex Templo D. Pauli, proceſſionis ritu, B. Virginis, & Sanctorum litanias concinentes, & præſentiſſimum Dei auxilium enixè implorantes. Primùm ad Metropolitanam Eccleſiam deuenerunt: inde ad D. Mariæ Annuntiatæ: tum ad Diuæ Mariç de Carmelo: tandem ad D. Ludouici, quæ eſt Regio Palatio contermina, terentes frequentiores Ciuitatis vias, easque præſertim regiones quas incolit plebs tumultibus inclinata. Quaquàuerſum tranſitum fuiſſet; ſplendebant feneſtræ expoſitis luminaribus. Adiuncta breui ad Noſtros concurrentium agmina, nefas exiſtimantium ſancto illi ſupplicum cœtui, ſe non adiungere comites. Nonnemini temerè diuina politicorum ritu metienti, timoris cauſa fuere, velutque nouæ ſeditionis pabulum. At, cùm, Andreæ id fuiſſe inuentum auditum fuit; exhilarati ſunt vniuerſi, ſedatam ſeditionem ipſo apprecante iam certi. Id porrò expreſſis verbis ſuo nomine teſtatum voluit Andreæ, Prorex ipſe è Palatij feneſtra eos cum cordis teneritudine intuitus, per aulicum ſuum, qui ei erat à ſecretis, dùm ad D. Ludouici, preces funderent; adiuncto etiam gratiarum officio pro ſumma eius in Religioſum virum reuerentia. Noctem totam, ſacra illa circuitione tranſegerunt; ac Domum reuerſis, non aliud repoſitum ſolatium; quàm vt fracti iam externo ieiunio & nocturno

labore

labore, matutinas laudes in Choro alacriter concinerent; noctis etenim vmbra, iam ſeſe in diem Sabbathi tenuabat. Qui, vt primùm illuxit, magno concurſu multi ad Eccleſias noſtras lacrimabundi confluxerunt, culpas ſuas ritè expiaturi, quod ſuaſerat Andreas; & ipſum veneraturi, cui poſt Cęlites, acceptum ferebant, quòd non tetriùs ſeditioſa illa lues fuiſſet graſſata. Verùm tranquillato tumultu, mutataque rerum facie; dira illa capita ſceleratæ factionis, vindicem à tergo ſenſerunt Dei manum. Eorum etenim alij vltimo ſupplicio damnati fuerunt; alij remigio addicti: alij verò diruta ipſorum domo, & ſale conſperſa, violatæ Regię Maieſtatis perduelles dicti.

ROMANAE ET NEAPOLITANAE Prouinciæ Viſitator.

CAPVT XXIII.

EFfluebat eius ſæculi nonageſimus annus, cùm, Patre Generali iubente, Romanam ac Neapolitanam Prouinciam luſtrauit Viſitator Andreas. Vt ſcilicet propriarum ſplendore virtutum ſatis iam ipſe conſpicuus; alienę quoque eſſet acer exactor. Nec enim, cui animarum adminiſtri abundè ſuppetebant partes, deeſſe poterant regularis diſciplinę fouendę artes; quam felici progreſſu mirificè promouit. Singulos namque reperit, ſuopte ingenio virtutum ſemitam Chriſto pręuio alacriter decurrentes, ſemperque vlteriora ſpectantes; qui ipſo poſteà monitore & ſuaſore, toto impetu, tanquam acutiſſimorum incitamento calcarium, ad ardua quęque & optima ſeſe impulſos faſſi ſunt. Romę ſequenti anno ea ex cauſa aliquandiù demoratus, Antonio Cardinali Caraphę (quem Religio vtpotè è Pauli noſtri IV. ſtemmate, ac perpetua

etiam beneficiorum ſerie ab ipſo cumulatus communi obſequio, & ſuſpexerat, & coluerat) diem obeunti ſupremum, in extrema illa vitę linea ſemper adſtitit; & cùm iuſta pro eo fierent, in Eccleſia noſtra Sancti Silueſtri ad Quirinalem, vbi eius corpus humili ſepulturę traditum fuit.

Hic verò, haud certè abſque iniuria, ſilentio tegerentur admiranda Dei beneficia influxu perenni in Andream collata,& omnimoda medicaminum genera,per quę benignus ſanè Medicus, pro temporum diuerſitate, periculoſum ambitionis morbum ab ipſo pellexit dùm adfuit; ac ne ipſo vnquam premeretur,potenti manu impediuit; tandemque ingentis lętitię materiem,ſecura recordatione malorum, quibus olim ereptus fuiſſet,ingeſſit.Ipſi enim quondam, humanę glorię inhianti, & ſpiritus lactaneo infanti; obiecit Deus Petrum illum Foſcarenum Doctorem Pariſienſem; fiducia doctrinę,generis, & decorum, quibus honeſtatus erat, minimè attollentem verticem, ſed contemptim de ſe ipſo ſentiẽtem; & Epiſcopatum Baiocenſem in Gallijs fortiter eluctatum. Quo ipſe egregio monito, cùm iam penè per abrupta deerraret,aduertit pręcipitem in quo iacebat locum; eiuſq; veluti manu reductus fuit in ſemitam humilitatis, qua rectà ire poſſet ad Deum.Adultiori obuiam facti,Ieremias Iſachinus Excubicularius Pontificis,ac Bernardinus Schottus Cardinalis,à Conclaui in quo Pius V. electus;ad quod tanquam futurus Pontifex aduocabatur,ſponte factus elongis.Ternio virorum è ſuęmet Religionis ſodalitio, generoſo deſpectu contra mundanarum rerum inanitatem roboratorum, vt aliâs diximus. Seneſcenti, ſenex; ſed nullis terrenis curis adſtricto,ſub immenſa negotiorum mole gemiſcens;licet infimo,ſummus,hoc eſt, Andreæ, Pontifex Maximus, non viæ pręmonſtrator datus (turpe enim fuiſſet ipſum virtutibus iã effœtum ab ea deerare, quam ab ipſa iuuenta aſſiduo calcatu protriuerat)ſed qui plauſu eum proſequeretur, itinere feliciter

liciter ac ſecurè penè iam confecto. Fuit is, Gregorius XIV. quocum Cremonę Epiſcopo, Andreę multū fuerat familiaritatis, dum Mediolanum incoleret, & Sigiſmundæ Eſtenſi vxori Baronis Sfondrati, Pontificis fratris, fuiſſet aliquoties à ſacris confeſſionibus. Itaque religionis ergò Pontificem veneratus, ſanctosque illius pedes exoſculatus, & ex Eccleſiæ theſauro multa ab illo liberalitate ditatus; ipſum Pontifex, pro vetere viri amicitia, ad familiare colloquium non fuit dedignatus inuitare. Sed nihil aliud in eo auditum, quàm, Pontificem iuſtiſſimis ac serijs querimonijs atteſtantem; Externū illum ſplendorem quo auguſtiſſimè fulgebat, ducem eſſe magno errori, quo mortalium oculi perſtringebantur; dum æſtimabant ſortem illam, ſed planè ignorabant, quid eſſet illud quod ipſis erat faſtigium rerum: Eſſe autem non aliud, quā, ærumnarum procellis iactari, & ſuccidaneis curis cōtabeſcere: quarum leuamen aliquod, ſpectare tantùm dabatur, non expectare; ac proinde dolenter affligi, intercepta quiete ereptum ſe ſibi: & eos verè fortunatos cenſere, quibus conceſſa eſſet vita nullis agitata curarum tumultibus, nullis odij tempeſtatibus obnoxia: horum porrò eſſe tranquillitatem, iucunditatem, hilaritatem: & ne longiùs cogeretur quærere, huiuſmodi eſſe illum ipſum, qui tunc ſecum colloquebatur ſeniculum fatebatur. Verùm Andreas affatim his verbis edoctus; ſuperiniectu ſpoliorum, maieſtatis, potentiæ, & honorum; non eſſe ademptas mortalium ærumnarum exuuias; nimiùm fuit exhilaratus. Ac ſupremo Numini impensè ſibi propitio; à quo ambitioſis titulis ereptus, ſuo tantùm mancipatus fuerat famulatui; grati animi exhibuit teſtamen: renouato quod aliâs firmauerat propoſito, ab humili vitæ ſtatu, quam elegerat, nunquam ſe, nec ſecundarum rerum illectu abducendum, nec aduerſarum vi abripiendum. Aliquod poſteà in ijs meditamentum inſtituit, quod Ioannæ Caſtriotæ Duciſſæ Nuceriæ ſibi dilectiſſimæ (quam etiā ſanctam fœminam, & ſanctitatis ſpeculum non verebatur appel-

appellare) impertiuit, literis ad eam datis inſtante anno nonageſimo primo. In quibus, *Etſi certus*, inquit, *iam eſſem, vtpotè ſacris literis edoctus; diuitiarum magnificentiam, & mundana cuncta, ipſiſſimam vanitatem eſſe; hiſce tamen diebus, quibus Romæ fui; experimento didici; in Dei tantummodò amore, ſi ex vero ſit corde, cõſolationem inueniri & quietem. Quippè qui viderim, Summum Pontificem, tot negotiorum & moleſtarum curarum mole obrutum, mecum lamentabundo ore conqueri, ob deperditam quietem, mihique dicentem: O te beatum, Patermi &c. Quocirca, licet ego defectuum & imperfectionum multitudine ſcateam; maiori tamen gaudio repleor, ob hoc, licet perexiguum luminis, mihi à Domino inditum, quo mundanorum vanitatem cognoſco, vnde flocci & ea facio; quàm ſi nedum Summus Põtifex eſſem, verùm & Orbis totius Dominus: Comprobatum eſt enim, Regnorum poſſeſſores & amatores, vera conſolatione & quiete priuari: ipſorum verò contemptores; & maxima hic frui tranquillitate, & cœleſtis gloriæ certa expectatione recreari; ex qua ſpe, abundè in ipſorum corda lætitia diffunditur; iuxta illud Pauli*, Spe gaudentes, &c.

Roma Liciũ petijt, in extrema Regni Neapolitani, atque adeo Italiæ ora Ciuitatem; vbi Domus noſtra, & Templum Ireniæ Virgini & Martyri Ciuitatis tutelari, publico & magnificentiſſimo ſumptu extructum. Probabantur ibi ſub tyrocinio duo, iuris iam laurea in ſæculo donati: & ambo calente ſpiritu, menteq; à ſuauibus & perituris reuocata, atque ad duriora & æterna auocata; profuſo ſudore ad Religioſum verticem contendebant. Vberrimam virtutum ſegetem in ipſo etiam ſemine vterq; promittebat. Sed cùm ſemel tantùm eos allocutus fuiſſet Andreas, ad Collegã ſuum Franciſcum Narnium dixiſſe fertur. Non minimo inter ſe tyrones illos diſcrimine ſeiungi: nec longum fore, quando futurorum euentu, id luce meridiana clarius innoteſceret: Alterũ quippè, qui Ioannes Reſta nuncupabatur, vaticinatus fuit ad maturam

turam frugem peruenturum. In altero verò non aliud videri, quàm falſas virtutes, & vitia reditura: quidquid enim in ipſo tunc eſſet boni ſeminis; noxiarũ exortu herbarum ſuffocandum, vel inimico pede proterendum; nihilque prorſus in eo futurum, quod in Religionis horreum eſſet contrudendum. Illa tunc dicta, indubio rerum ſucceſſu poſteà comprobata ſunt. Nam, quantum poſteriori decreuit virtutum; tantundem priori accreuit. Ille etenim abacto priſtino ardore, animiq; calore mortuo ac ſepulto, pertęſus religioſę vitę, ad ſęculi quiſquilias rediјt. Hic verò ęſtuantibus ob Dei amorẽ pręcordijs, aureis votorum compedibus ſeſe Deo indiſſolubili nexu lętiſſimus vinxit; quibus tunc tantùm fuit ſolutus, quãdo poſt vigeſimum quartum ab emiſſa profeſſione annũ, meritorum plenus, cęleſte iter perfecit.

Viſitatoriũ hoc munus biẽnio, vt diximus, obijt Andreas; lõgo & diuturno labore feſſus, ijsq; incõmodis circũſeptus, quę ſeptuagenariũ ſenẽ circũuallare ſolent. Multæ in ijs itineribus ærumnarũ moleſtiæ ſibi exhauriendæ fuerũt; præſertim cùm iter Liciẽſe, quod nouẽ dierũ ſpatio terebatur, media hyeme aggreſſus fuit; quæ, ſi vnquam aliâs, eo maximè anno, quâ ventis, quâ niuibus fuit rigidiſſima; & optimè ipſe pro ſuo itinerandi more, nulla viatoria ſuppellectile inſtructus. Dei tamen benignitate ſoſpes Domum reuertit, & incolumis. Quare deinceps deridiculo habere cępit, ſi quos vidiſſet, nil intentatum relinquere, quò ſuis commoditatibus conſulerent. *Neq; verò*, dicere ſolebat, *abijciet vnquàm Deus perpetem noſtrûm pro ipſo laborantiũ curã, & porrò ſecuram: Satis illi ſcientiarum, ſatis potentiæ, ſatis vigiliarum; quibus obluctari naturæ ordo nequidquam fatigatur. Meritò Paulus, qui vnus plus omnibus laborauit; omnibus pro Chriſto laborantibus, atque adeo mihi, dux & exemplar eſto; lapidibus quidem appetitus, ſed non obrutus; flagellatus, non extinctus; naufragus, non ſubmerſus; ærumnis affectus, non confectus; carceribus preſſus, non oppreſſus: Quem tamen toties mirabiliter*

ſerua-

ſeruatum; quando, & quomodo ſibi collibitum, ad promeritas beatitudinis ſedes tranſtulit Deus. Et nos quoque decretorium expectemus diem, à quo nullibi nobis paratur effugium: Sed interim à puerilibus curis deflectamus animum; pudeatque nos, corpori delicatulè fouendo, turpiter ancillari. Sic porrò inter quæuis pericula & ærumnas, tutelarem experiemur erga nos Deum.

AEGRESCENS PERICVLOSE, SANATVR mirè. Viceprapoſitus Neapolitanus.

CAPVT XXIV.

NOn paucis morborum cruciamentis conficiebatur ac tabeſcebat Andreas; qui illum crudeliter affligebant, lectuloq; ſuo ſæpius affigebant, quos ſingillatim memoratos narrabit hęc hiſtoria, quando ineluctabilem quoq; ipſius patientiam. Interim, perniciabilem illam, & lethalem ægritudinem, curſim ſaltem præſcribere eſt animus, qua anno Milleſimo, quingenteſimo, nonageſimo quarto preſſus fuit. Non certè memorabiliorē ob ſęuos dolores, quibus corpuſculū ſenis, cui iā quartus annus ſupra ſeptuageſimū effluebat, vexabatur; quàm ob mirum inuſitatumque medendi genus, per quod pulſo morbo, ſanitas fuit reuocata. In illa enim ætate, per ſe ipſam confluge omnium dolorum; febri cæpit incommodùm æſtuare: quę tamen leniùs recepta fuit, præ ſtomachi iniurijs, quibus miſerè impediebatur. Nam egeſtū quotidiè cibum, ipſa penè anima ſequebatur; nec vllo poterat ſolatio recreari, vllo medicamine fulciri. Agebat eo tempore Neapolitanum Prępoſitū S. Pauli, Matthæus Bencius, Politianus, Marcelli Papæ II, ex ſorore nepos, ac Franciſci Mariæ Tauruſij, & Roberti Bellarmini S.R.E. Cardinalium Sobrinus, inculpatæ ſanctiſſimæque vitæ homo. Deteſtatus enim Romanam Aulam, in Religionis ſeſe caulam, Sancto Philip-

Philippo Nerio adigente incluſerat: Vtque feruentiſſimam erga ipſam dilectionem oſtenderet; voto mancipauerat ſe, nunquam ex ea diſceſſurum, ne ob Cardinalatus quidem dignitatem, Pontificis Summi id expreſsè præcepturi iuſſu. Hic, ſi vnquam aliàs, tunc maximè cumulatus virtutum ſplendeſcebat: quippè qui ſuperno monitu ſupremum diem intra annuum ſpatium lætus expectabat: morbique genus, hoc eſt, hepatis fluxum indigitauerat, quo periturus erat, quo poſteà & peremptus. Erat quoque medica ſcientia non leuiter imbutus. Gemina igitur ope, charitatis, & medicinæ; nauſeanti Andreæ ſtomacho ſuccurrere nitebatur. Medicamentis tamen medendi vis omnis tunc excuſſa fuit: Ijs non laxabatur, ſed intendebatur morbus: arte ſuperantior erat ægritudo; quare iam præda ſepulchri deſtinabatur Andreas; communique luctu vicinam eius mortem cuncti proſequebantur. Ipſum pari cruciatu angebant, & chariſſimorum filiorum mœror,& ardentiſſima pro Chriſto patiendi voluntas: Illos etenim reſtitutus ſanitati, optaſſet conſolari; per hanc verò; gratanter oblata patiendi occaſione noluiſſet priuari. Non enim aliæ per illos dies eius fuēre voces, pręter iſtas. *Aut Dei filiatio relinquenda, aut libenter tribulationum Crux amplectenda*. Quas ipſas velut potentiſſimum pharmacum, Marchioniſſæ Piſcariæ contra vniuerſorum genera malorum præſcribere ſolitus erat. Vicit tandem pietas; pectuſque eius peruaſit lacrimantium pro ſui amiſſione Fratrum commiſeratio. Temperare igitur eos à fletu iubet; ne, lacrimarum frequentia dolorem illi adiungerent, in cuius remedia,cura ſollicita conſenſerant. Promptum eſſe medicamen; modò arbitratu ſuo velint illum curari; Et eatenus quidem, fruſtrà & incaſſum fuiſſe tentatum,per quæſitiora, & magno pretio parta remedia, incolumitatem aduocare: Vilioribus & parabilioribus ad ſanitatem ſe promouendum; Quare excluſis cōgeſtis illis medicatis pharmacis, longinquorum pretioſitate

 nobili-

nobilitatis; pro ijs faſeolos, fabas, & huius generis legumina ſubſtituerent: per hęc ſeſe, non per alia, languori ereptū, ſanitati reſtituendum. Fuêre qui dicerent, faciendum illi ſatis, in deſperato iam morbo etiā noxia appetēti, ſed ijs minimè offendendo, ſine ipſis adhuc perimendo. Alijs acutiùs introſpicientibus, viſū, nutibus ſuis hominē relinquēdū, haud certè abſq; ſecreto Numinis impulſu erga inſueta illa, immò noxia, & exitioſa medicamenta propensum; fiducia fortè in Deū, factorū bonorū remuneratorē; qui reſtituta ſalute per eoſdem ſibi iam in vita familiares cibos; egregio ſanè teſtimonio atteſtaturus foret, fuiſſe ſibi inimitabilem eius abſtinentiam ſummoperè gratam. Hæc itaque adhibita delicata edulia, ſtatim creſcentem pertinaciam morbi detinere viſa fuêre; collabeſcentem valetudinem firmare; & penè fugientem è corpore animam retinere. Ipſe haud iniquus beneficiorum Dei æſtimator; collata ſibi cælitùs ſanitate; velut nouo adactus fuit ſtimulo in abſtinentiæ affectum; quam compererat contra omnem medicinæ ſapientiam ſic abundè remuneratam: ſtatimque nulla interpoſita mora, ad conſuetum abſtinentiæ rigorem vegeto ſpiritu indefeſſus redijt.

Mutua charitatis officia in illa ægritudine ſibi à Bencio pręſtita, reddidit eidem poſt breue temporis interuallum; diſpari tamen exitu. Nam Bencius eo prorſus tempore ac morbi genere ante pręſignato, ſublatus fuit, ac in cœlum translatus; vt ex diuina bonitate & commerita retributione paupertatis ipſius, quę certè fuit eximia, carnisque ſuę maceratione, alijsque virtutibus inſigniter in eo prę-claris; licuit ſperare; atque ex nonnullis eius apparitionibus coniectari. Ipſius corpus, cùm, deducentibus Noſtris in Eccleſiam deferretur, candida Columba in eam ingreſſa, non priùs inde fuit egreſſa, quàm iuſta pro eius anima eſſent ab Andrea facta, & corpus tumulo conditum.

Mortuo Bencio, octo menſium ſpatio eandem Sancti

Pauli

Pauli Domum Andreas Vicepræpoſitus rexit. Idem in hac Præfectura, quæ illi ſuprema fuit, viuendi tenor, qui & aliâs; indefeſſus nimirum labor pro ſubditorum ſibi ſalute procuranda, & diſciplinæ rigore tutando. Compertum eſt, ex hoc tempore cæptaſſe Andream, quod vſu poſteà perpetuo recepit. Qui enim, diù iam anteà; ea indulgentia ſibi interdixerat, qua ad animi remiſſionem ſtatis temporibus, hoc eſt bis in menſe, Noſtri recreantur; ex hoc tempore pro ſuorum tutela filiorum, id etiam adiunxit, vt velut nouus Iob, tunc preces orando funderet, ne qua macula ob ſilentij relaxationem, aut lautioris cibi refectionem, chariſſima ſibi pignora aſpergerentur; & per ea, quæ roborando ſpiritui permiſſa erant à rigidiſſimis alioqui Ordinum Inſtitutoribus; ſpiritus tepeſceret, langueſceret deuotio.

SANCTORVM AVGVSTINI, DOMINICI, Thomæque Aquinatis erga ipſum tutela.

CAPVT XXV.

EXimia planè Andreæ erga Sanctos reuerentia; non tantùm mente comprehenſa, & pectore clauſa; ſed ſeſe in obuijs etiam quibuſcunq; caſibus externè prodens; id commerita fuit; vt præſidium, quo niteretur, feliciter nactus; illud quoque frequenter experiretur propitium. Hoc præcipuè tempore, tutelare Sanctorum patrocinium erga ipſum mirè emicuit. Nam cùm ad Hoſtiliani Principes diuerteret; coactus fuit longiuſculi itineris moleſtias, equo inſcenſo, quem in ipſa Ciuitatis porta conduxerat, temperare. Cùmque viæ ſe commiſiſſet, eiuſque vix paululum fuiſſet emenſus; ſeu equi ferocia; ſeu mali dęmonis irritatu, ad animarum fructum ringentis, quarum ille

bono iter arripuerat; eius dorſo excuſſus fuit, atque ad durum ſilicem, quo ſtrata erat via, fortiter impactus. Quantouis autem artificio nequaquam valuit pedem è ſubſellari ſtapede eximere; illi quippè ſeſe calcar implexerat. Pendulus itaque ab equo raptabatur, mox inter ſaxa quatiendus, ni preſto Deus per Sanctos ſuos, adfuiſſet; Suppetiatum namque illi nemo poterat accurrere; nec enim quiſquam fiebat obuius, mero ſcilicet meridie, mordente ſidere, & extra habitantium caſas. At ne ſocius quidem ipſius aliquantò longiùs inſequens: quamquam enim ad caſum illius pauidè concitatus, ex equo tentaſſet celeriter deſilire; ſtapedi tamen ſuo ipſe quoque pedem implicitus, deſperauerat maturo accurſu quidquam poſſe in delapſi ſalutem. Sed Andreas intereà feruenti prece, validoque clamore Sanctos inuocauerat apprimè à ſe cultos, Dominicum, ac Thomam Aquinatem, vt ſibi, cętera deſtituto, opem ferrent, Idque benè auditum ſocio, tricis licet pedis ſui implicito; Et vix auditum, cùm admiranti, neſcientique vndènam ſubiti emerſiſſent, viſi fuêre duo ex Dominicana familia Patres: quorum alter, oris placiditate, ipſius parentem Dominicum referebat; alter corporis obeſitate, inſigne eius decus Thomam Aquinatem, auxiliares Andreę prębentes manus, illumque inſulturę coadiuuantes, & abeuntes. Suis poſteà compedibus hic ſocius expeditus; nimiaque humanitate, alieno maceratus dolore; ad Andream acceſſit; percontatusque vti ſecum ageretur? audiuit, Optimè quidem, nec vllatenùs, conquaſſato ſibi condolendum; cui ex voto caſus accidiſſet, enixè ea luce Deum deprecato; vt quam vellet, concèderet patiendi occaſionem. Et inſuper magnis editis vocibus: *O quanti facienda eſt* ſubdidit *Sanctorum interceſſio*. Idemque poſteà ſocius, acturus Patribus gratias, properati in ſenem auxilij; neminem quouis accurato intuitu potuit nanciſci in aperto illo campo, nullisque

ędifi-

ædificijs interſtincto, cui eas referret: Proripuerant quippè ſeſe illi, mortalium obtutibus. Itaque haud leui coniecturæ fuit locus; verè Sanctos illos Andreę inuocatu excitos; è cœlo ad eius auxilium celeriter immiſſos; exhibito, ſtatim intuentium aſpectibus ſubductos.

Nec prætereundum hoc etiam loco; ſalutarem quendam timorem, diuini cultus vehiculum, perpetuò Andreę aures vellicaſſe; quo tanquam acerrimis ſtimulis ad incunctantem operationem vrgebatur. Per hunc, in ipſo etiam vitæ ac mortis confinio, rigidiſſimus ſui cenſor, Numinis, cui placere ſatagebat, reuerentia confuſus; inutilem ſe ſeruum dictitabat; ac ſui tormentum, beato illius aſpectu indignum ſe fatebatur, quod per iteratam pluries eodem die peccatorum expiationem, ſtudebat placare. Introſpiciebat hæc Diuina bonitas; agnoſcebatque timorem illum, non animi eſſe infirmi, apud quem omnia ſunt nutantia, trepida, turbida: nec malæ conſcientiæ, quæ ſæpiùs mentem labefacit; ſed veræ ac ſolidæ pietatis ſobolem; idcircò eum ſuſtollere ac recreare non fuit dedignata. Ægrotabat enim quadriennio ante obitum ſuum præualido morbo; ſed ægreſcebat fortiùs, animo laceſſentibus curis laxato; quæ plùs ſolito ipſum timore correptum acriter diuexabant, æternę ſalutis ſuę ſollicitum, & anxium. Colebat verò ipſe principe ſtudio fulgentiſſima Eccleſię lumina Auguſtinum & Thomam Aquinatem; ac peculiari reuerentia, illum quidem reuerebatur ceu Clericorum omnium Regularium parentem; hunc verò ceu Neapolitanę Ciuitatis Patronum, cuiuſque & Summam Theologicam ſcholiolis hodieque extantibus illuſtrauerat. Itaque vigili ipſi & in lacrimas effuſo, affulſit par illud Sanctorum, vultu inſpectabili, & in conſolationem effictо. In eorum ipſe adorationem cernuus cùm ſtatim ruiſſet; vt ſpinę diuulſioni, qua dolenter lacerabatur, celerem admoueret manum; ſollerti inueſtigatione; *Quando*, inquit, *ad mei ſolatium, ò*

Diui,

Diui, vos miſſos credo (& vt credam pietas ſuadet diuina, quæ mærentem me & iacentem, auxilij non deſtituet expertem) quid me quæſo factum ſit, dicite, emenſo tot annorum curricula, in poſtremo iſto, vt arbitror, languore, ſub vitæ limine iam conſtituto. Salutis etenim meæ incertitudine crucior, diſcrucior; nec alius præter hunc me timor angit & pungit. Terrenis me cùm videam maculis inquinatum, peccatorum fæce ſordidatum; fluctuo inter ſalutem & vltimam perniciem; vereorque ne æternorum exhæres factus bonorum, repoſitam bonis beatitudinem valeam deguſtare. Hęc & ſimilia congerebat dolendi argumenta. Sancti queſtus & lacrimas dato hoc reſponſo cōpoſuerunt. *Aliquorum adhuc annorum moram promiſſæ felicitati interceſſuram: & intereà dùm ſuſpenſa viderentur omnia & incerta, neq; adhuc tuta (& quomodo eſſe poſſent in hac vita vbi omnia intuta?) id ſe præſtare conſilij, firmandæ diuinæ ſententiæ, per quam introitus in beatam illam patriam pateſceret; vt, quod ipſe eouſque impigrè fecerat, nauiter ſe in virtutum palæſtra exerceret, cumulatiore meritorum theſauro longè futurus ditior.* Ijs verbis, ſui ſpectaculo delibutum, ac profuſiore dulcedine ſatiatum reliquerunt. Ita collegit ipſe animum, erectuſque conſolatione tam magnifica, laborandi ardorem mirificè adauxit. Iuueneſcere namque & adoleſcere colloquio illo viſus fuit; & prona cupiditate in aſpera quęque inhiare: ac ſubſilire quotieſcunque nouam aliquam patiendi nanciſceretur occaſionem, quam vti venaticus canis ſedulò quęritabat. Tanti erat ęternę felicitatis ſecuritatem adipiſci.

RELI-

RELIQVA EIVS VITA VSQVE AD *mortem: & huius vicinæ prædictiones.*

CAPVT XXVI.

EA deinceps animi æquitate præditus fuit, quæ terras propediem relicturo conſona videbatur: Nihil ei ampliùs huius vitæ adlubeſcebat; futuram tantùm ſpectabat, & expectabat: & recurſante memoria proximæ mortalitatis, angulatim colligebat, ſollicitèque conſarcinabat, quidquid ad mortis occurſum conducere videretur. Pluries in die ante Confeſſarium in genua ſubmitti cernebatur, pro ſuarum expiatione labecularum: atque ad proximum tempus ſuſpirare, quo ereptus huic colluuioni, poſſet ſummi boni inacceſſa atque inexpugnabili poſſeſſione frui. Frequens illi ſuſpectus in Cœlum; ipſa noctis tenebra nequaquam illud auferente: nam, rigidiſſima licet hyeme; per feneſtræ vitrum, quod idcirco ligno non operiebatur, in illius intuitum ferebatur: E cœlo in terram oculos demittentem; lacrimæ conſequebantur & ſuſpiria: dilatęque mercedis dolori incubantem, cantica tantummodò recreabant & hymni, quos, impetum ſpiritus cohibęre non valens, alacri voce concinebat. Fuit autem omnibus liquidò compertum, reſerata ipſi fuiſſe incerti alioqui exitus ſui certa momenta.

Nam ante biennium, pluries Gregorio noſtro Carafæ adhuc tyroni aſſeruit, ſe octauo ſupra octogeſimum ætatis ſuæ anno, ex hac vita educendum. Deinceps verò, nequaquam ſuſpenſo aut dubio ſermone de ipſo vitę termino auditus fuit eloqui; ſed vt poſſet, ſignato die moriturus.

Labente Maio, qui obitum ſuum pręceſſit, affini ſuo Octauio Viuio literas reddidit; quibus non ipſum modò, ſed quotquot apud Caſtrum-nouum erant conciues, ad cœleſtis patrię amorem ſuſtollere nitebatur; tanquam breui,

corpo-

corporali eos præſentia relicturus; hiſq; ſalutaribus monitis ſupremùm eos roboraturus.

Morabatur eodẽ tempore Neapoli, Abbas Io. Maria Talliaferreus; quem inter & Andream, magna, vt aliâs diximus, adoleuerat neceſſitudo, dũ vterq; S. Carolo egregia pro Eccleſiæ ſuæ regimine molienti auxiliares præberet manus. Ad Domum noſtram ventitabat hic ſępiuſculè; hauſtum ab Andrea, ſpiritualioris doctrinæ pabula: & maturato iam reditu in Vrbem, ipſum adiuit. Audiuit verò ab eo, fidenter expectorante cordis ſua arcana veteri & probato amico; iam decretorium illum diem tandiù expectatum feliciter aduentaſſe, & periturum ſe breui, vt æternùm viuere inciperet. Quæ verba audijt ille lacrimabundus; oblituſq; cętera; tantùm vt à mox morituro benediceretur, expetijt; exindeque ad cęleſte iter ipſe quoque, doctore ſuo pręeunte, vigili ſe cura accinxit.

Interea, cùm is ad quẽ Veſtiarij cura pertinebat; aſpecto conſumpto, quo tunc vtebatur pileo, nouum ſe illi daturum dixiſſet; illud gratię pretium reuexit, quod coercendo eſſet ſatis. *Ecquid*, inquit, *noua cogitas? abſtine ſodes ab inutili ſumptu; nec enim vlteriùs mihi vita procedet: breui, breui inquam ſubducar iſtis ærumnis, quibus (ah miſeri) circumueſtiendi corporis cura maceramur.*

Intrante verò Autumno ad Herculanum, & Hoſtiliani Principes cùm pergeret; in Vicum Leucopetram interuium diuertit, vbi Iſabella Carafa Duciſſa Cercię maioris degebat. Hanc inſtituebat Deus occulta diſciplina per domeſtica exercitamenta in contemptum eorum bonorum, quorũ dulcedine ſolẽt animi ineſcari, quibuſq; ipſa ad inuidiã abũdabat. Qui rudimenta flagrantis cordis accurata penſitatione librauerat Andreas; vaticinatus illi fuerat, viro nondum viduatæ; eam, ſibi tamen & auię Iſabellę Villanę ſuperſtitem, alijs compedibus longèque nobilioribus vincendam, quibus poſtea vincta fuit. Nuptiali enim fędere ob viri mor-

mortē ſoluta, Andrea & Auia è viuis ereptis,ſub ipſo virore iuuentæ, in Monaſterium S. Mariæ de Sapientia, quod Noſtrorum legibus paret,recluſa;calcat ibi etiam nunc terrenorum omnium faſtum. Hæc itaque ab eo,vt diximus,Septembri inuiſa; intenta audiebat rigidæ virtutis conditorem. Mœrentem poſteà ipſius diſceſſu interfatus Andreas; aſſeruit, ſupremum illud eſſe colloquium,quod vnà miſcerent. Ipſo verò diſcedente, nihil tunc aliud. Secedentem autem in ſe ipſam Duciſſam; inquieta ſollicitudo habuit,de eo ſibi conciliando anxiam. Indignabatur quoque ipſa ſibi, quòd vitio ſuo fortè,Sancti viri colloquijs non eſſet amplius fouenda. Eo tamen breui vita functo, ſtatim icta fuit memoria verborum, quæ olim neſciuerat deprehendere; liquidèque perſenſit,exitus ſui diē, tunc illū,ijs verbis voluiſſe mōſtratū.

Aliquando etiam,ſocio ſuo in lineorum ipſius lotione occupato; æra ſacra per illum eo tempore pulſanda,ſiluere: Cui proinde meritò iuſſum fuit; vt quò cęteris, accuratæ, quam Diuinis profitemur diligentiæ,ſtimulo eſſet; in medio Refectorio, ſub menſæ initio, ex recepta Religionis obſeruātia; & negligentiæ ſuæ culpam vltroneus fateretur, & pœnam peteret, qua pro illa faceret ſatis. Id vbi reſciuit Andreas; ſecum ipſe volutat; ſe potiùs obliuioſæ illius negligentiæ fontem fuiſſe, cuius ille ſeruitio tunc diſtentus fuerat: ac Religioſum ſe abnuit, quandiu piamine aliquo eam non expiet. Mirandum profectò ſpectaculum,quodque omnibus in menſa accumbentibus lacrimas exciuit: Nonagenarium ferè ſenem vidiſſe, in publico refectionis loco, quò per ſexdecim penè annos,ſui rigore ieiunij, non conuenerat; alienam culpam in ſe vlturum, in genua prolapſum; ſingultibusque in verba laxandis,accuſaturum ſe,niſi Superior pro ſui reuerentia obſtitiſſet,eumque abire voluiſſet. Paruit iubenti Andreas: ſed pro ſocij animaduerſione,ſolitario dolore ſe paſcens; ſtatim à menſa illum accerſitum complexatur: bono eſſe animo iubet; non diù ſpondet laborioſa illa

obſequia duratura: octo tantùm dierum ſpatium intercurſurum: hoc emenſo; futurum vtrumque extra curas. Prædictio, euentu certo comprobata fuit; Octauo enim prorſus die; vitæ alter; alter obſequij expers fuit. Sed neque eo facto exſaturari potuit eius in ſocium comitas: noua enim gratitudine eam cumulauit; quæ iterando mortis ſuæ vaticinio cauſa fuit. Scriptis enim literis ad Andream Piſcaram Caſtaldum ſuum olim Nouitium dilectiſſimum, ac poſteà etiam Confeſſarium; Religionis nomine, Romanam ac Neapolitanam Prouinciam tunc luſtrantem; humaniſſimè à ſocio accepta beneficia dilaudans, quem commendatum illi optabat; dolenter ſe affectum conteſtatus fuit; quòd extremo vitæ ſuæ exitu; ſui cauſa in illum fuiſſet vel leuiter animaduerſum: Et vrgeri ſe quàm maximè, vt tunc id officii præſtaret beneficus in beneficum; quando vicina mors tantillo tantùm temporis ſpatio, vitæ huius vſuram permittebat.

Dùm flueret hæc ſignatorum dierum hebdomas; Parthenonem inuiſit ab Aurelia Papara, cui ipſe fuerat à confeſſionibus, erectum. Ibi tunc recluſa erat inter cæteras Virgines, Hieronyma Guazzaluta, ab ipſo ad pietatem inſtituta, & in ſpem quoque ſalutis ſuæ reſtituta, cùm olim inſidioſis mali Dęmonis artibus ad deſperationem fuiſſet aſſiduè ſollicitata. Ad filiæ conſpectum, ſalutare in illam Pater Crucis ſignum protracta manu expreſſit; ſubdiditque, abſtrahendos ſe & nunquam redituros ad conſpectum. Perculſa acerbo verbo illa, profuſis lacrimis rogare, ne ſe deſtituere vellet, maximo ſpiritus ſui profectu expertam, quàm calamitoſum ſibi futurum fuiſſet, Magiſtro ſuo carere: Ille verò concitato reſponſo exclamare, *Ad aliam vitam, ad aliam vitam*: Iterare illa preces: ipſe verò extra ſe raptus, non alium ſermonem inſtaurare, quàm, *in Paradyſum, in Paradyſum*. Itaque Hieronymæ auditorum verborum curis incubanti; nullus ambigendi locus relictus fuit, ab Andrea proximæ mortis conſcio

ea eſſe

ea eſſe dicta, vti euentus poſteà certitudine patuit.

Exeunte hebdomade, Principiſſæ Hoſtiliani literas dedit, vt aliâs ſæpiſſimè, ad pietatem exſtimulatrices; ſed admiratæ quòd nullam eouſque in eo laborum ſuorum pro ipſa perpetratorum experta venditationem; in ijs tamen ad ea ſedulò penſanda impelleretur: Eius enim refricabat memoriam; vt ipſe nunquam ſui, nũquam ſuorum commodo eã fatigaſſet; ſubdebatque optare ſe, vt non imparia dona ſibi remitteret mortuo, cuius animam, frequentato incruento ſacrificio curaret expiatricibus flammis quantocyus exſolui. Traditæ literæ propridie tranſitus ipſius; nuncij tamen incuria redditæ poſtridie, compertò manifeſtarunt, eas tunc ab Andrea ſcriptas, cùm ſe ſciret à morte mox inuadendum.

Nulli tamen id luculentiùs aperuit, quàm pauperculę cuidam mulieri, cui ex ea pecuniæ ſumma, quæ erat in pauperes ex Religionis conſueto diſtribuenda; Superiore annuẽte, dabat ipſe quotidie dimidiatum Iulium. At peruigilio obitus ſui, integrum fuit ei elargitus; cauſamque duplicatæ pecuniæ ſubiecit, non aliam prorſus eſſe, quàm, quòd ea poſtremùm vice, liberalem ac propitiam eius manum, eſſet ipſa expertura. Illa interrogare liberaliorem datorem non auſa; aut quo ipſa facinore, aſſueta largitate priuanda, ſciſcitari; cùm eum vidit ad cęleſtem vitam euocatum; rem ſatis exploratam non diſtulit narrare.

SVPERATO HVMANI GENERIS HOSTE Sanctiſſimè moritur.

CAPVT XXVII.

AD quam porrò vitam poſtridiè, vt ſignanter prædixerat, fuit euocatus. Pergebat diluculante die Lunæ, qui decimus erat Nouembris, vt incruentam hoſtiam

intemeratus offerret; obuiumque habuit Præpoſitum Domus: Cui anxiè percontanti; vt ſe per noctem ab aſſuetis languoribus habuiſſet; concidente vultu reſpondit; ſubdebilitatum: Hoc ille audito; ingeminauit preces, vt eum à ſacrificando detineret, quoad ſaltem tantillo tempore viribus roborandis vacaret: ſed fruſtrà; id enim nec rogatu valuit impetrare; nec iuſſione voluit, ob viri reuerentiam, imperare. Sacrarum ergo veſtium ornatu prȩfulgens Andreas, Altare petiuit quod à ſiniſtra maioris erat, D. Ioſepho Sanctiſſimo illibatȩ Virginis Sponſo dicatum, Sanctorumque lipſanis venerabile. Tertiùm claudicante greſſu, illiſus proculdubiò fuiſſet ad ſolum; niſi vehementiſſimum celebrandi deſiderium, fortiori impetu animum ipſius roboraſſet. Itaq; ad Aram peruentum: Ibi ſocius in aurem ipſius anheli, viribuſq; feſſi & laxati, ſuaſoria verba inſuſurrauit, ambiguum exitus, tanto periculo ſubductura: quȩ auerſatus Andreas, vniq; Deo fiſus; vires, vt ſperabat, ſibi ſuffecturo, in ſacra verba *Introibo ad Altare Dei*, vocē laxauit, eamq; ſatis tenuē: Cōticuit ſocius; vt vel ſilentio; ſtandi fandiq; impotē reuocaret: At repetito ille verſiculo, obmuteſcentē prouocabat: Neutri tamen vacauit, alterna pietate prolixiùs iurgari: quandoquidē Andreas ſubita apoplexia correptus fuit, qua ſiniſtra omnia ipſius emarcuēre; quaue in terrā quantus quantus erat, fuiſſet caſurus, ni ſocius cadētē excepiſſet, ac fouiſſet. Statim circa correptū conuenit concurrentiū cȩtus, acerbo caſu cōterritorū; à quibus in Sacrū Veſtiariū deductus, ſe conātibus hauſtu meri, & frigidȩ affuſu, abeuntis animā remorari. Cùm ille interim, obtutum in interrogantes quo premeretur malo, attentè fixiſſet, nullumque daret reſponſum; liquidò compertum fuit, morbi atrocitate, loquendi etiam facultatem ſibi ademptam. Deferebant eum in cellam; ſed inuitum: nutibus enim, & renutibus ſignificabat, non in cellam ſe velle deduci, ſed ad maius Altare; vt ſuauiſſimo Euchariſtico epulo, quod ibi aſſeruabatur, in extrema

illa

Digitized by Google

illa hora poſſet refici. Reſpondit Præpoſitus; commodius tunc eſſe cubiculum,ſiue medicinæ,ſiue quieti: nec defutura tantiſper recreato, extrema illa animæ ſolatia, & munimenta. Reuerſus in cellam, ac in ſtramentitio ſuo lectulo, vt Superiori obtemperatum veniret, collocatus; cùm modicæ quieti vix aliquantulùm indulſiſſet, impatientior omnis moræ in Eccleſiam adſpirabat. Tunc Medici, quos accerſitũ procucurrerant, aduenere: Pulſu ii tacto; ſpem omnem vitæ iam eſſe prorſus euanidam affirmarunt; eiuſque ne pauxillum quidem ſupereſſe. Nihil itaque cunctati Patres, decedenti Sacroſanctum Viaticum miniſtrauere, in genua ſe ſubmittere conanti,ſed virium imbecillitate prohibito; qua velut obice irritata deuotio,acriùs exardeſcebat. Poſteà ſacro quoque Oleo ritè fuit munitus. Quod ſuperfuit diei, placidè traductum; corpuſculo quidem doloribus preſſo, ſed animo ad tranquillitatem compoſito; vti beatam æternitatem mox initurum par erat; immò delibantem iam immortalitatis gaudium. Accurrebant lacrimantes Noſtri, & ſæculares innumeri; ac vtriſque optatam benedictionem flexa dextera,quam velut filiorum ſolamini apoplectica malignitas non læſerat,impertiebatur.

Intrante Veſpera; ipſe quoque agonem mortis intrauit. Noſtri omnes in cellam ipſius publico campanulæ ſigno, vti moris eſt,aduocati; exeuntem animam ſacra hymnodia comitabãtur. Cùm repentè intumeſcere viſus eſt Andreæ vultus, ac tetro colore nigreſcere: Et ingenti proinde conſternatione adſtantes quoque omnes impleri: Collatis quippè ſententiis, ex indice animi vultu affirmare omnes, tremendũ aliquod illum ſubire certamen cum hoſte generis humani:& quiſque tunc reminiſci,vt ipſe olim ſupremam hanc concertationem prævidiſſet,ſæpiùſque fratribus ſuis,quorum opem ardenter expetebat, etiam prædixiſſet. Habebat in Cella Deiparæ Virginis imaginem: in hanc fixit obtutum, ſuppetias ſibi certanti laturam: Fuerat verò ea Imago, ipſo teſte,

multo-

multorum mirabilium patratrix; inque eam, dùm eius narraret miracula, ſpem ſe omnem in extremo conflictu fidenter collocaſſe, pluries aſſeuerauerat. Cur nigruiſſet, curuè timeret, ſciebat nemo: patuit verò poſtmodùm ipſo ad cęlites tranſlato; cùm teſtimonio dæmonis, hunc eundem triumphum cogente Deo faſſi, & Victori Epinicion canentis; tùm relatu Iacobi Torni admirandæ ſanctitatis viri.

Decembri ſiquidem inſequenti, in Templo D. Antonini, quod Noſtri in Ciuitate Surrentina incolunt; Noſter Thomas Pelliccionius; induſtriam nauabat operam, Nobilis cuiuſdam menti denubilandæ, atque ad bonam frugem conuertendæ, quem malus dęmon obſidens, ſuisque ſicophantijs deceptum, ad turpium conſenſum exſtimulauerat, & perpulerat. Hic Sacerdos inaudijt per obſeſſi vocem, illum vniuerſi boni noſtri inuidentem, acerba ſibi minitantem: quę ipſe terriculamenta deridens, compeſcere non ceſſabat ſceleſtum, ne ſe ab incepto deturbaret. Ad quem is, *An putas*, inquit, *illi fieri ſimilis Andreutio* (ſic per ludibrium eum appellitabat) *nuper Neapoli in D. Pauli vita functo? Verùm inani id conatu moliris: nec enim huius animam è meis vnquam manibus eripies; facturi inſuper, vt te facti dolenter pœniteat.* Ille conteſtatus; non ſui, ſed Chriſti meritis, ex orci faucibus eripiendam Nobilis animam; increpabat iniurioſa verba in Andream effutientem, ad cęli gaudia euectum. Cachinnans diabolus, velutque per iocum; de Andrea ſe locutum reſpondit, cui defuncto, auris inciſio, & ſanguinis emanatio, famam conciliauerat & venerationem. Sacris poſteà adiurationibus ad obmuteſcentiam compulſus; horribili primùm eiulatu præmiſſo; *Cogor*, inquit, *quamquam diù reluctatus, vera tibi ac citò fateri. Coractus* (hoc ille ſibi nomen fecerat) *vnus ex infelici hac noſtra ſodalitate, Andreucij morti interfuit; viſus & cuidam ex eius fratribus propediem ex hac vita migraturo; interfuit, & vapulauit diriſſimè*. Excitarunt iſta, veſtigatricem exorciſtæ ſedulitatē; datisq; ſtatim ad Noſtrum

ſtrũ Benedictum Mandinã Neapoli degentẽ literis,fieri narratorum certior expoſtulauit. Lectæ fuere literæ in multorum præſentia, qui hęc pro teſtimonio in Canonizationis proceſſu dixerunt; Iacobum Tornum in lectulo ægrè decũbentem inuiſentium; Hic verò, ſcripta,palam, & apertè ſuo teſtimonio roborauit.

Erat Iacobus (vt curſim aliqua de ipſo delibem) ſupremi faſtigij Religioſus: Perfectionis enim ſemitam præuio Marinonio ingreſſus, eam quinquagintannali greſſu ita calçauerat, vt nemo illo creditus fuiſſet humilitate deiectior, obedientia promptior, paupertate abiectior, aut in regula ſeruanda tenacior. Effinxerat illum natura ad rabiem, formauerat ad furorem; ſed charitatis ſtimuli, adeo pectus ſuũ tranquillauerant, vt nunquam viſus fuiſſet irę obnoxius. Linguam verò perpetuò cöercuit, quam conſtante fama, nunquam fuit auditus ad otioſa laxaſſe. Patientia etiam fuit admirabili: Iſchiadis enim morbo, quo diutiſſimè laborauit,minimè quati potuit; neque fœdo vlcere concuti, vnde putris ſanies aſſiduè profluebat, renes ipſius annum totũ exedente: quin & ipſum inconcuſſo animo tulit,nullique mortalium, Deo tantùm inſpectore contentus, patefactum voluit. Multarum item palmarum cum dęmonibus celebratus fuit athleta; qui imperturbatam ipſius mentem, ſexcentis dolis & artibus nitebantur labefactare; dormientemque ipſo noctis concubio aggrediebantur; ſed ipſe in aſylum ſe recipiebat Altaris ſuperuenerandę Euchariſtiæ; vbi fugã ij pręcipitare cogebantur. Viſitur eius corpus etiam poſt ſextumdecimum annum feliciſſimi eius è mundanis fęcibus tranſitus,flexile adhuc, & incorruptum, in pręmium illibatę puritatis; confluentibus vndique fama ſanctitatis eius illectis,ad illud ſanctiſſimę animę conceptaculum venerandum. Hic itaque auditis literis; narrauit, vidiſſe ſe ibi hominem quendam aſpectu formidabili, vultuque teterrimo; lacero tamen ſordidoque habitu indutum; è regione morientis;

genubus

genubus in ipſius lectulum procumbentem; totoque niſu viam illi ad cęlum intercludentem. Viſu immanis beſtię,nil ſe territum, ſed ſuſpicatum inſidiatorem eſſe generis noſtri, ac pręcipuè Sanctorum virorum, audacter ad illum, & cum imperio, *Quid tu*, dixiſſe, *ò malorum omnium artifex hic agis? Quid hinc petis callide veterator?* Et illum, *Animam acceſſi miſerandi iſtius ſenis è ſuo corpore diuulſurus, mei certè iuris prædam. Cæterùm tu qui auſu tam magnifico poteſtatem in me exercere affectas; ne perperàm tibi adblanditor; quin te quoque in imum inferorum antrum me vrgente,ſcito quàm primùm eſſe detrudendum.* Et cùm verba ipſe pararet profligandę inſolentis hoſtis temeritati,extemplò vidiſſe ſuperiorem quandam poteſtatem (ſic humilitatis amator, Angelorum nomen contegebat) oris venuſtate niteſcentem, cęruleoque habitu effulgentem; tentatoris collum, ceu moloſſi cuiuſpiam collari cinxiſſe, cuius claui non quà capitati, ſed quà acuminati,introrſum ad cruciatum & fodicationẽ erant inuerſi; illumque ad cellę parietem adegiſſe, qui vltro findi viſus eſt,vt deturbando ſceleſto viam ſterneret; ac tandem in clauſtri viridario fuſtigatum compreſſiſſe,indeque pręcipiti fuga in tartara ablegaſſe.

Ergo ſimulac tutelaris Andreę Angelus, Iacobo, vt diximus,viſus,ſpectrum illud horrendum exterminaturus intrauit; detumuit eius facies, ſuoque colori rubicundo reſtituta fuit; qui in candidiorem poſteà ſe tenuauit: Ipſe vero immortalitatis ſtatum iam è propinquo proſpiciens,cęleſti voluptate permulceri viſus eſt: ac paulò poſt oculis in Deiparã propugnatricem ſuam intẽtis,è graui pręſentis vitę ergaſtulo euaſit,pedicisque corporis excuſſis, ad Conditorem profectus eſt ſuum, Anno reparati orbis ſexcenteſimo octauo ſupra milleſimum; cùm illi flueret octauus ſupra octogeſimum. Corpus ex religioſo more lotum, ſacrisque veſtibus ſupra communes indutum; iacuit noctem totam in eadem Cella; vbi multi ex Noſtris preces pro defuncto effundentes

proli-

prolixiùs circumſteterunt : Vnus inter cęteros venerationis illectu pernox ibi perſeuerauit, quòd internitentem & radiantem vidiſſet eius faciem, ac idcirco illum crederet inter cęli accolas iam aſcriptum, beata iam frui Dei præſentia.

ADMIRANDA EIVS SEPVLTVRAM conſecuta; ſanguinis præſertim è cadauere promanatio.

CAPVT XXVIII.

QVo prorſus momento è caſtiſſimo corporis ſui templo in auguſtiſſima cęli templa immigrauit Andreas; ære ſacro pulſato commonefactus populus, ad fundendas pro ipſo preces fuit inuitatus. Erupit tunc omnium vna vox; *Sanctum deceſſiſſe*. Dimanente fama trāſitus ipſius, cùm priuatim, tùm publicè fuſæ pro ipſius anima preces. Sed arcano quodam impetu multis haud poſſibile fuit in ea verba vocem laxare, quæ iucundiſſimo Dei aſpectu fruentē dedecerent: Velut enim occultis retinaculis impediebatur eorum lingua ad Requiem illi æternam in fine Pſalmorum apprecandam; ſoluebatur ad Hymnum gloriæ, Triadi ſanctiſſimæ pronunciandum. Contigit etiam tunc, Virginem Magdalenam Baronam recluſam Monaſterij S. Marię de Sapientia; ſub hora noctis ſecunda, ad Chorū, vnde proſpectus ad Altare Sanctiſſimi Sacramenti patebat, ſolitariam receſſiſſe; vt Veſperas Defunctorum pro tot certaminum athleta, coram rectè factorum remuneratore Deo recitaret: ſtatimque apiculam ſacris chartis ad quarum præſcriptū orabat, inſediſſe; aures interim ipſius ſuaui bombilatione, mentem ineffabili dulcedine permulcentem; demiratæ vndenā, & quo illicio in ſacrum illud Odæum eo tempore id animalculum ſeſe intruſiſſet, ſibique minimè, vt aliàs faſtidioſum,

& formidoloſum. Verùm,cùm recitatis poſteà precibus; & à ſacro libello,& ab ipſo etiam Odæo ſe apis ſubtraxiſſet; coniectaneo indicio ſuſpicata fuit Magdalena; exemplar id fuiſſe Andreæ,florilegulæ dum hic viueret apis,è vitæ huius agro in cęleſte iam alueare collecti,laudes tunc Deo ſempiternas concinentis.Incruento quoque ſacrificio pro ipſo litatum fuit.Quibuſdam tamen è Noſtris Sacerdotibus ſumma vi enitendum fuit, vt Miſſam defunctorum poſſent celebrare: indecens enim putabant, ſi ad ipſum expiatricibus flammis ſoluendum, ſacrificium offerrent, quem, interno quodam afflatu exiſtimabant inter cęlites morari.

Prouecto mane, beatum pignus Noſtrorum humeris ſublatum,in Eccleſiam delatum fuit: quò ingens populi numerus pręcucurrerat,veneratum Dei familiarem & amicum: ſed & ſtatim ſubſecutus innumerus;ita vt anguſta eſſet tantę multitudini Eccleſia; certatimque omnes,manus & pedes illius exoſculari; fruſtula veſtis decerpere; barbæ & capitis pilos præcidere; ſubſtitutoque altero clericalem ipſius pileum pio furto ſurripere;Noſtris incaſſum, & fruſtra obnitentibus; perque omnium ora certiſsima fama de eius ſanctitate peruagari.Cadauer magna omnium admiratione adhuc non riguerat;ſed erat flexile;multique deuotionis ergo dextera ipſius,frontem ſibi,pectuſque, viuifico crucis ſigno muniebant. Vultus inſuper illi erat,haudquaquam decolor; ſed alabaſtri inſtar candeſcens. Cùm peractis ſacrificijs fuiſſet illi parentatum;in ſubterraneum cęmeterium deductum fuit;ibi tunc terræ mādandum; niſi Iſabella Caracciola Duciſſa Aquarij,multa prece à cępto ſepeliendi reuocaſſet Patres,anteuerſuros religioſa modeſtia ingruētem populi frequentiam;donec nurus ſua Maria Caracciola Marchioniſſa Vici, quam accitum procucurrerant, è Leucopetra aduentaret. Iſabella quoque Gonzaga Aragonia Hoſtiliani Principiſſa, remorandam ſepulturam ſuadebat; vt diutiùs daretur venerari mortuum, quem viginti ferè annorum ſpatio

tio ſuſpexerat Patrem. In Veſperas itaque eius fuit dilata ſepultura: non tamen ſine Dei nutu, molientis celebriorem Andreæ ſanctitatis famam, per ipſa etiam nimiùm vocalia puerorum ora.

Par etenim fratrum, filiorum Fabritij Guindatij, rude fraudum dolique neſcium ipſi miro modo ſubſeruijt. Horum alter qui ad mortuorum conſpectum ſuapte natura exhorreſcebat; & in intima etiam domus penetralia, ſi fortè per plateas contigiſſet eos efferri, ſeſe abditabat; ad hunc non modò non expauit, verùm & exhilaratus quoque mirificè fuit; nec vnquam potuit manibus ſuis ab eius vultu diuelli, puellaria eiuſmodi in eum exhibens blandimenta; quod eius domeſtici, non abſque ſecreto Numinis impulſu fieri, liquidò affirmarunt. Alter verò comitatus matrem Hippolitam de Afflicto domum reuertentem, lamentabundus dolebat, forficularum inopia, capillorum eius theſauro ſe fuiſſe priuatum. Et, *Vtinam*, dicebat, *ò mater, hoc eſſem ſaltem ſolatio recreatus, vt precarios calculos è manu ipſius potuiſſem ſuffurari*: Ad quem mater; *Age fili, ecce illas, & quando tam ardenter id concupiſcis, cura vt audaciter exequare*. Ille ergo per populi tumultus viam ſibi ad feretrum ægrè molitus; ex eius manibus coronam proripuit, inſpectante populo & acclamante; *Iam ex infantium ore perfectam Andreæ laudem*; obtulitque matri lętiſſimus lætiſſimæ: Hac poſtea perpetrati furti pœna mulctatus; quòd è ſæculi cæno, antequàm eo poſſet fędari ereptus, in terreſtre hoc Religionis cęlum Andrea è cęlo vocante fuit tranſlatus; vbi mutato nomine in Caietanum, viuens etiam nunc, ad vlteriora contendit.

Dilata itaque ſepultura, vt diximus, ad Veſperam. Interim redijt Hoſtiliana, rurſumque coram tot annorum Magiſtro in lacrimas effuſa, veſtigatrice oculo luſtrare cœpit; num, eius quem eximia charitate dilexerat viuum, aliquid apud ſe habere daretur mortui: inque coronam

præcipuè illius aſpirans, vt inaudijt iam ab alio præreptam, nullum non mouit lapidem, vt vel partita poſſet ditari, quæ non potuerat integra: Dimidia verò potita, illam ſcirrho ſuperpoſuit, quo ſiniſtra eius mamma turgebat, breuique in cancrum abiturum timebatur: eius interceſſione, à quo viuo, ſpiritualis vitæ monita diu hauſerat, corporeæ quoque ſalutis, certiſſima fidentia expectans medicinam. Vt domum reuertit; aduertit, inſpectante quoque nuru ſua Helena Aldobrandina Duciſſa Montis Draconis, ac ipſo etiam Principe viro ſuo, molluiſſe duritiem, euanuiſſe malum: obſtupeſcentibus Medicis; quorum iam penè exhauſta fuerant remedia.

Sed cùm videretur iam Principibus iſtis factum ſatis; Noſtri pro ſua modeſtia, compeſcendo frequentiſſimo populo, ſepulturam maturabant. Inſtauratis itaque precibus, loculus adduci iubetur; vbi, vt à cæteris internoſceretur; recludendus erat. Nulla autem arte fieri potuit, vt eum capſa caperet; ne compreſſis quidem brachijs, aut inflexis pedibus: eam verò faber lignarius iuratus horum teſtis, compoſitò fecerat porrectiorem, & alteri poſtea ex Noſtris ibidem defuncto, procerioris ſtaturæ viro ſubſtituit. Tunc elata adſtantium voce; perſenſerunt Noſtri, abditam eam eſſe ſupremi Numinis prouidentiam, nolentis præpropera illa ſepultura, admiranda ipſius offundi, quę per cunctationem forent propalanda.

Pietas etenim accurrentium ad Andreæ corpus venerandum, plurimos illi capillos euulſerat, multumque cruoris ex capite effluxerat: Id verò nullus aduerterat; niſi cùm linteum poſtea ſepulchrale ſtillatim viſum fuit purpuraſcere. Itaque Noſtris rei nouitate perculſis, inque incerto conſilij, procraſtinanda fuit ſepultura. Illuceſcente craſtino, aduocatur Iulius Iaſolinus celeberrimus Medicus, famaq; apud exteros quoſcumq; notiſsimus. Sed pręueniens Hieronymus Thomaſius inſignis quoque Medicus, & Comes Palatinus;

admi-

admiratus ſub frigidiſſimo tecto, ex nonagenarij ferè ſenis corpore, cuius attactu adhuc calentis, ſindon, & ipſa quoque puluinaria calebant; flante licet rigidiſſimo Aquilone, tantum prorupiſſe ſanguinis; exploraturus an fuiſſet naturę vi dimanans; venam rectam in medio fronte incidit, quæ ſanguinem minimè reddidit. Iterum autem ne quid periculi omitteret, alterum ei vulnus inflixit in pericranio ſuturæ coronalis, quod multarum venarum concurſu ſanguine ſcatere ſolet; tunc tamen prorſus exangue repertum fuit. Ipſam itaque pelliculam, cui aliquid carnis coniunctum erat, cùm ſibi comparaſſet, abijt lætus; ac ſtatim infantis ori lac nequaquam ſugentis admouit; & ſtatim vitalem ille alimoniam ſuxit: Ea poſteà, aurea theca incluſa, viuidum colorem nunquam amiſit, perſeuerans incorrupta; & hoc anno quo Beatorum faſtis aſcriptus fuit Andreas, plùs ſolito purpuraſcens. Iaſolinus, non integra hora ſerior; in hoc mirabilium theatrum ſeſe contulit; partemque incidit ſuapte natura exanguem; pelliculam ſcilicet dextræ auris, quæ guttatim paululum ſanguinis miſit. Vix tertia elapſa erat hora, poſtquam Iaſolinus, inciſione ſanguinem prouocauerat; cùm denuò aduentantes Duciſſa Aquarij, & Marchioniſſa Vici nobilium fœminarum ſtipatæ multitudine; perennem fluxum ex eadem aure perſpexerunt; ſuppoſitiſque vitreis vaſculis ſanguinem collegerunt, publicaque fide cuncta roborari rogauerunt. Ergò, quod toties Andreas prædixerat, cùm de ſe pro Sanctarum Virginum tutela ter crudeliter ſauciato ſermonem haberet; ſibi mortuo tria quoque vulnera infligenda; nunc opere comprobatum eſt; trino, frontis, cranij, & auris vulnere: paritate quidem numeri, attamen glorię ſublimitate & excellentia, longè maiori.

Intereà nulla viarum ad Domum noſtram ducentium ſatis erat explicata, ob ingentem populi multitudinem, quę coibat, & ipſas Cœmeterij fores quaſi effringebat, vt videndi ve-

di venerandique Patris fieret copia. Tunc per poſticum egreſſi, collocarunt Noſtri eius corpus in Eccleſia ponè Cappellam Principis Apoſtolorum; tùmque primùm, ex cranio pridie inciſo cæpit ſanguis manare, nec vltra ex aure profluere. Porrò, quę in ſanguine iſto vel colliquefiendo, vel ab impuritate ſeruando, mirabilia patrauerit Deus, eiusque attactu quàm multa ſanitatum dona fuerit elargitus, proprio loco dicetur aliâs. Cygneus item Andreę color cum quo deceſſerat, in rubentem cępit inflammari, quod ipſe quoque olim prędixerat: Cùm enim viuo dicerent ſępius Noſtri admirabundi, ſiue congratulabundi, ſenectutis incommodis haud illum premi, qui vultu penè igneſceret: *Sinite*, reſpondebat, *Ne de viuo miremini, qui etiam triduò mortuum, rubeſcentem admirabimini*. His peractis, rediјt iteratò Iaſolinus, voluitque oculos ipſius aperire; quos nequaquam contaminatos aduertit: & niſi à puluere eis timuiſſet, quem concurrentium turba excitabat vehementiſſimum, eos ad piorum ſolatium ſic reſeratos reliquiſſet.

Ad noctem vſque eius viſendi, cunctis facta fuit facultas; fletum prę cordis teneritudine ac deuotione integrantibus; cumque tertio etiam hoc die, flexilem, calentem, ac morbidum contuentibus. Secunda noctis hora, ampliori loculo cadauer incluſum, terrę tandem mandatum fuit, ac ſecus Altare Cęmeterij tumulatum. Vertente verò Anno, cùm Neapolitanam Prouinciam luſtraret Ioannes Antonius Angriſanus Prępoſitus Noſter Generalis, nunc Archiepiſcopus Surrentinus; effoſſo apertoque loculo, nullus grauis odor efflauit, nullaque tabes reperta fuit. Anno dein ſequente, increbreſcente fama ſanctitatis eius; è Cęmeterio in Eccleſiam translatum fuit, atque in eadem Sancti Ioſeph Cappella, quò ipſe vltimum ſacrum celebraturus acceſſerat, collocatum; magna ibi populi frequentia veneratur, pretioſiſque donarijs locupletatur, multa eaque magni-

magnifica operante Deo ad Viri ſanctitatem illuſtrandam; quorum narrationi alium huius operis librum dicamus.

ANDREAE FACIES EXTERIOR.

CAPVT XXIX.

CLaudam totam de Andreæ vitæ curſu narrationem, vbi velut in tabula eius effigiem propoſuero. Fuit itaque is, ſtatura eminentior mediocribus. Caput ipſius niueo capillitio conueſtiebatur, ſinciput tantummodò paululùm denudante. Oculi erant orbiculares, ac viuido ſemper lumine radiantes; vnde primùm velut ex arce, potentiſſimis iaculis petitæ, quæcumque ſpeciem ipſius auerſa cupidine appetiêre: verùm ſeni ob frequentiſſimum fletum pèrpetuò madentes cernebantur. Malæ prominentes. Naſus in latum potiùs patulus, quàm in longum inflexus. Labia ſubtilia. Barba candida. Grata frontis hilaritas. Vultus ſerenitatem, igneſcens quidam rubor ſuffundebat. Facies domicilium honeſtatis & pudicitiæ, internique affectus præmonſtratrix: ac ſilente licet lingua, adhuc percòntatrix & interrogans: Ex eius manibus, multi venerationis ergo illas ſæpiùs exoſculati, halantem odoris ſuauitatem, minimèque dubiam ſentiebant: qua perfuſi, dulci, ſed valido illicio ad pietatem ſe adigi aduertebant. Corpus totum ſuccipleno & gracili medium; quod languoribus ac ſenio feſſum, baculo innitebatur. Vox minitabunda; & antequam dentibus exarmaretur, & aſthmate corriperetur, clarior. Greſſus demum illi concitatior; qualis eum decebat, cui nulla pars diei vel minima per otium exibat; quiue in proximorum ſalutem anhelus properabat. Effigiem ipſius ter expreſsêre pictores: bis à viuo, ſemel quidem furtim ab inſcio, in gratiam Comitis Proſperi Tedeſchi Placentini:

Iterum

Iterum paucis ante eius obitum annis, à conſcio, ſed Superioris precepto ad id adacto; vt votis Raynutij Farneſij Ducis Parmenſis, fieret ſatis, quem is perenni ſalutarium monitorum diſciplina, ab ipſis ferè cunabulis enutrierat. Tertiùm verò à iam defuncto.

DE VITA
B. ANDREAE AVELLINI
CLERICI REGVLARIS,
Liber Secundus.

QVI EST DE EIVS VIRTVTIBVS;
B. Andreæ Prudentia.

CAPVT I.

EXTREMO ſuperioris libri capite, ſimulacrum vultus B. Andreę finximus, ſed imbecille, ac mortale. Proprioribus nunc lineis eum deſignabimus, forma mentis æterna; per virtutes ſcilicet; quę ipſius animam condecorauerunt, & ornauerunt. Ordiemur autem ab ea, quæ præcipua eſt humanę imbecillitatis adiutrix, Prudentia. Huius namque ope ſuis quisq; & aliorum etiam rebus proſpicit, atq; ad ſubita queq; nouorum conſiliorum, rationes accommodat: Cui quotieſcunque cęleſte lumen (quo Dei amici non deſtituuntur) copulatur, à ſcopo nunquam aberrat; neq; ancipitem inter incerta euentum reformidat. Hunc prudentiæ apicem, in Dei familiari Andrea, admirari licet; Andrea inquam; non ſene tantùm, & cui ſeneſcentibus membris, neceſſariò ſapientia vireſcere deberet; verùm & adoleſcentulo. Adoleſcentia quippè illi vernabat, quando Catechiſtam in patria agere cępit; vt conciuibus ſuis, cęleſtis viæ fieret præmonſtrator, ac ſaltem germinantes puerorum ſurculos diuini timoris pedamine ſubſtentaret. Id rudi illo ſęculo, pietatisque penè

experte, nullo adhuc exemplo viderat; accurſu tamen & interuentu prudentiæ ſuæ, felici euentu perfecit; cateruatim ad ipſum ex conterminis oppidis confluentibus pueris; quos futuros cæterorum magiſtros, varijs præceptis imbuebat, varijs illicijs detinebat.

Cùm vir poſteà & ſacerdos, actas in deuia Sancti Michaelis Moniales, Marinonij ſuaſu, & Rebibę iuſſu, coactus fuit in ſalutis calles redigere; quæ non prompſit è prudentiæ penu remedia? maximè, cùm ferè venabulis eſſent interceptæ feræ & per honeſtatem ſubuentionis ipſarum, ſperarent aliqui ad labem peruenire ſacrilegij. Erant enim nonnullę ex incluſis omni humano auxilio deſtitutæ; quas, ſi deſciuiſſent, minùs culpabiles ipſa pauperies feciſſet: Ipſe ſe illis à manu, ipſe ſe à pedibus dicauit, vt poſſet eas à noxijs reuocare. Sed quale illud machinamentum exædificandæ nouæ Eccleſiæ; niſi feriæ, & in omnem partem intentę excubationis? vt nimirum, contemplaturę in auguſtiori Templo Maieſtatem Numinis, eiuſdem reuerentia ſacratiùs tenerentur. Quòd ſi contendat quis, Andreæ induſtriam minimè fuiſſe fructuoſam; non inficiabitur tamen, fuiſſe laborem pertinacem. Morbus certè aliquarum ex ipſis, potiſſima quæque depaſtus fuerat; & principes inſederat partes: nulla idcirco medendi peritia ſanari potuit. Ibidem quoque contra arietantia diaboli tela, non caſtitatis modò, ſed etiam prudentię vallo opus illi fuit ſe munire; cùm, eodem Rebiba iubente, intra Monaſterij ſepta fuit illi degendum. Earum etenim aliquę pellaces diaboli adminiſtrę, mentitæ purgandę conſcientię neceſſitatem, expapillatę, prima illum nocte adibant; obſcęna illius auribus inſtillabant; eiuſdem voluntatem delectamento pertentantes euocare, corpus flagitio temerare. Quid illi ſumendum conſilij? ſtandum? ſed ſuo periculo: abeundum? verùm hoc, vt ſibi cautius, ita Deo fuiſſet diſplicentius. Itaque cùm prudenter aduertiſſet, hoc Monialibus, ſeu

turpi-

turpitudinum mancipijs futurum gratiſſimum; idcircò procaciter eum titillantibus; vt niſi cadere vellet, celeri fuga ſibi conſuleret, ne ſemper implacida cogeretur audire; id, inquam, cùm aduertiſſet; inter illas adhuc diu elegit demorari: At, quàm ſuſpenſo veſtigio inter lubrica? ſed nullo, vt diximus, fructu: non ideo tamen ipſe extra prudentię laudem cum charitate ſociatę, pro ipſarum tutela etiam crudeliter, vt aliâs diximus, ſauciatus.

Poſtquam autem, Deo ſe in Religione dicauit, Nouitijsque inſtituendis præfectus fuit; mirandum in modum eius enituit prudentia. Et quidem, ſolemne illi fuit, neminem ſubito delectu admittere; ſed ſolerti diſquiſitione quemquam probare: nec animi ſolùm, ſed & corporis habitudines diligenter examinare. Religionem quippè, valetudinarium dicebat animarum, non corporum: Vbi ſcilicet, prauarum conſuetudinum inueterati languores, omni charitate curandi ſint; ſolidiùsque roborandus ſpiritus, & contra aduerſa durandus: at nequaquam, ſub ipſo maximè tyrocinij ingreſſu, inutili & noxia occupatione tuenda valetudo, & à noxijs tutanda. Admiſſos, primùm eiurare omnem ſęculi amicitiam cogebat; tum euellebat quidquid fuiſſet ſenticoſum. Caleſcente verò ſpiritu, ad ſuſceptæ vitæ rationem illos inſtituebat; auerſatus tamen pręcoces quoſdam ſpiritus; eos enim optabat maturè florere, non citò. Cuiusque imbecillitati opportunè prouidebat: acumine penſans omnia & diſpenſans; nullo errore diſtinguebat, quid quiſque ferre poſſet, non poſſet; ſuſcipere deberet, non deberet. Erumpebat hinc, tenuiores fulcire; ęrumnoſis ſolatia porrigere; puſillos ſurrigere; ac nutricum imitamento, gradum eorum ceu puellulorum ſenſim explicare; vocemque etiam cum ijs tenuare. Clementia tamen & ſeueritate egregiè concordibus; illa etenim nullam ſeruandi occaſionem amittebat; iſta nullam puniendi cauſam omittebat. Obiurgationum is erat modus: vt nunc

tanquam cum pueris ęgris agens, valetudinem & medicamina faſtidientibus, domare videretur mitibus ſuccis, vim acerbi ſaporis; aut pręmijs inuitare ad ſalutem: nunc circũducere, ſeſe indeprehenſos exiſtimantes, per ſuauiſſimas ambages; vt etiam eos delectaret ſub incertis nominibus accuſari: nunc etiam aſpero queſtu, veluti reos illos citare ad tribunal. Turbulentorum quidem peruicaciam, diſciplinę virga domabat, rigida, animoſa, indeflexa; veſanos eorum ſpiritus grauiter frangebat, comprimebat, & retundebat; ne perniciosa conniuentia, ipſorum contumacię indulgere videretur. Et occurrere morbo ſolitus erat, ne dilato remedio, ſenſim ęger ſenſu priuaretur: ſingulorum porrò ingenia proſpiciebat, vt in morbi medelam, in quam deberet intendi, euigilaret. Videre hoc licuit in Nicolao illo Zechio ſexagenario ferè ſene, ac legũ Doctore, earumdemq; publico interprete; cui idcirco tumebant pręcordia. Sed ipſum poſteà ſic molliuit, vt redeunte quaſi infantia, factus videretur morum ſimplicitate tanquam puerulus; oblituſq; honorarios illos titulos, turgidus quondam ille, humilitatis affectu grata tunc vocum paronomaſia, haud ſe Nicolaum appellari vellet, ſed Nihilaum.

Neminem quoque puniebat ob erratum, quem priùs non errare non docuiſſet: ſed errantes ipſo monſtrante, odio culpæ paulatim inquietos mores dediſcebant: Indicium autem in melius translati animi, tunc ipſe deſumebat, cùm vitia ſua, quę priùs illi ignorabant, viderent. Nonniſi autem extremis malis, extremum expulſionis remedium afferebat; nec, ipſo Nouitiorum rectore, quiſquam è Religione abiuit, niſi quem abire abeuntis etiam interfuiſſet. Quotidianis item periclitationibus explorabat, & inuitabat eos ad virtutum actus; proinde quotidiana diſcuſſione penſum cuiuſque ac profectum exagitabat; meditationum etiam capita tyronibus accommodata ea de cauſa conſcripſit. Studebat verò impensè,

penſè,vt Nouitij non vmbratilem quandam & euanidam virtutum ſpeciem conſectarentur, ſed ſolidam & medullitùs inhærentem,opereque practico expreſſam: ſępiuſculè illud Apoſtoli Ioannis vſurpabat: *Filioli mei non diligamus verbo neque lingua,ſed opere, & veritate*. Eorum autem incrementum, non ex ſenſibili quadam deuotione metiebatur,aut acri corporis vexatione (quam tamen ad cöercendos animi impetus adhibendam ducebat) ſed ex ſui ipſius glorioſa victoria. Omnes præterea intendit artus, nequis eorum abalienato ab ipſo eſſet animo, ſeu cordis profunditate occluſus: Et felici quidem ſucceſſu aſſecutus fuit,vt maxima facilitate aperiret ſibi quiſq; quidquid in imo ſui cordis penetrali latitaret, quidquid experiretur ſolatiorum ſeu tentationum. Contigit aliquando nouitium malo dæmone ſuadente,graue aliquod in eum fuiſſe meditatum, & hoc ipſum cum lacrimis veniam deprecatum, ei palam aperuiſſe: eo fructu,vt afflictatum eouſque ſæuis tentationibus eius animum,laceſſere deinceps non fuerit auſus inimicus; & Andreas paternè illum amplexatus,teneriùs poſtea dilexerit;apud quem & Patrem, ſatis excuſationis fuit,doluiſſe. Nec ceſſabat ad hanc interiorum manifeſtationem eos allicere aditu apud ſe nunquam imperuio aut intercluſo; ne ipſo quidem intempeſtæ noctis conticinio.Compertum autem erat,ſerenitate vultus illius,ipſum adeuntibus ſpem accendi,mœſtitiæ nubila diſpergi,tentationum æſtum ſedari: nec adeuntibus modò,ſed vix cubiculi ipſius limen terentibus: imò quod eſt mirabilius,decernentibus tantùm illum adire. Huic itaque tyrocinij ſtabiliendo fundamento, quod moli ſuperextruendæ par eſſet, diu ſatiſque inſudauit: ac tanti id fecit,vt coactus poſtea Domus Paulinæ Præpoſitum agere,nequaquam paſſus ſit eam à ſe curam diuelli,ſed ipſi, ac ſi nihil aliud eſſet acturus,ſedulò ac ſolidè non deſtiterit vacare. Aliorum quoque inſtructioni methodum eos iuuandi conſcripſit inſignem.

Haud

Haud ſegniùs variante induſtria, eorum quoque profe-ctum prudenter quærebat, quibus poſito iam tyrocinio ad vlteriora protendentibus, vel domeſtica munia obeunda, vel externa negotia procuranda erant, & pręcipuè ſalus animarum. Arrecto enim mentis oculo vigilabat, nequi eorum infelici decurſu à ſpiritualibus ad ſæcularia prolaberentur, cordibuſque de mundano puluere ſordeſcentibus, à feruido primæuę vocationis ſtudio miſerabiliter abducerentur; ſed vt potiùs enutrirent ſe ſolido virtutum cibo, vt altricem ſubſtantiam in cæteros tanquam lactaneos infantes poſſent cum incremento transfundere. Et piaculo tunc erat ſignata tacendi tempora colloquio temerare; regulæ aſperitatem lenire; à publica chori pſalmodia vel minimùm abeſſe; ſtatis orandi ſpatijs cum cęteris non intereſſe.

Ex hoc ingenuo prudentiæ fonte, hauriebatur quoque mira quædam ars puſillorum conſolatrix, deiectorum erectrix. Cùm quidam animo fractus ac debilitatus, & in deſperationis barathrum miſerè dilapſus; effundere ſeſe omni iam probitate calcata, in omne genus nequitiæ pararet; in eo cõplorato rerum ſtatu, ante poſtremum & irreparabile ſui exitium, ſtatuit Beatum adire; præcipitemque viam qua ſibi eundum, illi commonſtrare. Commiſeratus Andreas hominem ſuæ ſaluti infenſiſſimũ, iubet eum per Sacramentalẽ cõfeſſionem conſcientiæ labes purgare: In ea ſuaſit illi fidentem eſſe animi, audentem in omnes caſus: Orant poſteà paulìſper; ſurgunt, ſed hic alter, erectus ſcilicet & infractus; ac vero intuitu quæ in Religione putauerat terribilia & ſuſpecta; cognoſcens blanda eſſe, fauſta, propitiaque. Ad hæc, vt muneri ſuo faceret ſatis; trina ſaltem in ſingulas hebdomadas publica exhortatione ſubditos ſuos ad perfectionem excire ſolebat. Nec vlla vnquam Martyrum ſolemnitas illi prętenbat, in cuius peruigilio non ille cœtum cogeret, ac de ipſorum tormentis, & cum inuidia, ſermonem haberet; quem eo ſemper epiphonemate claudebat, *Imitari non pigeat, quod celebrare delectat*.

Scho-

Scholaſticis item quàm maximè fauit, & ardenter ſtudia fouit; ſemper tamen vigil, ne cum ſpiritus iactura promouerentur. Volebat itaq; Scholaſticos tutelaribus primùm ſpiritualium exercitiorum armis, ac orationis prçſertim, ſe præmunire; tunc demùm, inquiens, imbuendum ſcientia intellectum, cùm pectus bonitate, mens diſciplina priùs fuerit ad abundantiam referta: Idq; ex Pſalmographi oratione, Bonitatem priùs & diſciplinam, tum ſcientiam ab ipſo ſcientiarum fonte ſe doceri precantis. Quod monitum illuſtri prudentiæ actu decorauit. Obuium namque habuit aliquandò Hieronymum Toraltum, viuaci adoleſcentem ingenio; qui tunc ſub Logices facultate cçperat ſudare: Hic multimodis prodibat ingentem addiſcendi voluntatem; gratioſo & plauſibili errore ſibi ſuppalpatus; capeſſendæ ſcientiæ gratia, haud eſſe nefas à tenaci illo ſpiritus fouendi rigore aliquantulùm decedere. Compertum id Andreæ: quare, vt obuium conſpexit: *Demitte*, inquit, *tete in genua, & peccata tua confitere.* Hçſitauit ille ſubito iuſſu; & imparatum ſe faſſus, temporis aliquantulum efflagitauit. Tunc ille: *Ah fili, ita ne ? ad confeſſionem imparatus ? ſemper oportebat te; hoc eſt religioſum, & ad perfectionem tendentem, eſſe paratum; peccata tua ſedulò momentis ſingulis reuoluentem, recogitantem. Huic ſcientiæ quantus quantus es, incumbito: alienam omnem, præter hanc curam exiſtimato: ac ſeriò caueto; ne tranſituræ ſapientiæ nimio deſiderio, tibi in æternorum acquiſitione deſipias.* Sic eius exultantem licentioſitatem, & cum fructu, retudit. His itaq; frequentibus prudentiæ monumentis; quoàd præfuit, ſemper profuit.

Verùm fons iſte perennis prudẽtiç, vnde hauſtum veniebant quotquot res ſuas confuſioni ereptas, in optabili ſtatu collocare ſatagebant; vni ſibi perpetuò aruit. Quale etenim quantumue fuiſſet, quod ipſe tutò ac prçclarè gerere potuiſſet; id ſubuerebatur probare; alieno geſtiẽs conſilio, ſua dirigere; alieno arbitratu ſe regere; ſuiq; ſecuritatem in alieno

tantùm

tantùm gubernaculo ſeponens. Narratum eſt nobis aliàs, vt in incerto conſilij ſui, ſanctam illam monialem Baptiſtam Vernaciam conſuluerit, & obaudierit: vt veteranus ſub Solario tyro militauerit: vtque ex millenis, quas dedit literis, ne vnam quidem miſerit, aliquo Theologorum noſtrorum eam non lectitante & probante. Iuſtorum certè eſt proprium, vereri opera ſua; inque ſuis oculis ſtulteſcere, ac minimè prudentes eſſe.

SPIRITVVM DISCRETIO.

CAPVT II.

PRoles eſt prudentiæ, & conſummatæ ſapientiæ germen, ſpirituum diſcretio: ad eam quippè ſpectat, ſingula introſpicere, ponderare; vera cognoſcere; falſa intelligere; inania ſecernere à ſolidis; fucata à pulchris; atq; ex intuitu externorum, ſagaciter interna odorari; deq; ijs certò coniectari. In rectore porrò animarum, nihil eſt pręclarum quod ab ipſa non defluat: Huic enim vni transfigurati dęmonis ſpectra non illudunt. Ex hac mentis ſerenitate, binos illos ſcopulos; nimiæ ſcilicet in corpus ſęuitatis, & luctuoſæ cuiuſdam mœſtitiæ, ad quos incipientes ſępiſſimè illidunt & pereunt, ſic Andreas detexit; vt neutrius timore potuerit quiuis, ipſo monſtrante, perfectionis Oceanum ſecurus prænauigare. Non enim ignorabat, in incipientium præcordijs, ſimul ac virtutis amor ea inſederit, implacabile exoriri bellum aduerſus proprium corpus; rigida quadam, animoſa, & indeflexa ſeueritate excitantium ad ipſius coercitionem flagella & cilicia: omnique in eis miſerationis ſenſu frigeſcente, hanc tantummodo piam feritatem efferueſcere: Specioſo nimirum prętextu, vt calcitronem ſcilicet valeant capiſtrare: ſed pernicioſo interdum caſu; hoc enim pręſidio putantes vitam ſpiritualem obfirmare, ſuperuenit incautis blan-

blandimentum,& interitus. Placebat itaque ipſi,non hinc metiendum ſpiritus incrementum; & ſeueritatem hanc, pediſſequam eſſe virtutum, non anteambulam: hoc eſt, volũtariam ſui carnificinam,ſuperinijci cordi amore Dei ſauciato. Laudabat eius manus in ſuæ carnis ſupplicium duratas, cuius antea pectus fuiſſet charitate liquatum, probabat ieiunia,ſed ſubſequa pietatis.Præclarum in hac re monitum legitur Iſabellæ Villanię ab ipſo traditum;dolenti, quod inualetudine ſua cogeretur erga inimicum corpus eſſe indulgentior. *Aduerte filia,ſpiritualem vitam ſi ſeriò ipſam calcare deliberauerimus; non in eo poſitam,vt in ipſius primordijs effuſiores ſimus in corporis macerationibus, puta ieiunijs, flagris,cilicijs,vigilijs,oratione prolixiore;ſed vt fortes ſimus in aduerſis;abiecti in noſtrûm æſtimatione;recta de omnibus cogitantes;proba de ſingulis loquentes; noſtrorum defectuum incuſatores;alienorum excuſatores;nulli obloquentes; de nullo ſiniſtra iudicantes. Iacto huiuſcemodi virtutum, & noſtri præcipuè contemptus,fundamento;adeptique per eas,diuinorum beneficiorum capedinem; tunc nobis arripiendæ eiuſmodi carnis aſperitates,& corporeæ afflictiones: potentes quippe erimus,diuina accepta gratia,ad multa perficienda,ſine ipſa alioqui nobis impoſſibilia.*

Non iſto minùs periculoſior alter ſcopulus luctuoſę cuiuſdam męſtitię. Perſępè enim ſpiritualium nonnulli,peccata ſua lacrimarum imbre diluere ſatagentes; inſerere ſe doloribus amant: nihilque ſolatij admittentes, longo ſe luctu macerant; nec ceſſant ex imo pectore gemitus euocare, ſuſpiria petere. Serpente interea mœrore, ęgreſcit animus ad vſque corporis tabem. Errat quandoque vulgus; & ipſo iudice,eorum anima purior ac Deo gratior, quorum fletus vberior,os lacrimis fœdius,vultus mœrore concidentior. Nihil horum arridebat Beato; ſed famulantium Deo animas, omni exploſa triſtitia hilareſcere volebat,& iucundari: Ac perbellè huc trahebat,quod à Sapiente dictum fuit. *Spiri-*

tum triſtem exſiccare oſſa: Quòd ſcilicet, virtutum robur, mœſtitia illud exedente, elanguidum reddatur & eneruetur: quantacumq; ergo quempiam audiſſet virtute cumulatum, ſi ipſum vidiſſet mœrore confectum; vehementer illi timebat: nec iniuria; eius quippe ſententia, mœror lectum diabolo ſternere putabatur; ianua eſſe conſenſus tentationum; ac ſuſpicioſarum cogitationum fotor; nec alterius parentis venerator, quàm propriæ voluntatis; cui quâ obſecundatur, eâdem ſtatim mœſtitia intruditur. Apud perſpicacem itaque internorum ſecretorem, nulla certior veri ſpiritus nota, quàm hilaritas. *Quicumque* (dixit aliquando ad Iſabellam Sanſeuerinam Marchioniſſam Arenæ) *ſeriò Deum diligit; huic inter conſolationum abundantiam lætanter eſt vita tranſigenda: margaritæ enim eſt poſſeſſor, ſibi inuito nũquam auferendæ. Et bonorum quidem, ac famæ, & valetudinis iacturam, paſſi ſunt plurimi: Dei nemo, niſi volens. Martyres intueamur, & inter hos virgunculas; ignium, rotarum, ferarum, & ipſorum etiam Tyrannorum triumphatrices, Chriſtum ſibi fruſtraneo labore auferre molientium.*

Ad hæc; præcoces quoſdam ſpiritus & immaturorum fructuum præcerptores, ſemper fuit auerſatus. Mediolani dum degeret, quidam Sacerdotij dignitate conſpicuus; putauerat audaculus; minimè emenſo ſtadio, metam attingere; atque ſub ipſo vitæ ſpiritualis tyrocinio, ſtatuerat nulla ſe vel leui peccati maculâ ſordidare; quod vix veteranis, ac multo ſudore datur. Nitebatur in id, quantus quantus erat, & enitebatur, & cùm ſuopte ingenio loquax eſſet; ne rigidi propoſiti fieret temerarius violator; vltrò ſibi ſilentium indixerat, linguæ retinaculis ęgrè ad neceſſaria tantùm laxatis. Jam corpore langueſcere, animo cęperat æſtuare: Gemebat lamentabundus ſub pertinaci vitæ inſtituto; & cùm per hos calles ad ruinam, & caſum ſibi ſtrueret viam; nulla arte reuocari poterat eius error. Vltimis tamen conſilijs, amico cuidam ſuſceptæ prouincię tenax propoſitum aperire cę-

pit:

pit: Hic prudentiſſimè cenſens, deſperato morbo non vulgarem medicum adhibendum; languentem ad Andream exploratę prudentiæ virum demandauit. Is verò ſuſceptum ſuum voluit confeſſione conſcientiam ſuam perpurgare. Hac audita cępit rationum ipſius momenta excutere: admiratuſque quòd non in peiora fuiſſet prolapſus; ſeriò cöegit illum intempeſtiuam eam properantiam eiurare; ac Sanctorum exemplo deinceps virtutum ſemitam terere; hoc eſt, diuturno ſudore, diuturna precatione. Viſus eſt medicus infirmo ſolertiſſimè dicere; cui promptiſſimè obaudiens, deſperationi ſubductus, lętitiæ ac ipſi penè mẽti reſtitutus fuit.

Sed diuinum quaſi fuit illud, quod exhibuit in monſtro illo hyppocriſis, quo non aliud verſipellius; non Ciuitas modò noſtra, ſed ne ipſe quidẽ Orbis vnquam vidit. Muliercula enim neſcio quæ, impuriſſimæ libidinis ęſtu percita; docta pectus ſuum conceptaculũ omnis prauitatis, abſcondere ſub ſimulatis pietatis colloquijs, quamplurimos vtriuſq; ſexus ineſcauerat blandè, vt inuncaret flagitioſè. Verbis enim pudicis incipiebatur, non aliud quàm ſecretiſſimos cum Deo receſſus eructantibus; terminabatur factis libidinoſis; quò tãtùm ipſa per eruditam quandam ſimulationẽ, oſtentatitiæ ſuæ virtutis iacula collimabat. Vulgauerat fama eius ſanctitatem: huic enim inflandæ; ipſa internæ probitatis perfuga, intenta erat. Hanc conciliabat par hominum, fraudum ipſius conſcium & Venerum conſors. Maieſtas præterea artis, & tanquam ex abdito formulæ quædam ſpiritus audientibus ignotę, venerationem illi addiderant. Iam domicilium ipſius, ſchola virtutum dicebatur, & contubernium caſtitatis. Iam ſibi magiſterij ius in quemquam vſurpabat, & numerare diſcipulos cęperat; audiebatque Mater, & tantùm non, interpres inter Deum & homines. Honores huic tam excelſæ ſanctitati àb omnibus habebantur: & ipſa etiam ſumma faſtigia virorum faſces illi ſubmittebant. Vnum Andream non potuit ſycophantijs ſuis decipere: Introſpexe-

Digitized by Google

rat enim hic,ſub ouillo lanitio,lupam latitare; ac ſuſpicioſi illi fuerant frequentes ij congreſſus & agmina diſcipulorum. Itaque malens cauere conſilijs,quàm accepto vulnere in eius medicina laborare; cautè ſuis inhibuerat, ne qua cum ipſa conſuetudine necterentur. Conficiebant hæc, falſiloquẽtiæ concinnatricem,ſuperbè indignatã, à notæ ſanctitatis viro deſpectui haberi ſe,hoc eſt,perfectionis columẽ, cuius nutibus,renutibus, ſemitæ ſpiritus probabantur, improbabantur. Ac rata theatrum gloriæ ſuę, ſeu ſuſpectũ ſeu anguſtius reddi,Andrea ibi non perſonante; ipſum cępit cõtemptim proterere; vt ſic,laudem ſui nequaquam ab indigno videretur expectare. Is è contra, vitia, quę illa tegere laborabat,conabatur perſona detracta producere: ſed non potuit: haud enim multò poſt ex hac vita migrauit. Andrea è viuis erepto,nimiùm exhilaratus fuit fœculentiſſimus hominum ternio; ſublato ſcilicet ſpurciſſimarum ſuarum libidinum impedimento. Ac ſtatim mulier tanquam ad vindictam,cępit in leonem mortuum ſęuire, ipſius famam venenatis morſibus lacerans: obſtrepentique dicacitate, dicteria & ſcommata in ipſum effutiens, ac in Noſtrorum cœtum, præcipuèque Patres Domus Paulinæ; vtpote improbiſſimis artibus Andreę pſeudoſanctitatem molientes; falſorum miraculor'um, ſeducendæ plebeculę confictores; & argentea etiam donaria, ſiue anathemata proprio ęre cöempta, ad ſepulchrum ipſius appendentes. Sed Andreas inter cęlites relatus, apud Deum, præſens cauſam ſui agebat,immò ipſiuſmet Dei, cuius intererat in crine virtutum adoptitio ſpecioſam decaluari. Ibi, tribus ſuæ Paulinę Domus Patribus, robur illud pectoris obtinuit, vt contra incurſantia potentiſſimorum patrocinia,laruam peſſimę fęminę poſſent eripere; & egregium opus quod ipſe intentarat optimus ſpirituum diſcretor,perficere, atque ſuum perſonatę fęminę vultum reſtituere. Ergò apud ſummos Fidei Quęſitores examinata mulier; faſſa fuit caſta, ſępius ſe

ſubagi-

ſubagitatam;vię ſpiritualis dux, virginum atram luem; magiſtra virtutum, portentoſorum dogmatum adinuentricem. Itaque famam,quam ſanctitate quęſierat,inuênit abiurationis publicitate,inuênit ſupplicio; perpetuo carceri mancipata.Et Andreę tunc ab omnibus acclamatum; ſpirituum intimo diſcretori,ſecretori.

ABSTINENTIA.

CAPVT III.

SOrdidum alioqui membrorum ſuorum carcerem, reddidit Andreas hoſpitium mundum dignum hoſpite Deo. Spurcam quippe curam ſaginandi ventrem improbum multa colluuione ciborum, prorſus à ſe ablegauit: Nam & corpus tenuauit ne ſuperbia tumeſceret; & mentem defęcauit,vt totum ſe puritati & contemplationi poſſet aſſerere. Fuit verò in eo, cibatus parcitas admirabilior; quòd corporis ipſius temperatio igneſcens eſſet, pabuli vorax, & perpetuò indiga. Aſſiduitate pręterea inceſſus terentis aliorum domos, vt ſpiritualia ijs impertiret; ſoluebantur eius vires, & collabeſcebant. Accedebat rarior ſomnus, & vigilia protractior, ſuccum omnem emedullans; morborumque variorum cruciamentum, vigorem omnem exedens; & ipſa tandem ętas quaſſata receptaculum omnium dolorum,angorum, miſeriarum. Hęc tamen omnia, vnus Dei amor fortiter eluctabatur: nec alius vnquam Andreę fuit ſtimulus, negandi corpori ſuo neceſſaria ciborum ſubſidia, quàm ingens ardor configendę carnis ſuę, vt ea via poſſet in Chriſti cenſum aſcribi,non alios percenſentis,quàm, qui carnem ſuam cum vitijs crucifixerunt & concupiſcentijs; inter quas, palati vitium minimè poſtremum eſſe ſciebat,& expugnatu quoque difficillimum.

Orſus

Orſus itaque blandum hoſtem aggredi; cùm Eccleſiaſtica lege indicta ieiunia ritè ac perpetuò ſeruaret; illud etiã audax bellator adiungere ſolebat; producta ſcilicet in Veſperam cęna, interdiù nihil guſtare; vt carnis viribus plùs ita dilabentibus, promptior ac paratior poſſet ad ſpiritualia reuocari. At quoniam hoſtem ſic decreuerat oppugnare, vt poſſet etiam expugnare; victu itidem ſeueriore vtebatur, ijs quoque diebus, quos peculiari lege ſua, ieiunio ſacrauit Religio; quales ſunt; ſexta quæque feria; bini qui Cinerum dies antecedunt, quando pro debacchante populo, Deum per ieiunium ſatagimus placare; Aduentus Domini; ac permulta ſolemnitatum peruigilia. Præcepta verò, & Regularis obſeruantiæ ieiunia, non erat facile diſcriminare; quòd æquo ipſe & inflexili rigore vtraque ſeruaret; tunc maximè, quando, vt mox dicemus, omni carnium eſu ſibi interdixit. Panem recenter coctum nunquam guſtauit; quamquã deuexa ætate, cùm iam eſſet edẽtulus; duriuſculi micas aqua maceraret, eo tantùm ſolatio recreatus.

Cùm Præfectum Domorum egit, vigili cura incubuit, ne quod delicium in reficiendis ſubditis ſua ſocordia induceretur voluptati cupediarum inſeruiens: cenſuitque conſultius regulari obſeruantiæ; maiori diſpendio cibos comparari, naturæ tantùm eſuriem pellecturos; quàm minori, gulam irritaturos. Quotieſcunque priſcæ Noſtrorum conſuetudinis meminiſſet; qua ieiunij tempore ad ſerotinam cęnulam tres tantùm lupinorum vncię ſeu caſtanearum apponi ſueuerant, abſque vllo alio obſonij adminiculo; indolebat maximè, quòd ijs ſublatis, totidem panis eſſent ſubſtitutæ: licet probè noſſet, prudenter temperatam rigidam conſuetudinem, & piè ſubuentum collabentium virium reparationi. Eorumdem etiam lupinorum oblectamine ſe reficiebat; ijs ferculis recreabatur, ijſque palpamentis gulam ſollicitabat; cùm ad Moniales multo ſudore eſſet illi perſępiùs concionandum. Peregrè alicundè aduentans, lautiores cibos,

religio-

religioſæ munificentiæ & mutuę charitatis teſtamina, reparandis itineris incommodis; modeſtè reſpuebat.

Labente anno ſuperioris ſęculi ſeptuageſimo quinto; procuratione Ioannis Cardinalis Moronij apud Genuenſiũ Rempublicam ciuilium factionum tumultis diſciſſam, Gregorij XIII. Pontificis Maximi Legatum agentis; Noſtri in ea Ciuitate, è D.Mariæ Magdalenę, ad D. Syri translati fuerunt: vbi cępêre illicò tanquam opportuniore loco collocati, malè natas herbas generoſo conatu radicitùs vellere; vt ſuperiniectu melioris ſeminis, ex Genuenſium pectoribus colligi poſſet quidpiam Dominico horreo dignum. Speratę tamen ſegetis pręuiſu cruciatus Sathanas; inuidę mentis ſuę molitiones ſtatim effudit: eductis ſcilicet & excitis emiſſarijs ſuis, in apertum odium contra Noſtros irrumpẽtibus. Hi è contrà, cùm ſe viderent captioſis & ſubdolis inimici artibus circumuentos; rati propitijs auſpicijs nouę Domus interijci fundamenta; indurauerant ſe aduerſus omnia quę accidere poſſent infeliciſſimis: Nec longùm, & voti iam compotes, extrema omnium inopia circumſepti fuêre: Exulauerant enim vltroneę oblationes: certique cenſus exortibus, modico cibo victitandum fuit, quo ęgrè refocillari poſſent laſſę vires; hoc eſt, furfuraceo pane, non alterius cibi comite quàm facilis & parabilis, caſtanearum. Diuturnior fuit hic deliciarum commeatus: quòusque fracta tandem diaboli potentia, medullitùs peruaſit Genuenſium pectora, Religionis noſtrę amor, mirabundè aſpectantium, venerabundè eam ſuſpectantium, & auſu magnifico pręclara pietatis ſuę monumenta curſu nunquam intermiſſo ad hunc vſque diem erga eam oſtentantium. Adijt intereà Domum illam Viſitator Andreas: ac ſtatim delicatis iis eduliis cępit eius abſtinentia titillari. Cùmque aliò officii ſui cauſa auocaretur; nonnulla eiuſcemodi panis fruſtula ſecum Venetias, Mediolanum, Placentiam circumduxit: ad eorum quidem laudem, qui animoſam illam & conſtantem operam debellando ma-

lorum

lorum omnium ſat ori nauabant infracti; ſed ad ſui quoque ſolatium; vt intuitu eius, quod illis ſub immenſi laboris faſce erat ſubeundum; fieret ſibi ciborum deſideriũ odioſius, abſtinendi conſtantia fortior.

Inter has ergo ſuauiſſimas epulas,totus illi vitę curſus diffluxit:Verùm ſeptuagenium ingreſſo,quando delicatiùs fuiſſet fouenda; cępit arctiùs inſtitui. Fuêre enim exinde eſcę ipſius herbę vulgares: imò rogitabat ipſe ſępiùs ſocium ſuũ, vt ciborum analecta ſibi apponere vellet in gallinarum paſtum reiecta: vnde herbarum folia viſus eſt quandoque legere, & ſocio coquenda tradere. Tùm,omnem carnium, ouorum, & piſcium vſum à ſe abdicauit; leguminum tantùm retento,ac ne omnium quidem,ſed fabarum ſolummodò: hę intritę,ſemel in triduum coquebantur; quotidie poſteà aquę infuſu macerabantur. Non iſtę epulę mutabantur intercurſu honeſtæ remiſſionis,ex binis in menſes ſingulos; ad integranda ſobrietatis officia, non ad ſoluendos animos; religioſè apud nos inſtitutis: non celebritate ſolemnitatis, ac ne ipſius quidem Dominicæ Reſurrectionis: non ſi cum Procerum primis eſſet illi comedendum. Marchioniſſa quippè Vici,quæ apud Leucopetram morabatur, nulla precum vehementia obtinere potuit,vt quid aliud ſecum ibi aliquãdo prandens præter paucula oluſcula comederet. Aliâs etiã Principiſſa Hoſtiliani commiſerata ſenem & languentem; comminuti pulli gallinacei fruſtula, fabarum edulijs pio dolo immiſcuit: detexit ille inſidias; ac pullo & fabis ſtatim ſibi interdixit.

Ex eo quoque tempore, extra communem refectionis locum in conualeſcentium triclinio refici cępit. Vbi frequenti obſeruatione compertum fuit, inter parciſſimas corporales, ſpiritualibus atque adeò lautioribus epulis ipſum abundè paſtum. Inundantibus enim delicijs, deſiſtere à comeſtione cernebatur; oculoq; in cælũ erecto,& in lacrimas effuſo,inq; ſupplicis modum manibus iunctis, ſui propemodũ obliuiſci.

Credu-

Credulitatem verò omnem ſuperat, quòd ne in languoribus quidem, quibus proſternebatur & atterebatur, is rigor lenteſcebat. Veneratio & amor multa amicis ſuggerebant rationum pondera, commonefaciendo homini perapta: Hic aſſerebat, arcto viuendi inſtituto pabulum bili ſubminiſtrari; ille vitæ terminum acciri: cæteri cętera: Suadebat quiſque, nemo perſuadebat: *Nondum enim* dicebat, *voluntatem diuinam, quamuis ſe explicantem capitis; Explicat porrò ſeſe dilucidè, me inter ſæuam iſtam, vt appellatis, carnificinam, incolumi ſeruato*. Inculcanti ad medicinæ canones effętæ ætatis ſeni viuendum; è confidentiæ ſuæ penu illud prompſit reſponſum; *Medicinæ quis auctor? nonne Deus? ab hoc ego medicorum ſupremo ſanitatem expecto: abite ergò inferiores medici, abite medicamina*. Iocabundè etiam cum nimium anxijs vitæ producendæ ludebat; *O vos*, inquiens, *ſtultos, vitam ſeruare ſatagentes, ſed mortuorum animalium carnibus, quàm præpoſtera curandi methodo!* Aduerſus quæcunque tandem ſuaſionum tela, aureis D. Ambroſij verbis vtebatur, ex ſermone in Pſalmum centeſimum decimum octauum ab Euſebio Papa C. contraria de conſecrat. Diſt. 5. relatis, ſollicitiorem fouendi corporis curam obiurgantibus. *Contraria ſtudioſè ſunt diuinæ cognitioni præcepta medicinæ. A ieiunio reuocant, lucubrare non ſinunt, ab omni intentione meditationis abducunt. Itaque qui ſe medicinis dederit, ſeipſum ſibi abnegat.*

Cùm anno ſæculari ſacro octogenarius iam eſſet; rurſus nonnullorum pietas excita fuit, arctiſſimum illum victitandi modum auerſantium, & remiſſionis aliquid, ingeminatis precibus excutere ſperantium. Verùm ipſe, quamuis ad extremum vſque ſpiritum deliberaſſet inſtituti ſui eſſe tenax; cautè tamen trepidus, ne, dum hoſtem diabolum ferire ſtatueret, ſe ipſum aduerſo telo transuerberaret, virtute in obdurationis vitiū degenerante; renuit ſui arbiter fieri; ſed Ioannem Scorcouillum conſuluit Religionis vniuerſę tūc habe-

nas moderantem: Ei quid poſſet,quid vellet, aperuit ſyncerè;obſequenti animo paratus duritiē illam mollire,atq; edacitati etiā,quando illi ita viſum fuiſſet, ſe totum contradere. Ille quamquā maxima ſenis commiſeratione teneretur; arcano tamen quodam mentis impulſu, paulatim in eius ſententiā conceſſit. Acri enim cùm eſſet prçditus iudicio,& eximia in dignoſcendis ſpiritibus prudentia polleret; perſenſit; effuſo in patiendi curſum, non ſuffectura quantalibet macerándi corporis inuenta;& arbitrio ſuo relinquendū, cui memorata longa experimentorum ſerie,Deus ipſe præſenti ope ſēper adeſſe cernebatur. Propitio itaq; Numine,ac per Superiorē interpellato, quod ſuperfuit vitę,eodē tenore trāſegit.

Intereà, cùm aliquando ſolito languidiùs debilitatus eſſet,Superioris iuſſa exequutus,par ſorbuit recētium ouorū; ſed inter lacrimas & ſingultus. Serpēte languore,gallinaceo pullo paſtus fuit;ſed precepti quoq; adactu:ac tunc ludibūdè ad quendā,*Heus*,inquit,*aſinus gallinaceū vorauit adusq; oſſa: iamq; inhiabat ad alterum; ſed me inhibente ſat illi conſueta fabarum edulia*. Vnde liquidò datur intelligi; opus fuiſſe maſculæ virtutis, vitam ſic abſtinenter inſtituiſſe hominem alioqui cibi appetentiſſimum, complexioniſq; vt notauimus ad ingluuiem effictę. Reſpondebant Dei effectus ſūmis Andreæ conatibus,in deſperatis morbis toties illi per ſalubria remedia ſalutem remorantis: eandemq; per inſalubria, nocitura,ac penè mortifera,celeriter adducentis; ipſo quoque omnium vero prædictore,vt aliâs narrauimus.

Acutiſſimos tandem ſpiritus ſtimulos, quibus Andreas ad prçclara quç hucusq; narrauimus abſtinentię facinora adigebatur;ex ijs rimari licebit, quę ipſe ad Franciſcū Caracciolū Aerolæ Ducē,quinto ante obitū ſuū anno,cùm tertius ſibi ſupra octogeſimū fluxiſſet; ex abiectiſſimę humilitatis profundo,conſcripſit. *Etſi*,inquit,*octoginta trium annorū ætas,& laborū multitudo, qui mihi neceſſariò ſubeundi; ſolutū me ieiunij legibus dimittat; ſcelera tamen animo verſans, quæ iugiter in*

Deum

Deũ meum patro,cui multo neglectu,nulla ſeruio reuerẽtia;& ieiunare cogor;& alia pœnitentiæ opera exercere ,placãdæ iræ Dei,quã iure in me accendit, tam fœdo ſeruitio illi famulantẽ; & in filios quoq; meos ;facto,heu ! nimiùm comperto, docentes, propenſiore voluntatis propoſito,mũdo ſe,quàm Deo mãcipatos.

PATIENTIA.

CAPVT IV.

FRequentiore ſermone de ijs verba faciens, qui ingruentibus calamitatibus intoleranter cruciantur; nullũ admirandi finẽ faciebat;adeſſe homines,eosq; mẽtis ſanæ,gaudiorũ iubila in hoc mundo præſtolantes, quò cęleſtis patriæ extorres,tanquam in ærumnarum locum & exilij inquietam ſedem ablegati ſumus; omnium experturi coniurationem in noſtri perniciem & tormentum;ac velut temporario quodã inferno torquendi. Se quidem, aiebat, mundi incolam negare non poſſe;& idcirco etiam conſtante mente ſtatuiſſe;quãquam angoribus circumuẽtum, nihil hic expectare ſubſidij, nullam ſperare ſalutem: doctum inter multiplicem animarum tractationem,experimentorum ſubſequa ſerie;ne vnum quidem quantauis veſtigatrice cura reperiri,ſub immani miſeriarum pondere non fatiſcentem. Omnibus ergò mundi indigenis, æquè ſub calamitatibus eſſe ſudandum : ſed patientia,vel impatientia, bonos, à malis diſcriminari : ſe profectò à bonis ſtare, & calamitates Chriſti prodromos, & Paradyſi arrham exiſtimare. Inuitari nos ad Chriſti ſequelam; ſed eius præambula veſtigia premere, aliud non eſſe, quàm fido comitatu nulla ab ipſo tribulatione ſecerni. Fidum porrò Chriſti comitem,illum tantũm aſſerendũ ; qui mauult cum ipſo inter tormenta perire; quàm iucundam hic vitam inter delicias tranſigere. Datam itaq; cuicumq; optionem; vel,vt tanquã excors,Dei filiationi nunciũ mittat;vel,vt ſub

duro miſeriarum iugo ceruicem lætus inflectat.

His cogitationibus generosè ſolidatus; vt cæteri conſolationum; ſic ipſe auidiſſimus erat afflictionum. Quotidianis & antelucanis precibus, hoc à Deo expoſtulabat; vt ſe faceret ea luce mali alicuius perpeſſorem: manifeſtario eo beneficio cumulatum ſe ipſius benignitate aſſerturum. Ter dum iter faceret ab equo ſternace fuit excuſſus; ſemel Neapoli ad durum ſilicem, quo ſtrata erat via extra portam Ciuitatis adactus: iterum in Lombardia: Vtrobiq; per aliquod viæ ſpatium pendulè è ſubſellari ſtapede raptatus: tertiùm apud Beneuentum, equo ſuper ipſum in lutum deiectum incubante ac premente. Ac toties aduoluentibus ſe ad collapſi iacentiſque auxilium, nō magis membra, quàm animum ipſius erigere ſatagentibus, *Faceſſat*, ait, *hæc veſtra ſuaſio; non enim abſque Dei irriſione caſu iſto mœrerem: hunc porrò enixè ſoleo quotidiè rogare, & rogaui hodie ſedulò; vt alicuius ærumnæ me faceret patientem; fecit; ergonè iocabundè videbor id dixiſſe; & leuicula perpeſſus, in mæſtitiæ me ac doloris compedes inijciam?* Votis verò ſuis abundè à Deo factum ſatis, calamitatum nimbos in ipſum effundente. De læſa ipſius fama alibi, nunc corporis tantùm languores nobis narrandi.

Vix cœpit virilem ętatem ſuperare; cùm nullis non cœpit morbis conflictari. Intumuit illi dextrum genu, flexionis ac decubitus impos: huius ipſe ſectionem, tanta firmitate tolerauit; vt ne vultum quidem, obſtupeſcente Chirurgo, contraheret. Dentes, qui ad prçcipuum oris decus obtigerant; doloris in materiam, nutantes ac trementes, verſi ſunt; & vigēte adhuc ęuo, repetijt ſibi natura ſua dona; ijſque exarmatū, in maximum coniecit prçmolendi cibi laborem. Acceſſit aſthmatis dolor; creber anhelitus; ſpiritusque impedimentum, quem ſçpiùs, niſi recta ceruice, trahere non valebat: & quindecim aliquādo noctiū inſomniā, contra imminēs ſuffocationis periculum fuit ſollicitè cautus. Ad hęc, Dyſuria, ſtoma-

ſtomachi faſtidium,& nauſea, cibique egeries: vt profectò vniuerſa malorum genera eluctatus videretur. Sed victrice malorum omnium patientia ijs flecti vel deijci neſcia,nullis vnquam ærumnis contriſtatus.

Verùm omnem prorſus languorum acerbitatem exceſſit herniæ morbus,quo, inteſtina loco emota in ſcrotum dilabebantur; quæ vt aliquàndo intromitteret, Iulius Iaſolinus celeberrimus archiater,ipſi pendulè ſuſpenſo,capiteque deorſum verſo,inſignem opem ſuam præſtitit. Nullo autem adeo lędebatur,ac pedeſtri itinere: attamen compeſcendo homini pro animarum ſalute aduerſus omnem dolorem obfirmato,nemo fuit potis. Qui rhedæ vſum compaſſionis ergo ſuadebant,hoc piæ ſuaſionis pretium reportabant: *Neſcitis quantùm charitati debeatur,glorioſiùs triumphanti,cùm laborioſiùs exercetur*. Ad longiora quidem itinera adactus neceſſitate,equo vehebatur,ſed maximo ſui incommodo,altero tantùm crure ſuper ſtapedem innixo.

Diffluebant inteſtina in Choro pſalmodo; ſed interrito, & immobili;ne ſe pſallendi dulcedine priuaret. Diffluxêre etiam aliâs per Ciuitatem incedenti;ac tanto dolore, vt pedem vltra promouere non poſſet. Caſu occurrit illi tunc Ioannes Vincentius Capycius Piſcicellus: qui ſenem octoginta duorum annorum,inter ſæuiſſimos dolores languentē, rogauit,vt in vicinam domum ſuam diuertere vellet,& quieti vacare: ſed noluit: Diuerterunt ergò ambo in conterminam Principis Montis Mileti: Ibi Andreas ſtabulo petito, tandiù ſuper palearum ſtramenta iacuit,quandiù inteſtina regrederentur. Nactus Piſcicellus preſentario languentis intuitu,hortamenti occaſionem; verba intulit temperando rigori pedeſtris inceſſus,aptiſſima, corporiſque neceſſariæ curæ;cui,vt neganda ſeruitus videretur; ſic non deneganda indulgentia. Ad quem Andreas; *Falleris,fili,falleris: imò hiſce palpis,& hiſce blandimentis inuiſum mihi corpus & refractarium,mulcere debeo & volo*: reſumptoque impetu ſpi-

ritus

ritus,exclamauit validè *Aſſilite dolores, & contra me ſæuite, atque inſanite arbitratu veſtro.* Ad ea etiam inteſtina comprimenda,cingulo vtebatur ferreo, cui artificioſa crudelitate,ligneola intexuit,ipſum conſtrictura, ſed intenſura dolores; totidem enim vlceribus caro eius ſauciata fuit, & latus fodicatum.

Quinquageſimus annus effluxit in hoc inelnctabilis patientiæ ſtadio exercito. Porrò tam atrociter languentis hęc erant lamenta;dolores benedicere; charitatis opus illis debere;ac viſitationis pretium.Dicebat enim;*Benedictus dolor, qui charitatem erga me exercet, quem ſæpius inuiſere dignatur.* Hæc verò ſubſidia. Medicum tardiore aduocatione expectare: mentalis & vocalis orationis conſueta penſa perſoluere, doloribus nunquam animi officia ſequeſtrantibus: cibatus delicias non addere:lectuli rigorem non mollire: exteriore tantùm veſte detracta,cętera indutum iacere: aurem peccata confitentibus non denegare: à crebra literarum ſcriptione minimè feriari: &,ſi Superioris iuſſu ſocius in eius cella noctu recumberet, ab ipſo etiam ſputo & excreatione ſibi temperare, ne qua illum moleſtia afficeret. Sed in eo languore,quo anno ſexcenteſimo ſecundo ſupra milleſimum penè confectus fuit;ad ſedandum febris æſtum præcordia ipſius torrentis,duracini Perſici demenſis,multoties ſe refrigerauit: cuius poſtea nucleum toties manu ſua contrectati,terræ occulit,qua cellę ſuæ herbariolum replebatur; qui in arborem excreſcens, fuit,vt dicetur,admirabilis.

Verùm tot acerba perpeſſus, pari cernebatur vultu, quo qui proſpera & læta excipiunt. Omni etenim imbecillitate exploſa,volutatus inter dolores,cōtinuo ſuſpectu in cęlum, Dei iuſſa minimè detrectabat; ſed è corporis ęgritudine, ad roborandam animi valetudinem traducebatur. Sic è lectulo ad Principem Parmenſem ſcripſit: *Benedico Deum, qui me exaudit tot meorum peccatorum & negligentiarum,*

in hac

in hac vita pœnas ſumens: Diuinam eius potentiam rogo, nè vlla me hic quiete donec; non ſpirituali; non corporali; modò immunem ſeruet à quauis eius offenſa. Et ad Principiſſam Hoſtiliani de eius ſanitate ſollicitam: *Si, vt valeam, ſcire percupias, reſpondebo, ſatis benè; quodcumque enim Deo; hoc & mihi quoque adlubet; ſed illi profectò nihil præter meam ſalutem arridet; quodcumque igitur mihi accidat, id mei proculdubio bono famulaturum ſcio. Non eſt iuſtus*, dixit cuidam alteri, *qui mala patitur; ſed qui perpeſſus aliqua, Deo benedicit; inque neminem lamenta coaceruat.*

Præcipuè autem recreabatur inter hęc, Sanctorum recordatione, & afflictionũ quas in corpus illi ſuum incrudeſcẽtes, ſubiere; quarum comparatione, perpeſſa à ſe mala; muſcarum eſſe percuſſiones & calces aſſerebat. Omnes tandem acerbitates condiebat, Chriſti patientis memoria: Hinc diſcebat ærumnis non confici; nulla morborum atrocitate quati; nullis caſibus interpellari; ſed placidè ac ſedatè inter angores perpetua frui æquabilitate: Verè affirmans, ideo paucos reperiri qui crucem impoſitam libenter & cum lucro portent; quòd pauci quoque ſint; qui grauẽ, quam Chriſtus pro nobis pertulit, iugi meditatione contemplentur. A morbo, nondum adoleſcentibus viribus, quaſi malè feriatus, ad labores redibat: nondum, inquam, obfirmata valetudine: adeo vt pluries neceſſe fuerit ad confeſſiones in Eccleſia ſedenti, ampullam vitream in manibus geſtare, & hauſtu aquę, abeuntes ſpiritus reuocare. Ipſa tandem valetudine non ob aliud recreabatur; niſi quòd potuiſſet protractiore cruciatu adhuc alia perpeti. Generoſos iuuenum imitatus ſpiritus; quibus optatior quandoque eſt, diuturnior in ſtadio curſus; quàm ſubita poſt metam palma.

CO-

COMITAS ET MANSVETVDO.

CAPVT V.

SObolescens Andreæ patientia, cor ipſius omnimoda manſuetudine conueſtiuerat, quacumque irę vmbra lógè propulſata. Vita ipſius, quouis ſui tempore aculeatis lacerantium morſibus fuit laniata; & potuiſſet ipſe, ſi non vindicem contra nocentes agere, ſaltem contra ruituros in peiora ſe munire: ſed noluit: Adoleſcens audiuit violator honeſtæ cuiuſdam virginis: inhiantibus puellæ conſanguineis in eius cædem innoxij, ipſe innocentiæ ſuę telo contutatus; nihil in eos, præcipiti iudicio ipſum damnantes, moliebatur: ratuſque inuidia id factum diaboli; extra patrium ſolum prodijt; vt in apertiore campo hoſtē proſterneret glorioſiùs. Sacerdotio etiam inſignitum, & Monialium cęnobio prçfectum; minimè latuit, cuiuſnam iuſſu inflicta ſibi vulnera fuiſſent; at ſui compos, obliuioſa charitate id nemini voluit aperire, quamquam ſuſpicioſa credulitate, pluribus certus quidam ſceleris auctor putaretur; qui & pœnas iuſto iudici dediſſe viſus fuit, ad eiuſdem Eccleſiæ Paulinæ gradus, vbi iam ſe Deo dicarat Andreas, interfectus.

Nec ſolùm ſui offenſores perſequi renuebat; ſed imò ſatagebat etiam, illos ad ſui amorem ſollicitiùs reuocare. Mediolani cùm degeret, diluculante die, nobilis matronę palatium illam inuiſurus adijt: Intempeſto mane, neminē nacto cuius intromiſſu illam alloqueretur, & interiora cubiculi nullius ductu penetranti, ſuperuenit Prçfectus domus, ac probris audaciam ipſius cępit obiurgare, verbiſque acerbioribus per palatij etiam feneſtras illum ſe proiecturum minitari. Laceſſita virtus, multum ſibi adiecit: Non ſe matronę confeſſarium aſtruere, non ſe illi chariſſimum aſſerere; ſed ad probra caput aperire, & honorarijs titulis exprobrantem decorare. Comperiens poſtea Prçfectus, quis ille, & quanta vene-

veneratione à Domina fuiſſet exceptus; valido errati ſui timore concuſſus, ad ipſiuſmet pedes, iuſſu eiuſdem Dominę concidit. Verùm Andream iniuriæ non fregerant, aut exarcebauerant; imò ad benefaciendum acuerant: ideo non aliam ab offenſore ipſe pœnam ſumpſit, quàm vt ſtrictim eum amplexaretur, & ingenti benedictionum cumulo repleret.

Contigit etiam, ipſum inter æſtiuos calores nobilem fęminam in ſuburbio Neapolitanę Ciuitatis habitantem viſitaſſe: vbi volens nolens, coactus fuit, longiuſculi itineris fateri ſe fractum moleſtijs, ac dolenter laſſatum: inaudijt hoc illa; ſeniſque & imbecillis commiſerata; reuertenti geſtatoriam ſellam aptandam curauit. Hac ipſe inſpecta exclamare ſtatim iteratò, & cum nauſea: *Ego ne ſella peruehar?* & in fęminam iratus, verba ſubdere, quorum hæc vehementia, vultum operuit; vt quo poſſet modo latitaret. Lecticarij, lucelli ſui ſpe fruſtrati, ſequace ira manſuetudinem ipſius exagitabant, ad multum viæ plurima in ipſum ludibria ſtrepero clangore effutientes. Ipſe ſurdo ſimilis, pſalmos iuxta receptum morem dum iter faceret non ceſſabat recitare; inturbatuſque ad comitem ſuum probris ſtomachatum; & contendentem ſatius fuiſſe oblata commoditate frui, quàm contumelioſa verba perpeti, *Sile*, inquit, *frater, ac ſine illos; ad nos enim quæ illi dicunt pertinent nihil.* Vtique familiare illi erat obtrectationibus non debilitari; mordentes non remordere; & iniurias non ſolùm adgnitas ignoſcerè; ſed etiam omninò non agnoſcere.

Rogauerant quoque ipſum, perditi cuiuſdam adoleſcentis conſanguinei, vt actum illum in deuia, ſuaſionibus ſuis reducem faceret ad calles honeſtatis; quod ipſe curauit ardentèr, pro ſua in eiuſmodi comploratę ſortis homines charitate. Verùm, æger erat ad honeſtatem recurſus huic, qui iam gradum ex nequitia protulerat. Ideoque ſalutis monita odium monenti peperère, quem ſcilicet, monitus

R acer-

acerbiſſimis contumelijs cępit inſectari. Per eiuſmodi verò iniurias, nihil Andreæ firmitatis ſuæ,aut priſtini roboris ademptum: Et cùm factus fuiſſet illi obuius coram frequenti populo, efficaciter,ſed duce ac monitrice manſuetudine, miſerandam ſui conditionem rursùs illi graphicè deſcripſit. Occluſæ miſero aures: recluſum os putidum, virulenta contra monitorem loquacitāti: ſed tandem deſperata ipſius ſalute, *Dabis*, inquit, *pœnas neglecto Numini, quas deberes mihi. Vt ego baculum iſtum cui ſubnitor*(& vehementiſſimè illo terram percutiebat)*in manibus geſto; ſic animam tuam faciet diabolus ſui iuris, æterno tormento cruciandam.* Quid perdito adoleſcente fuerit factum,occulto Dei iudicio relinquendum: Nos teſtamur quæ ſcimus; ipſum ſcilicet inter vitia ſordeſcentem,inimico interfectum gladio, ſordium ſuarum nullo confeſſionis lauacro purgatum.

Non ſemel etiam,facto opprobria ſuſtinuit, ne muſſitans quidem. Cùm ad Principiſſam Hoſtiliani diuertiſſet,renuiſſetque temporali aulicorum eius bono cum illa colloqui, faſſus operam ſuam ſe pro æterna tantùm ſalute procuranda locaſſe; illi deluſi,& vltionis cupidine proritati, in cubiculo illum collocant noctu quieturum, quo non aliud incommodius,& lectulo lineis carente. Apud ipſum tamen bene compoſitum,omnia erant compoſita:quin etiam vbicumque & inter quoſcumque placidus ac mitis, ſocium compeſcuit iniuriæ ſtimulos adhuc plenè non retundentem,ijs tantummodo verbis ſatis ſibi familiaribus; *Dei filium cogitemus in cruce pendentem.* Et hos ille fructus ſuauiſſimos ex eiuſmodi perſecutionibus decerpebat, quamquam non ea fini ab alijs intentatis. Quare perbellè huc trahebat,quod à Chriſto ſui crucifixorum condonationem apud Patrem patrocinante, de ijs dictum fuerat, *Neſciunt quid faciunt. Eſto enim,*dicebat,*lædere nos putent inimici noſtri ac perdere; proficuo tamen famulatu, animæ noſtræ bono, inſcij,*

inſcij,ancillantur . Nam ſi ſapimus,quieta tolerantia efferos iræ motus diſcimus calcare; iniurijs non incuruari; atq; auerſi olim à Deo,ad ipſum feſtino gradu reuerti;malis quibus premimur ad ipſum nos ire cogentibus. Ideoque cùm literas ad aliquos daret ſub calamitatum faſce gementes ; hoc erat ipſarum argumentum . Nequaquam ijs in hunc aut illum cęco furore fremendum , ceù in ſatores malorum & auctores; eſſet enim hoc,exigua vulnera, alta & inſanabilia lacerando efficere; ſed in peccatum armandum, diabolum procaciter accerſens , cui aduocato acceptum ferendum truculentum calamitatum ſatellitium , quo homines circumquaque conſtipat & acutiſſimis fodicat aculeis:Incaſſum ergò quoſcumq; laboraturos euerruncandæ miſeriæ;niſi omni prius ope,eliminando peccato fuerint enixi.

Sed illuſtre fuit Chriſtianæ manſuetudinis ſpecimẽ,quod in Nepotis ſui cęde præbuit. Peculiari hunc proſequebatur amore; quippe qui nutibus ac renutibus ſuis obſecundans, ſuo ſe fingi arbitratu ſineret;quòdque præterea nihil in præterita vita haberet excuſandum. Suis hic bonis à potentiore occupatis,qui nobilem originem occaſionem fecerat rapinarum; coactus fuit Neapolim petere . Andreæ ſuaſu , Nobilem alloquutus fuit,vt animum illius flecteret in auaritiam præcipitem : ſed illi aurum aures occluſerat: Quare, cùm is menti aſſuetæ vaneſcentibus cauillationibus addidiſſet manus flagitioſas ; aſcito ſicario,iuuenem ſuæ ſecuritate conſcientię intutum , inflicto in humeros vulnere prodiſtoriè ſauciauit , & crudeliter trucidauit . Cùm ipſius affectus non longè euagarentur, nec eum facerent à ratione ſegregem ; accepto infauſto nuntio , nullum turbati aut vacillantis animi motum prodidit ; in genua prouolutus Deum benedixit , & ipſum quoque ſicarium ingenti benedictionum cumulo repleuit . Occiſi item germano ſtatim diuinam vltionem interminatus fuit,niſi abſq; mora , publico ſcripto offenſam lædenti remiſiſſet . Illud

tantummodò Beati pectus lancinabat; quòd ſcilicet in Deum fuiſſet flagitium perpetratum. Sic ipſe Dianæ Spinellæ, quæ per literas eum fuerat conſolata, palam edixit. *Doleo*, inquit, *vehemẽter pro interfectoris anima; ipſi tñ ex corde parco; nam ex corde ipſum amo, vt charitatis legem ſeruem, ſic iubente Domino, quem ſpero fore, vt ex tanto malo nonnihil eliciat boni, ſicut diuinæ ipſius bonitati eſt familiare.* Non defuēre qui Andream adirent, parati innocentis cædem apud Proregem vlciſci; ſed obfirmato id animo reſpuentem: veritum, ne, quà nefarium homicidam punitum irent; eàdem in propriam perniciem veniret; & ex chriſtiana charitate pleno ore fauſta omnia offenſori apprecantem; infandique homicidij auctorem occulentem.

Ex hac comitate & manſuetudine, animoque ad ſuauitatem effícto; quos ipſe ad pietatẽ efformabat, nequaquã volebat rigida, duraq; iuſſione inuulnerabili eſſe animo, ſenſuq; doloris experte; ſed permittebat eos ærumnarum faſce grauatos, condoleſcere, affectus ſentire, & moueri quoque ijs; licet permoueri nequaquam. Statim enim ad ſalutarem Dei voluntatem eos contrahebat; rationiſque cõercitione velut frænis quibuſdam, affectus temperabat; ne mentem obnubilarent vllo errore, aut labe ſubuerterent. Marino Caracciolo Atripaldenſium Duci, de filij ſui Comitis Torellani morte, luctuosè mœrenti; *Dolorem*, inquit, *ſentiſcere noſtri eſt proprietas ſenſus; Deum vero benedicere, peculiare eſt hoc, in cenſum filiorum Dei verè adſcriptorum. Dolore ſi minimè afficeremur; & homines quoque minimè diceremur: gratias Deo ſi nequaquam ageremus; reprobatos nos coniectari poſſemus.*

Præcipuè autem hæc animi ſui tranquillitas, multum illi contulit audaciæ ad impetranda diuinæ munificentiæ dona: nihil enim tã arduũ aut inperuiũ potuiſſet accurrere, quod nõ eà & ſuperare ipſe ſperaſſet, & penetrare; oſtia quęcũq; reſeratura, & valuas effractura. Inter arma minitabundè reſonantia, ac terrorem incutientia; inter ſæuientem quaquã

cœleſtis

cœleſtis iræ ſeueritatem, interritus exultabat; & flectendæ votis ſuis diuinę voluntati, aſſerebat, ſat illi eſſe ad orationē proſterni poſt effuſa dilectionis ſuæ viſcera erga ſui oſores & inimicos: telum nanquę eſſe iſtud aſſerebat longo iam certoque vſu, nunquam ictu irrito pectus Dei iaculatum.

Non defuêre tamen (vt in rebus humanis euenire ſolet) qui hanc eius comitatem ſugillarent; vitioque illi verterent, nimiam ipſius in reprehendendo libertatem, ſeu acerbitatē. Fuit quidam è ſodalibus ſuis, virtutum eius apprimè conſcius, ac diutinarum quas à dęmone patiebatur vexationū; qui pietatis ſpecie illi dixit; *O quàm conſultius faceres Pater, ſi ſubagreſtes mores tuos, aliquantilla dulcedine inſpergeres*: Cui ipſe, penè gemebundus; *Futuræ, frater, opus eſt vitæ, id luculenter agnoſcere; ibi te ſiſto; hic enim inſania æſtimatur vita noſtra*. Eius item aſperitatis remittendæ, vbi opus erat, nulla cura diſtendebatur: nullum namque animi incorrupti promptius argumentum habebat; quàm, nudam ſimplicitatem loquendi; ac medici inſtar, non palpare, aut blandiri; ſed penetrare, pungere, radere. Subruſticè itaque non verebatur aliquando loqui, modò ſalutariter diceret. Hac libertate ſibi vni morigera; nulli obſequebatur; non potentiori; non digniori: malebat enim ęgrotos ſuos per ignem & ferrum conualeſcere, quàm inter placentia & lenia perire. Cùm dictum illi fuiſſet; Principem quemdam virum ac prędiuitem, ſed immiſericordem, famulorum ſuorum ſtipendia retardaſſe: ipſe indocilis ſuppalpari, neque inter Principem & fortunam eius diſtinguens, vltro illum adijt, & hoc ſuaueloquentiæ blandimento ſalutauit, *Hem! damnate & æternis flammis addicte, mercedis tibi inſeruientium iniuſte, & impie detentor*. Subruſtica locutio, ſed flexanima: ſæuijſſe enim profuit: Nam ſterile ſolum Principis, ſeueritatis flamma fœcundauit; qui inſumpta pecuniæ ſumma; ſtatim faciendum cuique ſatis mandauit; & conſcientiam illicò ſuam ante Beati pedes per confeſſionem purgauit.

HV-

HVMILITAS.

CAPVT VI.

SVſpiciendi faſtigij fundamentum, niſi profunda petat; ſuperſtructæ molis intolerans, ponderi cedit: ipſoque cedente, ingenti ruina omnia concidunt. Sic porrò, à quo abit ſui contemptus; huic nullæ virtutes attribuendæ; ſed earum ſimulacra tantùm, obuio quoque obiectu vaneſcentia. Huius rei optimè callens Andreas; per hunc ſolum deſcenſum, ire contendit ad eum aſcenſum qui eum duxit ad celſiſſima; cumulatiſſimè illi reddente Deo, quod ſibi ipſe detrahebat: meritò, inde ſemper ipſe prouectus, vnde proiectus. Compertum eſt, ipſi nihil externum reliquiſſe maiores ſuos, quod poſſet oſtentare: genus enim ab illis trahebat indecorum: ſed laude non vacat, hoc illum aſpexiſſe, nunquã à primæuis principijs ſuis oculos deflectentem; & inter apices licet venerationis, & ſuſpectus; adhuc ſortis ſuę deſpicatiſſimę obſcurique ſtemmatis reminiſcentem. Terebat Principum limina, ſed vilitatem ſuam ſecum circumferens, non ſemel famulis, Dominorum ſuorum iuſſu, inuito ſibi ac reluctanti quippiam obſequij præſtantibus; edicebat liberè; religioſo id indumento acceptum ferendum, quo niſi eſſet circumamictus, ſorte commutata, à quibus tunc recipiebat, exhibiturus fuiſſet famulatum ignoti ſanguinis homo, & nulla ſubnixus commendatione maiorum. Dum parciſſimo cibo corpus reficeret, erumpebat ſępiùs in huiuſcemodi voces. *Heu me! Quot ſanguine illuſtres ac bonitate perſpicui, panem hunc percupiunt, quo vilis ego homuncio ſceleribusque circumquaque ſordeſcens ad abundantiam ſuſtentor?*

Ne ipſa quidem obliuioſa ſenectus, eius rei potuit obliuionem indere; altè quippè radices fixerat, & hæſerat. Terras etenim propediem relicturum, adijt Nouitius quidam, ex ijs quos Domus miniſterio mancipatos, Laicos appellamus; aduerſus

aduerſus Magiſtrum ſuum querulis vocibus loquacitans ; quòd non ita blandè ſecum, atque cum Nouitijs Clericis actum fuiſſet ; iudicioque ſuſpicaci, natalium diuerſitate ſe interſtinctos indoleſcens: illius propterea charitatem & prudentiam non ceſſabat lacerare, & lamenta conduplicare. Tumidum & elatum, redegit Andreas exploſo iam ſupercilio ad tranquillitatem; ac adegit ad credendum ſecretionem aliunde quàm à genere obortam : ſed refricuit illi confeſtim originis ſuę memoriam ; nactusque feliciter occaſionem, propriç quoque obſcuriſſimç promendç; *Quàm verè*,inquit, *frater; vtrique noſtrum, niſi ad Religionem confugiſſemus, ſudãte vultu enitendũ fuiſſet ad cibum! cur ergo,neſcio qua leuicula diſcriminatione cõturbabimur,& ſordidi obliuiſcemur,vnde emerſimus luti?* Laudauit poſteà magiſtrum,quòd inſanè ſuperbientem repreſſiſſet: monuitque vt ſi penetrantiore remedio eiuſcemodi ęgrotis conſulendum optaret ; non ipſe qui auito ſanguine primarię Neapolitanę nobilitatis explẽdeſcebat,pharmaca adhiberet ; ſed ad ſe quantocyus transmitteret; veritate obſcuritatis ſuę,ſtolidę ambitionis cornua fortiùs proculcaturum. Hac natalium ſuorum recordatione, ſibi ipſe quodammodo aures vellebat : per ciuitatem enim inambulans,mero licet meridie,aut mordente ſidere; aperto incedebat capite ; veritus ne propter hebetatam aciẽ viſus, obuios minimè diſtinguens,claberentur ſalutato ſalutantes, contra fas inurbano.

Abiectiſſimorum etiam quorumcunque auidiſſimè fuit appetens: Calceos ac veſtes, quòad per viſum licuit, ipſe ſibi reficiebat & ſarciebat: lapides & cęmenta in ædificia,humeris ſuis, etiam cùm Superior eſſet comportabat : Lutea ipſe vaſa purgabat: itinera licet iniurio cęlo, pedeſter conficiebat; equeſter perraro & non niſi longiora : equo tamen vectus ſubibat multoties agaſonis vices,cogente nemine, ſed humilitatis tantùm affectu ; cùmque ſe à ſociorum conſpectu clam colligeret; inſtabat ſtabulo, equoue nutriendo polien-

poliendoque vacabat. Ad maritima itinera, aptiora & chariora viſa ſunt ea nauigia, quæ abiectiora. Onerariam aliquando Vicum Equenſem petiturus conſcendit: reluctabat nauicularius; quòd virgultorum ea faſcibus, non viatoribus tranſportandis inſeruiret: cui ipſe, *Stipitem profectò me ac truncum exiſtimato; ſum etenim: faſcem itaque faſci colligato, trunco truncum; ac tranſuehito.*

Sicubi de cæleſtibus differenti, alius quiſpiam Religioſus ſuperueniſſet, religioſior ipſe, loco mouebatur; primas illi concedebat etiam iuniori; oblitusque magiſterij; pertinaci ſilentio dicturum inuitabat, dicentem, attentè, ac ſi ſub eius probaretur tyrocinio audiebat. Iteratis etiam ſuſpirijs, hęc ipſius vota audita fuere. *O ſi quis daret; vt opprobrijs quantus quantus ſum pateſcerem: appeterer iniurijs: contumelijs deboneſtarer: & luculentam hanc frontem, lutulentus quiſque ſordidaret! Calcando quippè mihi, nihil poſſet fieri gratius, proſternendo nihil honoratius accidere.*

Cęterùm, ne in faciem ſolùm quæſita eius humilitas videretur, ac verbotenus tantùm demiſſus crederetur; deſpicientiam ſui, propalatis quoque interiorum defectibus, apud alios cura ſedula procurabat. Aiebat enim; verè ac ſeriò ſeſe intimè excuſſo, nihil reperiſſe, niſi per quæ rubore ſuffundi deberet: hęrentem ſcilicet primo ſpiritualis vitæ veſtibulo, vlteriùs gradum non promouiſſe: diuinis beneficijs circumquaque vallatum, quanti ea fuiſſent, adhuc non penſitaſſe: ac ne ſemel quidem, incruentum ſacrificium ea cordis affectione, qua par fuiſſet, obtuliſſe; aut officij diuini penſum recitaſſe, ſiue mentali orationi vacaſſe, omni deuotione viduatum: & adſpergi ſolùm aliquantillo deſiderio Deo placendi, ac deprauatos mores ſuos corrigendi. Quare ſimilem ſe dicebat lapidi indici viæ; cuius beneficio cęteri iter capeſſunt ac dirigunt; ſed immobilis & immoti; ſic, hortamentis ſuis præire ſe alijs ad ſalutem, cuius veſtigia neſciret calcare. Fuſiùs verò ad quendam. *Me miſerum!*

inquit,

inquit, *hæc me iugis afflictio pungit, & vrit; quòd cognitione gratiæ diuinæ ad ſui me amorem exſtimulantis, ex parte video me Angelorum ſupparem: executionis verò promptitudine, brutorum. Languidiorem experior amoris, quàm ſcientiæ guſtatum. Cordis affectu minimè ſentio, quod illuſtrato fidei intellectu cerno. Non erubeſco indeuotionem imperfectumque meum cæteris ſcribere: plura ad id me propellunt; ac in primis merita confuſio. Sciant, ſciant, inquam, qui me ſpiritualē exiſtimant, ſe falli ac brutis me veriùs eſſe propiorem; nec decoro illo nomine honeſtandum, cuius prorſus effectu careo. Ad hæc; vt ex corde me diligentibus meæque ſalutis percupientibus, impenſior præbeatur ſummum numen pro me deprecandi occaſio. Denique ne qui iiſdem languoribus premuntur, vllo penitùs tempore deſperationi ſuccumbant. Me certè, etiam ſi longiùs à Deo, quàm nunc, abeſſem; nulla vnquam deſperatio poſſet circumſiſtere immenſæ bonitatis diuinæ ſatis conſcium. Fui quondam expedita in eius offenſionem voluntate; & expectabat me tunc ipſe ad pœnitentiam: ergòne abiget nunc idem, omni conatu malorum meorum pœnitentèm, & quo poſſum modo comploratam meam vitam emendare ſatagentē?* His incubans cogitationibus, inter ingentia Dei beneficia numerabat prouectā ętatē, in quā per tot annorū ſpatia feliciter deuenerat; expectāte illū patiētia Dei: Quaſi, dicebat, vt ſenectuti reſeruatus; vel tunc inciperet excutere impedimenta inertiæ ſuę, paſſionum retinacula abrumpere, diſſipatas animi vires recolligere; idque vnum velle, quod iamdudùm velle debuerat.

Credat modò quis, hominē tā abiectè de ſe ipſo ſentientē, potuiſſe vnquā glorio lę vel minimū ab alijs nundinari: huius enim ipſe fugitans, conabatur & fontes obſtruere vnde poſſet emanare; vt ſi quid in ipſo ſuſpiceretur boni, ſtatim & palā euileſceret. Prędicebat ſępiùs diſpares languentiū exitus; ſed tanquā experientia doctus, non tanquā ſuperno lumine ductus, cuius tamē dilucidiſſimi radij elucebāt in ſubſe

quis prędictionum effectibus. Si qui, verbo ſcriptoue ipſius profeciſſent; profectũ, proficientiũ pietati aſcribendũ contendebat. Congeminabat ieiunio dies; verùm tegendis virtutibus ſuis ſolertiſſimus, cùm de inimicorũ dilectione incideret ſermo; *Vtinam*, dicebat, *ſic poſſem abſtinẽtia corpus macerare, vt in cuiusq; amorem qui me fortaſſis offenderit ſum procliuis*. Diuina è contra ſolatia prorſus cõtegebat; ſępiùsque illud prophetę iterabat, *Secretum meum mihi*.

Frequenter quoq; aſſerebat, collatas laudes acceptãtẽ, furem eſſe, ac latronẽ cenſeri; furisque pœnas meritò daturum; gloriam vni Deo condebitam, arroganter ſibi vendicantem, fraudulenter vſurpantem. Hanc furacis ingenij labem auerſatus, coram laudatus, afflictim dolebat, ſoluebatur in lacrimas; inque laudationis verba tanquam aduerſus otioſa armabatur; & ſi quid aliud non potuiſſet; concidente vultu ſtatim terga laudantibus vertebat, & abibat. Dixit ei aliquando Diana Spinella Principiſſa Sancti Boni, percupidam ſe illius cum Deo colloquentis viſendi: Inhorruit ipſe ad mentionem digniſſimę rei; ac ratus ad amicum illam & familiare colloquium reſpexiſſe, furenti ſimilis; *Quid*, ait, *abs te audio? potes ne in caput meum ſic iniurioſa ludere, vt arbitrere talem me eſſe cui debeant cælites fauere ad ſui colloquium admiſſo? an ignoras viliſſimum me eſſe ac teterrimum? quod ſi nolis reſcire; faxo cogaris, & mei quoque conſpectum deſiderare nunquam tibi deinceps videndum, tam alta & ſublimia de me falsò opinanti*. Senſit Princeps minacia irati verba; quibus vt extra diſcrimen ſe poſſet ſubducere; ſimulauit ſe de precum & orationum colloquio loquutam; & paulatim in amicitiæ ſpem reſtituta, perrexit placidè audire de humilitatis virtute diſſerentem.

Excidit aliâs incogitanti, ſe iniurię fuiſſe facilè patientem: ac ſtatim, tanquam venenato iaculo confoſſus; non quòd extra verum exerraſſet, ſed quòd gloriam mercari viſus fuiſſet; cępit aperire ludibrijs conditionem ſuam obſitam infamia;

& con-

& conceptam fortè de ſe opinionem abolere.

Conſtat etiam, humillimum Andream, honorũ decora & honorarios titulos conſtanter reſpuiſſe. Domitiũ Caracciolum Atripaldenſiũ Ducẽ, Mariã Principem Parmenſẽ, & Cõſtantiam Piccolomineam Aragoniam Amalphiæ Ducem, compeſcuit ſeuerè à literarum ſubſcriptionibus, quibus ſe illius ſeruos appellabant. Obtemperauit ille iubenti: ſed harum neutra: perſpicaciori enim intuitus acie, arcanum ac cęleſte quod in ipſo abſcondebatur, veneraturæ; abiectiſſimam ſubſcriptionem adhuc affectauere. Religionis autem Pręfecturę, ingemiſcenti, eiulanti, & contra eas enitenti collatę fuere, & excutiendę ſarcinę, per ipſam etiam iuris ſuffragij abdicationem irrequieto molimine tanquam impetraturo vacãti; eius enim pluries in Generalibus Comitijs faſſus fuit ſe indignum; quamquam integra Patrum ſententia, voti ſui nunquam compos factus fuiſſet.

Fortiori conatu obſiſtendum illi fuit; vt opima Sacerdotia offerentes & digniſſimas cathedras, poſſet eludere; quod ſępiùs ipſum perpetraſſe, conſtans eſt fama: quoto enim cuiq; Purpuratorum, ſeu Magnatum, perſpecta eius probitas fuiſſet, hunc ſtatim experiebatur, Epiſcopatus negotium vrgentẽ acerrimè. Cùm, Auguſtino Cardinali Cuſano viſa eſſent omnia confecta, opinanti iam illum, multis licet ambagibus recuſantẽ, & intra proprię humilitatis ſepta ſtudioſè latitantẽ, leniter in ſuiſententiã flexum; miſit Cardinalis qui dignitatis inſignia & pretioſa indumenta deferrent, mox ijs honeſtando. Andreas; hilaritate vultus, qua ſplendida donaria recepit, creditus fuit in Cardinalis ſententiã, & cũ gaudio conceſſiſſe: verùm donarijs poſtridiè diuenditis, eorũ pretiũ in Altaris ornamenta dicauit: probante ſapientiſsimũ deſpectũ Cardinali. Qui longa iã experientia doctus, ad fractas ſe fides canere; Epiſcopatus vice, ampliſsimę illi facultatis à Sede Apoſtolica concedendę auctor fuit: omniũ ſcilicet Chriſti fideliũ confeſsiones, quocumq; terrarum ſe conferret, au-

diendi,locorũ Ordinarijs irrequiſitis. Sed,ne ipſa quidẽ Gregorij XIV. Põtificis Maximi maieſtate flecti potuit,vt ad celſiſſimum Epiſcopatus faſtigium,ex humili in quo iacebat loco, pateretur eleuari: quod Pontifex ob Andreæ cum Sigiſmunda Eſtenſi Cognata ſua ſecundum carnem, neceſſitudinem; perſpectamque ipſius ſanctitatem, vehementer optabat. Sed ipſi ratum firmumque erat, caput ſuum carnifici potiùs præcidendum ſubmittere, quàm inſula ornandum permittere.

Cùm verò pro animarum ſalute, perenni labore ſudaret, contra humanæ gloriæ fucum frequens huius dicti vſurpator erat. *Deturpare nos, & commaculare Dei opera:* Cuius non aliud interpretamentum, quàm quod ipſe adijciebat, apponendum. Hoc eſt: à ſummè bono, non niſi bona in nos dimanare, neſcio, ac nolente aliter operari: at nos ea bona fœdare; obduratione, eius imperio refractarios; negligentia,in exequendo ſocordes; inuerecũda ſuperbia,alieno iactabundos;ex his quę per nos Deus ad ſui honorẽ proximorumq; ſalutẽ operatur, nobis ipſis gloriã quęritãtes. Quocirca, ſtrenuo cuidã operario, horũ verſuum nexũ mirificè cõmendauit. *Non nobis Domine non nobis; ſed nomini tuo da gloriam*,&, *Dimitte nobis debita noſtra*: In altero bonorum omnium datorem reuerituro; per alterum aſperſæ fœditatis maculas abſterſuro.

Roborando etiam Aretio ſuo nauiter pro Eccleſia laboranti, addidit. Multùm nos ſuperni luminis eſſe indigos, vt noſtrũ nihil poſſimus agnoſcere; ac,ne ſub lucidiſſimo Sole cęcutiẽtes,ipſimet nobis ad damnationis barathrũ iter ſternamus. Quòd ſi bono cuipiã boni videamur; ſuſpenſo veſtigio cautè nobis eſſe incedẽdũ: facillimè enim piæ menti improba ſuſpicari neſcię,bonũ videri, quod reuera tale nõ eſt: cùmq; ſcateat mundus quaquàuerſum ſuperbia,& malorum exẽplis;opera idcirco vtcũq; bona,vel minùs mala; caliganti vulgo appellari bona: vnde hunc nominant optimum,illum

ſanctum.

ſanctum. Quiſquis autem ita audit; huic ſi ſapit, dolendum potiùs ea laude, quàm lætandum; iure ambigenti, vtrumne in pij alicuius deſiderij mercedem, ea præcônia ſint aſcribenda; potiùſque hinc aduerſus tepiditatem ſuam indignandum: ſi enim tanti vitrum, quanti margaritum? ſi fucatis & apparentibus ſic mundani compunguntur; ſolidis & veris, quid eſſent facturi? Et omnino; verendum nobis eſſe, Dei non hominum iudicio librandis, ipſo etiam propheta trepidante, & orante, Non intres in iudicium cum ſeruo tuo Domine, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Ad hæc; ſi boni aliquid præuio Deo & comite perpetrauerimus, cùm robur omne ab ipſo acceperimus; ipſi dãdam gloriam. Ac, ne quid hic tandem ſit circuitionis: Omnia cùm fecerimus; vix ſeruorum, & inutilium titulo decorandos permitti: Omnia, inquam: quis ergò ſtulteſcat, minimèque humilietur, cui maxima pars factorum, minima eſt patrandorum? Hæc ille contra humanæ gloriæ faſtum. Et certè, cùm plurimi adeſſent, qui pietatis intuitu temperandum ſibi à laboribuc, decrepito iam, ſuaderent, & ſub immani morborum cruciatu ingemiſcenti; reſpondebat ipſe. *Nihil adhuc boni egi miſerrimus ego ſenex.* Scripſit etiam *De Chriſtiana humilitate* tractatum inſignem in gratiam Raynutij Ducis Parmenſis.

Nulli tamen mirandum, in abiecta ſui cognitione adeo profeciſſe Andream: compertum enim fuit, eum in ſui contemptum nunquam ſibi ad ſatietatem ſatisfeciſſe; & fatigato quotidie diuinæ bonitatis fonte, hanc ab eo virtutem, integra prima petitionis parte in oratione ardenter efflagitaſſe.

Adhuc tamen creditus fuit nonnemini; non adeo gloriæ fugitans, qualem hucuſque deſcripſimus; eo ſolùm indicio, quòd ſe ipſum alijs nonnunquam præberet exemplum. Cęterùm; credendum potius mendacij oſori acerrimo, & apud rigidiſſimos ſpiritus ſui cenſores hanc cauſam tuenti, ſeque

atteſtanti nullo gloriæ pruritu titillatum id aſſeueraſſe; ſed ad proximorum tantùm ſalutem; quibus deſperatè aliquando conterritis; èxemplo ſui ſuadebat, paupertatis, verbi cauſa, & abſtinentiæ iter facillimum eſſe; nec ita arduum, ſenticoſum, & inacceſſum, vt pleriſque videbatur; ſed ſpatioſum, & ſuaue, ac innumeris penè, interque cęteros, & ſibi, hoc eſt, ſeni & vndique languoribus obſito; diuturno calcatu fortiter protritum, quod omni prorſus gloriæ ſuſpicione carere certiſſimum eſt.

PAVOR.

CAPVT VII.

DEmiſſionis ac metus tanta eſt cognatio, atque ad eandem collimandi metam conſpiratio; vt quá quiſquam abiectus; eâdem ſit & ſui quoque pauitans. Itaque Andreas in Deum verſus, & ex Deo in ſe reuerſus; propriarum inſpectione culparum, extremique iudicii diſtrictione, venturo torquebatur & præterito. Iam audaciam ſibi præfidētis animi poſuerat, cùm ſpiritualis vitæ ſemitas, vbi multi ſunt anfractus, abſque Duce ingredi noluit, quem nactus fuit optimum; quodque ſatis eſt dixiſſe, Marinonium. Iam ab aliorum ducatu ſe ſubducturus fuiſſet, vt occupatum ſui cultura animum, aliena non detineret; niſi celebris illa ſanctitatis fama Baptiſta Vernacia latitandi ſtudioſum, feciſſet publici iuris & fructus; ad ſolatium tamen in publicum prodire coacti, relicto illi Solario vitæ ſuæ arbitro. Præter tamen iſta: pendentis animi & futuri expectatione perpetuò ſolliciti, manifeſta hæc fuere indicia: Ad caſtitatis tutamen, licet in ætate omnis voluptatis experte, adhuc pectus conſtantia armatum: indictum contra otioſa verba bellum: & aſſidua vigilia, ne tenuiſſimis ſuccumberet pręcipiti ſępè gradu ad ingentia & teterrima protrahentibus.

Exci-

Exciderat ſibi inaduertenti,aduerſus Prępoſitum ſuum occultiore Dei permiſſu aſperius illum tractantem, verbulũ vix primo imperfectionis gradu ab obſequentis animi ſubiectione aberrans: quo ſtatim ipſe perculſus fuit tanquam horrendi ſceleris reus;ac velut indignus Patris obtutu,latebras quęrebat: impigrè interea veſtigans veniam pro facinoroſo poſtulaturum.Verùm, quòd hęc ſibi viderentur erroris integumenta,proſiliit ipſe in medium,ac in Patris genua gemebundè demiſſus,*Perij*, inquit, *niſi offenſam remittas.* Attonito ille ſimilis,prorſuſque neſcius, quonam, vel quando,ſui fuiſſet ab ipſo violata reuerentia, tanti ſupplicis inopinos timoris affectus non ceſſauit admirari.

Quæ olim perpetrauerat mala, quamquam leuia; nulla vnquam,ne ſenex quidem, & in vltimo metæ flexu obliterauit obliuione.In patrocinio quondam cauſarum,accerſito fuco veritatem interuerterat, ſenſeratque ſtatim minitãtem Deum per obuia Scripturę verba: *Os quod mentitur, occidit animam.* Huius facti memoria,intima eius adhuc cõuellebat pręcordia.

Accidit aliquando;vt aliquibus occurreret legum laurea donatis,& legum aliquot commentaria in Bibliopolio peruolutantibus. In horum ipſe binos fixit obtutum; velut ex alta ſpecula contemplatus, quanto animarum lucro à forenſibus ęſtubus & aſtubus, ad meliora illi ſtudia poſſent transferri: ſtatimque Aduocatorum pericula cępit exaggerare,& captioſa mendacia deteſtari, quibus ij crebrò abundant,vt victores euadant; & ſe quoque iis aliquando tricis irretitum,diuina comminatione terrente,ab illis effugiſſe. Hoc autem,tanto impetu ſpiritus,tanto dolentis affectu dicebat;ac ſi tunc facinus quod ipſi videbatur horrendum, fuiſſet perpetratum; & ſentiret à tergo vindicem Deum: tanto etiam audientium fructu, vt paulò poſt ambo forum auerſati muudique transfugę,ad Chriſti ſe caſtra in hac Religione conuerterint. Militat adhuc eorum alter: Alter, hoc

hoc eſt Andreas Molpheſius, Beati tutela cumulatè protectus; cęleſtem iam patriam (vt piè credendum) emeritus petiit.

Patrabat item Andreas plurima in Dei laudem; ſed ſui obſcuritate tutus, quantùm elationi remotior, tantùm timori fiebat propior; quem fouebat illa de operum Dei fęda commaculatione iugis ſuſpicio, vti proximo capite tradidimus. Et lacrimas quoque potuit ea cogitatio excire: nam cùm quidam illum inuiſeret, reperiit vbertim in lacrimas effuſum, animo, laceſſentibus iis curis reſerato, quòd illuſtria Dei opera fœdus ipſe conſpurcaret.

Nullum tamen perſenſit penetrantiorem gladium, quàm æternę ſalutis anxiam ſollicitudinem. Hic intima eius omnia peruaſit; perpetuaque eademque luctuoſa carnificina lancinauit. Adacti ſacramento plerique ex eius confeſſariis fatentur, nullam in eius confeſſionibus veram abſolutionis materiam ſubſtitiſſe; attamen ipſe; maximo ſe Dei miſerantis beneficio aſcripturum aſſerebat; ſi ad extremum vſque iudicii diem expiatricibus flammis detineretur purgandus; tunc demum ad Dei conſpectum traducendus. Toto vitæ ſuæ tempore, ſemel duntaxat in dies ſingulos conſueuerat conſcientiam ſuam Pœnitentiæ ſacramento purgare: ſed ea iam decliui, inſtaurati metus cauſa, ſemel, & iterum, ac ter, & quater, inter lacrimarum imbres & ſingultuum frequentiã: tanta diſtricti iudicij formidine; tanta peccatorum ſuorum deteſtatione; vt confeſſarij eo audito, ad pedes confeſſariorum ſuorum tremebundi ipſi quoq; caderent, præſentario tanti pauentis metu conterriti.

Aliquoties etiam precabundè in cęlum erectus audiebatur ſolitariè ſecum colloqui. *Annè Beatorum iſta ſedes patebit mihi homuncioni viliſſimo, & atrociſſimis ſceleribus vndequaque ſcatenti?* Iteratis autem interrogationibus id à confeſſario ſuo ſciſcitatus, cùm audiſſet, multum ſanè ſibi ad id ſupereſſe ſpei; illi, arcto complexu blanditus, *Recreaſti me*,

inquit,

inquit, *Pater, & inter ima trepidationum iacentem, erexiſti.* Sed quòd nulla in terris conſolatio ſubeſſet; è cęlo accerſendi fuere conſolatores: eaque fini futurum conciuem ſuũ, ſalutatũ aduenere duo Eccleſiæ lumina Auguſtinus & Thomas; ac medelam animo potiùs quàm corpori ęgreſcenti allatum; & impigrè laborantem, ad laborum perſeuerantiam roboratum, quibus inter naufragia vitæ huius ſemper intutę, & periculoſæ, velut fidiſſima anchora ſe poſſet munire; vt ſuo narratum eſt loco. Extat ipſius tractatus *De timore, varijſque timendi ſtimulis.*

PAVPERTAS.

CAPVT VIII.

VIx adoleſcentiæ limina ſalutauerat Andreas, quando hianti & anhelo pectore cępit cogitare, quonam pacto rem ſuam familiarem potuiſſet auctitare. Opum quippe inſatiabilis fameſcentia, (quamquam ſemper per exploratos calles probitatis) & ipſum paulò poſt patrio pepulit ſolo, & cöegit angulatim rimari, quidquid ad lucellum aliquod ſibi parandum conduceret. Marinonij tamen ſuaſu, expleuit hanc voraginem, dum adhuc ſæculi teneretur compedibus, perque Dei benignitatem ab ijs vitiorum flexibus, errorumque ambagibus ereptus fuit, in quibus innumeros cernimus ob adcreſcentis opulentiæ illicia proruere. Excuſſa itaque ſarcina, vt eſſet expeditior, & vacuo animo libertatem faceret cęleſtis commercij, paupertatem perpetuitatis acceſſione, ſolemni ritu in hoc Religioſorum cœtu vouit, qui nullo certo cenſu victitantes, petitoriæ quoque artis neſcij, ſolùm Dei miſericordiam expectant. Porro ſi hanc ipſe ſemitam ingreſſus; huic vni tantùm curæ, vigili oculo excubaſſet, nempe, ne terrenorum decipulis irretiretur, neu ipſorum amore titillaretur; ingenti profectò laude cenſeri de-

buiſſet dignus: tanquam qui prudenter ſapuiſſet, perituris nequaquam adhæreſcens; quibus occupari, non detineri, potuiſſet eius animus: quæq; ſibi inuito potuiſſent auferri. Attamen ipſi magno hæc non fuere viſa magna: Quare altiſſimos paupertatis gradus conſcendere toto mentis conamine fuit auſus; obuia quæque disijciens, ac ſuperans quidquid videretur inexſuperabile. Corpus ſiquidem ſuum adeo perdomuit, vt in victu & amictu vix illi concederet tantillum, quo vtcumque vita ſubſtentari potuiſſet, vt aliâs diximus.

Quod reliquum erat familiaris ſuppellectilis, non diſpari pretioſitate reſplendebat, ipſo inter cæteros Octauio Parmenſi Duce inſpectore & admiratore, imparatum adorſo, cùm falſiloquia ſua euomuiſſent calumniatores, vt apud ipſum maculare ſenis exiſtimationem poſſent, claritudinem obſcurare, magnitudinem protercre. Ipſoſque cellæ parietes, nequid adeſſet cultius, albario, Religioſorum ſcilicet aulęis, nunquam paſſus fuit illiniri; & fluxit aliquando viginti quinque annorum ſpatium, intra quod nulla fuere fidelia dealbati. Sed Mediolani, ne aranearum quidem telas, quibus circumquaque cubiculum obtrudebatur, & is præcipuè eius angulus vbi lectus ſternebatur, paſſus fuit abigi. Ventitabat ad ipſum ſpiritus ſui ducem, Ioannes Maria Talliaferrus Sancti Caroli familiaris. Huic enixè ſuadenti, vt ab iis animalculis ſollicitè ſibi caueret, vt plurimùm venenatis; reſpondit; ſecurum ſe inter ea degere; tantumque ab vno peccato ſibi eſſe timentem. Ille de magiſtri incolumitate adhuc anxius; ſumpto iis abigendis euerriculo; *Apage*, audiuit, *huiuſcemodi munditias & delicias: Impetum tui non probo, ignari quantos animo meo ignes excitet Chriſtus in cruce pendens, ad cuius ego inſtar (me miſerum!) vitam viuo iucundiſſimam.*

Veſtiendi item corporis non fuit abſimilis ratio: ſcimus quippe ipſum nouis nunquam veſtibus indutum, eaque diſſu-

diſſuta & lacera, ſuis ipſummet quòad per viſus aciem licuit, manibus ſarciuiſſe, lectulo interim, quòd duplicatis careret, alligatum. Calceis iiſdem, ad decennium vſque vſus fuit: Tibialibus, ad quartumdecimum: Talari tunica, ad vigeſimum: Fęmoralibus, etiam ad vigeſimum ſextum annum. Et hæc nequaquam vltra potuiſſet quis dignoſcere ex quanam fuiſſent materia initio confecta. Si quis in extrema veſtimentorũ neceſſitate, nouorum vſum illi ſuaſiſſet; tanquam ſubito ipſe timore aliquo inhorreſcens; *Cui* (dicebat) *hæc ſuadetis? morituro? Ah! dedecet futurum mox vermium eſcam, nouis circumamictum veſtibus incedere*. Addidere nonnulli ad flectendum eius animum; inſueto illo rigore amiciendi corporis ſenio iam exſucci; iniurium ſe videri in Matrem Religionem: quaſi minimè ipſa, viſcera ſua parata eſſet effundere, & effunderet quotidiè pro filiorum ſuorum indigentiis; ſeque hoc fortè ratum, temperandum ſibi ſtatuiſſe à ſumptu, quamquam perneceſſario. Ad hæc ille. *Rectè quidem cæteros ac iure ſuo vendicare ſibi, quæ ſuſtentando corpori commodè ſufficerent; ſtrenuos ſcilicet operarios, forti conatu in proximorum ſalutem incumbentes; Religionis bono multifariam famulantes. Se verò leuiſſimis curis imparem, non pluris eſſe, quàm, quanti eſt viliſſima appendix rei familiaris: ſemſimque fieri intelligentiorem, inutile Religionis pondus inambulare: conſultoque ſubtractione victus & amictus, eripere ſe iis ſupplicijs, quæ manere ſolent, bonorum Religionis dilapidatores*.

Ad hanc amuſſim complanabat quotquot in tyrocinio probabat; ſcrupos omnes amolitus ituris ad præclariſſima: Eo fructu, vt dicerentur tunc in probris numerare, ſi cui omnia fuiſſent ſuppeditata; & paſſim recenſerentur, qui euerriculo etiam parcè conterendo dum ſolum verreretur, ſtudioſè vigilarent; & ellychnii goſſopina fila numerarent, ne ſuperflui olei voracitate lumen excipe-

rent. In tantulis verò rigidi, ſacrilegii loco ducebant; aliunde ſordeſcere: Quòd ſi quis vel minimùm hinc deflexiſſet, audiſſet ſtatim, *Diaboli operarius*. Si detrimentum aliquod rei familiaris paſſi fuiſſent, nemini præ anguſtia animus infirmabarur, cuique erigebatur: Andreas verò tunc immenſa lætitia efferebatur; vix quidem ſui compos, ad ſolatium afflictorum frequenter illud inculcans, *Nomine-tenus pauperes ſunt; qui quod cupiunt, capiunt*.

Idem in paruo opulentiſſimus; quò plùs diteſcebat, plùs ægreſcebat. Miſerat aliquando Chryſoſtoma Carafa Atripaldenſium Duciſſa, in Noſtrorum vſum, lineas aliquot ſubuculas; vtque tantam largitricem decebat, delicatiusculas. Hæc induſia, in fluctuantium cogitationum ſalo illum demerſere: Collatis quippe cum Paulo Aretio votis, quid de ijs facerent, prorſus incerti, neſciebant: an vterentur in corporis amictum; an libera largitione exteris ea donarent; ſed alterum, pauperiei erat aduerſum; alterum, largienti ingratum. Decernunt itaque ſeruare donaria arcæ occluſa, paupertatis tentamenta, monumenta pietatis Duciſſæ. Cui poſtea benè precati, & inſigniter grati; ſupplices adſtitere, vt à propoſito conſimilia pretioſiora deinceps largiendi, illam omnino diuellerent. Cùm annonæ caritas Neapolim vexaret; de quotidiano eoque ſatis tenui cuiuſque demenſo, quotidie ſeponendum aliquod iuſſit; non quidem eorumdemmet ſubſidio, mox alimonia defectura; ſed ſubleuandis pauperum turmis, quibus tunc opus erat adiutrice manu ac tempeſtiua benignitate.

Horum quippe ipſe maxima commiſeratione mouebatur; & cùm temporale illis ſubſidium conferre non valeret, ſpirituale precationum non negabat, & pro quoquam obuio, ſemel ſaltem Dominicam orationem, & Angelicam ſalutationem recitabat. Sed ipſorum etiam inuidia confi-

cieba-

ciebatur. Cùm in centunculatum aliquando pauperem incidiſſet, ex intimo cordis affectu prorupit ad ſocium. *Hem pauperem verum! ò me infelicem, qui huius intuitu diuitem me fateri, & cogor, & erubeſco!* Obuius aliâs, pauperculo nudè intra paleas ſub frigidiſſimo cęlo rigenti; cohibere lacrimas non potuit, inuidentia paupertatis illius, & odio ſui, qui veſtibus ad commoditatem caleſieret: nec priùs quieti indulſit; quàm collata ſtipe, illius inopiæ ſubueniſſet. Denique paupertatem ſic viſus eſt colere, vt eam velut amaſiam ſuã diligere crederetur: non ſemel eam virtutum ſemitam appellans; earumque ſeruatricem, & altricem; & primam Chriſti ſponſam: ac voluntariam, cęli dominam nuncupans. Præ impetu etiam auditus exclamaſſe. *O munera nondum intellecta Dei! ò minus cognitam paupertatem! heu! quàm paucis places, tàm multis licet bonorum decoris à Dei filio cumulata!*

Ex huius porrò amoris ardore, ingens fuit illud facinus, quod extremo vitæ ſuæ tempore fuit auſus, nec alio ſtimulo, quàm ne opportunitatem relinqueret ſolemniùs paupertati litandi. Cingebatur etenim ad inteſtina comprimenda, quæ illi diffluebant, ferreo cingulo; quod deuigeſcentibus ob ſenium carnibus, factum erat latius; erat tamen ſtrictionis patiens, ſed cum aliqua paupertatis iactura, & pauculorum obolorum impendio: at iſtam ingenioſa ipſe carnificina anteuenit, Ligneos namque aliquot cuneos, feliciter nactus, cingulo & lumbis internexuit, & cum incredibili deinceps ſui cruciatu perpetuò geſtitauit. Silentium dolentis, & paupertatis affectus, gratiſſima fuere Deo: qui quãti fecerit iſtud cuneorum inuentum; celebri teſtamine declarauit; dum poſt eius obitum, ad eorumdem contactum, plurima ſanitatum dona contuliſſe laudatur; vt ſuo loco nobis eſt narrandum.

CASTI-

CASTIMONIA.

CAPVT IX.

INter tantarum culmina virtutum; ſuum ſibi quoque ac non infimum vendicauit locum, Caſtitas. Vt nempè cõſpicuè conſurgentia animæ decora, celſiùs ipſa extolleret. Eius ignicula puero adhuc iniecerat Deus; ſępiùsque ea laceſſita, ſemperque victrix; ipſi cęleſtis vitę in terris degendę, ab omni corporis contagione ſeiunctæ, fuit pręmonſtratrix, falsò cęteras virtutes Deo ſe oblaturum exiſtimanti; niſi huic egregiè litaret. Decorum domicilium integerrimo illi ac præſtantiſſimo animo, cęleſtis faber ędificauerat: ſed idem Deus, qui formam dederat ſpecioſiſſimam; normam indederat collata dona fortiter propugnantem. Oris quippè illa venuſtas, omnium facilè illectrix fęminarum; oculorum ſpecies ignitorum ſpiculorum iaculatrix, multorum corda penetranter inuadebant: ſed horum iacturam ſe libenter facturum, petulanti cuidam mulieri dicendum iuſſit; tantùm ne in Deum, vel exigua corrogaretur iniuria.

Intendebatur ętas, & volaticę voluptatis odium acriùs inualeſcebat. Nullus illi in ſæculo tutus à Dæmonis inſidijs locus. A domeſtico etiam lare, ignes exiliere ipſi decinerãdo: propria nempè altrice, per verba factaque improba, deteſtabilis cupiditatis flammas euomente. Quocumque etiam habitandi cauſa pedem intuliſſet, ibi Sathanæ ſe circumuentum videbat inſidijs: ijs & deprehendendus quoq; niſi interna quadã vi, ſuæ dignitatis ipſum admonente, auocatus fuiſſet à quauis turpitudine flagitij: vt idcirco opus fuerit aliquo temporis ſpatio incertarum ſedium vagatu, multarum erga ſe faces extinguere. Cùm verò, cęnobio illi mulierum inuigilaret, ac Propræſulis Neapolitani iuſſu, intra ipſa cęnobij ſepta degeret; quanta in illum illicitę cupiditatis flabella per aliquas diaboli emiſſarias excitata fuêre? At

ipſe acer & vindex cuſtos pudicitiæ, nullam carnis tyrannidem ſenſit, nullum innocentiæ nęuum induxit; Meritò non homo ab illis,ſed lapſus è beata Hieruſalem Angelus appellatus; inter cęnum & ignes,nulla fędiore labe infectus, nullo ardentiore calore ſufflatus. Conſtans eſt fama,ipſum in ſęculo illibatum conſeruaſſe Virginitatis decus, floremq; corporis integrè aduerſus luxum fuiſſe tutatum.

Nuncupauit porrò hunc ſolemniùs Deo, cùm illi ſe in Religione mancipauit. Et nouum tunc addidit robur ea cogitatio; domicilium,ſcilicet, vſurpaturi vocabula ſanctiſſima, diſpenſaturi ea quæ Deus voluit perpetua eſſe ſuæ in homines bonitatis pignora; debere eſſe contubernium caſtitatis. Exinde pro ſuo more, aduerſarius, robuſtiore inſultu hunc hoſtem ſuum laceſſiuit; & mulierem ſubmiſit aliquādo,muliebribus artibus labefactando homini pollentem: Aduertit ipſe hanc impuris ignibus conflagrantem; & anteuerſurus malum,præprouida cura à ſe & ipſo etiam Noſtrorum Templo,meritò pepulit. Quale diaboli inſtrumentum pepuliſſet, alterius docuit caſus, quem breui illicijs ſuis delinitum ac blandimentis irretitum,fratris ſui gladio dedit hoſtiam.

Sed mirari deſinet,quiſquis Andream contemplatur nullo ſauciatum impudico obtutu,nulloque expugnatum amore veſano; intactam ſeruantem corporis puritatem; ſi illum intueatur, attentiore cura peruigilem contra natales peccati;& contra prima voluptatis germina ſudātem; vultus alieni proſtibula deuitantem; viſitationibus mulierum, extra grauioris ægritudinis aut anguſtiarum cauſas, abſtinentem; durantem corpus laboribus,inſomnia, fame; non mollientē vita enerui; vimque animi irritantem oratione, ac cęterarū aculeis virtutum; &, quod caput eſt,circumducentem caſtitati vallum timoris.

Templo quidem corporis ſui,timorem fecerat ædituum & antiſtitem, qui nihil immundum ac profanum inferri ſineret; ne Deus illud inhabitans, inquinatam ſedem,offenſus dere-

derelinqueret. Verè itaq; dicendum; illum ſemper ſtetiſſe; ſed ideo quòd ſemper metuiſſet caſum. In extremo etenim ſenio, corpore iam exeſo & marcido; poſtque tot annorum conſepulta libidinis funera, laureatus impudicitiæ Triumphator, vehementi adhuc timore concutiebatur; ne pudicitiæ ratem ad inſidioſa diaboli vada incautus allideret: Conteſtatus etiam potentiſſimum ſibi contra lapſum fuiſſe remedium; ſcire ſe poſſe labi.

Addebat quoque perpetem otij fugam: Non enim erat ignarus, illud rubiginem eſſe virtutum, totiusque turpitudinis conceptaculum: ac bello infractos, inerti ſæpè otio fuiſſe expugnatos: & interdum remiſſas excubias à callido inſidiatore feliciter irruptas. Quapropter ſuccedaneo laborũ nexu, nulla quiete interpoſita continenter agitabatur. *Tria*, dixit Barbaræ Eſtenſi, *ſummo odio auerſatur Deus, cordis tepiditatem, animi vagationem, corporis deſidiam*. Ipſorum etiam momentorum temporis erat auarè comparcus: hæc afflictim dolebat, nolenti ſibi & inuito abripi, aliquantillum eorum, corpori curando, cui coactam iſtam debebat ſeruitutem, inſumpturo. Æſtuabat proinde cum inuidentia ad Beatorum ſortem corporis expertium, ideoque & in Dei contemplationem expeditiorum. Ad Nobiles quosdam aliquando diuertens, honeſtè colludentes, acriore obiurgatione reprehendit. Illi ſincera reſponſione; non vitio ſe ludere; ſed tantùm ne ceſſatione torperent, aſſeruere. Ingemuit Beatus hoc audito, & exclamauit. *Heu me miſerum! cui vni, cùm cæteris ſuperſint, fugiunt ac præteruolant temporis momenta*. Exciti illi verborum ſenſu, illicò excuſſa ignaua occupatione, ad vtilia conuerſi; languidum ſui animum ac diffluentem roborauere.

OBE-

OBEDIENTIA.

CAPVT X.

POrtenti loco futurum fuiſſet; hominem in ſui deſpicacia abiectiſſimum, Superiori poſteà ſuo refractarium videri, contentioſa deflexione imperantem in eo Deum minimè reuerentem. Stabat huic Beato ſententia, Vnam propriam voluntatem Deo bellum infligere, & ſuperbè contra illum obuertere cornua. Item, hanc eandem in ſui ſequaces ſæuientem, miſerrimo exitio perdituram, quoſcunq; ſui libertate vtentes. Addebatque; cùm nos à malo in oratione Dominica liberari efflagitamus, contra philautiā tutamē implorare, malorum omnium ſeminium; cui quoties voluntatem inflectimus, toties hanc à Deo deflectimus. His itaque conſiderationum illicijs conſuetudini parendi animum aptauerat. Ab ipſo enim tyrocinij ſui initio, quando integro ferè biennio curationi incubuit fratris phreneſi laborantis, pretium operæ conſecutus alapas & pugna; ad vſque vltimam ſenectam, in tutiſſima obſequentis conditione conſtitutus, plurima & feliciter prompſit obedientiæ exempla: & hac virtute virtutes omnes inſeruit, inſertasque cuſtodiuit. Nam ſanciuerat ſolemniter; ſemper ſe voluntati propriæ refragaturum. Cùm aliquando excuſſum videri potuiſſet parendi iugum; nempè cùm Superioris partes ei fuere demandatæ; moleſtiarum ipſe tunc anxietate iactatus, ſeque ſalutis ſuæ prodigum arbitratus, vltronea ſubiectione, alterius, hoc eſt Solarij, ſe obedientiæ ſacrauit: & expers imperij, imperium ſpontè, cui ſe ſubderet, quæſiuit. Vt cæteros quoque ad obtemperandi facilitatem ſuauiter alliceret; explodendę in obediendo cunctationi, hoc ſalutare monitum vſurpabat. *Bonitatem Dei, quamquam ſæpiùs ſe in actionum noſtrarum primordijs occulat; explicare ſe poſteà in earum fine: & quòd initio ſui à Dei voluntate videbatur*

auerſum, noſtræque ſaluti aduerſum; ipſo exitu cognoſci, illi fuiſſe gratiſſimum, huic vtiliſſimum. Idcirco, non eſſe anteuertenda præprouida induſtria, diuinæ prouidentiæ decreta. Quinimò, ſi extra omnem noſtri ſollicitudinem reddi cupimus, & internæ tranquillitati vacare, in vnam Dei voluntatem nobis eſſe excubandum. Familiaris erat illi hæc oratio, qua omnem à ſe abdicabat voluntatem, inque Deum, eiuſque interpretes Superiores, eam transferebat: *Tuus ſum ego Domine, ac tuus eſſe volo ſemper.* Experimento quoq; edoctus; ipſius efficacitate ſępiùs ſui iuſſu repetitę, obduratum neſcio cuius pectus, in extrema vitę linea pœnitentiam auerſantis, fuiſſe mollitum.

ORATIONIS STVDIVM, ET EFFICACIA.

CAPVT XI.

INter Andreæ gnomas, illa celebratur, Sanctorum quoq; vallata teſtimonijs: *Ementito vocabulo appellari quempiã Religioſum, qui ſit orationis negligens*: futurum enim, vt nunquã is in ſpiritus feruorem adoleſcat; ſed eius robore infeliciter deſtitutus, euigoratus contabeſcat. Idcirco, ſub ipſo conuerſionis ſuę initio, quando Marinonij ductu cępit à caducis mundi curis auelli; ad ſextã vſq; horã, quotidianũ orationis demenſũ protendebat, cęleſtiũ iã, inter deliciarum ea pręguſtata pabula, fameſcens. Quãtis verò incrementis ſeſe extulerit, Deo per ſacra vota mancipatus; nemo veriùs explicauit, quã noſter Paulus Toloſa, primũ Bouinenſis Epiſcopus, poſteà Archiepiſcopus Theatinus, diuini verbi pręco celeberrimus. Is enim, ipſũ veriſſimo teſtamine, *perpetuũ* appellauit *orationis miraculũ*: perẽni enim orationis ſtudio, captabat vbiq; orãdi anſas, venabatur vndiq; precãdi materiẽ; nihilq; illi pręterlabebatur, vnde ex ſe poſſet in Deũ reuerti. Nequid verò obeſſet perpetuũ oraturo, fauẽte Numine, ius in ſui co-

gitationes

gitationes obtinuerat,ne quòquã raperẽt inuitũ, aut nolẽtẽ auocarent. In diuinę etenim bonitatis oceanũ iã immerſus; aliò per mentis euagationem emergendi,penè impos erat.

Quæcunq; ex Religionis prǽſcripto ſtata ſunt orandi ſpatia,bis in dies ſingulos;nunquã illi toto vitę ſuę tẽpore,ne itinerũ quidẽ moleſtijs, aut languorũ ęgritudinibus exagitato,inania prçterfluxere.Sed incitabula hęc tantũ erant,& irritamẽta inſatiabilis ipſius cũ Deo loquẽdi cupiditatis.Prçuẽtu itaq;Matutinorũ,per binas ternasuè horas,è delicatulo illo ſuo ſtrato ſuper nudã humũ proſtratus, occupabat prior cãpum, vbi hoſtẽ manu valida proſterneret. Impetus prçtereà orandi,quieto illo noctis conticinio acuebatur; ſperabat enim, & chariorẽ ſe Deo futurũ, qui largiendi dona ſua percupiens,ſcire tũc poſſet exceptorẽ aduenisſe;& mendicimoniã ſuam largiore benignitate ſubleuãdam. Quod enim mẽdicis vſu venit, primo occurſu promptiorem domo prodeũtium experientibus manum,id ſibi fidenter ſperãdum à Deo antelucanis illis precibus, inter cęterorum ſoporẽ ſollicitiùs interpellato; ac proinde, nihil tunc negaturo petenti. Quod ſupererat tẽporis,inter nocturnam hanc orationẽ, & matutinas preces,literarum ſcriptioni dicabat:opus enim erat,vt in oratione igneſcerent ſpįcula illa, nunquã irrito ictu ab eo vibrata. Apparabat ſe quoq; ad ſacram litationẽ, integra quotidie hora:ac tantundem poſtea ſpatij inſumebat,ſacris operatus; ingentis beneficij, & diuinorum quæ expertus fuerat ſolatiorum memoriam,accurata meditatione refricans.

Ex his armamentarijs prodibat ad terrorem armatus, ad ſpiritualia negotia obeunda, cõtra intercurſantia, dolisq;inimici ſępiùs interſita pericula inſtructisſimus. Negotijs tamen haudquaquã abrũpebatur,aut diſiũgebatur perpetua ipſius cũ Deo iunctio. Ipſa certè eius colloquia,conceptos in oratione fętus edebant; exundante nimirũ, quę ibi abũdantiore repoſitione cõgeſta erat,dulcedine:cũ tanto audiẽtiũ fructu, ac dicẽtis veneratione,vt obſeruatũ fuerit,ipſo pręſente,ve-

luti ſtatera,cunctos verba ſua appendiſſe; ne quid infructuo-ſum,aut inutile excideret incautis: nam ſi quid eiuſmodi caſu fuiſſet intermixtum; ſtatim ipſe exclamabat. *Hem otioſa verba! hem otioſa verba!* baculo ad loquentium formidinẽ terram percutiens: & in lacrimas etiam quandoq; effuſus, mœſtiſſimo abſceſſu,interni doloris pandebat indicia.

Itans præterea per domum,aut Ciuitatis plateas, ſemper aliquid piũ muſſitabat;ac velut iaculis quibuſdam cęlum petebat. Ne verò,aut occurſantium ſalutationibus auocaretur; aut per inaduertentiã,inurbanus audiret; ſuetũ illi fuit,aperto capite inambulare,ſiue algẽti,ſiue ęſtuãti. Noctes etiã totas aliqu ãdo inſomnis traducebat; peruigilijs nempè ſolẽnitatũ,& cùm ad ſæculariũ domos diuerteret. Parabãt illi tanto hoſpiti ornatiſſimos lectulos, nequaquã in ijs ſomnũ capturo: etenim,ne conſuetum ſtrati ſui rigorem quantauis occaſione leniret;internoctu, cũ ſopori ſe cæteri tradidiſſent; clã ipſe lecto exiliens,cũ maximo ſui gaudio,nacta ſeceſſus orãdi cõmoditate fruebatur; donec cadenti naturę,poſt lõgam inſomniam, in vicina ſede raptim decerpto ſomno, ſuccurrendũ eſſet. Domũ prętereà reuerſus; quamquã moleſto itinere feſſus; non priùs ſe quieti tradidiſſet; quàm Templũ petijſſet ſupplex ibi Auguſtiſſimũ Euchariſtię Sacramentum veneraturus, & prolixiori meditatione Dei beneficia cõtẽplaturus.

Ne ipsũ quidem refectionis tẽpus,hoc ſtudio vacabat. Tenui cibo corpus eius reficiebatur;robuſtiſſimo animus. In illo etenim ſexdecim annorũ ſpatio, cũ ob ſui auſteritatẽ ieiunij, ſecretus ab alijs reficeretur; ſępiſſimè,obtutu in cęlũ defixo, ſupereffluentẽ cęleſtẽ ſuauitatem indicabat; madẽtibus apprimè genis ob iugem lacrimarum imbrem. Nihil item ſeriò fuiſſet aggreſſus,ſuperno Numine per orationẽ inconſulto,& inflexo: adeo,vt ſubitario aliquando tabellarii diſceſſu morę impatiẽtis exſtimulatus, literas ad Aretium ſuũ in aula Philippi Catholici pro Neapolitano Regno agentẽ, negauerit dare; quòd improuiſis occupationibus diſtẽto, nõ ſibi

vacaſſet

vacaſſet orationi prius incũbere. Vt nihil idcirco admirandum fuerit,eum tot ingentia auſum; inſuperanda ſuperaſſe; tricis implexa enodaſſe;diſſitorum animos conciliaſſe; languentibus fugitantem ſalutem adduxiſſe; nec vnquam domum re infecta reuerſum: conuertebatur enim ad iſta, vegetus,ac fortiſſimus,poſt ſuauem orationis quietem. Verè itaque dici potuit,*perpetuum orationis miraculum*.

Complectebatur autẽ vniuerſos charitatis ſuæ brachijs; neminemque linquebat,cuius non apud Deum cauſam patrocinaretur: Signãter autem, pro ſingulis Eccleſiæ ordinũ gradibus quotidie preces fundebat. Et aliquando opem eius imploranti Toloſæ Archiepiſcopo, reſpondit; trina interpellatione quotidie ſe pro ipſo Deum rogare; ſemel pro Epiſcopo,& animarum paſtore: iterum pro eximio verbi Dei præcone: tertiùm pro Religionis ſuæ fratre. Etſi enim ſtaret illi ſententia,commiſerandum eſſe maximè ijs, qui è religioſæ ſolitudinis dulcedine, ad ſæculi turbas rurſus euocantur: ac item,ſi quis fortè,conatibus ſuis viam ſibi ad ea titulotenus ſpecioſa munia ſterneret; huius tanquam veſani,in vincula, pedes conijciendos; attamen Toloſam etiamnum Epiſcopum vnicè dilexit: quòd noſſet illum dum conferendi muneris torqueretur metu; ſollicitè & anxiè in reſpuendo laboraſſe; & dignitatem nolenti ingeſtam,& vi extimulato,ac tantùm non Clementis Papæ VIII. expreſſo præcepto adacto. Decreuerat enim Pontifex Legatum illum Apoſtolicæ Sedis apud Sabaudiæ Ducem, vti fecit, cõſtituere. Intuebatur etiam illum impigrè pro animarum ſibi creditarum ſalute ſudantem.Mortui etiam Andreæ ac inter cœlites translati, nequaquam in clientem ſuum imminutus fuit affectus: earumdem enim manuum viſum, quas hic illi viuo ſolitus fuerat ſumma oſculari veneratione; conceſſit mortuus: & negauit,ad ſui emendationem,aliqua imperfectione obſito.

Complectebatur quoque peculiari memoria benefacto-

res

res quoſcumque: impium enim dicebat eſſe religioſæ familiæ, quæ præſidium omne temporalium, beneficientium ſubſidio debet; accepta beneficia, obliuioſa integere ingratitudine: Quamquam quis gratuitò in illum beneficia cumulare potuiſſet? certabat vt paria faceret, magnus etiam minimorum cenſor: nihilque intentatum relinquebat, vt quā habere ſatagebat, poſſet referre gratiam: referebat autem vberem & fœneratam, precibus ſcilicet apud Deum, eorum beneficia cöequans. Ne qui benefactores oraturum effugerent; neu in beneficentiæ arena ſuccumberet; eorum catalogum apud ſe conſcriptum habebat; vel aduerſum aſſiduo intuitu conſpectum; vel intra pectus, aut ſacrarum precum librum, occluſum. Eorum quoque nomina, qui externarum domorum anguſtias, ac præcipuè nouarum, erogationibus ſuis adiuuarent, ab illorum Superioribus expectabat, frequentique acceptorum narratione, quaſi validiſſimo prouocamento, cęterorum in illos excitabat affectum, in preces ſeſe; grati nempè animi teſtamen, explicaturum.

Aequa ipſius in frequentia vocalis orationis, conſtantia: Nam (vt cętera ſileam, quæ quotidiana recitatione pendebat) quadraginta quinque annorum ſpatio, ſemel tantùm, extra infirmitatis cauſam, à nocturno Matutinorum ſacrificio abfuit: perque binas ferè annorum decades, vt in omnium eſſet pſallentium cordibus ac vocibus, cęteros ipſe à ſomni quiete excitauit. Tātus autem erat pſallendi ardor; vt, ne acerbiſſimę quidem febris æſtus, maiori ſancti Spiritus igne æſtuantem, lectulo potuiſſent, abſque Superioris præcepto alligare, & pſallendi dulcedine priuare. Non ſemel, concinenti effluxere inteſtina; ſtridore dentium, vehementiſſimi doloris manifeſtario: attamen ineſcatus ille cęleſti ſuauitate omnem permulcente cruciatum; vegetoq; inter angores animo, differebat afflictato corpuſculo medelam; non priùs, quàm peractis ſacris, in cubiculum ſeceſſurus ad quietem. Porrò exteriori quoque cultu, pietatis ſen-

ſum ac locatum quem in Deo habebat animum exprimebat. Nam ſi diurnis occupationibus detentus,ſeorſim à cęteris,extra Odęum,reliquas Canonicas horas fuiſſet recitaturus;non alio corporis habitu orabat, quàm in genua demiſſi,aut ſaltem ſtantis,aperto tamen ſemper capite.

Romæ protuberans genu ferro obtulit; infractus ad ſectionis dolorem; lætus ad effectum: quippe qui ſperaret, poſſe deinceps ſe,ſupplicem in genua cadere, cùm allocutũ accederet ſupernam Maieſtatem. Erat autem illi ſumma religio,præfixa orandi ſpatia, ne minimo quidem interuallo præterire: ad ſummi enim boni aſſecutionem perpetuò excubanti,ipſa quoque minutiſſima temporis momenta, nequaquam per incuriam excidebant,aut ſegnitiem præterlabebantur. Iucundum certè erat, ipſum intueri, inter ſeria occupatum; ſacro tamen ære ad præſtitutam horã conuocãte,perculſum;flagrãti ſtudio ſubducentem ſe ſermonibus, maturaque properantia ad recitandum componentem: inambulantem verò per Ciuitatis calles, illicò ſiſtentem gradum; & clancularium angulum petentem, vbi precibus inſiſteret.

Quàm verò eſſet in orando attentiſſimus; illud de quo ſuprà diximus,in ſui cogitationes imperium,declarabat, per quod mentem,ne quà effluerer,pro ſuo arbitratu cöercebat & continebat: adeo vt,ex quocumque negotio ad orationẽ traductus,nullum rei geſtæ veſtigium intueretur animo inſedens. Inſigne eiuſce attentionis exemplum prompſit,Aerolam petiturus,vt Oppidi Duci, ſalutare pœnitẽntiæ Sacramentum impertiret. Inſcẽſo enim curru progreſſus aliquantulùm extra Neapolitanæ Ciuitatis portam. *Anteuertamus*, inquit ad ſocium,*orandi impedimenta*, *tuque id curato*, *vt quiete tua oraturum iuues*: ſtatimque ſe ad precantis effigiẽ compoſuit:Sub quo habitu,cùm per ternas fere horas perſeueraſſet immotus;velut è dulci poſtea ſomno experrectus; *Quot*, inquit,*confecta ſunt nobis milliaria? quantumque reſ-*

tat

tat via? Parùm,ait ſocius,*& Oppidum quo tendimus, habemus iam conterminum*.Interfatus ipſe reſpondentem;dubię, vt iudicabat,fidei; *Et quonam*, ſubdit, *modo, tantum itineris nobis eſt emenſum,qui Argentio interuio adhuc pedem non immiſimus?* (erat id oppidum quintodecimo lapide,Neapoli,vnde digreſſi erant,diſſitum) *Imò*,ait ille, *& vidimus,& non breui mora pertranſiuimus: quod ſi ſuſpectæ videor fidei, en rhedarium; hunc interroga,& verè audies,altero tantùm milliari,Aerola nos elonges*. Nimirùm, orationi ipſius cùm ſolitudo debita fuiſſet;exerrauerat ipſe à ſenſibus, peregrinatuſque inter cęleſtia,interſitum oculis Oppidum, longiore pertranſitu calcauerat,nec aduerterat: quod celſiſſimum orationis faſtigium exiſtimatur.

Huiuſmodi ergo ſæpiſſimè expertus ſolatia, ingenteſque fructus libans ex oratione proſilientes; vigili quoque cura incitabat cęteros; vt quo poſſent maiore ſtudio,illi incumberent,mercaturi ipſius ope cęleſtem quandam ſapientiam, qua res omnes,momentis ſuis haud mentita æſtimatione poſſent metiri,& nouam guſtus ſuauitatem,cui omnia interna deſiperent,& vnum illud interminum arrideret bonum: Multos idcirco,ne cui deeſſe videretur,edidit piarum meditationum libellos,quibus orandi praxim reddidit faciliorē. Addebat etiam, multum cuique prodeſſe,vt ſe quiſque ſuiſmet precibus iuuet.Et qui alienam tantùm opem,quamquā demiſſus implorat;hunc ignauiſſimum fucum appellabat, alienorum laborum mellificia abſumentem. Alienaſque dicebat,tunc demum cuique profuturas preces, cùm ſibi quiſque inertia ſua nō obſit,ſed opere precantem adiuuet. Hoc itaque glutine firmaque compagine; ita cum Deo vinculis arctiſſimis coaluit;vt,è Dei poſtea fuerit benignitate, & magnificentia, illum nequaquam ſe ad fugacium & periturorum amorem vili deiectu demittentem; non ſolùm ſupercęleſti,vt diximus,lætitia,& voluptate demulcere; ſed ad ipſius quoq; orantis nutum ſeu renutum,ſubmittere faſces

imperij

imperij ſui in ſublunaria quęcumque.Et illum quidem,ventos quantęcumque iuſſionis exortes,velut fręno, aliquoties cōercuiſſe;& quòcumq;ſibi libitum, orationis potentia circumduxiſſe;obſeruauimus aliâs.

Hic tantùm narrandum;cęli quoque faciem mutaſſe. Cū enim;hanc ſemper incudem tunderet; vt è vitiorum cęno cunctos poſſet eripere;eo maximè tempore vrebatur, quando,ſuperinducta hominum abuſione, effręni libertate in vitia quiſque profunditur. Id verò Neapoli ſolemne eſt,ipſo Magni Antonij Abbatis feſto; cùm plurimus populus ob Dionyſiorum initia bacchatur; vicinæque quadrageſimalis pœnitentiæ cogitatu in licentiam velut cogitur,ac in pernicioſiſſimos propellitur caſus. Dabat Andreas tam altæ, & miſerandæ pietatis memoria,vberes lacrimas; ac deturbandis ſubducendiſque caſu hominibus,hoc præcipuè tempore ſudabat eius induſtria. Deſperati prorſus morbi remedium in vna cadente pluuia collocari poterat; quæ domui ſuæ quemque alligatura,ereptura quoque eſſet animas periculo. Itaque ſocium ſummo mane in ſui cellam aduentantem interrogat anxiè,quænam ſit cęli facies? Ille,ſüdum,ait,rutileſcere. *Ah! quanta*,ſubinfert, *mali dæmonis exultantia! exarſuri hodie in omnium perniciem, perque eam ſerenitatem ad ſcelera cunctos ſollicitaturi. Aſt ego fatigabo precibus Numen, & cunctantes nubes vrgebo, & prouocabo ad pluuiam.* Dictum,factum: nam ſtatim demiſſis aquarum imbribus, factum fuit cęlum perenniter pluuium: quare triſtem diem nulli licuit luſitando tranſigere,callidi hoſtis vafricie ſic deluſa. Idem ab ipſo factum,ſacro die Luciæ Virginis & Martyris,quem temerandum dolebat, compitalibus deambulationibus,nimioq; mulierum accurſu in Diuę Templo, quod in littore erat maris.Hæc ipſum cura momordit ad Eccleſiā, vt ſacris operaretur,pergentem: deductis enim imo ex corde ſuſpirijs,oculiſq; madentibus.*Viden?* inquit ad ſocium, *vt ſerenus illuxerit hic dies? Cerno*,ait ille, *& grates benefico*

Deo reddendas decerno: Heu? ſubdidit Andreas, *ipſum mihi pectus lancinat, hæc ipſa beneficiorum Dei abuſio. Quot hodie in frequentiſſimo virorum ac mulierũ occurſu, oculos ſuos emittent, admittent alienos? ac virulento iaculo ſauciati, miſerrimè cadent?* ſic ſtetit aliquantulùm, manu mentum excipiente, in baculum reclinis: Tum, *Laceſſam*, ait, *oratione mea beneficum datorem, vt ſua ſibi repetat dona*. Dum incruentam hoſtiam litaret; obuolui nubibus cęlum, & guttatim cępit ſtillare: tùm copioſiore ac perpetuo imbrium deſcenſu, ſecuram deambulandi poteſtatem negare. Sacris operatus, non ceſſabat maxima circumfuſus lętitia illud iterare, *Quanti faciendum rogantis imperium*!

Idem autem Deus, qui ad eius nutum aquas effudit; eaſdem ab ipſo orante prohibuit. Caſu, dùm Aerolam peteret, confracta currus rota; animo ipſe pendulo, ne rhedarius intolerantia caſus in maledicta prolaberetur; è curru deſcendit, conciliaturus illi per horarias preces, patientiæ bonum. Dum tantiſper vacaretur ligneę axi, rotę interfigendę, & ſolueret ipſe ſacrarum horarum penſum; leui primùm pluuia tellus irrorauit; tùm ſubito eius incremento auctuq; penè inundauit: Ipſe verò obfirmatus animo, nulla cęli facie ſe ab orando ceſſaturum, ſtetit immotus & infractus contra cadentes imbres, inturbatuſque ſacram adhuc proſequebatur hymnodiam. Id fuiſſe Deo periucundum, manifeſtiſsimo euentu compertũ fuit. Sacrę enim pagellæ ad quarum præſcriptũ recitabat, quãquam aperto cęlo patẽtes, eius tñ iniurias non ſenſêre, & pluuię ne guttulam quidem excepêre.

Sed ſuauioribus illũ epulis ſcimus in oratione paſtum, & in amoris cellas introductum, potentiori vino inebriatum. Conſtat enim Angelorum pręſentia, dum preces funderet, ſępiùs conſolatum. Quamquam enim ambiens intra ſecreti ſui tenebras obtegi; latebras ſemper quęreret, ac iterato ſermone illud vſurparet, *Secretum meum mihi*; excidèbãt tamen interdum nolenti, ſed non abſque interno Numinis impul-

ſu,

ſu,compluſcula,intimam eius cum cęleſtibus familiaritatem propalantia. Ad ſorores quippe ſcribens Pœnitentiæ, Placentinæ Ciuitatis,quas ex orci faucibus ereptas,Chriſto ipſe copularat;vt eas in orationis ſtudium incenderet; expertum ſe eiuſmodi ſolamina fatetur; ſępiùſque corporeo etiã intuitu inſpexiſſe Angelorum exultantiã; qua lætanter geſtiunt cum deuotè recitantibus,ſeu feruidè orantibus; ijs libenter intermixti.Eius epiſtolę autographum,velut ingẽtis theſauri pretioſitatem,aſſeruat Petrus Maria Cãpus Placentinæ Eccleſię Canonicus,eiuſdemque Sacrorum Monumẽtorum veſtigator & concinnator.

Præterea aliâs nobis narrata; hoc eſt,de gemino Eccleſię ſidere Auguſtino,& Thoma,de ſui ſalute irrequieto & męrenti,benignè affulgente;ac iacentẽ erigente,roborante pauitantem. Ac item,de ſuperũm Domino,obiectu humanitatis ſuę illum abundè recreante. Nihil enim planè mirandũ, effætę iã virtutis,ſupremiq; faſtigij virũ,his delicijs abundaſſe;quem in ipſa penè ſpiritus infantia, ſceleſtorum etiã teſtimonio,ijs nouimus repletum. Paſtorem namque agẽs exerrantium ouium;cùm,auſu magnanimo,lupo reſtitiſſet,ad laniatum ipſarum circumeunti; ad necem aliquando huius odio quęſitus,à nece mirabiliter fuit ereptus. Oris etenim ſpeciem,in Eccleſia D. Agrippini orantis intuitus,qui immiſſus ad facinus immane fuerat ſicarius; interna veneratione conterritus fuit, ne ſacrilegum in illum ſtringeret gladium,cuius faciem videbat ſuſpiciendã,& Angelicis vultibus quã ſimillimã: vt potuerit non eſſe à veritate alienum, fulgoribus radiantem tunc apparuiſſe, ad terrorem impię crudelitatis;quibus cęcutientis ſacrilegi acies, fuerit illuſtrata: & omnino,ipſius tunc animã totius boni fontẽ reguſtantẽ, eiq;cõtinentiùs inhęrẽtẽ,deliciis beatę vitę ſaginatã,in mortale quoq; vaſculũ,vbi cõtinebatur, aliquid effudiſſe; per quod à machinatę cędis ſcelere, validiſſimè ſicarius retraheretur.

Cumulauerat etiã Deus,hac,orationes eius prærogatiua;

quòd,ex eius ad orandum propenſione, efflagitandorũ natura, luculenta cõiectatione deprehendebatur;ſalubriũ,ipſo ad orandum alacri;moroſo,inſalubrium. Mulier quædã erat diuitiarum copia & ſanguinis nobilitate illuſtris;ſed improbis. Hęc futurorum ignara,impetum deſiderij liberotum domitare nequiens,quotidianis precibus caput ipſius obtrudebat,quò fieret mater. Non valebant eiuſmodi preces,renitẽtem Andreæ animum adigere; ęgrè ſibi perſuadentis, illius cupiditati faciendum ſatis:repetitis tamen precibus laceſſita interceſſio,liberos impetrauit: fuere tamen femellę,quæ poſtea adultę,fętum edidere impuriſſimum,mentis deprauatæ; pudoris enim oblitę,indelebili fãmę labe,ſtẽma ſuũ commaculauêre. Aperiebat ſe etiã ipſius oratio,ad defunctorũ ſortem coniectandam;felicem, infelicem;ex ſui tranquillitate, intranquillitate. Siquidem; cùm pro ijs hoc precum ſacrificio litaret,qui in tartara eſſent deturbati; ſentiebat ſe velut robuſto obnitentis conatu propelli : at pro translatis ad Beatorum ſedes,excipi blandè,benignè,ſuauiter.

Verùm,tot delicijs exundantem,in hoc ipſo precandi ſtudio dereliquit aliquando diuinus fauor; ſpiritusque receſſu arentem, in mœſtiſſimas coniecit amaritudinis anguſtias. Augebatq; inquietę mẽtis ęſtum,commemorata temporum exactorum felicitas: ſed acriùs percellebat, ſubductæ dulcedinis occaſio. Quamquam enim plurimæ ipſius,non vana coniectatione ſubirent cauſæ;ac eæ præſertim, quæ ſpiritualis vitę moderatoribus paſſim ſunt coacervatę, & in liberam Dei donantis voluntatem reijciuntur,ſeu in lydium ſpiritus lapidem; maluit tamen ſe reum agnoſcere meritumq; talia perpeti: & veſtigatrice ſeueritate rimatus intimiora ſui penetralia remotioreſque receſſus; præ ſui demiſſione arbitratus eſt ob neſcio quã leuẽ animi ſui elatiunculã,ea ſe dulcedine priuatũ. Contingere iſta quinquagenario: interea tamen tenaciter decernenti; primùm; nihil ſe fore in amãdo Deo ſegniorem,ſubirato;quàm fuiſſet in propitio. Itẽ,virtutis

tutis

tutis tantùm illectu ſuaſum, calcaturũ ſe ipſius præambula vestigia; nulla ardoris; nulla algoris diſcretione. Et, cùm, imperfectionum ſuarum colluuione, negatam videret ſpiritus vbertatem; in ipſas pia ſęuitia extemplò fore animaduerſurum. Nullum autem occurrere promptius, ac ſęuius incrudeſcendi genus; quàm, ſi lapſum ſuum cunctis ediceret, non attenuatum, aut coloribus concinnatum; ſed ſeueriore nota ceu auerſandum ſcelus propalatum. Extat ipſius de huiuſcemodi re confeſſio. *Expertus aliàs ſpiritualia dona, quibus tunc inundabar; & verbo & ſcripto de ijs agebam. Fatebor nunc miſeriam meam: peccatis meis, elatæque meæ præſumptioni debeo, quòd in ſyrtes ſim abactus; dona Dei per humilitatem minimè cautus cuſtodire: loquuturus nunc ego de ijs, eſſem porrò pſytaco quàm ſimillimus; verborum quidem recto pronunciatori; at ſenſuum, probè ignaro.* Fidentiam inter hæc, & diffidentiam mutuo nexu copulabat: hanc à ſe eliciebat; illam à Deo per aliorum interceſſiones propitiato expectabat; vnde & ſubdebat. *Haud quidem animum deſpondeo; quippè qui meminerim Sanctam Virginem Claram, ob exiguam complacentiam quindenis annis in ſpiritu areſcentem. Suppetiatum vos rogo accurratis, irato Deo, mihi conciliando; ne præſumptionem meam velit aſpicere; ſed vt largiatur priùs humilitatis donum, bonorum omnium artificioſæ ſeruatricis, abſque cuius interuentu præcipitanter ſit caſura quæcunque gratia; tum ſpiritum reſtituat principalem, & interiorem lætitiam: vt ex diuinæ ſuauitatis dulcedine, qua pingueſcunt animæ, lingua & manu cunctis ad ipſius gloriam valeam prodeſſe.* Hæc ab illo dicta fuêre, deliberante tandiù ſibi ſilendum; quandiù, redeunte conſolationum abundantia, poſſet abſque fuco mendacij; verbo, ſeu ſcripto promere, quæcunque per veros animi motus priùs internè ſentiret.

PRO-

PROPHETIAE DONVM.

CAPVT XII.

MAxima inter Deum & Andream in oratione coiuerat neceſſitudo: & familiare illi erat,in orationis exceſſu,ex Dei reuelatione,cui cuncta ſunt præſentia, multa præcognoſcere. Diximus aliâs, ipſum Mediolani degentem, penitiſſimè introſpecto S. Carolo, palam edixiſſe eum in Sanctorum album Sacroſancto Canoniſmo eſſe conſcribendum. Ac Neapolitanam luſtrantem Prouinciam, ſemel Neapoli; iterum Licij,diſparem tyronum quorundam noſtrorum profectum,reclamante præſentium ſtatu,contraq; receptam omnium ſententiam; certiſſimo tamen euentu prædixiſſe. Nunc alia narrabimus.

In Eccleſia aliquando contemplationi intendens, hominem intuitus binis filijs comitatum, vltrò illum adijt: ſciſcitatusque cuinam exercitio vacaret ipſe,cui filij; vt inaudijt, pari omnes arte vitam tranſigere,& ſibi victum parare. *Age,* inquit,*abiecta veteri occupatione, literariæ deinceps fac filios tuos vacare: ipſorum enim alter, ſedulo famulatu Chriſto ſe in Religioſorum quodam cœtu adiunget; alter verò, quamquam regularis vitæ legibus minimè implexus, Sacerdotio tamen ipſe quoque erit inſignitus.* Nondum nata erat, quando hæc prædicebat Beatus, Clericorum Miniſtrantium infirmis Religio; quam tanto decedentium fructu,Sanctus ille ſenex, ac Deo plenus,Camillus Lellius inſtituit. Ea cum poſteà adoleuiſſet; ibi ſe is, quem diximus, adoleſcens,per ſacra vota mancipauit. At frater deridiculo habere cæpit prædicentis verba; & maritali ſe iugo quamprimùm ſubmiſit. Varijs poſteà fortunæ ludibrijs ad vſque carceris diuturnitatem iactatus; nil minùs,quàm Sacerdotium cogitabat. Verùm detumeſcentibus fortunæ fluctibus, & maritali lege ob comparis mortem exſolutus; tunc demum Sacerdotij ſtimulis

cœpit

cępit agitari: nec antea quieti indulſit, niſi cùm ipſo fuit exornatus.

Cùm Placentia Neapolim eſſet petiturus, recluſorium pœnitentium mulierum inuiſit, ſui certè ſudoris fructum; ſupremùm illas benedictionibus ac monitis cumulaturus. Aderat ibi Iuſtina ſeu Paula Lampugnana, inſigne illud humilitatis exemplum: nobilium etenim conſanguineorum eluctata lamenta; ibi ſeſe, Chriſti improperium libenter amplexata, lubenter incluſerat. Non magis hæ lacrimis parcebant, quàm præceptis Andreas. Verùm hic, ſeuocatum Ioannem Coruium Cathedralis Placentinæ Præbendarium, qui tunc recluſis erat à confeſſionibus; accuratè monet; vt in Lampugnanæ morte, officij ſui memor, ſit porrò diligentiſſimus: futurum enim, vt in vitæ termino ipſa conſtituta, inſania egregiè; ſed Dei miſericordia menti reſtitutam, ſumma illã animi tranquillitate ex hac vita euocandam. Ante decennium iſta dicta, ſic prorſus euenêre; nulla interim ſodaliũ, ob diuturnam Lampugnanæ inſaniam mœrente, ſed vnaquaque Andreæ verbis fidente. Quæ tandem ſui compos, in ea verba expirauit, quibus orat Eccleſia in votiua Miſſa Paſſionis: *Domine Ieſu Chriſte, qui de cælis ad terram de ſinu Patris deſcendiſti* &c.

Quibus autem; quotieſque aduentantem ſalutem prædixerit; id profectò ſcripto proſequi, longius eſſet. De Victoria Lagni, Iulia Carafa, Hyppolita de Summa, Beatrice Buc de Aragonia, Hyppolita Capycia Piſcicella, Beatrice Tolfia, Iſabella Genuenſi, Hieronymo noſtro Pignatello, innumeriſque alijs; iurati teſtes affirmant. Et, quod magis mirandũ; ipſis quoque medicis animo concidentibus. Sed Andreas, vulgaribus non mouebatur indicijs; & quàcunque rem perplexam aſpexiſſet, periculiuè plenam audiſſet; eàdem impauidus in ſpem effundebatur, & in hanc cęteros quoque erigebat. Si quos autem aduertiſſet trepidos, aut dilabentes; in hoſce inuehebatur acerrimè. Vtque ſororio nexu, humilitatem

tem cum prophetiæ dono copularet, percontantibus anxiè-que ſciſcitantibus ijs quorum intererat; vt ſibi contra omniū ſententiam futura ea ſanitas eſſet comperta; tecto diuino fauore; nequaquam id ſe ſcire cęlitus monitum, reſpōndebat, ſed experientia tantùm curatorum infirmorum edoctum. Occulebat etiam quandoque id egregium Dei donum, profundiore diuinæ naturæ contemplatione: huic enim, non præuiſioni, aut reuelationi, acceptum ferebat; ſi, quod ab ipſo prædictum erat, eueniſſet. Lucretiæ Arcellæ, filij ſui apud Belgas militantis, ſoſpitem in patriam reditum certò prædixerat; ſed, eo poſteà aduentante, celebrem de ſe futurorum coniectore opinionem amoliturus; *Iam*, ad Matrem, *recolis, ſcripſiſſe me tibi, adſuturam indubiè Dei conſolationem: id porrò dixi, non quaſi Propheta eſſem aut ſanctus, cui reuelaſſet Deus, quod poſteà factum eſt; ſed quòd Dei naturam perſpexiſſem, haudquaquam ei, quem elegit, plus acerbitatum ſeu tribulationum immittentis; quàm, quibus par eſſe poſſit ſufferendis: ne moleſtiarum, ſeu multitudine, ſeu cruciatu grauatus, à ſpe deficiat ac fiducia amoreque diuino.*

In huiuſcemodi autem infirmorum curationibus; illuſtre præbuit auctoritatis ſpecimen, quam homines Deo pleni ſibi vendicant, in Franciſco Indello. Ad illum enim accitus deſperatè languentem, inter circumſtantem plorantemq; turbam conſanguineorum, vt inaudijt, illum pœnitentiæ iam Sacramento expiatum; cum imperio; *Apage*, inquit, *tot remedia; apage tot pharmaca; ſtude bonitati, & ſanus eris:* paulò namque poſt, priſtinæ is fuit reſtitutus ſanitati. Itidem multòque libentius, non vnum aut alterum, detinendæ abeuntis vitæ ſpe ſubmouit. Franciſcum Buc de Aragonia, Io. Baptiſtam Rauaſcherium, Portiam Adornam, Fabritium Spinellum Ducem Aquarij; ſic ſcimus vt pleroſque alios, ad mortem ſeſe apparaſſe. In Ducis porrò languore, medicorum placita obſtabant Andreæ ſalutem deſperanti. Iſabella quoque Caracciola vxor, tetro vati ſubirata, in contraria

animum

animum rapiebat; ſatisq; ſibi ſpei & iucunditatis putabat, quòd medicis fidere poſſet; quorum ſententia ad incolumitatem redacto, quem tantopere diligebat viro, ſe extra calamitatem poſitam lætabatur. Sed ne diuturniora eſſent gaudia, ſequuta mox acerba chariſſimi viri mors effecit: ipſa idcirco coacta, cum tanquã certiſſimum vatem celebrare, cui tantisper, vxorio affectu peruerſa, fuerat indignanter auerſa.

Aliquando etiã ęgrotãte Chryſoſtoma Carafa Abellinẽſiũ Principe; putabat ternio primariorũ medicorũ, aſthmatis eſſe languorẽ, & sũpro pharmaco, optimè illi eſſe conſultum: nihil propterea artis eſſe reliquũ; ipſaq; benè valente, ac poſtridiè è lectulo conſurrectura, ſe quoq; valituros. Aduesperaſcẽte eodẽ die, quo iſta decreuêre medici; ęgrotã (medicorũ ſententia non ęgrotam) inuiſit Andreas. Huic intranti obuia fuit promiſcua turba domeſticorum, ſanitatem Dominę nunciantium. Ipſe cubiculo ęgreſcentis approximans; vt circumfuſam lectulo nobilium matronarum vidit multitudinem; in eius angulum ſeceſſit; & ad ægram. *Quàm*, inquit, *fuerim æternæ tuæ ſalutis ſtudioſiſſimus, non aliam, quàm te ipſam compello teſtem, ò Princeps; & ipſum pro te meis ſæpè precibus fatigatum ſupercæleſte Numen. Cur te filia, tui proditor, in extremo iſto periculo deſeram? Medicorum verbis ne crede; conſanguinearum lætitiæ ne fide: faceſſat hæc vitæ ſpes floccida & euanida. Breui, crede hoc Patri animę tuæ amantiſſimo; breui exuuias carnis exuens, nos & cuncta mundana derelinques. Tu gnara, hic ſummam eſſe Chriſtianæ paleſtræ, animæ tuæ prudens conſulito.* Non illa quaſi inexpectato nuncio perterrita (erat enim longo vſu ad virtutem exculta) & verbis Sancti ſenis auſcultans, ſacramentali voluit confeſsione purgari: poſt quam, domeſtica quędã negotia curauit. Diſceſſurus Andreas, filias allocutus fuit Portiam & Ioannam; illam Montis Mileti; iſtã Aricię nunc Principem; & mortis mox à matre ſubeundę admonuit. Non hoc patientes iſtę audiêre; inimicę propè factę infauſta prędi-

centi, hilarique ac iuuenili animo cęperunt etiam familiariter de eius ineptiis ridere: Sed in contemplationem poſteà venerabilis hominis verſæ, illum rogarunt, vt parentis potiùs ſalutem, hanc enim conſtans medicorum ſententia prorſus deſperauerat, Deo commendaret. Tunc ipſe quoque ſubridens. *Cùm*, inquit, *veſtro accitu maturare cogar reditum, deprehendetur vter noſtrûm, & quas pœnas ſit daturus; incredulitatisne vos; an ego inſaniæ. Ne verò infauſtum vatem auerſemini; parenti veſtro nolo metuatis: pluſculum illi vitæ ſpondeo.* Et huius quidem vita longiùs protracta eſt. Sed Chryſoſtoma, licet ſũpta hilariter cęna, compoſita eſſet ad quietem; inopino tamen angore paulò poſt cruciata, & in mortis ſeſe anguſtias ſenſim dilabi perſentiſcens; ſtatim Andreã accerſiri iuſſit; atque extrema animę ſolatia & munimẽta parari; quã animã vix exorto craſtino, reddidit creatori.

Quando, infando homicidio, Beati nepos ſublatus fuit; non fuit ſuſpicatu difficile, quis eius fuiſſet auctor. Innocentis oppreſſionem probè multi nouerant. Fama crebro rumore per Ciuitatem vagata, ipſum quoque ſontem, ſeu facti iã pœnitentem, ſeu vindictæ metuentem, ita perculit; vt Andream adire voluiſſet, purum ab omni ſcelere pectus oſtenſurus, & falſiloquentiam famæ redarguturus. Andreas, ad ipſum, vultu ad ſeueritatem compoſito. *Me*, inquit, *in Chriſtianorum & Religioſorum iam cenſum, Dei benignitate relatum, non aliud decuit facere, quàm quod feci. Peperci, &, quod dedit iuſſio diuina præceptum, peregi. Tibi, ſi innoxium ſanguinem fudiſti, cæleſtis illa vindicta pauitanda, iniquorum factorum non vltrix tantùm, ſed paribus quoque ſupplicijs penſatrix. Debes illi pœnam, & vix effugies; quin; innoxij ſanguinis profuſor, tuum quoque doleas effuſum.* Videbantur iſta in longum tempus prædicta; ſed lenta Dei vindicta corripuit gradum. Vix paucorum dierum interlapſu, è domo illum ſua egreſſum, valida nonnulli aggreſſi manu; ſcelere ipſius, quo vnius ex ipſis conſanguineam violauerat, incitati ad ſcelus;

iuxta

iuxta Beati prophetiam, crudeliter peremerunt.

Helenæ Aldobrandinæ Duciſſæ Montis Draconis, non minus deſiderij fecerat filius naſciturus, quàm gaudij, natus. Superuenit Andreas, ab eius puerperio, periſtromata & aulęa in parietum ornatum apparantibus, ad lętitię teſtamẽ; & lętitiam omnem triſti vaticinio funeſtauit. Inanem quippè operam reprehendit filio mox morituro impenſam. Nec diù, & vita puellulus, quam vix hauſerat, cum omnium mœrore fuit orbatus.

Addamus & inſignem prędictionem Vincẽtio Tufio Epiſcopo Vritano factam. Hunc ipſe olim, Religioni per ſacra vota aggregauerat; & cum primis illis robuſti ſpiritus Patribus, Mediolanũ duxerat, atq; cũ ingenti cordis ſui gaudio videbat nunc, cõmiſſum ſibi gregẽ, verbo & exemplo paſcentem. Huic literas dedit; quę traditę fuerunt Sacerdoti cuidã ex Noſtris Liciũ petenti, quod Neapoli octo dierũ interuallo diſtat: Ibi quoq; aliquantulũ Sacerdos cõmoratus, Vritanã poſteà Ciuitatẽ, ſedatè petijt, trigeſimo milliari inde diſſitã. Inuenit verò Epiſcopũ in ipſo vitæ ac mortis confinio conſtitutũ: ac propterea, ipſiusmet Epiſcopi nepoti, qui ibidem verſabatur, prudenter viſũ, nequaquã illi tradendas literas; ſed tantùm, ſcribentis fortè neceſſitati, reſerandas: quod ſeuocatis Archidiacono, ac Theſaurario Cathedralis Eccleſię, eodẽq; qui eas attulerat Sacerdote, factũ fuit. Literarũ initium hoc erat. *Fili recordare, quòd breues ſunt dies tui*. Obſtupeſcere tunc omnes, & probè intueri, ſupernè fuiſſe illuſtratum ſanctum, qui id conſcripſerat, virum; ac languorem illum penè ſubitum, quo breui confectus fuerat Epiſcopus, Deo tantùm reuelante, potuiſſe pernoſcere; opportunèq; ac tempeſtiuè illam morituro pręnunciaſſe; ſi Sacerdos ille nequitiam cunctationis fuiſſet amolitus: atq; inter publica ſcripta Epiſcopalis Archiuij, hunc multæ venerationis theſaurum, Epiſcopo mox defuncto, reponendum curarunt.

Franciſcę quoque Maramontię vterum gerenti, prędem

 ſe con-

ſe cōſtituit maſculeæ prolis exoptatiſſimę poſt ſeptimam fœmineam. Virginiam autem Buc de Aragonia, eo deſtituit ſolatio;cui multas femellas, ne vno quidem maſculo aſcripto, numerandas affirmauit; nihilque prętcr id, quod ipſe futurum prędixerat,factum.

In Ludouico Thomaſio ſacrę Theologiæ Profeſſore, & inſigni verbi Dei pręcone,vide quid fecerit. Deſignatus fuerat is,Domus Neapolitanę S.Pauli cōcionator.Collato aliarū Italię Ciuitatū fructu,quem, diuagata fama, quisq; nouerat,&ibi quoq; maximus expectabatur. Erat enim illi locutio,ſpecie quidē exilis,ſed cōplexione rerū vberrima;ac ponderoſior,quā numeroſior. Non enim pompa verborum, ſed robore argumētorū,auditores quòcunq; volebat, flectebat. Petebat enim,& extorquebat;ſuadebat,& perſuadebat; pugnabat,& expugnabat;rogabat,& impetrabat;impetrabat autē,quaſi imperaret. Dignus profectò, quem Paulus V.Pont. Max.Apoſtolici Palatij meritò ſtatuiſſet cōcionatorē;in quo munere,dū vix annū magno Romanę aulę plauſu exercetur; vita defunctus eſt. Auſpicatiſſimum ergo ex eius concione, eo anno quiſque ſibi promittebat animarum lucrum. Vnus, & humani generis infenſiſſimus hoſtis, inuidia rumpebatur. Huius fortè ſubdolis artibus, cępit Ludouicus febri incommódùm ęſtuare, ſub ipſo Cineralium dierum initio: ac ſęquiente languore,& quatriduo toto ipſum corripiente,nullus de prędicatione ſermo: imminenti propterea damno, mœrebant omnes; deq; futuro ſollicitiores magis angebantur. Sed ecce Beatus,exeunte Sabbatho,languentē inuiſit: eneruii & fracto;ſubq; febris ardore gementi, iubet poſtridiè pulpitū aſcendere. Veritus ille morbi atrocitatē, ac deſperans vnius tātùm noctis interiectu,tāti roboris adauctionē,quod prędicando eſſet ſatis; ſe concionaturum contentioſè negabat. Verùm Andreas: *Non hic,ait,multa; vires tuas incerta conſultatione non libro;edico tamen te craſtino concionaturum; cuius rei curabo,prima nocte per ſacra æra fieri populum admonitum.*

monitum. Concionator, prædicentis reuerentia captus, ſuggeſtum conſcendit; vbi iuxta Beati prędictionem, prompſit ingētem animum; tanto impetu viuidæ mentis, vt nunquam poſtea toto eo quadrageſimali tempore, à concionando, inutili mora detentus fuerit.

Par quoque Illuſtriſſimarum fęminarũ, ſcimus inter multas, ab ipſo longè antea futurorum admonitas. Fuit ipſarum altera, Iſabella Carafa Cercię maioris Ducifſa. Vinxerat iſta, formæ, & pudicitiæ pulcherrimam concordiam; eratque illa eminentior, nam ipſi erat hæc obſequentior. Fuère tamen adhibendæ ad ipſam ab omni terrena aſpergine detergendam, virtutes aliquæ purgatrices, nequid apud ipſam ſubſideret fœculenti. Ventitabat ad illam crebriuſculè Andreas; hortatum, ne iugum Dei impatienter excuteret, ſed ferret modeſtè: certoque certius illi promiſit; per aduerſa, quibus tūc premebatur, futuram ſe opificem ſuæ felicitatis: & apertiùs, maritali adhuc iugo preſſę, prædixit per ſacra vota Deo vinculis perpetuis fœderandam; ſe tamen è viuis ſublato, &, quę ipſum enutrierat, auia: Quod ita prorſus euenit; vniuerſa Neapolitana nobilitate ſtupēte; ac Duciſſę ingreſſum, in ſacram Domum Sanctę Marię de Sapientia, quę ſub noſtra eſt tutela, demirante.

Altera fuit ex eadem Carafarum ſtirpe, Catharina, Camillo de Curtis apud Philippum III. in ſupremo Italię Cōſilio Regenti, poſteaque Neapolitani Cōſilij Pręſidi iuncta. Huic inter apices potentię & aceruos opum; hoc eſt, inter vehicula voluptatum & pabula deliciarum; ſenſim omnis terrenorum amor abibat. Andrea enim excultore, facta erat integerrimarũ virtutũ cultrix; nec aliùs rei ſatagentior, quā, vt arctiora cū Deo fœdera iniret. Spopondit verò hoc illi Beatus, antequā Hiſpanias peteret; & p̄dixit: Excurſo aliquot annorũ ſpacio, ex Hiſpanijs redit, cōpareq; ſuo viduatur Catharina, ac in idē Virginum Monaſterium & pietatis officinam, cœleſtibus tantùm operatura, includitur.

Illud

Illud quoque haud ſilentio obtegendum : Quòd, quadriennio ante obitum ſuum,è domo Camillæ Carafę Ducis Aerolæ diſcedens,Io. Antonium Foliam artium ac medicinæ Doctorem, cuius brachio innittebatur, ſic fuit affatus. *Perge fili,& ſtudio,vt facis,naua operam ſedulam; poſtquam enim ex hac vita deceſſerit Fabius hic Apicella, cuius charitatem in noſtrorum infirmorum cura, gratabundi experimur; omnem mouebo lapidem,vt tu pro mortuo ſubſtituāre.* Promiſſio cum riſu à Folia excepta eſt. Qui,*Serione*, inquit, *an per iocum,ò Pater, Apicellæ ſuperſtes eſſe ſperas vix quadragenarium ingreſſo,tu octogenario maior?* Et ille: *Ita profectò futurum eſt: & tu ipſe liquidò videbis*. Et vidit. Vix enim annus elapſus,poſtquam iſthæc dicta,cùm, & Apicella vitæ metam attigit,& Foliæ vicariam pro ipſo opem experti fuere Noſtri. Sed,ne qui aliorũ bono lynceis videbatur prȩditus oculis,ſuo cȩcutiret; ſupremum illum diem ſuum,& præuidit ipſe,& alijs indigitauit. Vti & infligenda ſibi vita functo trina vulnera, & flammeũ viuidæ frontis colorem, etiam tertio à deceſſu die: vt ſuo loco narrauimus.

ABSENTIVM, ET ARCANORVM CORDIS introſpectio.

CAPVT XIII.

QVamquam verò,haud omnia fierent Andreæ,per eos, quorum intererat,nota, calamitatum ſuarum ſiue ignaros,ſiue inſenſiles; aut verò etiam inutili ſilẽtio ſufferentes: aperiente tamen Deo,innoteſcebant illi, velutque ſub oculorum aſpectu poſita,certiſſimo intuitu patebāt: Quare afflictis inexpectato plerumque, minimèque accito accurſu,vltrò fiebat obuius:ſolaturus eos ac roboraturus inter procelloſos mundi fluctus, edaceſque animi anguſtias. Lucretiæ Suardæ,vnicum, quo recreabatur, trucidauerant

filium

filium. Iniuriæ iſta quamquam ſæuiſſimę, Andrea ſuaſore, facta erat generoſa contemptrix: tolerantia iam illam eliſerat; mox publico ſcripto noxam condonatura; ſceleſtumq; interfectorem omni pœna, quòd in ipſa erat, liberatura. Id vbi olfecēre cōſanguinei; acti cupidine vltionis, hominiſque perdendi deſiderio furentes; ſtatim intempeſtiuam ignoſcētiam matri exprobrant; ſuggeruntque lętiore indulgentia, extorqueri ab homicida ſaltem ſuperſtitum reuerentiam: & omnino; ferendum ipſam inultam viuere; non ferendum, contemptam. His nimirum occultis dilatæ veniæ ſtimulis, animum illius ad vindictam acuebant, ſiue præparabant. Cū ecce, nullo monitore aduocāte, occurrit inſperatò Andreas: rem omnem, ac ſi in ſua præſentia narrata eſſet, repetit: ſubdolas inimici artes euoluit: malè ſana conſilia ipſam perditura, euertit; nutantemq; fęminæ animum firmat ad miſericordiam, & obfirmat.

Alius etiam, impetu iuuenili, per occulta machinamenta ad ſororis cędem conſpirabat inſontis, ideoque tuta fidentia incautæ: Internecionem tacita deliberatione, ſecreto ſuo ſatiatus, in certiora tempora differebat. In cautam necique deuotam, pia Beatus ſolicitudine monuit, roborauitque ad conſtantiam, & Virginis clientelam, ſubducturę furenti fratri inſaniam. Et ſubductam, felici poſtea euentu innotuit.

Dum Neapolitanæ Domui præeſſet; quidam patrui ſui viſendi titillatus deſiderio, non id candidè aperuit; ſed ipſi flectendo ad viſitationis facultatem, prompta mentis fallacia veritatem interuertit, & fucata concinnauit mendacia; indubius nunquam ea in apertum proſilitura: ac patruum morbo mancipatum acerbiùs ægreſcere confinxit. Sed nulla fraus illicere Andream potuit: Quare illicò ſuperinductum mendacium retegens, diaboli id eſſe inuentum exclamauit, eiuſque tentamentum: de patrui enim ſalute liquidò ſibi conſtare, & confecto languore: vtque obtruderet, ſeſe in cubiculum,

biculum,petiturus ibi errati ſui à Deo veniam,quem ſubdo-lo mendacio læſerat.Obſtupuit ille, credíditque nõ niſi im-miſſu Dei,hoc illi reſeratum , quem inter & confictum lan-guentem, nulla coiuerat neceſſitudo. Nec multò poſt, con-ſcientiæ ſtimulis adactus,ipſius cellam petijt,vt labem qua ſorduerat,per confeſſionem purgaret. Vix eius limen ſalu-tauerat: fandi nullum adhuc fuerat initium; & Beatus velut certus qua ille fini acceſſiſſet; ſeriò monuit ipſum , non niſi ſimplicia & candida pectora eligi in domicilium bonitatis, callida conſilia deteſtantis.

Anno item ſeculari ſacro,par filiorum Aloyſij Henriquez equeſtris,ac pedeſtris militiæ Regni Neapolitani Præfecti,ad mortem vſque ægrotauerat;perque Andreæ preces, reddita illis fuerat ſanitatis.Reuiuiſcente tamen morbo, paulò poſt ſæuiùs æſtuare cæperunt.Miſit Catharina Luxania mater , qui ardenter Andream rogaret,vt inſtaurata prece , rurſus eos incolumitati reſtitueret. Is verò,cùm, longiore indaga-tione,tandem illum repeririſſet;minimè ſe cohibuit,quin ſub-impatienter,veſtigatricem ſui ſedulitatem laborioſè inuen-to narraret. At ille,non alia adhuc promenti: *Cur*, inquit, *adueneris,probè noui. Catharinæ dicito,de filiorum incolumi-tate nihil illam anxia cura debere eſſe ſollicitam, Numine etiamnum in ipſam propitio.* Diſtulit ille reſponſum; ratus,in deſperato morbo ſpem illam futuram euanidam; atque per euaneſcentia promiſſa,& promittentis auctoritatem elidi , & penetrãtiore vulnere diſcindi interiora dolentis. Contra tamen factum: felicique ſucceſſu,vtroque conualeſcente, palam euulgata fuère,quæ ab Andrea geſta,dictaq; fuerunt, futurorum vate,& abſentium inſpectore.

Haud verò diſpari exitu, per ſcripta quoq; iſta patraban-tur:Centies enim auditi fuere,qui ea recipiebant, auidaque lectione vorabant,adſtante ipſorum latore, admirabundos exclamaſſe;data ſibi à Sancto ſene aduerſus præſentiſſima mala,incommunicata licet,præſentiſſima remedia.

Exce-

Excedit verò humanę ſapientię metam, quòd (diuino certè ductu) imperuia humani cordis latibula, intimoſque receſſus peragrare valuerit; & quidquid illic ineſſet odij, amoris, cupiditatum, propenſionum percurrere. Præpoſitum namque agebat; cùm, decliui iam quadrageſima, ad quendā audiendę concionis facultatem demiſsè petentem; *Sat*, inquit, *tibi concionem auditurienti, hodierna quam in Breuiario habes Homilia: hanc legito, perlegito: multum inde, ſi ſapis, vtilitatis hauſturus.* Expauit ille, & infremuit ea ſibi facultate negata, nullius eouſque concionis auditori; ingentiumque laborum (quorum & ipſi memoriam refricuerat) in languentium cura perfuncto; ſi quod pretium operę ſperari licuiſſet. Itaque deliberat, nullam ſe deinceps foras prodeundi facultatem expoſtulaturum, quę nunquam certè iniquiùs denegari poſſet. His cogitationū fluctibus iactabatur, ac penè mergebatur; cùm, ad ſui conſpectum in ſeueri ſpeciē erupit Andreas: Et, *Heus*, ait, *vt quid ad ſolatium inconceſſæ facultatis, præpropera deliberatione ſtatuiſti abſtinere poſthàc à licentia petenda improuido rigidouè? Aſt ego id tui bono feci: curioſitatis enim illectus quo abripiebaris, nihil ſinceræ vtilitatis colligi ſiuiſſet: nunc pergito, quando ſcilicet, tepente per mortificationē curioſitate, decerpendo fructui factus es aptior.* Perrexit, & vberem fructum reuexit. Sic erronem cuius ſemel atque iterum abditas peruaſerat mentis cogitationes, in viam reduxit.

Bononia ſępiuſculè tranſitans, ſecedebat lubens apud nobilem virum Auguſtinum Lucatellium; quòd nondum ibi Religionis domus extructa eſſet; iſque frater fuiſſet Vincentio Lucatellio, qui ex publico legum interprete, ac Pontificis Referendario; Chriſto ſe in noſtra Religione mancipauerat; nullo amplius metu vultus Aulæ fugitiui, aut periclitantis dignitatis. Hoſpitem inclytæ famę, audiebant omnes auidè, virtutis felicitatem quamquam mortalium oculis ereptam, ſeriò commendantem.

Interea Auguſtini filiam Camillam, curioſiùs aliquando obſeruans, ſeuocatam & arbitris vacantem alloquitur: educitque ſubſidentia ipſius in imo pectore deſideria; ſponſum, qui tunc nubili quęrebatur, extra Patrię lares inueniri & acciri: Quę paterna virgo reuerentia, vt nulli adhuc mortalium auſa fuerat propalare; ſic ingenuo candore fucum omnem abominante, minimè negauit.

Agneti etiam Capycię Minutulę, exprobrauit obſequendi diuinis vocibus tarditatem, quibus ad eius famulatum vocabatur, pertinacemque ſilendi obfirmatione obmuteſcentiam. Cohorruit Agnes deprehenſa, & vocationem eatenus vtcumque preſſam, eò fructuoſius ſoluere cœpit, quò diutiùs vires diſſimulatione collegerat, ac virginitatem ſuam Neapoli in eo Monaſterio, quod ſub D. Andreæ tutela eſt, Deo dicauit.

In eadem etiam Ciuitate, cùm pergeret aliquando ad ęgreſcentem, vt eum Chriſto per confeſſionem conciliaret; ante fores interuij Templi, quod D. Marię Maiori ſacrum eſt; ſubſtitit aliquantulùm, & in aurem eius cuius rogatu ęgrotum inuiſebat. *Tui*, inquit, *ſuaſu hunc modò ſordibus perpurgabo, cùm te nō valeam ijs obſitum & lutulentum. Scelus patraſti* (quod omni circumſtantia ſua conueſtitum illi reuelauit) *ſed ſcelere ſcelus cumulaſti, dum ſtolidè putas, ſubducere te conſpectui cuncta peruadentis & peruidentis. Habeto tibi ſecretum tuum, vt cunctantem Dei iuſtitiam, validiùs poſſis vrgere*. Ille rubore ſuffuſus, fatetur ſcelus cæteris tectū, vni Andręe cęlitùs retectum: & pœnitentiam ſpondet. Accedenſq; ad ipſius pedes ex infirmi domo reuerſi, dolore pernicioſum tacendi conſilium emendāte, confeſſionis lauacro abluitur, ac poſtea iuratus hęc omnia teſtis aperuit.

Per hanc etiam diuinitùs traditam, ſecreta internoſcendi facultatem, proficuo euētu à virginum quodam Parthenone lupum abegit ſub ouilla pelle latitantem. Erat hic illis à confeſſionibus; falſiſque virtutibus, multum famę apud Prę-

Præfectam maxime Parthenonis mercatus fuerat: cuius tamē nepti, acri fœminę iudicij, extimus ille amictus nihil impoſuerat. Quæ nonnullorum conſcia; cępit adigente conſcientia, multis apud auunculam agere, ipſi loco dimouendo. Surdę tamen fabula narrabatur. Sed cùm illa ſacerdotē lędere non poſſet publicè immeritum, imò ſolertiſſimi animarum adminiſtri opinione celeberrimum, rem totam Deo in oratione commendauit. Nec diu, & inopinato aduentu ad Parthenonem Andreas. Ibi ſeuocatam cum nepte Pręfectā alloquitur, ſuadetque validè, loco ſtatim mouendum confeſſarium, qui ijs ſit vitijs inſperſus, per quæ Chriſti ouiculas à Chriſto poſſit facere ſegreges; quęue vni tantùm nepti cognita, & ab ea nulli mortalium reſerata, non niſi diuinæ lucis radio, ipſi potuerant pateſcere.

Claudat hoc agmen, id quod ipſi antequam vitę ſuę curſum clauderet, contigiſſe fertur. Cùm enim orbata quędam confeſſario ſuo, alienum hunc, ſibi pro ea tantùm vice ſelegiſſet; vix ad pedes eius ceciderat, cùm decreuit præter ea quæ incogitanti pręterlapſa fuerant peccata; cętera non huic, ſeni ſcilicet, & deuexa iam ætate, audiendi pollentia deſtituto; ſed aſſueto confeſſario ſuo, cuius poſtridie copiam erat habitura, fateri. Prouocabat ipſe confeſſuram, ac delicta ſilentem. Abnuebat illa aliquid ſibi ſupereſſe peccatorum. Tunc ipſe. *Iam dimidiatæ confeſſionis ream ante Chriſti tribunal te ſiſto. Sunt quidem (nec enim iſtud me latet) & aliæ quoque tibi labes emaculandæ; prudenti tamen ſcelere, renuis te mihi credere, ſenſuum acumine, vt credis, hebetato.* Quod illa, facti pœnitens, ingenuè tunc ipſi faſſa eſt, ac cęteris poſtea confeſſa.

REGVLARIS DISCIPLINAE ZELVS.

CAPVT XIV.

PRęferuido item affectu,in eam,ad quam, vocante Numine,aſcitus fuerat Familiam,ſecundùm Deum,fuit incenſus. Publicas namque eius curas, ſic fuit auſpicatus, vt priuatam ſui commodi ſollicitudinem depoſuiſſe videretur. Multa fuêre illi vada tranſuadanda,multi labores exantlandi, ne inuitus à dilectę matris complexu abriperetur, vt fuſiore narratione aliâs diximus. Hanc incudem perpetuò tundens;affirmabat;iſtam conſtantis animi firmitudinem, qua nũquam ſe è Religione receſſurum decreuerat,nullatenus deroborandam;nec aduerſorum ſęuitia,ſpiritus ſępè cõtumaciam exſuſcitantium;nec ſecundorum afflatu, actioribus ſtimulis animum explorantium.Quod autem ipſe priuata ſponſione Deo tantùm teſte contentus, pollicitatus creditur;id optaſſet in vniuerſo quoque Ordine; publica promiſſi religione ſanciri. Nec deſtitit, ipſum etiam Pontificem Maximum Gregorium XIV. obnixiùs interpellare,ne quem Noſtrûm Epiſcopalibus Cathedris pręficeret;neù Catholicũ Regem,ad patronatus ſui Eccleſias Noſtros pręſentantẽ audiret.Vtrumque renuit Pontifex: imò velut apud iudicem cauſam agens;longiore ſermone contendit: Quandoquidẽ,ſi ex cętero Religioſorum cœtu,decens eſſet Eccleſiarum regimini deſtinare;futuros nimirum, virtutum promos, quarum in clauſtro fuiſſent condi; ex hoc profectò eſſe quàm decentiſſimum.Quippe qui, licentioſiore illo ſæcularium Clericorum ſęculo natus,in eius reformationem,induſtriam operam primus nauarat: ac ſcire ſe optimè, quos, & quanam ex ſchola educeret,futuros cæterorum magiſtros. Viſus eſt autem Deus, multos ad Andreæ ſolatium excitaſſe,valida contentione imponendam ſarcinam excutientes: Alios verò, nequicquam eluctatos, impoſita mœrentes, inuaria-

inuariato regulari viuendi tenore, opus illud formidabile adorſos. Inter hos, principe loco cenſebat chariſſimum ſuum Saluatorem Caracciolum, iam ante, impetu Alphonſi Cardinalis Geſualdi auunculi ſui, ad Compſanum Archiepiſcopatum euectum. Quem mortalibus poſteà compedibus exſolutum, abſque verborum inuolucris, ſed palam ac liberè, Sanctum appellauit, & in beata dixit cęlorum ſede collocatum.

Manabat ex hoc Religionis affectu, operariorũ reuerẽtia, quibus ſedulo famulatu inſeruire, dicebat nobiliſſimũ. Verbi diuini pręcones, cum fructu animarũ ſaluti incũbentes, optabat non alio cibatu vires ſuas reſumpturos, quàm carnis ſuæ fruſtillatim conciſę. Sic enim ille excitabat affectum, etiam cùm occaſio non ſuppeteret: & cogitationes aduocabat, quę pabulum eſſent bonę ſuę voluntatis. Adoleſcentiorũ quoq; ſpem herbeſcentem, ſuorum irrigabat ſudore laborum, vicariam opem ſuam in ſubeundis ab ipſis corporalibus oneribus ſubſtituens, vt robore virium, temporiſque compendio, alacriores ad ſtudia redderentur.

Diſciplinæ verò cuſtodiam, aſſiduo molimine procurauit. Cùm Superior fuiſſet renunciatus, ſtatim Adminiſtrũ ſe dixit gloriæ Dei, & pręſtaturum ſemet ſeriem obſeruantiæ indefatigabilem: nec vnquam, erratorum impunitate, vitia prouocaturum, aut proſeminaturum. Vigil fuit procubitor, nequid aliunde ingrueret, quod religioſam quietem proturbaret: ac, ne qua nouitate, Inſtituti noſtri puritas labefactaretur. Idcirco non ceſſabat dolenter meminiſſe, ſublatum lupinorum demenſum in ſerotina refectiuncula ieiunij tempore; quamquam non dubitaret, prudenter à Religionis moderatoribus, pro humanę imbecillitate ſalutis, ſuffectas ternas illas panis vncias vſque hodie pręſtitutas, ac pretereà nihil. In alimonia, nulla ei erat pecuniæ ratio, modò cibus eſſet vulgarior: delicatiorem enim reſpuebat, etſi, minore ſumptu parabiliorem. De reliqua familiari ſuppellectile,

hos

hos ſtatuerat modos. Primum, habere quod neceſſe eſſet: proximum, quod ſatis eſſet: interq; maxima Dei beneficia, ſummam omnium indigentiam numerabat. Præceptis verò præeuntibus, addebat exempla; virtutisque igniculos eo modo in alijs augebat.

Cùm primum Religionem eſſet ingreſſus, recenti B. Caietani Parentis noſtri memoria, ad cęlos translati, permulcebãtur cuncti ad ardua quęque ſubeunda. Erat verò frequens recordatio; vt ille nunquam ſuper laneam, ſemper ſuper ſtramentitiam culcitram cubaſſet: Hæc Parentis ſui anteambula veſtigia calcare decernens Andreas; ex eo die, non alio tomento farciri culcitras suas fuit paſſus, quàm paleis; quãquam intereà, in frigidiſſimis Galliæ Ciſalpinæ regionibus, ſibi fuiſſet viuendum: decrepitaque poſteà ætate, omni vitali calore deſtitutus, frigeſceret: ac valetudinis cauſa, conniuente Religione, ſtramentitiæ vſus obſoleuiſſet. Eæ porrò delicatioris culcitrę deliciæ, cùm ſpiritualibus eius filiabus innotuiſſent; vna ipſarum, Beatrix Moccia nuncupata, ſingulis quibuſque trituræ temporibus, palearum nonnullos faſces miſſitabat: vt renouato ſaltem farcimine, molliorem culcitram ſeni ſubſterneret ac infirmo: fruſtraneo tamen effectu. Auerſatus enim vndecunq; commodi aliquid poſſet hauriri, nõ ante quintum annum eas mutari patiebatur, & aliquoties earum mutationem ad ſeptimum vſque annum protendit, & ad decimum quoque; neque tunc abſque Superioris iuſſu. Cùm poſtremùm fuêre ſtramenta renouata, trium Præpoſitorum Neapolitanarum Domorum acceſsêre preces. Paruit ipſe monentibus; ſed cùm fidem illi priùs obligaſſent ſuam, vbertim lacrimas effundenti, ſuper nudam humum facturos; vt is creatori ſuum ſpiritum redderet. Renouato autem farcimine, ludibundus dictitabat, *En? vt hilareſcit aſinus nouis paleis?* Sic enim Seraphici Franciſci exemplo corpus ſuum appellabat. Extremè languenti, laneam culcitram ſuadens medicus audiuit. *Perperam hæc ſuades*

intuenti

intuenti Dei filium ſuper Crucem reclinatum. Hoc enim ſcuto ſe propugnabat aduerſus quæcunque ſuaſionum tela, *Aſperiùs, quàm ego, cubabat Chriſtus meus:* ſororio nexu mortificationis amorem vinciens, cum diuinæ charitatis affectu.

Hic itaque ipſe cubabat, & externa tantùm veſte exutus, ſomno indulgebat. Mali autem genij artibus, frequenter oberrantia ſomnia horroris ſimulacra, deturbabant quietis illam imaginem. Frequentiùs verò, noctis integræ ſpatio ab inſomni conſumpto, cùm tempus appropinquaret Matutinarum laudum, languida vigilis membra ſopiebantur, cadebantque oculi longa vigilia fatigati. Indeflexili tamen rigore ad preces euigilabat, ac tanquam ex poteſtate quadam in corpus ſuum iocabatur. *Dormire*, inquiens, *cùm licuit, non libuit, patere viciſſim, vt non libeat, cùm non licet: age igitur, ac velis nolis, odæum pete, ibique te ante futurum iudicem tuum ſiſte*.

Quinquaginta annorum perennitate, hoc vigiliarum exēplum prębuit, quoad ob viſus aciem hebetiorem, interdictus illi fuit ad Chorum acceſſus. Sed tunc euigilabat etiam, eodemque quo cęteri tempore, eas laudes perſoluebat: & ipſum etiam, qui poſtremus ipſi illuxit dies, antelucanis hiſce precibus ſacrauit. Tanta autem erat apud ipſum hæc nocturni ſacrificij obſeruantia, vt per annorum fere binas decades, cæteros ipſe voluerit excire. Et cùm aliquando languoribus preſſus lectulo teneretur affixus; auditus fuit diluculante die, validè clamans. Accurrentibus ſtatim, qui cubiculo eius erant propiores; &, quonam improuiſo teneretur malo, anxiè quæritantibus; nequaquam ſe, reſpondit, doloribus cruciari, ſed oſcitantia ijs acerbiore, quam in excitatore deprehendebat, præterlapſo iam conſtituto tempore adhuc ſtertente: & acutiſſimis hiſce tunc eum angoribus pungi; neglecti ſcilicet, vel per inuoluntariam ſocordiam, diuini cultus.

Adhæc;

Adhæc; quotidiana etiam flagellatione ad vſque ſanguinis miſſionem, carnem ſuam domitabat. Huic verò ſępiùs ijs verbis amicè conſultum venit. *Caue ne delicijs vnquam inhies, ò mea caro; quin eſto neceſſarijs tantùm, ijſque extremis contenta. Age hic pœnitentiam, nec te vnquam pigeat diligenter Deo inſeruire, ni malis damnari, ęternisque ignibus cum anima cruciari.* Cuidam, quem ad hanc rigidam ſui amuſſim effingebat, ex animi ſententia ſcripſit. *Iacturam te feciſſe puta, cuiuſcunque, quod in gratiam tui corporis delicatus impenderis.* Vnde nec ſeſſitantem cum in cubiculo vnquam aliquis vidit extra ſcriptionis ſtudium; in genua etenim ſem per demiſſus cernebatur. Quin vt mentem à ſuauibus & perituris auocaret, atque ad duriora & diuina prouocaret; voto ſe obſtrinxerat, quotidie aliquid ſe patraturum; quò, vlteriore gradu ad perfectionem progrederetur.

Cùm itaque ſolerti, vt diximus, cura, veſtigaret vndecunque poſſet, non de luxo ſolùm, ſed de commodo etiam triũphare; neceſſaria conſecutione afflictim dolere cernebatur, prærepta ſibi ac ſuis, aliquid perpetiendi occaſione. Id Placentiæ palam obſeruatum, vbi Præpoſitum agebat, cùm primùm eam Ciuitatem incoluêre Noſtri, aduocante Aretio Epiſcopo. Fortè enim Domo aberat, cùm eam inuiſit Alexander Borlius Epiſcopalis Palatij Præfectus: Qui refectionis locum ingreſſus, conflugem ibi reperit aquarum: ratusque in minùs ſalubri loco, periclitari recumbentium ſalutem, ſtatim multos aſſeres cöemi iuſſit, & ſubſterni. Reuertens Andreas, laudat Pręfecti liberalitatem; dolet elabi ſuis, egregię mortificationis officium, intimèque cruciatus exclamat, *Quantas delicias video fratribus meis miniſtrari! quibus iure pertineſcere poſſum, elangueſcentem virtutis affectum, exercitatione ſubtracta.*

Videbatur nonnemini cęleſtia terreno iudicio metienti, acrius eiuſmodi imperium, quo infractum à cęteris obſeruantię tenorem expetebat: ſeuerior item illa carnificina, quam

quam in ſe aſſiduo cruciatu exercebat: & omnino, ea Sanctorum tantùm fuiſſe peculiaria, qui quòd Sancti eſſent, tam rigidè in ſemet animaduertebant. Verùm hæc ipſe redarguebat audacter: ac ſalutari monito docebat; illos, quòd ſatagerent Sancti eſſe, idcirco laxis habenis in ſemet pia crudelitate inſæuiſſe, auidos pereundi, ne æternùm perirent: ideoque prolapſurum alioqui inter lubrica veſtigium, regularum tenaci obſeruantia firmaſſe.

Otium verò, finibus ſuis eliminauerat, nunquam ad negligentiæ torporem conniuens. Otioſis autem confabulationibus, implacabile indixerat bellum: quare cùm Noſtri conſtituto tempore genio indulgerent; ſecedebat ipſe, cadebatque ſupplex ante Deum, ne qua ipſi ocioſorum fœditate inſpergerentur.

Silentij item eximia fuit in eo cura; cuius ſi vidiſſet aliquem transgredientem, deſperaſſetque cito ſe poſſe medicamine ſerpentem morbum reſtinguere, in lacrimas effundebatur, & in ſuſpiria ſoluebatur. Compertum autem erat, magnam ipſius, in ſilentij obſeruantia fuiſſe auctoritatem; non apud Noſtros tantùm; verùm & ſæculares, quamquam magnates, ac ſummi faſtigij viros. Narrabat Marchio Ioannes Franciſcus de Ponte; ſe, antequam Religioni nomẽ dediſſet; inuiſentem aliquando Noſtros Domus Paulinæ, perſeueraſſe adhuc ſermone protracto, poſt Angelicæ ſalutationis veſpertinæ ſignum, quod ſacrum nobis eſt, nocturni ſilentij principio, ac mentalis orationis initio. Audito verò ſonitu baculi quo Andreas innitebatur, latibula & clancularia loca petijſſe, vultum prodeuntis contra violati ſilentij reos, ferre non ſuſtinentem. Aſſerebatque liquidò, dum Religioſus admirabundè iſta recogitaret: ſupercæleſti prorſus viri veneratione factum, vt Regij tunc Collateralis Conſilij Decanus, & à Prorege primus, ac tantùm non, terror cunctorum; ſeniculum trepidus pertimeſceret.

Porrò vt accuratiùs hiſce intenderet, nihil intentatum

relinquebat, quò cæteris prodeſſe poſſet: expectabat idcirco patienter ſingulorum profectum. Intermiſcebantur etiã ſpiritualibus exhortationibus, ſcripto tradita pia exercitia. Quin & ipſum quoque ſupremum Religionis moderatorẽ, per literas, eorum, quorum eſſet procuranda renouatio faciebat monitum. Cùmque iam ſe morti proximum ſciret, rogauit enixiùs, tantum vitæ, Numinis liberalitate ſibi concedi, quanto opus erat ad Præpoſiti Generalis aduentum, quem propediem opperiebantur. Ac ferè viſus fuit, in illius tantùm allocutionem vitæ reſeruatus: vix enim, cum ipſo, ex Vrbe appulſo collocutus; dum hic viæ ſe tradit, Neapolitanam Prouinciam luſtraturus; cęlum ipſe petijt, efficaciore inde ſuppetiatu, Religioni ſuæ præſtò adfuturus.

POTESTAS IN DAEMONES.

CAPVT XV.

PErpetuum B. Andreas bellum, cum diabolo indixerat: cùmque in aciem aſſiduè deſcenderetur; pro cęleſtibus glorioſè præliatus, victor ſemper ſalutabatur: Deprimebat enim, ac detegebat teterrimi hoſtis, ſiue conatus aperto Marte certantis, ſiue obtectas inſidias occulto machinamento decipientis. Profligando autem feliciter hoſti, ipſa de eius calliditate ſuſpicio, mirificè ipſum adiuuit; cui ſciebat mille nocendi artes nunquam defuturas: eius itaque doli, nunquã ſuperueniebant incauto, ſed ſatagenti potiùs occupare conſilia hoſtiś, eiuſque vires infringere. Nihil item ſibi fidebat, ac licet victor, victoriæ tamen minimè fiſus, adhuc tanquam integro bello, manebat in caſtris erectus ad pugnam. Experiri verò in ſe pugnam iſtam, quam proculdubio ſciebat eſſe perpetuam, vtilius aſſerebat eſſe, quàm pernicioſa quiete inutilique pace, ad illam factum eſſe inſenſilem: eique cui, vel per ſui oſcitantiam, vel per aduerſarij fraudem, non obiectaretur

retur inimicus, deſperandam prorſus eſſe victoriam. *Prœliandi finem* (dixit aliquando ad Auguſtinum Cardinalem Cuſanum) *nunquam efferati iſti inimici facient, niſi victoria potiantur. Victus autem, heu! ille cenſendus eſt, cuius pectus pugnæ non eſt ſentiens; ipſum enim in pace poſſidet aduerſarius. Veh miſero! veh ſauciato, vulnera non ſentienti! hic enim profectò mortuus eſt.*

Fęderabat quoque ſibi Andreas, ſubſidiarias cęterorum copias: inque hoc præcipuè multorum preces coibant, ſupplicesque ad Deum tendebantur manus; vt eneruato perfido generis noſtri hoſte, redderetur robur eius elanguidum: ac tunc maximè, quando exerebat ille vires ſuas in genus humanum; ante, ſcilicet, pœnitentiæ Quadrageſimalis tempora. Sapienter etiam docuit; ipſum deſpectui habendum, & contemptim proterendum: & minimè, cordato homini, illius conſilijs eſſe acquieſcendum; qui ſibimet feliciter cõſulere neſciuiſſet, conſilij ſui præcipitantia, è ſuperna cęlorũ ſede, caſu miſerabili in inferna tartara detruſo. Nonnullos ſub immani trucis inimici perſecutione trepidantes, hac via viribus & animo reſtituit. Non eſſe, ſcilicet, mirum, ſi, quò nos viderit malorum ille architectus in Dei amore feruẽtiores, ac in noſtri æſtimatione abiectiores; eò in Deum excandeſcat efferatiùs; in nos æſtuet inuidentiùs. Intuetur enim Deum roborantem nos; & dolet: perſpicit nos ab ipſo dilectos, idque facit ſui ſupplicium. Deum verò (addebat) multoties valentiorem contra nos aduerſarium conſultò erigere: nimirum, vt ipſo depreſſo, victoribus glorioſiùs plaudatur, eluctatis eius tela, quamuis exertis viribus ac ſumma calliditate bellati.

His ergo artibus Beati, excitata fuêre dira in ipſum diaboli odia, ſatellitio quotidie ſuo per ipſum ſpoliati; ideoque virulento fremitu, cędem quoque ipſius, non ſemel pertentantis. Compeſcuit aliquando Andreas furorem animi turbidi, in quodam, qui diu iniuriæ perſequens, per inimici ſan-

guinem,iræ ſuæ parentare decreuerat: mercedis loco, internoctu in ipſum dęmon excanduit, pluriesque illi anhelitu præcluſo, in necem ipſius conſpirauit; vt aliâs relatu Epiſcopi Sorani diximus.

Placentiæ item,cùm per crebra ipſius alloquia, impreſſiſſet virtus characteres ſuos in nobilis cuiuſdam matronę pectus, formæ cultum ac cętera amoris illicia deteſtatæ. Sublato viſcato calamo mœrebat dęmon aucupio inhians;ideoque nulla cunctatione in furem cępit furere, noctu que illum perempturus inuaſit. Sed is, tutelaris Angeli cuſtodia munitus,terricula eius facilè deluſit,morſibusq; lædẽtis nequaquam patuit. Tunc iſte,ceu canis,obiecta detrita ſcruta dentibus lacerans, cellulæ ipſius ſuppellectilem, & ipſum quoq; vbi recumbebat lectulum,sùſq; dèq; commouere non ceſſauit; vt Noſter Gregorius Sanctius, publico teſtimonio dixit, cùm Epiſcopus eſſet Belcaſtrenſis.Harum gloria victoriarũ, bona ſuperbia tumidior Andreas, excitare etiã audebat hoſtẽ,ac prouocare languentem: &, quando aliud non poſſet, aliorum certamina in ſe recipere & illa ſubire.

Poſtquã Hieronyma Guazzaluta, ipſo verorũ falſorumq; diſcriminatore, à ſcrupulorum aculeis quibus miſerè fodicabatur, liberata fuit, in facti certitudinem, futurorum prędictione ab ipſo etiam fuit roborata; ac ſeriò monita; auſu temerario conaturum ſe dęmonem quantulumcunque id fuiſſet quietis, quod in ſuis pręcordijs germinaſſet, extirpare: miriſque fallacijs, ipſam circumducturum; verſutè in ipſius animum offundendo, hominem ſenio iam confectum, audiendique pollentia hebetatum, ſui confeſſionem haudquaquam, vt oportuiſſet, inaudijſſe; & imbecillia propterea fuiſſe & inania,quæcunque adhibuiſſet remedia:certo itaq; certius,ijſdem quibus antea,ſe tunc verè implicitam nexibus. Verùm, ſi vellet ipſa ſapere, conſultò fallacis machinas, dolos, & ipſum certamen detrectaret, & certandi cupidum, ad ſe horum prędictorem, confeſtim de-

manda-

mandaret.Noctu Hieronyma,circumactum ſcrupulis caput, ſopore volens componere;in illo vigilandi dormiendique confinio,internis ſtimulis agitari cępit,iiſdemque tentamẽtis,quæ mox retulimus,concuti.Subitum bellum fuit: cùmque ipſa pertimeſceret cruento exitu in acie cadere, laceſſentem hoſtem pridiani moniti haud immemor, ad Magiſtrum illicò miſit. Miſſionis fructus fuit, à noxijs cogitationibus liberatio. Inſigne aliquid ea nocte ab Andrea cum inimico in nocturna illa concertatione factum,oportuit:Nã, illuceſcente die,Hieronymam adijt: qua viſa.*Heus,* inquit, *vt benè mecum egiſti,& noctu tentatorem ad me demandaſti?* Et illa,*Quid ni,Pater? num iuſsis tuis obniterer? &, ò quàm feliciter! Quæ timebam facilè caſura,prolato nomine tuo,inſtiti victrix, & victoriam cumulaui, ignominioſo ludibrio fugientis.*

Sed rem ſatis per ſe exploratam, ipſorum etiam aduerſariorum confeſſione comprobabimus. Mediolani cùm Præpoſitum ageret,& in ſacra Noſtrorum æde cacodæmonem vrgeret,vt obſeſſam relinqueret, quam miſerè infeſtabat; horribili ille eiulatu, vri ſe ipſius præſentia faſſus fuit & ad fugam compelli. Omnem item cum ipſo pacem,omne amicitiæ fœdus,mali illi Genij eiurauerant.

Placentiæ, vbi egregia olim pro animarum ſalute patrauerat, vertente anno obitus eius, compellebatur infernus hic hoſpes,habitaculum quod iniuſtè obſederat relinquere, & aliena mox poſſeſſione cedere. Inter cęteras ſacras adiurationes,ipſius etiam nomen inuocatum fuit: eo audito, infremuit diabolus,palamque teſtari coactus fuit, exarſiſſe Andream,feruenti in Deum amore, ardenti in proximum charitate: magnæ humilitatis virum fuiſſe,magnæ fidei:eiſq; virtutibus meritum ſui omnium inuidiam, odium, perpetuumque diſſidium.

Idem quoque faſſus fuit,angi ſe & cruciari,præuiſu nominis Andreæ,quod à paritura quadam matre, proli imponẽdum

dum foret,ſi maſculea eſſet; Adrianę ſi fęminea: ac memoratum tantùm nomen ipſius,eſſe ſui tormentum. Cæterùm, quid in energumenis liberandis exercuerit ipſe poteſtatis, alio loco narrabitur: Satis nunc fuerit, aliqua tantùm libaſſe,imperij quod ipſe viuus in dęmones exercuit.

RELIGIO.

CAPVT XVI.

EX his ſpiritualium donorum gazis,quibus anima ipſius intimè diteſcebat;in corpus etiam illi agnatum,extima quædam dimanabat ad ſanctitatem formata oris imago: vt vidiſſe illum,par fuiſſet,ac probitatis inſigne domicilium. Id ſemper,ſed tunc maximè explendeſcebat, cùm diuini pẽſum officii venerabundus exſolueret: Non enim ſeſſitans illud recitabat,aut inambulans; ſed neque in partem aliquã reclinis; verùm ſummo Religionis obſequio, in genua procumbens,aut erecto corpore,vt Numini cultum, ſibi afflictionem pararet. Stabat autem illi indubia ſententia; non alio,præter illud,corporis ſchemate, cum Deo eſſe loquendum.Quam,diuina pendentis,figuram, cùm S.Carolus Mediolanenſium Archiepiſcopus à ſuo familiari Talliaferro, cui Andreas erat à confeſſionibus,audiſſet narratam;& imitari ſtuduit,& ad ipſam,cęteros quoque ſuæ Prouinciæ Eccleſiaſticos,publico ſcripto inuitare; vt compertum nobis eſt,ex eodem Talliaferro,qui pro teſtimonio dixit.

Inundari autem ſe supercęleſtibus deliciis dum oraret; vbere lacrima,qua plerumque ſolum madebat, declarabatur;& firma conſtantia,nec per ſummi doloris atrocitatem, à pſallendo deſiſtendi;interno nimirùm gaudio,quod exinde eliciebat,dolorem omnem ſuperante. Adſtabant etiam ſępius,oranti,cælitum copiæ, quos ille clariſſimo oculorum obtutu cernebat exultantes, & externa quoque ſpecie ad

carmina

carmina ſacra geſtientes. Tot in ſenio expertus, macerabatur immanè, memoria eius quod olim ſibi antequam ſpiritus dulcedinem guſtaſſet, in ſęculo non ſemel obtigerat, diurni ſcilicet officii penſo, oſcitanter aliquoties perfunćto: nec aliud offerebatur męrenti ſolatium, quàm ſępiuſculè eodem die, iteratò diuinas illas preces recitare, ſicque veterem noxam recenti ſatisfaćtione delere.

Non minore animi reuerentia erga Dei verbi auditionē afficiebatur: Erat quippe illius audiendi auidiſſimus; nec vlla dicentis imperitia, ab eius auſcultatione intepeſcebat: cùm tamen interea cęteri ſeſſitantes, dicentem audirent, ſtabat ipſe, ac pulpito propior, capiteque vt plurimùm aperto, ſcipioni tantùm innittebatur, extremo ſolùm vitæ ſuæ tempore, ſcamno adhęreſcens. Incredibili autem gaudio exultabat, cùm concionatores vidiſſet; nequaquam blandiloquenti orationi, & ad mulcendas tantùm aures idoneæ, ſollicitiùs vacantes; ſed potiùs, per eloquentiam natam, aućtam, & roboratam in orationis feruore, tanquam per admotas faces, auditorum oculos, ad agnoſcenda conſcientiæ vulnera & irati numinis minas, vtiliter illuſtrantes. Pridie concionum, concionaturos adibat; ſciſcitaturus ab eis, quidnam poſtridie populo Dei eſſent cęleſtis panis appoſituri: &, ſi eloquentiam proſpexiſſet, non robuſtam, ſed ſui tantùm oſtentatricem, & pompaticè ſolùm dićturam; illos compeſcebat, & ad concionis mutationem adigebat. *Credite*, dicebat, *Patres, ſpiritu opus eſt, qui non palpet, ſed premat; non leniat, ſed pungat; & ita lućtetur, vt etiam elućtetur.* Huius ſpiritus homines optabat ipſe vires ſuas reſumpturos, non alio epulo, quàm ſuimet carnibus in cibum aptatis: ipſe, inquam, qui ſuas, olim eodem labore fatigatas, ſuauiſſimo lupinorum delicio ſolitus erat recreare.

Ad hæc, eximius fuit Sanćtorum cultor, quorum nonnullos, ſuffragia ipſorum ambiens, in Patronos ſibi ſelegerat ac Tutelares, eorum natalitia ſolemni peruigilio per ieiunia,

car-

carniſque macerationes præueniens. Principe tamen ſtudio, miſericordiæ Matrem ac cœli terręque reginam venerabatur: Ad ipſius quippe vel nominis memoriam, totus colliqueſcebat: eius etiam veſtigijs decreuerat, quantum humanæ licuiſſet imbecillitati, inſiſtere ſedulò: &, quòd otij eſſet in ſectator acerrimus, Virginis, dixit, imitamento; nunquam deſidiosè dùm inter mortales viueret, feriatæ. Statuerat præterea, nihil ſe petenti negaturum, quod Mariæ nomine flagitaretur. Pendebat ei quotidie, præter eius horarias preces, Roſarij calculos; tanta firmitate, vt ratum illi & indubium fuiſſet, inter temporis anguſtias coarctato, refectionis potiùs, quàm recitandarum precum perpeti iacturam. Dignus profectò cui Beata Parens, grati obſequij teſtamen daret, in admirabili illa duracini Perſici arbore, ipſius manu plantata; decerptis, indecerptis pomis, ſemper quindena referente, vt alias dicemus.

Intendebatur autem hic deuotionis feruor, intercurrentibus eius ſolemnitatibus: Vidiſſes enim tunc hominem cógeminandis pietatis exercitijs actuoſiùs vacantem, cunctoſque ad Virginis cultum feruentiùs allicientem. Quadriennio antequam è viuis excederet, exeunte Auguſto, à Conſtantia Caracciola Marchioniſſa Caſæ Arboris, ad Oppidum Padulæ, ſexageſimo lapide diſſitum, accitus fuit; ęger ab ægra, & exceptus. Aliquantulùm ibi commorato, reditumque iam adornanti labente Septembri; obſtitêre medici; ac febrili calore æſtuanti, & pridiano ſanguinis ex ore profluuio, debilitato; certum, ſi abiret, exitium prædixêre: Sed flectendo ipſius propoſito nihil iſthæc omnia fuêre; oblatę etiam lecticę beneficium reſpuenti. Suſpicati propterea cuncti, diuinum aliquid in ea contentioſa periculique plena diſceſſione latêre: & liquidò compertum fuit poſtea; exſtimulatum ſe ad reditum, ob imminens Natiuitatis Deiparæ feſtum, vt Neapoli opem ſuam omnibus poſſet impertiri, & Virginis cultum numeroſiùs promouere; & idcirco deridiculo habuiſſe quaſ-

ſe quaſcumque corpuſculi ſui afflictationes: ſciebat enim, illas dæmonis aſtu tunc immiſſas, ad præuiſa mortalium ſpiritualia incrementa inuidè ringentis: Quod reapſe ita fuiſſe, non vana coniectatione arbitrari licuit, intuitu alacritatis & roboris, quibus ille reuerſus ſtatim ſe laboribus impigrè tradidit, nullo ægritudinis periculo.

In hanc etiam humani generis tutelam, omnem ſpem ſuam collocauerat. Ipſam ſpeciali nomine, quòd vna cœli terręque negotia verſet, Negotiatricem appellitabat: à quocumque enim ad opem diuinam efflagitandam interpellatus fuiſſet, *Pergamus*, dicebat, *ad Negotiatricem*. Collato verò ſtudio, eiuſdem ac Filij librans fauores, plus ſe à Matre, quàm à Filio dilectum, exultabundus aſſerebat: quòd hic quidem ceu iudex, cõtineat ſe aliquoties intra ſeuerioris iuſtitiæ fines; illa verò nullo tempore ſui diſſimilis, ſemper appareat, patrocinantis benignitate propitia. Faſſus eſt etiam, nunquam ſe quidpiam ab ea petentem, inconceſſo, mœſtum abſceſſiſſe.

Habebat in vili ac tenui illa cellæ ſuæ ſuppellectili, Deiparæ imaginem, Natum inter brachia complectentis; huic illuſtria facta, & ingentia miracula ferebat accepta: ſed cùm cętera conticeret, ne quam ſui videretur gloriolam aucupari, hoc non potuit ſilentio contegere. Nam repentino aliquando inteſtinorum diffluxu crudeliter enecatus, cùm minimè prompta eſſent Medicorum auxilia, ſumma enim nocte difficilior erat ipſorum accerſitus; ipſe ad Virginis imaginem conuerſus, acerbi doloris illicò factus fuit expers. Tunc audaci fidentia ad quendam ex adſtantibus. *Viden?* inquit, *vt è re ſit Virginis eſſe clientem ac deuotum?* Dicebat quoque huius ſe imaginis ope, in vitæ limine conſtitutum, fore adiuuandum: ac minimè quidem euanida ſpe: in extremo namque illo conflictu cum humani generis hoſte, oculos ab ipſa nunquam deflexiſſe viſus fuit: inque eius attentiſſimo intuitu, ſpiritum reddidiſſe creatori.

Sed erga auguſtiſſimum Euchariſtię Sacramentum,incredibili rapiebatur affectu. Sexaginta annorum ſpatio, qui ſacerdoti effluxerunt,extremùm tantùm vacillante ſalute,à celebrando feriatus fuit. Cùm aliquando à morbo eſſet inuaſus,celebrandi ei facultas interdicta fuit. Tunc de ablato ille cordis ſui gaudio,dolenter mœrere: manare vbertim lacrimæ,pro vnico doloris ſui leuamento: & oſtiatim interceſſores mendicare,vt cętera conſolatione deſtituto,illa, qua ſolùm conualeſcere poſſet,reſtitueretur: quæ cùm primùm conceſſa fuit,velut iuuenili quodam ardore exilire præ gaudio & geſtire; cùm etiam interea dum à celebrando fuiſſet feriatus, quotidie ſummo mane Euchariſtico ſe epulo per Sacerdotis manus recreaſſet. Morę impatiens,ob huius cibi fameſcentiam; primo ſemper mane celebrabat. Ipſo etiam cubiculo vbi degebat,Templo cęteris propior erat. Vicenũ annorum ſpatio ibi demorato, cùm aliorſum ob fabricę neceſſitatem eſſet immigrandum,cellam enixè impetrauit, vnde proſpectus in Eccleſiæ feneſtras pateret;exinde,amãtium ritu,oculos nunquam deflectens.

In eo verò præpotenti Miſſæ ſacrificio,tantum ſpei repoſuerat,vt inacceſſa quęque & deſperata audacter ſubiret,imperterritus penetraret. Impulſus vehementia, vnà cum impetrandi fiducia,hæc illi verba in arduis quibuſque eliciebat. *Sinite vt celebrem, tunc porrò quid facturus ſim, certo euentu intuebimini.* Tritum eſt,& ſæpiùs nobis narratum; ipſo incruentam hoſtiam offerente, eiſdem prorſus pręmiſſis verbis,de quibus ſupra,ſudum cœlum ac ſerenum, factum eſſe pluuium,deturbandæ mortalium periculoſę licentię.Quamquam verò quotidie celebraret, ſpiritus tamen nouitate ad ſacrificium ſemper recens accedebat. Solemne autem illi erat,ad ſacram hanc litationem, nunquam inexpiata conſcientia accedere: ad eam integræ horæ ſpatio ſe apparare: expleta,tantundem inſiſtere precibus.

Cùm ſacris operaturus,Templum peteret; hymnum altiuſcu-

tiuſcula voce recitabat, memoriale redemptionis noſtræ, in Dominica Aſcenſione ab Eccleſia præſcriptum, *Ieſu noſtra redemptio*; cuius cùm in ſecundam ſtropham deueniret, *Quæ te vicit clementia, Vt ferres noſtra crimina, Crudelem mortem patiens, Vt nos à morte tolleres*, in ea verba, & baculo terram percutere, & quantus quantus erat, contremiſcere, eiuſque ceruix circumacta, quati ac loco dimoueri cernebatur, ob amoris impetum, quo internè corripiebatur & abripiebatur. Coiuit propterea multorum conſenſus, vt idcirco ſacrã eam cantilenam, hymnum ſancti ſenis appellarent; cuius inuocatione recitata, mirabilium erat effectrix. Liceat occaſionem nactis, narrationem hanc anteuertere.

Surrenti, quę Ciuitas eſt in ſinu Neapolitano, in Eccleſia, quam Noſtri incolũt, quòd ibi requies ſit ſanctis oſſibus Antonini Abbatis, in dæmones potentis, pollentis, & inuicti; ſacris adiurationibus cogebant malum hoſpitem, domiciliũ relinquere nobilis cuiuſdam Virginis, quod iniuſtè occuparat. Viſum Sacerdoti, poſt cęteras adiurationes, in hymnum, *Ieſu noſtra redemptio*, expreſsè memorato Andreæ nomine; hymnũ ſcilicet ſancti ſenis illum appellando, ſupplex accumbere. Cùm extẽplò eiulare hoſpes, diriſque lamẽtis deprecari ſui tormẽtũ; &, *Apage*, exclamare, *apage ſenex; ut quid huiuſcemodi etiã te cura tenet?* Exagitatus poſtea ſacerdotis imperio, faſſus fuit, grauibus ſe ſupplicijs tortum; ſenis nempè Neapoli ad D. Pauli quieſcentis, & percuſſum baculo, atque ad fugam compulſum.

Sed, vt cępta proſequamur, diffluebat ex ea ſuperuenerãdi Sacramenti reuerentia, par in ſacratiſſimam Chriſti paſſionem affectus; myſteria, vt dicebat, nunquam diſſociando nexu copulata. Non eo ſolùm tempore, quo Eccleſia eius recolit memoriã; in lacrimas effluebat; ſed diuturniore dolore, quoties patientis Chriſti, vel intueretur imaginẽ, vel audiret, ſeu narraret cruciatus: & cùm narraret, perinde ac ſi tũc gererẽtur, affectu ſuo illos ac ſpiritu animabat. Extremo vi-

tæ ſuæ tempore, quicumq; ſalutaria ſpiritus monita hauſtũ ab eo veniebant, intermiſcẽdo de Chriſti paſſione ſermone, conſultò abſtinebant, ne manantes lacrimę fandi facultatẽ magiſtro interdicerent. Iugi contemplatione intuitus mundi inſidias & illecebras, ſollicitabat cũctos ad defectionẽ ab ipſo: Aſſerebat autem ſatis ad id eſſe, meminiſſe, quo in Dei Filium, odio efferbuerit; quæuè in illum rapido furore fuerit molitus: quantauis enim dilectione aliunde dignus eſſet; hoc vno tamen, perpetuo quiſq; in ipſum odio conflagrare deberet. Quidquid item, ſeu verbo tradidiſſet, ſeu ſcripto; hoc adſpergebat ſale. Eius refricata memoria feliciter aggrediebatur quaſuis mentiũ ærumnas pellere, quoſuis flectere contumaces. Vt importunas à ſe diuelleret preces, quæ leniendo vitę ſuę rigori porrigebantur, id vnũ reſpondebat; *Quãta Filius Dei pertulit? &c, quando, vt paria poſſim facere, transfixas mihi ſentiã manus, conterebratos pedes, tranſuerberatũ latus?* Ac ſanctę huius inuidiæ perennitate, æſtuabat pectus eius & anhelabat ad Martyrũ tormenta; interq; eluctantes gemitus, & ſingultientis animæ lamenta, loquendi facultatẽ ægrè inueniens, audiebatur ſuſpirare, *Ah martyres! ah martyres!* Chriſti enim inter cruciatus inſpectu, non alia eius erant vota, quàm vt poſſent corpus ſuũ vngulæ fodere, cruces ſuſpẽdere, ignes lãbere, gladij detruncare, beſtiæ vorare. Exardeſcebat in humani generis malitioſam ferocitatem, qua vultũ, Angelorũ deſiderium & futuri ſęculi delicias, per alapas & ſputa fędè conſpurcarat. Et aliquando conſortem doloris ſui recreauit Chriſtus, ſuas oranti genas obijciendo; non vt olim, tabe ſua languidas, ſed auguſtiſſima ſpecie nitentes, immortalique circumfuſas ſplendore.

Ante ipſam etiã Crucifixi imaginem auditus fuit quãdoque ſolitariè colloqui, & prę doloris ęſtu inſanire, & amãter quęrere: *Cùm te videam ſic crudeliter afflictum, dicito mihi, Bone Ieſu, quid mali feciſti?* Denique hanc patientis Chriſti meditationẽ, beatę ęternitatis ſemitã eſſe ac metã, probè cognoſce-

gnoſcebat: nec aliud profitebatur ſe noſſe & capere, prę̨ter hunc flagris conciſum, clauis confixũ, lancea perfoſſum. Ne quid autem deeſſet, cunctos vndeunde ad Paſſionis deuotionẽ per dulcem ſenſum pietatis illicienti; piè docuit, eos, qui dum vixerint, Chriſto aſſueti fuerint patienti conſociari, ſuffixo affigi, morięti commori; obire ſuauiter, doloris exortes, & nullis confectos anguſtijs, quibus abeuntium ſpiritus vndique circumſtipantur & anguntur; Deiparæ Virginis exemplo, Apoſtoliq; Ioãnis, in Cruce adſtantiũ; quorũ neutri, permiſſa fuit mors ferales nuncios ſuos explicare; ſed ambo velut per dulciſſimũ ſomnũ, naturę tantũ famulati, cõ quieuere.

ZELVS SALVTIS ANIMARVM, ET Charitas in proximos.

CAPVT XVII.

ADmirabilis planè in ipſo proficiendi ſollicitudo, ad ſanctitatem cunctos magis magiſq; prouehere ſatagebat: Is namq; zelus prę̨cordia illius depaſcebatur; ne vlla Chriſti ſanguine redemptarum animarum, per ipſius periret incuriam. Primæ cogitationum ipſius; Dei cultui & venerationi dabantur: ab his proximæ, ſaluti animarum. In Epiſtola quadam ad Principem Mariam Parmenſem. *Quonam*, inquit, *modo, in ſeruorum Dei cenſum aſcribendus eſſem, ſi minimè ex toto percuperem corde, & ipſum etiam ſanguinẽ pro animarum æterna incolumitate effundere? At, quando, meorum grauitate peccatorum, id, auidè mihi ſitienti, iniurioſè negatur; dabo operam, vt ingenti perennique labore, præſto illis ſim, ac ſemper opitulatum aduentiam.* Et ad alium quendam. *Et ſi afflictato meo corpuſculo à nonnullis filiorũ meorũ abſum; dolenti tamen animo, ex corde ſemper illis adſum; trepidus ne fameſcens ille infernus leo, circũquaq; cuius fiat deuorator quæritãs; charorum meorũ pignorũ aliquod rapiat. Et matres quidẽ filiorũ corpora ſpiritu deſtituta plorãt amarè; at ego æquiùs, animã* deſleo

deſleo, ex qua Chriſtus abſceſſit ipſa vera vita. Heu quot in mundo naturalem viuunt vitam, Deo interim emortui, & gratiæ quæ vera eſt vita, paſſi iacturam! Cruciabatur proptereà, quòd non vnus ipſe, omnibus vbique terrarum diſperſis poſſet prodeſſe.

Prouocabat ſæpius diuinam contra ſe iram, & inuitabat ad flagella; modò peccatrix & præuaricatrix aliorum anima, illa promerita, eorum fieret immunis. Nihil proptereà deiectam ſui mentem erigebat, niſi concepta ſpes proficui laboris: hoc ipſe palam edicebat ijs verbis. *Inter vitæ meæ frequentes ærumnas, non aliud quidpiam adinuenio ſolatij, quàm, vt, Deo meo primùm ſuper omnia dilecto, animabus tùm valeam eſſe iuuamini: animabus, inquam, quarum redemptioni Filius ille Patri coæqualis, nullius præterea indigens; tormentorum multitudinem & opprobriorum, ac ipſam denique vitam, libenti animo ſacrauit.* Inde conijciebat quiſque cùm mœrentem eum cerneret beata miſeria alieno peccato triſtatum; non valuiſſe erronem fortè aliquem in viam reuocare: ſicuti è contra, ex ipſius lætitia; ad meliorem frugẽ aliquem à via reductum, Chriſtoque adactum. Inaſſueta enim exultantis ſpecies, in ipſos etiam intuentes ſeſe diffundens; lætitiæ pabulum manifeſtabat; ad ſaniora ſcilicet cõſilia aliquem reuocatum, priſcum vitæ tenorem eiuraſſe. Integro triennio, prima quaque veſpera, tyronum magiſtrum ſolitauit adire; ſciſcitatum ex eo, de quotidiano illorum profectu; hac tantùm eſca ſaginandus; hoc ſolùm cibo nutriendus. Inde quoque alacri impulſu adigebatur, ad ſumma demiſſione venerandos, quoſcunque pro Deo ſtrenuè laborantes. Cùm ſęculi noſtri Sol, & Eccleſiæ decus Carolus Borromæus occidiſſet; perpetuo ipſe fletu, interiorem, quo premebatur, dolorem aperiebat, & cęteros ad complorationem excitabat. Dixit aliquando. *Cùm diligam ego Deum, eiuſq; gloriam quæram; cogor & illos diligere, quorum ſtudio augetur Dei cognitio, & animarum ſalus procuratur.* Nec fuiſſet

vnquam

vnquam illaudatos abire inſignes verbi Dei præcones; quorum induſtriæ ſecundùm Deum, acceptam ferebat copioſã ſegetem virtutum.

Hæc illum charitas vrgebat, vt laborum moleſtias nequaquam ſentiret. Dies aliquando totos, & impranſus, perenni confeſſionum auditioni dicauit. Familiare quoque illi erat, nequaquam ſibi pluuio cœlo ab itinere temperare; & ad vſque genua inter aquarum confluges immergi; inutile putanti, temporis diſpendium pati, quod in proximorum ſalutem poſſet impendi. Cùm cauendum ſibi ab æſtuante Sole, nonnulli conſulerent; iocabundo reſponſo; *Non ego*, inquit, *cereus ſum, qui à Sole timeam colliqueſieri.* Aliquoties etiam reſpondere ſolebat. *Illius gloriæ labores meos dico, qui ſupra Solem eſt, & ſupra pluuiam; valetque amborum damnis nullo me negotio ſubducere.*

Cùm ad ęgrotum pergeret, tanto impetu ſpiritus fuit abreptus, vt miſerabili caſu, ſub carpenti rotis frangendus fuiſſet, niſi ſubita ſolertique ſocij opera inde fuiſſet ereptus: Qui cùm ad illum poſtea diceret; *Quis te, Pater, in haſce redigit anguſtias? & cur tam peſſimè tibi, vitæque tuæ conſulis?* audiuit, *Memor eſto fili, quanta pro animabus pertulerit Filius Dei*: Hoc namque ſępiſſimè reſponſum conſtituebat, vltra quod nulli interceſſioni fas erat progredi. Animo enim præditus difficultatibus quibuſcumque obluctaturo; interritus in periculis, & in aduerſis ridens; Chriſti proritatus exemplo, animam ſuam pro alijs optabat ponere. Quoties illi in fętidis ac tetro odore redolentibus locis, erant pœnitentium confeſſiones excipiendæ? ſubirato ſi quem audiſſet fœditatem exprobrantem: quòd ſcilicet Dei naribus ſciret, peccata graueolentiùs offundi; & ſuis fateretur fœtorem illum eſſe quouis Arabico odore ſuauiorem, qui in proximorum tantummodò ſalutem inhiabat.

Dictum illi aliquando, nobilem fęminam ad ipſius colloquium exardeſcere, ſuis culpis expiandam, & contra incur-

ſantem

ſantem fraternę irę malitiam roborandam. Inquies illum habere cępit; donec opis indigę, opem poſſet prębere. Secretò oportebat illam adire, nam Beati acceſſus peſſimam fratris de ſorore coniectationem ſuſpicioſiùs fouiſſet. Verùm progredi ſenex vel paululùm abſque ſcipionis fultura, non valebat; quantominus ſcalarum tentare ſcanſionem? Et illo ſolum percutiente, patuiſſet occulentis ſe aduentus. Itaque cùm æternę illius ſalutis cura vreretur; ſuæ negligens, abiecto fulcro & pedibus nequaquam valens inſiſtere; cępit brutorum more manibus reptare; & ita ſe ad afflictam detulit, ſiue traxit. Hæc lacrimis è cordis intimo ſalientibus; ſuſpirijs igne diuino calentibus; & inter confragoſos ſingultus tanquam à valido vento excuſſis, factorum pœnitudine Deo fuit conciliata; & Beati ductu, fraternæ ſuſpicioni & gladio erepta.

Bellatorem pręterea ipſius animum pro animarum lucro; non ætas effęta eneruauit; non languens valetudo. Multiplicibus infirmitatibus laborabat, cùm tamen, vt diximus, vix viueret feriatus, qui occupatus deficere neſciebat. Non ſemel præſtolatus medicum, qui ægroto ſibi ferret opem; ſui oblitus, domo prodibat, pręterlapſuram occaſionem proximi adiuuandi veritus; ni ſollicitior eſſet; magis quàm, incolumitatis ſuę amore illectus. Diffluebant inteſtina inter vias ciuitatis ad charitatis officia properanti, & in ijs adhuc perſeueranti, & vix in aliquo obuio ſtabulo ſeſe curanti.

Porrò hunc charitatis ſuę ſinū indiſcriminatim omnibus explicabat: cùmq; matronarum domos inuiſeret; ex infima familia, fęminas accerſebat, quibus ſacramentalis beneficium abſolutionis; non minore quàm illis promptitudine impertiret. Quamquam pręclarum operę compendium exiſtimaret, quoties illa apud pręcelſos viros collocaretur: grande momentum ratus, ſi hi Deo cernerentur conuerſi, aut auerſi: nimirum, quòd ex eorum imitamento, multorum exoriretur virtus; & profectu, irriti redderentur dęmonis conatus, ad eo-

rum perniciem ſeſe ſtudioſiùs enitentis. Votis autem ipſius abundè à Deo factum ſatis, adiūcta ſemper Nobilium caterua, quæ ipſum in ſpiritu ductorem ac doctorem ſequebatur. Conſtans quippe fama eſt; Neapoli pręcipuè, vbi diuturniore mora, illi degendum fuit; neminem fuiſſe Nobiliū, ex quouis ſexu, cui non ipſe aliquo ſaltem tempore, à confeſſionibus fuiſſet, ſiue ſpiritualis vitę inſtitutor, ſiue adepti ſpiritus roborator ac fotor. Horum bono, tunc præcipuè ſudabat eius induſtria; cùm tempora appropinquarent, quę nimiùm recepto plauſibili errore, debacchantium furor fœdare ſolet. Tunc enim artes diaboli excutiebat, & in eas armabat probitatem: vel ea, quę pœnitentiæ ſunt conſacrata: nam confeſtim fercula apponebat meditationum in hebdomadas ſingulas. Solemnitatū etiam celebritates anteuertebat, nihilque intentatum relinquebat; quo ſe illi patrem experirentur; diabolus hoſtem. In futuros quoque morbos, firmis corporibus medicamenta infundebat, & ſollicitabat ſopitas ægritudinis cauſas. Erant autem verba omnia & ſcripta, nō emedullata & mortua; ſed ſpiritu fulta & vita; vt potiùs ſe amentem optarit aliquando; quā rerum inopem, verborum tantùm diuitem. Mariā certè Parmenſem inſigne illud probitatis exemplum, aliquoties enixiùs interpellauit; vt ſuis apud Deum precibus inſtaret; reddi potius ſe amentem, manuſque ſuas areſcentes; quàm ea ſcribentem, ſeu cogitantē, quę facto nunquam expreſſiſſet, ſeu tenaci mentis deliberatione, exequi nequaquam decreuiſſet.

Manabat ex hoc cunctos adiuuandi deſiderio; velut cęleſtis quędam harmonia, per quam quotidianarum actionum penſo, ſtata quęque tempora deſignabantur: tanta enim negotiorum mole non obruendum, oportebat momentorum quoque temporis eſſe comparcum. Diſponebantur autē ſic. Binis ſiue ternis horis ante Matutinorum Officia, è molli illo ſtrato conſurgens, ad longiorem orationem procubebat. Quod ſupererat temporis, literarum ſcriptioni dicabat: Tum

Matutinis laudibus in choro intererat: vel priuatim eo tempore eas tunc recitabat; quotieſcumq; ſcilicet recrudeſcentibus morbis, aut viſus acie ob ſenium hebetata, Superioris iuſſu, in cella ſibi eſſet ſiſtendum. Inde ſemihorã in cõmuni mentali oratione inſumebat. Poſt hãc, integra, ad Miſſam ſe apparabat: Tantumdẽ ſacris operatus orationi impendebat. Aegrotos poſtea, qui propiores eſſent, raptim inuiſebat: Tum confeſſionibus in Eccleſia audiendis vacabat; tam pertinaci conſtantia, vt obſeruare quis potuerit, octo annorum ſpatio nunquã intermiſſo, ne vno quidem die (ni lectulo eſſet alligatus) ab Eccleſia illũ abfuiſſe, & à confeſſionũ auditione. A prandio identidem ægrotos & afflictos inuiſebat. Cùm autẽ hos adiret, metiebatur dicendi ſpatia pulverea mẽſura, quæ ei ex cingulo pendebat; ne apud vnum mora protractior, fieret alterius diſpendium. Cęleſtium itaq; orbium imitatione ſemper irrequieto, nunquã vacabat ſubſiſtere aut deſidere. Contulerat autem illi Deus gratiã, vt quòcumq; pedem inferret, non ſine fructu referret; largitus illi viuidum robur iudicij quo ſingulorũ ingenia pertentabat, ſenſuſq; introſpiciebat; &, quod cuique futurum incitamentum, & quibus euerti poſſet machinis, admouebat.

Sed excelluit peccantium miſeratione; quos panſis charitatis brachijs ſtrictim complectebatur, intraq; viſcera abſcondebat. Audiebat Nobilis cuiuſdam confeſſionẽ, & acerbo ſtatim fletu in lacrimas effuſus fuit. Ille ratus auditorum ſcelerum horrorem, in cauſa eſſe ploratus; loquendi iam impos, non vltra confeſſionem protendebat. Sed Andreas apud Deum cauſam illius tunc agebat, perque lacrimas ſuas, iratũ illi Numen conciliabat. Cùmq; ipſius diffidentiã aduertiſſet; mixtis fletu vocibus, ad illũ, *Pergito*, inquit, *fili*, *nec formidato*. Verba Nobilem, ſed plùs dicentis affectus ita promouêre, vt ſubita is cõpũctione velut potenti iaculo petitus, omnẽ ſui vitã afflictim & vbere lacrima cęperit deteſtari; ac nõ cogitata tãtũ, ſed pręteritę quoq; vitę acta quęcũq; cõfiteri ac deteſtari,

teſtari,nouāq; ab Andreę hoc tyrocinio feliciter inſtituere.

Aliās etiam,par iuuenum,moribus tamen diſſimile,ad ipſum acceſſit. Horum alter in omnem prauitatē induratus, effronti dicacitate, Religionis inſtitutum ludificare pergebat,ſcommata accerſens in illud contumelioſa. Beati quoq; virtutum,omni exhauſto rubore,palam erat deriſor,eiuſque ſimplicitatis exprobrator,vndecumq; illum velut bonitatis laruā ſubſannans.Verū,quia ęgra corpora, ſummi medicamenti conatu percelli,exitiale interdū eſſe ſolet,Andreas ad omnia tacitus,quaſi ſubridens ac tanquam per iocum, leui manu aurē vellicauit,tā fœda locuti, & abeuntem dimiſit. Non orationi interea parcebatur;non precationi: nā & cōciliare ſibi iuuenem quærebat,& offenſę atrocitatem,offendentis pœnitudine delere.Et certè,victoriarum victrix & iniuriarū domitrix clementia;ipſum quoq: adoleſcentis pectus peruicit,ac domitauit.Perendiè enim,non amicitiā modò,verùm & tutelam Patris,anxius viſus fuit optare & quærere; ſed immeritum ſe ac reijciendum veritus,ſodalem ſubmiſit,cuius interceſſu ſenem adiit. Venientem Andreas iuuenem tanquam certiſſimā prędam aſpiciens;dulce colloquiū; quæſitiſſima comitate internexuit.Adoleſcens perditus, inuiſum ſibi olim ac deriſum,elegit ſtatim animę ſuę ducem. Tertio ad ipſum acceſſu,Religionis amore ſe potenter captū faſſus,cuius famā paulò ante collutulauerat, in eius cętum propitio Deo,famulatu feliciter perſeuerante fuit aſcriptus.

Eminùs quoq; non cominùs tantùm laborabat eius cura. Crebra enim literarum ſcriptitatione,fouebat abſens,quos non poterat pręſens.Labor proculdubio;cui par tantū vna, perfectaq; ipſius charitas: nō enim abſq; huius interuentu, tot curis diſtrictus,tot morbis confectus,de abſentiū ſalute, ſic potuiſſet eſſe ſollicitus;eamq; tā laborioſo facinore procurare. Cùm enim,vt diximus,quęcumq; diei particulæ ſuis eſſent actionibus deſtinatæ;ne ordo inuerteretur,cogebatur ex nocturna quiete neceſſaria diurnis actionibus fatigato,id

temporis ſurripere: vt proinde creditu facillimũ fuerit, quod ipſe ingenuè aliquando Atripaldenſiũ Duci faſſus fuit: *Opto*, inquiens, *vel vna tantùm nocte, ſomni beneficio ad ſatietatem potiri, nec vnquã datur*. Aeſtuabat multoties febri, ſequentibuſq; doloribus emacerabatur, ſed tabellarij opportunitatē nactus, ſiue ſtimulis imminentis proximo neceſſitatis adactus; à ſcribēdo minimè tēperabat: ipſo etiam morbi tremore confundente characteres, quos alioqui etiam in deuexa ætate, ſolidos atque concinnos ducere ſolebat. Geminabatur labor, quòd nihil vnquam ad quempiã dabat literarum, cuius non exſcriptũ manu quoq; ſua exemplũ apud ſe retinuiſſet: occulto ſed ſuperno impulſu; vt ſupereſſent venerãdæ. Porrò contēptim de ſe ſentiens; alieno Doctorũ Theologorũ iudicio eas ſubmittebat. Decurrerunt eas extremo vitę ſuæ quadriēnio; Andreas Piſcara Caſtaldus, Religionis poſtea Prępoſitus Generalis: & ante ipſum, Ludouicus Thomaſius Theologicæ tunc facultatis Profeſſor, ac demum Apoſtolici Palatij concionator: ac inoffenſo vterque pede.

Excerptus ex huiuſcemodi literis fructus, diuina cooperãte gratia, fuit profectò vberrimus. Splēdeſcit enim in ijs præcipuè ordo, ac ſeries tradendorum, Doctori animarũ pernecesſaria; & ei maximè, cui cum ſęcularibus & humana celſitudine pręfulgidis, eſt agendum; ne ij ſupra captũ offundãtur; infra indigentiam deſtituantur. Sermo pręterea ipſarum, purus putus cęleſtis: conſultò etiam, vt penetrantiùs monitorum tela poſſet eiaculari, abſtinuit perpetuò à quauis quæritandi arte, ſiue conſanguineorum, ſiue Religionis bono, qua poſſet eorùm acies obtundi. Cùm opem ipſius implorasſent conſanguinei, eamq; ipſe negaſſet, reſpondit, *Bonis, Bonus quoque Deus, imò & optimus, præſto erit adiutor: malis autem, abſit vt vnquam ego*. Scriptionem præcedebat oratio: hic prius exacuebantur iacula. Diſtulit aliquando literas dare ad Aretium ſuum in Aula Regis Catholici pro Neapolitana Ciuitate agentē: ſed prima ſequēti Epiſtola, ſilētij ſui cauſas

red-

reddidit: inter quas illa primaria, quòd extraordinarijs curis diſtento, non licuiſſet ſub improuiſo tabellarii diſceſſu, tantiſper orando, ea prius mente concipere, quę fructuoſo poſtea calamo potuiſſet exarare. Literę ipſę loquaciſſimo ſilentio palam edicunt, non aliter ſe quàm in orationis exceſſu ac dictante Deo, eſſe conſcriptas: & ipſemet ſincerè multoties ac ſine fuco aſſerebat; ignorantem ſe eorum quę ſcriberet; factum velut alterius amanuenſem; ac tanquam puero, dirigi ſibi ab altero manum, & in characteres ac lineas duci.

Monſtrante Deo, anguſtias eorum quibus ſcribebat, aperiebat, ac remedia ſtatim indigitabat: ijſdem prę admirationis impetu ſucclamantibus, incomperta, ſed quibus indigebant, tunc ſibi ſcripta. Diximus, aliâs, Mariā Principem Parmenſem, Regij Luſitani ſanguinis proſapia, ſed magis morū ſanctitate celebrem, ardēter eas expetijſſe, de earum ſolummodò breuitate conqueſtam, & ſagaci induſtria, meditationum puncta inde ſibi excerpſiſſe: earumque auxilio fortiter calcaſſe, cùm cęteros, tùm nimium quo aliquando erga Raynutium filium premebatur affectum. Maternę huius pietatis imitator ipſe Raynutius Catholicę Fidei apud Belgas propugnator, binas in menſes ſingulos, inita pactione recepit, ad Dei amorem mundiq; contemptū exſtimulatrices; ac reddidit, ex ipſis etiam caſtris vndecumque illa fuiſſet metatus. Chryſoſtoma item Carafa (quā ipſe Camillę Carafę Aerolę Ducíſſę ſcribens, nulla dicentis trepidatione ſanctā fœminam appellauit) earum quam poſtremò receperat, pia veneratione velut ſacrum quodā amuletum, ſemper apud ſe geſtitare ſolebat. Ioanna etiam Caſtriota Nuceriæ Duciſſa, & ſi non longiùs Neapoli diſſita, quàm vigeſimo lapide, ideoque frequentiſſimis eius colloquijs ad pietatem roborata; ipſas tamen literas auidiſſimè expetebat atque expectabat; vniq; ipſarum acceptum refert corporeæ ægritudinis leuamen, qua, cùm illam recepiſſet, angebatur.

De huiuſcemodi literis, Princeps Hoſtiliani ſacramento adactus,

adactus,non ſemel ab ipſo audiſſe teſtatur;ſe mortuo,magna religione aſſeruandas. Verè: non enim Noſtri tantùm, apud quos in Domo Paulina bis centum ferè ſupra millenas numerantur;ſed exteri etiam quicumq; literarum,immo ſchediaſmatum ipſius,religioſiſſimi fuere cuſtodes. Potuiſſet dicere etiam;Se viuo.Nam de literis prçnuncijs mortis Vritani Epiſcopi inter inſigniora illius Cathedralis aſſeruatis, diximus cum de prophetandi dono, quo emicuit: Scimuſque cæteros,theſauri loco cçteras habuiſſe.

Sed non Epiſtolis modò ad proximorum ſalutem ſudabat eius cura; verùm & alijs quoque lucubrationibus.Scripſit enim *in Pſal.45.& 118.In orationem Dominicam. In ſalutationem Angelicam.In illud Lucæ, Deſcendens Ieſus de mōte.In illud:Diliges Dominum Deum tuum.In Epiſtolā ad Romanos.In Epiſtolam Iacobi.In ſecūdum librum Magiſtri Sentētiarum.Scholia in Summam D.Thomæ.Item De auguſtiſſimo Eucbariſtiæ Sacramento.De diuina clementia. De ſpe ac timore.De ſeptem donis Spiritus ſancti.De Chriſtiana humilitate. Directorium Magiſtri Nouitiorum. Ac multa de meditandi arte & materia.Atque Concionum plura volumina.*

Verùm, laborum cumulus hactenus narratus, quos pro animarum lucro ſubibat Andreas,non alia experiebatur refrigeria,ſeu delicias; præter lectuli duritiem, perpetuum ieiunium,vigilias,corporis flagra; & in inſigniori aliquo patrato facinore,diaboli etiam verbera, inque ſui interitum conatus & tentamina.

De

DE VITA
B. ANDREAE AVELLINI
CLERICI REGVLARIS,

Liber Tertius.

QVI EST DE EIVS MIRACVLIS, & Apparitionibus.

VIRTVTIBVS Andreæ, Miracula ſubtexenda, & Apparitiones. Hoc eſt, internæ probitati & gratiæ; teſſera & ſignum admirandæ ipſius potentiæ & gloriæ. Anathematum numerus penè innumerus; ſed magis ritè iurati teſtes; admirabilium patratorem inclamant Andream: & multa quoque haud ignari ſumus excidiſſe, quæ aliquorum ſimplicitas contenta præſenti & ſuo fructu, publicis tabulis minimè conſignauit. Omnium, ea tantùm deſcribemus; quæ inſigniora: paritatem item fugientes, atque ex ea tædium. Ab ijs, quæ viuus patrauit ordiemur. Et pluuiæ quidem ſemel atque iterum inductionem, atque ab eius iniurijs tutamen, dum diuini ipſe penſum officij perſolueret, conſultò omittemus; narrata nobis aliâs, dum de orationum ipſius efficacia eſſet ſermo.

LAN-

Digitized by Google

LANGVOR VARIVS IN PRINCIPE fœmina curatus.

CAPVT I.

DIana Spinella Principiſſa Sancti Boni, ferè biennium ſtomachi vitio, labefactata grauiter valetudine; immani etiam capitis ac dentium doloribus affligtabatur. Non curæ, non ſumptibus parcebatur: humanæ tamen imbecillitas medelæ, diuina ſupplenda erat; fuitque egregiè ſuppleta. Nam, vt ad ſe viſendam accurrit Beatus, efflagitatur, vt viuifico Redemptionis noſtræ ſigno, caput languentis, & ſtomachum, manu ſua velit munire. Negat ille humilitatis antiſtes, imò indignatur; quòd opinatione ſua, è cętu credatur eſſe Sanctorum, quibus hæc à Deo ſolet eſſe facultas impertita. Obſecundata illa in ſui deſpicacia abiectiſſimo; nequaquam, ſubdit, ſe tunc ipſius merita ad libram vocare, ſed manibus tantum benedici incruentæ hoſtiæ tactu venerandis, expetere; certam non elapſuram illi, zelo incolumi, proximi iuuandi occaſionem. Hiſce ſtimulis proritatus, affectas partes Cruce ſignauit, & confeſtim ægra doloribus omnibus defungi viſa fuit, quibus antea angebatur, cunctis effusè admiratis.

AB OCVLO LABORANS, DOLORIS fit expers.

CAPVT II.

ANno ſæculari ſacro, Catharina Luxania Aloyſij Henriquez vxor, equeſtris, ac pedeſtris militiæ in Neapolitano Regno Præfecti; diuturno implicita dexteri oculi dolore; Andreæ manum caſu ſibi obuij exoſculata, illa oculum contigit; ſenſitque ſtatim ſe dolore leuatam. Sed occupata

nobilium

nobilium matronarum colloquijs,Beati id factum virtute; nequaquam aduerterat. Vellicandæ itaque eius auri, dirior cruciatus affectam partem vexare cępit; qui interquieſcere fęminam non ſinebat. Ac tunc demum ipſa excita fuit: cùmque memoria teneret B. Ludouici Bertrami, ſeu manuum, ſeu veſtium attactu, plurima collata ſanitatum dona; ſpem ſuam roborauit, & Andream quoque eadem gratia pollentem. Rogat itaque,iterata ab ipſo benedictione ditari; & callidè tunc,apprehenſa ipſius dextera,oculum perfricuit; & facta fuit cuncti doloris expers. In ſanitatis verò certitudinem,aliquantisper ſub ſole; &, præcipiti poſteà die, ac prima nocte ſub dio morata; noctu etiam conſueta vitta caput non operiens; ab vtriſque inoffenſa fuit; quorum alterutro ſolebat olim pertinacia doloris augeſcere. Obſignatas literas huiuſce rei teſtes poſt Andreę mortem referandas, Confeſſario ſuo tradidit: in quibus veriſſimè coniectata fuit, plurima eiuſmodi eo mortuò ad Dei gloriam vulganda.

SVCCVRRIT PATRIÆ INCENDIO penè extinctæ.

CAPVT III.

Andream impigrè Neapoli laborantem, Patrię non occupauit obliuio. Fuit quidem ea ſub ipſo perpetuę obliuionis periculo; ipſius tamen tutela, ſarta ac tecta ſeruata. Rem ſic habe. Oppidum illud Caſtri noui muro cinctum; foſſa quoque,vt moris eſt, eaque profunda muniebatur: quę congeſtitia tunc palearum congerie,aliorumque quibus flamma alitur, erat repleta. Siue caſu, ſiue incuria; labente Auguſto, quando ardentiſſimo quoque ęſtu cuncta feruebant; cępit ea materies accendi, & illicò emicare feralis flamma,ac victrix in apertum erumpere,impetuquè vio-

lento peruagari; ac validiſſimo Fauonio cita, in tecta domorum, quæ pro regionis more erant lignea, populabunda graſſari. Accurrunt omnes: non virorum modò, ſed pauentium quoque fęminarum manus adiunguntur auxiliares: Irrito tamen labore: non enim reſtingui poterat ignis violentia: quin potiùs, aquæ affuſu vigeſcere videbatur & augeſcere. Ciues terrenorum inopia remediorum, cœleſtia petunt. Aderat ibi, qui cęteros ad opem diuinam implorandam adhortabatur, Fridericus Auellinus, Beati ex fratre nepos, Eccleſiæ illius Cantor. Hic Victoriam cognatam ſuam interrogat, num aliquid habeat à communi patruo ſibi miſſum, earum rerum, quæ velut ſacra amuleta, contra crebra huius vitæ pericula deuotionis ergo ſolent aſſeruari? Negat illa ſe habere aliud, præter paruum numiſma (vulgò medaleam) indulgentijs pretioſum, & ipſum oſtendit collum ſuum tunc religiosè cingens. Petit Cantor, icunculam ſibi protinus tradi: atque innumero inſpectante populo, in voracem illam flammam proijcit, ex ipſa, vt erat, ſerica vitta pendentem: ſed deprecatus anteà ſummum elementorum rectorem Deũ, vt deſtitutos proprio, reſpiceret alieno prædiuites merito. Andreæ nempe illud natale ſolum fuiſſe. Robuſtarum hominem virtutum, pleniſſimo obſequio ſibi famulantem, non certè meritum, vt patria miſerabili incendio pereat. Poſteà ad ipſum Andream conuerſa prece: *Interpellatum*, inquit, *à te orationibus tuis millies, tu cæteris propitium reddidiſti Deum: aduerſum fortè illum tu nobis redde nunc conuerſum: atque inuocatu nominis tui ſtatim populatrix hæc flamma deſæuiat. Opem enim tuam conciues tui & conſanguinei imploramus.* Hac breui completa oratione, fidenter in ignem proiecit numiſma. Eius proiectu ſtatim flamma deuigeſcere, decreſcere, vaneſcere viſa fuit; velut ſi cadentibus imbribus fuiſſet extincta. Exhilarati miraculo; inſignis beneficij memoriam tanta tribuentis facilitate, tanta accipientium vtilitate, ſtatuerunt non improba diſſimulatione, aut ingrata obliuio-

obliuione oblimare; ſed in perpetuas ęternitates fateri, & Andream deinceps velut patriæ liberatorem venerari. Poſtera die cateruatim omnes ad Oppidi mœnia prodiere; vt ſecuro intuitu, periculum quo erepti fuerant, cernerent. Ibi curioſulus quidam in foſſam deſcendit, perſcrutaturus inter cineres icunculam illam; & deridiculo cęteris eſſe cępit. Sed cùm eam inueniſſet herbæ, quæ vulgò ſpina marina dicitur, inſedentem, ab eadem vitta pendentem, & cum ea illæſam; ſubleuatis in cęlum vocibus, mirabilium patratori Deo, potentique Andreæ interceſſioni, ab omnibus fuit acclamatum. Numiſma à Victoria ad ſuum hæredem ſupremis tabulis fuit translatum.

APOPLECTICAE, ET SEPTVAGENARIAE, reſtituitur ſalus, protenditur vita.

CAPVT IV.

FVit Victoria Albertina apoplexia correpta: & meritò quiſquam ſeptuagenariæ penè timebat. Cócors etiam medicorum ſententia, paucula illi vitæ momenta concedebat. Ad eam acceſſit Andreas, morbi atrocitate impotem fandi, impotem noſcendi. Orat aliquantulùm ante ſacram imaginem. Tùm ad filium Fabritium Guindatium, *Bono*, inquit, *eſto animo; habeto tibi matrem tuã ex morbo incolumem, & in plura adhuc tempora ſuperſtitem*. Subridere hic; & longas moras, biduum interpretari. At Sanctus ſenex: *Seriò*, *iterum dico, vltra quinquennium, vita illi lineam protendendam: Et prædico, huiuſce poſteà morbi genere, quo nunc afflictatur, perituram*. Vtrumque factum: & reuixit; medicis oppidó admirantibus: &, cùm ſecundus illi à quinquennio flueret menſis; iterum apoplexia correpta fuit, & abrepta.

Digitized by Google

FEROCIENTEM, AC FVGIENTEM equum, ſuo baculo compeſcit. Ventorum vim, eluſis nautis ſuo arbitratu dirigit.

CAPVT V.

REuertenti Beato ex quadam decumbentis domo, tranſeundum fuit, quã equorum pulli domituræ ſubigebantur. Eorum quidam oppidò effręnis, ferociente natura, diſiectum ſeſſorem dorſo excuſſerat ſuo, & in curſum ſeſe effuderat. Nitebatur quiſque adſtantium & occurrentium, gladiorum etiam euaginatione contra renitentem equulum & calcitronem: nemo tamen effręnis curſum poterat detinere. Caſu affuit Beatus: & ferociſſimi terricula deſpiciens, nõ alijs demulſionibus aut palpis, fræni illum inſigniter reddidit patientem; quàm baculi, quo ſubſtentabatur obiectu. Adſtantes qui ſibi metuebant, hoc viſo, domitricem Dei potentiam per ipſius baculum compertò agnouerunt. Hoc in ſolo: aliud pariter mirandum in ſalo.

A Principe Conchenſi qui apud Vicum Equenſem agebat, inuitatus; onerarium nauigium in littore Neapolitano conſcendit; Surrentum tamen petiturum; quod ipſe incurioſus, non priùs reſciuit, quàm portu relicto, panſiſque velis, eius comes aduertiſſet. Tunc rogare ambo nauclerum, ac flagitare; vt celeri curſu demitterentur ad Equenſe littus; ipſo poſtea, Surrento commodùm appulſuro. Negat ille; obſtinatumque eius animum, nullæ artes, nullæ mollire potuerũt preces. Excluſus à nauiculario Beatus, ad potentiora auxilia promerenda excitus fuit. In ipſo itaque medio nauigio in genua lapſus, ſacram precem, qua ad Apoſtolorum opem implorandam, orare conſueuit Eccleſia; *Petrus Apoſtolùs, & Paulus Doctor gentiũ*, &c. cũ ſua collecta, in qua, de altero calce vndas terẽte, de altero ter merſo ter liberato agitur; erectus in cęlũ recitat. Surrẽtum feliciſſimus vẽtus nautis dabat:

ſed

ſed cũ vix cõpleſſet orationẽ Beatus;ſuſpectũ reddi cęlũ cæpit,ingentique fragore alliſorum fluctuum,triſtiora minari; atque aduerſorum flatuum ſubito exortu, Surrento nauigium pelli,Vicum propelli. Decretis nautarum conſilijs peruerſis,ipſi corrigere curſum nequeuntes, aut intuta moram ſiſtere nauigium,ferri cęperunt quò ventus iubebat. Fracti ergo labõre & nolentes,detulerunt Andream ad Equenſe littus;compertim illi faſſi,inaniter ſe contra cęleſte auxilium obluctatos;quo ipſe fultus,vẽtos pro ſuo arbitratu prompſerat.Nauigio Surrentum poſtea petente; ardor ventorum intepuit,& mare quod minacibus vndis intumuerat, ſponte ſua detumuit: vt Andreæ tantùm imperio ſe fateretur obſecundatum.Vix autem prima veſtigia Equenſi ſolo impreſſerat,& ad comitem ſuum,ſalutari eum monito roboraturus, *Vidiſtin?* inquit, *vt ſub Fidei lege, exleges venti ſubacti ſint, & quoquò voluerimus circumacti? Tu itaque ſi ſapis, Fide ſatage cor tuum ſolidare;Fide pectus tuum firmare.*

PLVVIO COELO MINIME IRRORATVR; & ſuperno tunc fulgore illuſtratur.

CAPVT VI.

INter innumeras, quæ Andream in ſpiritu ductorem ſequebantur;vna fuit Catharina Carafa,Friderico Comite Policaſtri ac Iulia Ruffa prognata; & Camillo de Curtis Neapolitani Cõſilij Pręſidi copulata.Hãc aliquandò ſæuiſſimè decumbentem,aſſiduis monitis ad imbecillitatem omnem explodendam roborabat: & cùm,deuexo iam die,inuiſeret; productus fuit ea vice ſermo præter conſuetum à prima veſpera ad tertiam vſque noctis horam; obſtupeſcentibus interim cunctis, qui cęlum fragoribus tetriſque nubibus minitatum procellam aduertebant;imò & ſæuiſſimam iam effuſis aquarum imbribus præcipitans. Indignatis quoque

que

que & obmurmurantibus famulis, dulcedine inertiæ ſuę, qua priuandi erant, inſtruendo currui occupandi: & ipſum laborioſo famulatu per lubrica viarum pluuio cęlo comitaturi. Per hæc eadem verò, Deus occulto molimine ſtruebat Beato illuſtriorem gloriæ triumphum: Vt ſcilicet, qui nomen ipſius temeraria impudentia auſi fuerant lacerare; eiuſdem fierent poſteà vocaliſſimi præcones. Inde enim diſcedens nullisque precibus inductus, vt curru, qui apparatus erat vteretur, pedibus viæ ſe commiſit multis periculis obnoxiæ; quà decidentibus imbribus; quà intercurrẽtibus aquis. Id cùm vidiſſet ſacerdos, cui nomen Ioanni Paulo Orlandio, qui Præſidi erat à ſacris, & à legum ſtudijs: commiſeratus ſenem octoginta quatuor annorum, iubet vnum ex illiſmet famulis, qui illi prolixiùs apud Dominam protendenti ſermonem, iniurioſè detraxerant, facem accendere; & ipſa præire ſubſequẽtibus, Andreæ nempe medio inter ſocium ſuum Vbaldum Pelliciarium ſenem quoq; octoginta ſex annorum, ac ipſum Orlandium interno afflatu propulſum ad ſenem comitandũ; ambos illius brachia ſuffulcientes. Beatus, pro ſuo more, inter ambulandum litabat Deo pſalmorum ſacrificio. Vix pauculum viæ confectum fuerat; cùm validiſſimo venti impetu fax fuit extincta. Concidere tunc animo ſocij nocte illuni, cęlo pluuio, & vndique denſiſſimis tenebris obſito. Sed repente emicare viſus fuit cęleſtis quidam ſplendor, quo tanquam de cęlo lapſo omnes exhilarati fuere. Is lucidiſsimus, corpus Andreæ circumquàque cinxit; cum progredientem progreſſus, & ambulanti anteambulo: nec priùs ab eo ſeiunctus, quàm oſtia Domus Paulinæ quam petebant, fuiſſent reſerata.

Dum iſta demirantur ſocij, & illum cuius certè meritis credebant facta, interna reuerentia venerantur; eccem noua ſuboritur illum magis magiſque ſuſpiciendi occaſio. Ipſum enim circumſpectantes; obſeruant, validiſsimorũ licet imbrium caſu, veſtibus tamen haud madefactũ, imò

imò ne calceis quidẽ quamquã aquarũ cõflugibus immerſũ: putantque beatis iam ſpiritibus fœderatum, eorum quoque patrocinio contra eas tempeſtatis iniurias meritò tutatum: quod non niſi impudenti audacia de ſe poſſent opinari, mundanis fœcibus ſordidatis. Vident tamen, & admirabundi, ſecus eueniſſe. Quotquot enim ipſum comitati fuerant, veſtes apparuere nequaquam pluuiali aqua madefactę: ſed neque calcei collutulati; tanquam ſi ſub maiori cęli clementia & ſereniſſima tranquillitate expatiati fuiſſent. Domum reuertentes; Deo abundè remunerante Andreę pręſtitum obſequium; ſimiliter ab aqua intacti omnes fuerunt, & illęſi.

Fuiſſent autem iſta, iniurioſa obliuione tumulata, niſi fuiſſent nouis poſteà miraculis cumulata; quę hic nobis ordinẽ anteuertentibus ſunt narranda, ne coniuncta ſeiungamus. Nam Vbaldus, penè centenarius, antequam exquiſitiore cura à Reuerendiſſimis Epiſcopis Sanctę Sedis Apoſtolicę Subdelegatis, Andreę geſta ad examen vocarentur, diem clauſerat ſuum. Cuius funus, quòd Beati perpetuus fuiſſet comes, frequenti hominũ turba cohoneſtatum fuerat; nõ futili opinatione coniectantium; coaluiſſe iam in Beatorum ſedibus, eorum animas, quorum corpora aſſiduo hic fuerant ſodalitio ſociata. Sed vide Dei prouidentiam.

Orlandius, Pręſide è viuis ſublato, & Catharina in Monaſterium D. Marię de Sapientia recluſa, Pręfectũ agebat Hoſpitalium ędium Sanctę Marię de Patientia, à Fundatore, Cęſareę nomen ſortitę. Illuc aliquando ad decumbentem, Andreę biretum delatum fuit, propellendis morbis potentiſſimum pharmacum. Eius occaſione obortus eſt ſermo de Andreę virtutibus, Orlandio cęleſte hoc lumen ſupernumq; à pluuia tutamen celebrante. Non defuère ex adſtantibus, qui audita, ad Noſtros deferrent. Interea Orlandius domeſticis curis exſtimulatus, Squillacium, quę eius erat patria, cogitat. Conſtituto profectionis die, currum quęrit, quo

poſtri-

poſtridiè in Salernitanum littus pręteruehatur, vnde poſteà vela nauigationi pandenda erant: curru autem minimè reperto, Neapoli adhuc detinetur. Eo verò prorſus die, quo vnico, pręter votum hic illi morandum fuit, acceſsêre ad ipſum Noſtri; rogatum, vt quæ de ſuperno illo lumine ſciret, ſincerè & pro vna Dei gloria apud Epiſcopos vellet teſtificari. Multorum, ait ille, ſe conſcium; ſed maturata in poſterum diem profectione, præpediri ſe ab ipſorum legitima atteſtatione: breui reuerſurum: & cuncta publico teſtamine vulgaturum. Illuceſcente craſtina, conſcenſo curru Salernũ petit, incertus tamen animi, & occultis ſtimulis fodicatus: fortè an comperendinatio illa, Andreæ ſanctitati quantocyus prouehendæ, eſſet nocitura. Rogat itaque Deum, vt profectionem, ſi ſit offenſura, ipſe deturbet. Se quidem paratum, cruciatus quoſcunque & languores ſubire; modò ijs ſit illa impedienda: quin & illos vehementer optare; diuinæ tunc voluntatis manifeſtarios. Ad veſperum, Salernũ peruenitur: quò, nauigium quod propridie è Neapolitano portu ſoluerat, adhuc non appulerat; quare noctem ibi degere cogitur. In ea animi tempeſtate, inquieto ſtrato negligenter iactatus; concepto nauigationis pauore conterritur ad vſque animi deliquium: tum laterum dolore opprimitur; quem ſubſequa febris immaniùs vrgebat. Videt prætereà, proturbantibus procellis coortam tempeſtatem, diſcedendi negare facultatem. Comperta itaque Dei voluntate, Neapolim cogitat; quod vt primùm decernit, ſtatim reſumpto ſpiritu, febris æſtu ac laterum dolore liberatur; & poſtridiè, Epiſcopis, quæ hactenus diximus, iuratus teſtis narrauit.

MEDI-

MEDICI CASVM VERBO MEDICATVR.
In periculoſo itinere, ſocius cuius ſubijt tergum, eius ſarcinam non ſentit.

CAPVT VII.

HErculanum petebat cum Ioſepho Galdio Chirurgices Doctore. Sibi, & comiti nobiles parauerat equos, rhedarios nimirum, atque adeo ſuccuſſarios. Galdio ſeruabatur conductitius, eorum qui ad Ciuitatis portas itinerantium commodo proſtabant. Eo tamen minimè ibi reperto; iubet Galdium, equo, quem ipſe conſcenderat inſilire. Ac ſecundum hunc ſeſſorem, clunibus ſuis excuſſit equus inſulturæ impatiens; eiuſque caput in ſilicem quo ſtrata erat via, fortiter adegit. Ad caſum ipſius ictu valido penè exanimis, indoluit acerbiſſimè Andreas; ſed in eo fauciæ mentis æſtu, Deum interpellat: tùm iacentem verbo attollit, nihil eſſe mali, à quo ſibi timere debeat, conteſtatur; iubetque iterum, equum aſcendere. Subſtitit Galdius aliquantulùm, tam ſubita Dei beneficia adhuc non capiens; & nouum caſum reformidans. Perſpecta tamen imperantis ſanctitate, intepeſcente metu, eius iuſſa exequitur. Ac videt admirabundus, tantillo temporis momento ſalutem aduocatam: id enim ipſe aliorum ſanitati aſſiduam & doctam nauans operam, indubio iudicio de ſe potuit agnoſcere, ac veriſsimo poſtea teſtamine affirmare; doloribus paulò ante confecto, ijs ſtatim defuncto; in languorem exarſuro, & tantùm non morti deuoto, perfectę tamen incolumitati, nullo pharmaco, ac ne vena quidem laxata, omnimodè reſtituto. Quàm miro, tàm certo iudicio, potentiſsimis Beati precibus id obtentum.

Cùm aliâs ad eundem locum lembo veheretur; nauta contemplatus hominem perpetim cęleſtia meditatum, velutque extra ſe raptum; putauit ſe feliciter nactum, cui calli-

callidè poſſet imponere, quidquid ad nauiculariam extemplò inſtaurandam conduceret; non diſſenſuro, nec obſtituro. Ementita itaque Herculani vicinia; demittit eum cum ſocio ſuo, in proximum littus, quod vno, aut altero etiam milliari ab Herculano diſtabat: conuerſaque prora, cito curſu Neapolim petijt. Iter aggreſsi, in deſtinatam ſe viam flectere nequibant: diuturna quippe fluctuum alliſione, inſtabilis aquæ moles viam omnem occluſerat. Præmiſit ſocium exploraturum, quà poſſent tranſire: Refert hic, eſſe cuncta aquis obſita, & viam per confragoſa eſſe quærendam. Non aliud offerri conſultius, quàm, vt expertes viæ, Neapolim redirent ac pedites; iam enim nauigiolum ſe inde proripuerat. Andreas, fluxam nauicularij fidem non accuſans; effuſa vi ſpiritus, qui intra præcordia ad orationem incaluerat, mandat ſocio, vt ſe in humeros ſublato, in deſtinatum locum concedat. Renuebat is aliquantulùm, cauſatus virium imbecillitatem; quòdue, qui ſolus nihil in acerrimos fluctus & inſtabile fundum potuerat, quidpiam valere deſperaret, ſub alieno pondere ingemiſcens. Pro imperio tamen, loquentem reueritus; ſuſtulit eum in humeros ſuos. Mirabile fuit, per ea loca, quæ priùs auia videbantur, tanquam per plana & peruia, felici greſſu inceſſiſſe. Mirabilius, debilem & valetudinarium, Andreæ pondere in ſe collabentis, non oppreſſum; eius ſuperiniectu non fatigatum; ſarcina illa minimè grauatum; expedito gradu bina ferè confeciſſe milliaria; penè ambigentem, hominis-ne terrea adhuc compage circumamicti, eſſet gerulus; an alicuius, beatitudinis iam dotibus donati.

IN

IN PARTV, ET A PARTV LIBERATAE; alijsque languoribus, aliæ.

CAPVT VIII.

HYppolitæ Capyciæ Piſcicellæ, feſtino gradu mors propinquauerat, in partu implicitæ, ad eiuſque nixum, per multos dolores ſe conanti. Varijs medicorum ſuppetijs, quæ vndique arceſſebantur, nihil proficientibus; aduocatur Andreas: & cumulatiora præſentiæ ſuæ merita exhibet. Incolumitatem namque Matris deſpondet, & maſculeam ſobolem: quam illa ſtatim edidit: viditque ſalua, ſaluam.

Victoria Lagni, à puerperio quo maſculum enixa fuerat; vehementi cępit capitis dolore diſcruciari: vt non ſomno quieſcere, non ad loquelam poſſet vocem aliquo modo promere. Certa interitus; & ſupremis tabulis hæredem ſuum inſtituerat; & faſſa noxas ſuas, extremis animæ ſubſidijs mox erat munienda. Vir eius Io. Baptiſta Rota, principe ſtudio venerabatur Andream. Imaginem quippe eius, quamquam mortalibus adhuc exuuijs intertexti, apud ſe habebat, interque cęteras ſacras, religiosè colebat. Quod & Beatrix quoque Tolfia, & Iulius Cæſar Caracciolus Celentiæ Dux factitabant. Hunc rogat enixiùs, vt penè morienti vxori, opem diuinam, quæ vnica quærebatur (humanæ ſiquidem puerpera erat impatiens) velit adprecari. Adeſt Beatus; in orationem procumbit: tùm ſalutari crucis ſigno ægræ fontem ſignat; ac ſtatim illi dolor omnis euaneſcit; & paulò poſt integra ſanitas redit; cuius ſe vadem afflicto marito conſtituerat.

Diù quoque ſub apoplexiæ languore ingemuerat Lucretia Suardia; eius malignitate, ſiniſtra ſui parte vndequaque ſtupente ac rigeſcente. Naturæ ſubſidia fructuoſiùs pedi applicata; ipſum fecerant motionis & greſſus patien-

tientem ; at brachio prorſus inutiliter : & iam octauus menſis numerabatur, ex quo valere iuſſa fuerant. Cancro inſuper illud exedente, non ſolùm inutilis functioni ſuę manus reddita fuerat, ſed timebatur etiam, illud abſcindi, & amitti ; aut vitam debere. Superuēnit aliquando tabeſcenti Beatus, & contra deſidiam ſuam indignatæ; ipſam increpans, & obiurgans : quaſi non morbi neceſſitate, ſed inertiæ dulcedine, deſidioſa iaceret; ac manum interea ipſius apprehendit, & valdè perfricuit. Senſit illa ſtatim, exſuccam manum ſanguine impleri; & paulò poſt perfectè ſe ſanatam agnouit.

Trino menſe antequam è viuis excederet Beatus; in vltimum vitæ diſcrimen prolapſa Iſabella Genuenſi octenni puella vnicoque parentum ſolatio; ingemiſcentes hi, tanquam ad ſupremam opem, ad ipſum procurrunt; rogatum, vt eam inuiſat dignèturque mœſtiſſimis ſibi largiri.. At ipſe, *Deus eſt*, inquit, *qui hanc, & ſuam ſibi vindicat, & ad ſe reuocat. Vos verò, qui nam eſtis, qui auſu temerario, voluntati eius obnitimini?* *Flectere*, inquiunt, *irati Dei furorem, eiuſque promeritam in nos ſententiæ duritiem mollire, in tua ſcimus eſſe poteſtate; ac deprecabundi expetimus. Heu me!* inquit ipſe; *Non ſum ſanctus, qui hæc poſſim*]. Poſt alterna vtrinque iurgia, decernit, morientis labeculas ſe per confeſſionem auditurum; nihil obſtitura morbi vi, quæ mētem illius aggreſſa, omnem eius vſum interceperat, & enixè diuinam bonitatem ad miſericordiam inflexurum. Sed prius, parentem ad pietatem exciuit, meliore conſilio vitam deinceps ſe traducturum, pollicitatum. Audit, rogat : ſtatimque ſalus ad deſperatam rediit.

MIRA-

MIRACVLA POST MORTEM.

SEd ea iam, quæ Beato Numinis aſpectu feliciſſimus; clientum ſuorum beneficio patrauit; veriſſimo ſtylo narremus: Multò certè dictis plura. Sed hoc ipſe olim, cum noſtro Paulo Mola, familiariter collocutus, Placentiæ prædixerat: ingentiorem nempe miraculorum numerum ſibi mortuo reſeruatum, quàm fuiſſent viuo perpetrata.

NAVFRAGIO EREPTI.

CAPVT IX.

ROma Neapolim appulſurus Frater Bernardus à Summa, Theologus, & Concionator ordinis S. Franciſci de Obſeruantia; iam tenebat medium freti; cùm non per gradus, vt ſolet, tempeſtas inſęuijt; ſed obortus ſubitò ventus; extulit maria; abſtulit, inductis nubibus, cęlum. Remiges, nihil profuturo labore conabantur eluctari rabiem ſali; ſed nequidquam in acerrimos fluctus nitebantur: & nihil ſalutis reliquum arbitrati, ferri cęperunt quà ventus impellebat, circumſtantis mortis intuitu pauidi trepidique. Iam percreſcebat miraculorum fama, quibus Andreas inclareſcebat. Horum memoria excitus Bernardus, Beati patrocinium ingeminat; vouetque illi votiuam tabellam. Quo voto nuncupato; ardor tempeſtatis intepuit, ſtatimque mare detumuit: & mox ille Neapoli appulſus, vitam ſe Beato debere, appenſa tabella, quæ prima omnium ibi ſuſpenſa, conteſtatus fuit.

E citeriori Calabria ſoluerat Franciſcus Artalles de Luna, vt Neapolim peteret (paria enim coniungemus, quamuis tempore, quo euenerunt, ſeiuncta) propitioq; cęlo proceſſerat in altum. Inſana ſtatim tempeſtas exercere maria,

cępit;

cępit;ventiſque inter ſe pugnantibus iactabatur infelix in auerſos contrarios curſus: nec inter noctis horrorem quæ ſuperuenerat,plagam gubernator valebat agnoſcere. Obſtantibus fluctibus,par cymba deſperabatur: imbribus quoque cadentibus, deſcendentem illam,mare penè contegebat. Semianimes cuncti,& emorientium facie; maximè cùm nauclerum intuiti fuêre,amictu ſe nudantem, vt minùs periculosè vndis ſe committeret. Tunc Franciſcus, burſam demittit in mare ex aurea catenula pendulam,vbi lintei particula ſeruabatur,quo ſepeliendus Andreas,fuerat inuolutus. Ac ſtatim miteſcentibus ventis, tranquillatum ſalum;nubibuſque diſiectis horridæ illæ tenebræ diſpulſæ;vt,quò deberent appellere,viderent. Vbi portum tenuêre, ſeruatorem Andream venerati ſunt. Tuncque rurſus tempeſtas cępit inſęuire: vt illius precibus,illorumque tantùm bono ſedatam, omnes liquidò cognoſcerent.

BIENNIS PVER AD VITAM reuocatur.

CAPVT X.

EST Neapoli, Petrus Paulus Colellius, quem olim bimulum violaceæ variolæ,exanthimata,ipſa denique apoplexia,expertem vitæ fecerant; non parentum modò, ſed Dominici etiam Gomeſij Doctoris medici decreto. Decolor quippe,exſenſis,immotus, immobilis, quatefacientium experimento cernebatur. Mater circumſtabat in cunis iacentem,veſtigans anhelitum, & materna exhibens officia neſcienti à quo tam dolenter amaretur.Alter parens, præſentium miſerationem prouocabat & abſentium. Nam edita ipſius lamenta,Franciſcum Salernium probum Sacerdotem aliquantò diſſitum excíuêre, vt quidnam rei eſſet in vicinia percontaretur. Audit infeſtum & infauſtum caſum:

accur-

accurrit: vtque patri penè à ſe aberranti aliquid leuamenti afferret; effugium à triſti ſpectaculo ſuaſit, & perſuaſit. Petijt hic D. Pauli Templum, vt de corpuſculo ibi ſepeliendo exploraret. Sed prius Andreæ ſepulchrum venerari voluit, & illic mixtas lacrimis preces pro filiolo fundere. Aderat ibi Sacerdos quidam ex Noſtris; qui dolorem ipſius commiſeratus, bono illum eſſe animo iuſſit: centunculum præterea veſtis Beati illi elargitus, quam infanti admoueret. Intereà Salernius, cohibita flentium turba, *Non*, inquit, *queſtibus, ſed precibus ad vitam hic puellus reſtituendus. Andream inuocemus, magnum huius æui miraculorum patratorem; magnum huius Ciuitatis Patronum: en eius imaginem quam colitis. Tu mater aliquid mente concipe, & effare, quod filio tuo rediuiuo voti rea exſoluas: Nos preces eaſque calidas offeremus.* Iubet itaque ante Beati imaginem lampadem accendi; inque ijſdem cunis puerum ante illam collocat, & cum cęteris in genua prolapſis, illius opem implorant. Et ecce infans olim rigidus, & multas horas mortuus; ſtatim vitam recipit; oſcitat; pandiculatur; nutricem inclamat; cibum quęrit: dixiſſes è ſomno illum euigilem, non è mortis faucibus ereptum. Pater in ſpem à noſtro illo sacerdote erectus; alacer domum petebat, certa fidentia centunculo vitam filio reſtituendam. Sed ſollicitior Andreas, iam pręcucurrerat, & cuncta perfecerat. Veſpera, tranſibat illac Medicus; nec domum inſcendebat defuncto puello ſui non indigam: à parentibus tamen aduocatus fuit; compari dolorum, felicitatis ſuę partem largituris. Redintegrata poſteà filio per veſtis contactum valetudine, prolem ad Beati corpus ſiſtunt Religionis noſtrę habitu indutam, & cum ea denas cerę libras, ac ſtipem pro totidem ſacrificijs, & loculum appendunt deſignatum mortui domicilium. Sic voto exempti, non gratijs æternùm reddendis.

MIRVS, ET VARIVS MORBVS IN *Virgine Religioſa abducitur,& inducitur.*

CAPVT XI.

Biennium totum ſęui dolores Mariam Franciſcam Piſcaram Caſtaldam Monialem ſancti Andreæ Ordinis D. Auguſtini lecto alligauerant,imò affixerant,motionis totius expertem: adeo vt ad ſacram ſinaxim deſcenſuræ, aliena eſſent brachia expectanda. Multa conſilia ad frangendam morbi pertinaciam adhibita fuerant,& abdicata. Dono tũc Beatricis Tuſiæ matris ſuæ,baculum acceperant Moniales, cui in extrema ſenecta ſæpius Andreas fuerat innixus. Hũc ſibi ęgra vnicum leuamen expetit,& noctem totam artubus ſuperpoſitum ſtrictim complectitur. Senſit verò internoctu,non cupidinem ſolùm,ſed impetum ſurgendi;tentatque in ſpem arrecta,num valeat; & exploratò videt, ſe poſſe. Albeſcente die,nulla alleuante,nulla adiuuante,ſed ea tantùm nixa fultura,qua Beatus olim; inſpectricibus omnibus, viſa fuit odæum petere,ambulare,ſtare.Scandere,ingeniculari; idque toto etiam labente die. Verùm trepido gaudio, metuque ſalutari perculſa,an fortè pro ſuæ animæ bono eſſet ea incolumitas; ſanitatem Andreæ ſuffragio precata, eiuſdem quoque precibus deprecatur; ſi non ſit ſibi profutura. Et ecce nouum miraculum.Dum orat in Templo; extemplò immobilis redditur,irritoque conatu in greſſum cõtendit;nec moueri,niſi alijs adiuuantibus,quiuit. Dolet cętera ſodalium familia,morbi recurſu;non ipſa,quæ pro voto & fructu ſuo id contigiſſe propalauit.

Huic poſtea cùm ab ingenti, & inſolenti dolore ſiniſter oculus eſſet inuaſus, vt nequaquam eum quaquà liberet, poſſet circumflectere;quid conſilij ſupereſſe poterat,niſi eodem illo baculo,trino crucis ſigno oculum impertire? Impertiuit,& eliminando penitus dolori id fuit ſatis.

At

At dexterum,non dolor ſolùm;verùm & ſanguis quo immodicè rubeſcebat,diuexabat,Porrò cereus Agniculus,quē Andreas geſtitare ſolebat collo appenſum, ipſi adhibitus; & illum ſtatim abegit;& iſtum confeſtim exſiccauit.

Grauia item & inſolita aliquando paſſa fuit. Herculaneo morbo ſeu caduco ipſam conteri, nonnemo autumabat. Capitis alliſio; præcordiorum palpitatio; oculorum inuerſio;oris contortio;mentis vertigo, vnde fractio virium;cerebri debilitas;& omnium congeries ærumnarum; illo peiora ſuſpicari cogebant. Nec ſemel tantùm aut iterùm;ſed quindecies vel ſub vnius horæ ſpatio portentum non fœminam iſtam,illa inuadebant.Quaterno ſodales auxilio,vicariam illi opem exhibebant: & comprimendę,vix totidem erant ſatis.Menſem integrum tranſegerat hoc mortis ſatellitio circumſtipata.Noſtrum Benedictum Mandinam, qui tunc Monialibus erat à confeſſionibus, ſodalium cura coquebat ardenter,penè ſub onere fatiſcentium;& in ipſo iam limine infirmitatum.Itaque ęgram monet; vt enixius Beatum pro ſui incolumitate interpellet;& ligneum cuneum promittit, quo ferreum ille cingulum ſuum conſtringere ſolitus erat. Adhibetur cuneus cordi; adhibetur & capiti: ſtatimque ipſa iam altera,cruciatu exiliente & abeunte. Virginei olim flammei,caput eius erat impatiens;ſed ligneolo tunc,extra doloris diſcrimen contegebatur.Interea Monialis altera,cui nomen Elenæ Macedoniæ,illud ſibi vſurpante,rurſus Maria fit morbi ludibrium. Reſtituitur, & audit Beatum ter cum imperio languorem his verbis comprimentem, *Quieſcito*,eorumque poteſtate afflictam clientem in libertatem aſſerentem. XIV.Kal.Septembris,ipſo peruigilio D. Bernardi Abbatis,in Paſſionis Chriſti meditationem immerſa,diuinęque voluntati obſequentior; anhelo pectore ex Dei afflatu animato,neglectu voluntatis ſuæ,ipſi & ſoli deinceps viuere ſuſpirabat. Tunc andiuit Beati vocem ſibi dicentis, compotem ſe voti factam,& cęleſti placito ad infirmitates addici

 &lan-

& languores. Cuneum itaque illum quo interquieſcebat, nil morata abijceret, ne quid obicis illi obſtrueret. Animo illa aliquantulùm ſuſpenſo, iteratis verbis eadem repetentem inaudijt. Adhuc verò ſuſpicaci, ne ſic ſibi voluiſſet dæmon illudere; tertiùm illam allocutus, iuſſit rem omnem confeſſario aperire, illiuſque mandata exequi alacriter. Perendie hic ad ægram aduenit, iniunxitque ſacro cibo refectæ, ſic Deum precari: Vt, qua vellet ſe infirmitatum ſarcina grauare, grauaret; modò ſui leuaret onere ſodales in ſui cura penè laxatas. Annuit ſupplici Deus, & cumulatam ægritudinum, ope tamen ſororum, haud amplius fecit indigam.

Varius exinde & acer morbus eam probauit, ſæuis hiſce flagellis ſed ſalubribus flagellatam. Sæpiuſculè enim triduo toto immobilis iacebat, impranſa, impota, impos ſui, & exſenſis. Sibi poſteà redditæ, impeditum os audiebatur & balbum loquens: & vix nutibus, poſt vnum etiam aut alterum menſem, aliena flagitans auxilia, & ſuas culpas incuſans. Pridiè quàm Reuerendiſſimi Antiſtites, Sanctę Sedis Apoſtolicę Subdelegati, ſacrum illud Cœnobium peterent; ipſa inteſtem admittenda his cruciamentis quati cępit & concuti. Quis ab ea vitam tunc viuente morti conſentaneam, teſtimonium ſperare potuiſſet? Dixit tamen, quia iuſſerat Andreas. Nam ter viſus illi dicere penè morienti, & cum imperio, *Exurge, potes, examini ſubijcienda.* Solebat illa, vt diximus, ſibi reddita, balbucinari: verùm diſtincta tunc voce, prolocuta fuit, *Adiutorium noſtrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram:* Subdiditque inſuetum ſibi verſiculum, *Os meum loquetur laudem tuam:* rata, Beati impulſu, illum ſibi ſuggeſtum. Seſſitauit, ambulauit, ſtetit, collocuta fuit, & omnia pro ſana fecit. Tum ipſos Antiſtites adiuit: adactaque ſacramento teſtimonium dixit, nullo morbi ſigno notata. Abiêre illi, veluti; ad teſtamen tantùm ſuſpenſi fuiſſent dolores, rediêre rurſus, & ingraueſcẽtes illã afflixêre; ſed lætãtẽ, & poſcentẽ per has corporis anguſtias, oſtia ſibi clauſtraq; immenſi amoris reſerari.

CLAV-

CLAVDICANS CORRIGITVR. LATERIS *coſtæ ſuo loco reſtituuntur.*

CAPVT XII.

IN eodem Diui Andreæ Cœnobio, Eugeniæ Molignanæ tibia & dextrum femur decennium vehementi dolore cruciata; ſatis negotij faceſſebant; & pleriſque yſchiadis morbus videbatur. Greſſus item illi difficilis & claudicans. Nec medicina ſubuenerat, quarum poſtrema, octo annorum decurſum ſpatium excedebat. Allata eo fuerunt, cum icunculis Pontificia benedictione munitis, & Agni cerei fruſtula, cuius Andreas fuerat pius venerator & geſtitator. Hanc ſacram theculam, ipſius patrocinio inuocato, ſemelq; Dominica oratione recitata, & qua Virginem Angelus conſalutauit; tibiæ ſuperponit & femori: ſubitoque omni ſe angore defunctam exclamat, & veterem ambulandi vſum recipit.

Diues hoc cęleſti amuleto; cùm vtrumque illi genu indoleret; aſcenſus, deſcenſus, flexionis, & cubitus impatiens; repetito, prorſus & illicò ſanuit.

Ac tertiùm, cùm quinque dextri lateris coſtæ loco emotæ; ſextum iam illam annum, deſperatis naturæ ſubſidijs, immanibus doloribus feciſſent obnoxiam.

Affectabat hæc, corpus ſuum rigoribos frangere; & eo pręcipuè tempore, quo quadragintadiali ſtatione, Bethleemitica ſtabula Chriſtus conſacrabat; in quorum obſequiũ, totidem ſe diebus crudeliùs optabat affligtare. Nequiuit tamen, verita animæ ſuæ ducem id ſeuerè inhibentem. Sed altero ab Epiphaniæ feſto die; ſęui illam dolores agmine facto aggreſſi; motionis fecerunt impotem, & lectuli accolam. Obſequens ipſa voluntati diuinæ; ne hilum quidem ab eius placitis deflectebat. Ipſo peruigilio Purificationis B. Mariæ; dum Matutinorum penſum exſolueret, inundari ſe cęleſti ſuauitate perſenſit; ac velut in aurem ſibi inſuſurrari, *Qua-*

drageſimus nunc eſt dies, eorum quos tu cupiebas præterlabi tibi moleſta quæque dolenter perpeſſæ. Agnoſce votis tuis ex parte factum ſatis; ægrimonia macerata. Craſtino ſtabula relinquet Chriſtus; ac te languor. Poſtera luce, omnis doloris inſania remiſit. Fuiſſe verò Beatum dulcia illęc verba inſuſurrantem; odor ipſe teſtatus fuit, quo plenè cubiculum, vbi ipſa iacebat, refertum fuit: compar omnino ei, cuius ipſa fragrantiam; Beati pedes in tabella depictos exoſculata, & aliâs ſępiſſimè; hauſerat affluenter: & quòd plures ad eius ſepulchrum, preces pro ipſa, compaſſionis illectu fudiſſent; illius aduocaturi ſubſidia; cuius ſuaſu, religioſum ipſa ſtatum elegerat libentiſſima.

INFANS CAECVS LVMEN RECIPIT. Auditum ſurdus.

CAPVT XIII.

Albertus Ciminellus, vix expleto vndecimo menſe, quo in lucem editus fuerat; luce ipſa penè orbatus fuit, acri fluxione vtrumque ocellum vexante ad vſque puſtularum eruptionem. Adhibiti medici medicęque, nulla ſpe ſalutis. Niſi quòd harum vni viſum, & audaciori, manuum preſſura ſtillantem ex oculis ſanguinem prouocare. Quod cùm ſecunda & tertia fieret vice, ac dexteri refrigerio, gliſcens fluxio in ſiniſtrum incubuit; & palpebrarum caruncula callum obduxit; quas oculo adhęreſcentes ac iunctas, diuellere infans nequibat. Flebat amita; cruoriſque exterrita nigredine, qui ex preſſura ſtillabat; prementem inhibuit. Humanæ iam opis inops, ad Beati ſepulchrum puerũ defert, & offert; preces fundit & argenteum oculorum ſimulacrum vouet. Adſtat Miſſæ ſacrificio: Cùmque Dominicum corpus eleuaretur, puellulus carneum operculum eluctatus; palpebras diducit & lumen admittit; liuoris tantùm veſtigio relicto:

firma

firma amitę fide & multorum qui intererãt; Beati manu plagas deterſas, quod illa voti rea confeſſa fuit. Paulò poſt nubecula oculus obtegi creditus eſt: iterum ad ſepulchrum:& contactu reliquiæ Beati, illa ſtatim euaneſcit.

Franciſco Mariæ Siſulo ſeptenni puello, recentis morbi malitia vtramque aurem obſtruxerat, corruperatque. Induſtriè fecerant omnia Medici integro dierum quindecim ſpatio; ſed euentu irrito: quare filium ac nepotem, Angela Suardia, & Iſabella Concublet, in geſtatoria ſella ad Paulinam Aedem mittunt, & cum eo Sacerdotem qui pueruIo à primis erat literarum rudimentis; venerandi cruoris attactu, qui ex defuncti Andreæ corpore manauerat, aurium vſum recuperaturum. Fortè Domo tunc aberat, qui hierothecæ custodiæ prefectus erat. Quare alter ex Noſtris, qui ad Beati ſepulchrum orabat, in ſurdi aures, ſacra eius pignora quibus collum ſuum ornabat, immiſit: quæ nulla mora audiendi operculum excitarunt.

Eodem aliâs malo Catharina Creſcia liberata fuit, ſed veſtis centunculo, qua Beatus olim indutus.

MVLTIPLEX SANITAS ADOLESCENTVLAE varijs morbis ad mortem vſque confectæ.

CAPVT XIV.

PLura continet miracula, quod erga vnam Hieronymam Corſariam geſtum fuit, inſigne Andreanæ tutelæ monumenrum. Adoleſcentulam iſtam octodecennem, acerrimi cruciatus aggreſſi fuerant & incogniti. Caput quippè ſuum velut peracuta nouacula iugiter indoleſcebat raſitari: auditionis facta erat expers: nocturna illi diurnaque inquies: corporis totius tumor: cordis anguſtia, vnde rabies, per quam, non veſtium modò, ſed carnium quoque ſuarum fiebat diſcerptrix & laniatrix. Sextus iam menſis ſub his deli-

delicijs miſerrimæ diffluxerat. Non vlcus extimè apparebat, non plaga, cui poſſet cataplaſma aptari, & morbus educi. Varia experta, interno quodam inſtinctu impellitur; vt centunculum veſtis Beati, quem in capſula ſeruabat, adhibeat; omnia illa cruciamenta primo ſtatim contactu, vt ſperabat, exanimaturum. Amita, quæ hanc Neptem educauerat, diligebatque vt filiam; adiecit & votum; ſe, recuperata illius ſalute, per annum ſtipem in pauperum ſubſidia coacturam. Vix lacinia ſiniſtram mammam tetigerat, vbi ceu in proximiore cordis loco poſita fuerat; & velut reſerato fonte, purulentæ ſordes ac fœtidæ, ex ipſa, quino dierum ſpatio perenniter effluxerunt: ipſa interim cordis mœrore leuata, rabieque pacata, medicorum ſcientia obſtupente. Nondum tamen auri auditus; capiti tranquillitas reddita fuerat: imò à decimo die, inualuêre tormenta; & medici opem ſuam fruſtrà eſſe dixerunt; diuinam tantùm implorandam, & ſacri viatici ſumptione, mortem opperiendam. Facit iſtud ęgra, illud amita. Quæ triſtis ſpectaculi intolerans, domo prodijt, ſecura promiſſo quod ipſi cętera conſanguineorum pietas morienti aſſidens, fuerat pollicitata: ſcilicet, vt primùm Neptis exceſſiſſet, hoc illi ſtatim ferali nuncio ſignificandum. Prodijt; & Beati ſepulchrum adijt. Quæ ibi lacrimæ? quæ preces? & conſcientiam inſuper purgauit, & ſacra Euchariſtia ſe pauit. Tertiæ iam horę prolapſu, nulloque ad eam mortis nuncio aduentante; ipſa ſecum. *Vt me video deluſam! Vt inſuauis mihi illarum benignitas, quas fidas expectabam! Filiolæ mortem cur mihi abſcondunt; quæ porrò prius vitam reliquit, quàm ego domum? Ergo ad funus illius accurram, cuius intueri exitum non ſuſtinebam*. In domum remeanti, occurrit non unus, propero curſu, neptis ſanitatem annuncians. Illa incredula; *Verborum*, inquit, *hæc ſunt ambages: vultus vos fingitis diſpares rerum euentis; & imitatione lætitiæ, hæc ad me fertis, ne ſubitò peream & in via*. Illuc reuerſa, ęgram videt, iam non ægram: miſcentur gaudia: iterantur

tur amplexus. Ipſa etenim ad Beati ſepulchrum orante, ex altera languentis aure, cui nullus inerat dolor; lapis proſilijt fabali magnitndine, teterrimoque colore; & poſt eum quædam velut conciſi ſcarabei fruſtilla. Qua, niſi Beati manu educente? Nam prodire lapidem naturę vi, aurium panniculo illęſo, & ſuperſtite languente; erat medicorum ſententia impoſſibile. Lapidem curioſitas multorum auidè expetebat, nouum humanę calamitatis teſtimonium: ſed maluit bona amita, incluſum argentea theca, ſepulchro Beati appendere, potentię ipſius triumphum.

At nęque miſeriarum hic finis. Adhuc febris eam vexabat, cui extinguendę medicinalis potio propinata fuerat: quę cùm fructum moraretur, addita eodem die altera: imò tertia & quarta: fruſtraneo ſemper euentu. Mortem in limine quiſque eſſe iudicabat. Verùm amita aſſueta tutelarem experiri Andream; ſeptem illi miſſarum ſacrificia vouet, totidemque Sabbathorum arctiſſima ieiunia: ac ſtatim ægra, pharmaca eiecit quibus infelici pondere tumeſcebat; ęſtuque refrigeraſcente, ſanitati redditur.

Huius itidem os, alio tamen tempore, ob diram quandam inflammationem fœdè ſauciatum; obſtructis labijs factum erat locutionis, ac potus impos: illa ſubſtitutis tantùm nutibus reficiebatur: huic inſtillati liquoris ſorbitiuncula ſubueniebatur. Amita non dubitauit nunc quoque Andream ſibi fore propitium. Sepulchrum ipſius ſalutatum aduenit; vnde oleum ex argenteo lychno ibi collucente ſibi comparauit: quo obſtructa labia, illinita; ſenſim diduci cęperunt; ac tertiùm repetita vnctione, tertio die perfectè reſerari.

TIBIAE FOEDVM VLCVS SANATVR.

CAPVT XV.

Diu Cornelia Caracciola ſiniſtrę tibię doloribus affecta fuerat: & ſerpente malo; triennium, fœdo vlcere conficiebatur: quo nouiſſimùm incrudeſcēte, nullo vnquam remittentis ſeu intermittentis ſolamine recreabatur. Diſcors medicorum chorus; & in ſua quiſque placita obfirmatus: exſiccantia multi, alij lenientia profutura defendebant; acerbiore quidem languentis cruciatu; ſed illuſtriore cęleſtis auxilij oſtenſione terreſtre occupaturi. Sobrinam hāc ſuam cùm ſolatum aduenisset Lucretia Suardia, miſerata dolentis. *Euge*, inquit, *ſoror, quando ſanitatem expetiſcis; crede facillima conſulturæ. Iube valere tot iurgantum medicorum inuenta: Elige quod tibi ſpero ſaluberrimum. Baculū iſtum Beati Andreæ, charum viuentis donum, longèq; mihi pretioſiorem reliquo meo cenſu adhibeto; præterea nihil.* Multum ſpei miſerrimæ languenti ſubiecerunt ea verba. Noctem totam hoc vlceri malagma apponit, & ſoporata benè quieſcit. Illuceſcente craſtino experrecta, ſenſit ſe doloris immunem. Aduocantur famulæ ad conſueti medicaminis obſequia: perluſtrant omnia diligenter: & claro intuitu vident primùm faſcias nullo pure attaminatas: tum plagam coiuiſſe, & cicatricem accepiſſe. Miraculo omnes attribuunt: meritòque. Nam externo die immobilis & indoleſcens; lecto ſtatim exilijt, ſtetit, ambulauit, abiecit fulcra, ingeniculationis ad vſq; quartam, & quintam horam patiens. Medici adueniunt, & ſe longè ſapientiorem & ſuperiorem Andream acclamant. Suardia è viuis decedens, ſupremis ſuis tabulis hunc baculum ſalutis ſuæ inſtrumentum Caracciolæ legauit, & ſic locupletiorem reddidit, quàm ſi ingenti fuiſſet ditata theſauro.

PVE-

PVERI PRO MORTVIS REPVTATI, ſpiritum, & vitam recipiunt.

CAPVT XVI.

PAr iſtud nobilium fœminarum, eodem baculo vitam anniculo puellulo reſtitutam viderunt. Is erat Carolus Vitus; cui diuturno cruciatu, febris ardor, non pro ſuo nomine; vitam omnium arbitratu abſtulerat. Vitalem namque ſuccum ex materni vberis alimonia, triduò, nulla arte, nulla medela, poterat attrahere. Explorant Parentes ſi quid adhuc animę inſit, & credunt expiraſſe: colore enim teterrimus erat, glacie frigidior, cęteriſque mortis inſignijs phaleratus. Iam de corpuſculo terrę mandando cogitant. Mater męſtiſſima inter męſtas, mulieres nempè vicinia tota concitatas, in extincti, vt rebatur, puelluli aſpectu conficiebatur. Eæ nobiles matronę illac tranſitantes, vt ad hortum ſecederent; pietate excitę, accedunt, miſerantur, matrem ſolantur, & erigunt. Altera ipſarum, baculum illum Beati, quo ditescebat, & perpetuo vtebatur membrorum ſuorum fulcro; infantis ori commodat ſuperponẽdum. Vix iſtud miſerrimis labellis admouetur, cùm palpitare puer videtnr, vagire, & oblatam mammam libare; editiſque vocibus confuſa circumſtantium turba ingeminare, auditur, Miraculum; puelloque in multos annos ſuperſtite, Andreę beneficentiam iugi gratiarum actione celebrare.

Iterum tale Panormi in Sicilia in Ioſepho Xibechio; ſed contactu ſacri Andreæ oſsiculi.

QVIDAM A COEDIS CONSILIO BINA *Beati apparitione liberatur.*

CAPVT XVII.

MVlier neſcio quæ, pudicitię iacturam paſſa, alienum vterum gerebat, quem creſcentem varia arte cęlauerat. Maturato fœtu, partus doloribus, ſub ipſo noctis conticinio quę Dominicam Reſurrectionem anteibat, angi cępit & cruciari. Anxia conſilij, ſibique ac proli ſi deprehenderetur pertimeſcens; hominem aduocat ſub eodem tecto inhabitantem (ſeu affinitate coniunctum, ſeu incautę corruptorem; ſceleris certè conſcium) & ſuppetias rogat. Hic priùs Andream, qui tam multis quotidie auxilium eſſet, vt ſibi in hoc diſcrimine, precatur. Puerpera femellam enititur. Miſella hęc, ipſa ſe vagitu ſuo prodibat; & ignara ferri, mortiſque neſcia, hominis iam in ſe iram acuebat: Qui ſeu conſors mali, ſceleri obtegendo, ſeu honeſtatis impulſu, familiæ decori conſulturus, effera barbarie innoxium iugulum petere decreuit; ac fęcunda crudelitate, perempta ſobole, matrem quoque de medio tollere. Hęc illo machinante repentino fulgore illuſtratur domuncula: & ecce Beatus vultu ad ſeueritatem compoſito, *Ah*, inquit, *Fili ecquid malo tuo in hoſce inſanis; & mactare pertentas, pro quorum æterna ſalute, è cœlo Chriſtus in terras deſcendit?* His verbis percellitur impia meditatus: miteſcit ſtatim eius feritas: & alteram in conſilium allegat fęminam, operi quoq; adiuuam. Obligatur faſcijs puella proijcienda eadem hora in Hoſpitales Aedes proiectitiorum: aſciſcitur & alia: itur ad locum: & facula euntibus inter obſitas cęlo caligines iter aperitur. Nondum finis: diſcrimina iterantur, vt remedia creſcant, & ſalutaria auxilia magis inclareſcant. Fax extinguitur, ipſa in media via; & integratur barbaro rabies: periculique malo graſſante, vltimis conſilijs in innocentem furere conſtituit.

ſtituit. Sed prius, O, inquit, *Beate Andrea, nobis ſuccurre*. Dixerat: & ecce inſpectabilis Andreas luce vndique circumfuſus, & accenſam facem manu geſtans. *Quid agitis?* ait, *quo pergitis? An ne lumine indigetis? mutuamini, ecce illud*; & abijt. Recreati improuiſo accurſu, & in pietatis opus roborati; Diuinę, & Andreę tutelę nō ceſſabāt grates reddere. Iam Hoſpitali propiores erant; & ſe ſupplicijs, quę in proiectione deprehenſis, certa erant, obijcere trepidabant. Tertium inclamant Andreæ patrocinium: ac ſtatim circumſtipatos ſe cœleſti lumine intuentur, cuius ductu & comitatu ad locum accedunt, & infantem Genitrici Dei ab Angelo ſalutatæ, quę in auguſtiſſimo illo templo colebatur, vbi proiectitij exponebantur, committunt. Ternione itaque miraculorum, inſigne Andreę auxilium declaratum fuit, in eos, qui ſuę ſe tutelę fidenter manciparant.

FVRIOSVS MENTI RESTITVITVR.
Caſu & ruina quidam liberatur.

CAPVT XVIII.

PRiuatæ ſortis homo erat Orpheus Iauanus. Eius res familiaris detrimentum paſſa, queſtuum illi cauſa fuerat & doloris. Pręſentium carentem, & futurorum anxietate ſollicitum, ex animi angore febris conſecuta fuit; ex iſta phręneſis, regula mentis obliquata, rectęque rationis maieſtas obliterata. Ingraueſcenre poſtea morbo, tanta furiarū intemperies infelix caput agitabat, vt vinculis illum obſtringere cogerentur, vndeunde quęrentem, qua ſe præcipitem daret. Horum ipſe non erat ignarus, nam dabatur aliquando componere ſe in ſapientem. In fugaci illo mentis recurſu, non ceſſabat poſt Deum, eiuſque Parentem Virginem, Andream quoque totis conatibus interpellare. Pietate nobilis cuiuſdam fęminę, allati fuerunt ad inſanientis vxorem floſculi aliquot, qui Beati ſepulchrum exornauerant; interq;

eos vnus ſignatus,cuius ipſe olim ſua manu ſator & exculptor.Selectum hęc illius capiti impoſuit, applicuitque naribus; quo facto integrari rationis vſus cępit, & æger profutura non aſpernari: ac mentis iam compos ſupremas tabulas conficere; & ad perfectam quoque corporis valetudinē, nullo alio remedio,paulò poſt redire.

Propridiè ſolemnitatis D.Frācіſci Aſſiſinatis,Cappellam ipſius,vbi & ſodalitas cui nomen dederat, periſtromate ornaturus Marianus Boniannus,ſcalam conſcenderat,ſed breuiuſculam: vtque fieret loco propior, feneſtrę innixus fuerat,quam marmorei lapidis corona cingebat. Ea verò ſtatim quati cępit,ponderis intolerans. Ipſe haud dubius omnem effugiendę mortis ſpem in pręcipitatione poſitam, dat ſe pręcipitem è vicenum palmorum altitudine; ſed cùm prius Andream inuocaſſet. Adfuit hic ruenti, ad ſolum allisſo,ſed illæſo,& à lapidum imbre deciduo in reſupini pectus, inoffenſo. Dimanante fama mortis illius; atrocitas caſus multos affinium ad luctum cöegerat; ſed illam falſiloquentiæ coarguit idem ipſe prolapſus, integris ſenſibus & membris.

PVELLI CLAVDICANTES EXPLICATIS greſſibus erecti.

CAPVT XIX.

IOanni Iauano tenello puellulo, congenita penè fuerat, membrorum infirmitas,& arctuum debilitas,vt pedibus ſuis nequaquam valeret inſiſtere,niſi trepidè & lapſabundè: multò minus ambulare, & circumire. Curando,multa tentarant parentes; & exitioſiùs: prę doloris enim incremento, per ea,ſeſſitationis quoque factus fuerat impos. Iam domeſtica parentis memoria,Beati meritis menti reſtituti; leui licet notitia,& quæ à puero poſſet expectari, Andreę nomen audie-

audierat,& miraculorum famam. Internoctu, excitato vtroque parente; *Pergamus*, inquit, *vbi diluxerit ad Beati ſepulchrum; ipſum enim dudum teneo fidum ſanitatis meæ ſponſorem*. Ituros ſe promittũt & profectò iuerunt. Ibi precati, admouent ſepulchro puerum, & ſtatim is moueri cępit; illudq; brachio complectens, circumire: in domum reducunt: explorant quid ſubalarium lignorum fulcura poſſit; cernunt, illa explicantem eum greſſus ſuos: Perendino die redeunt, & ſepulchrum amplexatus, alterum è fulcris puer depoſuit, vno contentus. Tertio poſtea acceſſu, altero quoque abiecto lætus & alacer iuit, ſine vllo innixu, & cereum, ac ſubalaria ligna appendit monumenta rei.

Carolus Vaccarius longo preſſus morbo, & apoſtemate renes ipſius exedẽte; cruribus ita debilitatus fuit, vt nec ſtare, nec ambulare poſſet; ſed proſerpere tantùm, manuum nixu laborioſo; & ſoror idcirco in humeros ſublatum, quò neceſſe erat transferebat. Pater, curando, totam pecuniolam conſumpſerat, nec ſanitas poterat adduci. Nonnullorum pietas ſuaſit parenti, oleo ex lampade ante Beatum collucẽte, claudi crura & pedes inungẽdos; quod cum factum fuiſſet, ſtatim hic ſcipione innixus cępit ambulare, & progredi; & poſt aliquot dies nullo etiam fulcro.

ANGINA, EXANTHEMATA, ET Cephalalgia curata.

CAPVT XX.

BErnardinum noſtrum Graſſęlium, tumens angina interclusis faucibus, inſpirandi ăeris, & inſumendi cibi fecerat impotem. Ter intra biduum laxata vena, ſemelq; à ſcapulis per cucurbitulas ſanguis eductus, ſanitatem haudquaquam adduxerãt. Spes omnis vitæ in ſalutari potione repoſita erat; ſed hanc æger vomitionis experimento edoctus,

con-

conſtanter reſpuebat: retinendæ, vouet Beato quotidianam ſui ſepulchri per annum inuiſionem, & eius profeſti ieiuniũ. Vota ipſius æquauit benignitas Andreæ; pharmacum quippe placidè ebibit: imò vicit: ingeſtum etenim poſtea reijciens, impetu illo, enatas in fauce glandes perrupit, & purulenti ſanguis emanatione immunis ipſe è morbo fuit.

At ſæuior erat, qua Io. Baptiſta Capycius Galeota Regni Neapolitani Theſaurarius conficiebatur: Ea etenim premebatur, & hic quoque; at ne guttulas quidem aquæ demittere poterat; quomodo pharmacum potuiſſet, in quo ſpem omnẽ ſuæ ſalutis omnes collocabãt? Verùm demiſit, Andrea iuuante, quem inuocauerãt. Et angina quidẽ pharmaco facta mitior. At purpurea febris ipſam conſecuta, exanthemata & lethargus, certa erant vicinæ mortis prænuncia. Tunc ille, Beati biretum ad ſe adduci expoſtulat. Mirum viſu; primo eius contactu, velut cultro ſcindente, rumpitur apoſtema quo caput vexabatur, & erumpit inde purulentium ſordium trilibris quantitas; fluxuque perenni profluit ſanguis ex ore, naribuſque; & perfectæ paulò poſt ſanitati æger reſtituitur.

Fauſtina Caracciola, & Catharina Ordoñez Ortiſia, permoleſto capitis dolore vexabantur, quanto perferendo non erant; nam vltra patientiam erat: illas quippe interquieſcere non ſinebat, atque ad inconditos clamores cogebat; non cibo, non ſomno recreandas: & phrenèſis præterea periculum conſtanti medicorum ſententia dolor minitabatur. At contactum infelix vtriuſque caput, Beati bireto, ſtatim dolore leuatur; & ad perfectum paulò poſt ſenſum plenè reſtauratur.

Lucretia quoque Manella, cùm ex capite laboraret, diutiuſque ſe timeret, vti conſueuerat, dolori mancipatam, ſimul ac aurantij flore, quo Beati ſenis effigies fuerat exornata, illud tetigit; præſens ac ſubitum ſenſit auxilium, dolorisque omnimodum leuamentum.

Neque

Neque verò, ipſa ferreę catenæ fruſtula, qua ilia ſua conſtringere, ac domitare ſolitus; hac curationum gratia fuere deſtituta. Nam Laurę Rotę ex capite laboranti, ingentesq; eiulatus edenti, non aliud fuit doloris leuamen, præter eiuſmodi fruſtuli contactum; quo, ſine humana vlla opera cruciatus omnis euanuit, nunquam poſtea redux.

MALVS GENIVS INIVSTO SVO domicilio exturbatur. Gutturis tumor æquatur.

CAPVT XXI.

PVtabatur Ioanna Ciceria conſtanti omnium ſententia vterum geſtare: erant tamen eę mali dęmonis fallacię; cuius illa adhuc neſcia, erat hoſpes, quibuſue is in eius cędē, ſponſum recens deſponſum ſollicitabat. Mutua inter coniuges odia, adeſſe aliquid infernum ſuadebant. Laborantibus multis, validoque imperio inferos exagitantibus, id liquidò fuit compertum. Tandem Beati biretum Noſtris adducentibus obſeſſę capiti imponitur. Et malus ille genius miſerè ſe tortum confeſſus, fruſtraque illi excutiendo conatus, ſannis inſuper ac ludibrijs in eius adductores iniurius, barbaro etiam clangore aduerſus ſanctum ſenem proclamitans, coactum ſe dixit, poſtera die ob eius reuerentiam ſenis, iniuſta poſſeſſione cedere. Nec fallere potuit, cętera mendaciſsimus; vrgebant quippe ſuperi. Eodem itaque prorſus momento, fugęque ſigno, quod promiſerat, inde fuit exturbatus. Vertente anno; redijt denuò eiuſdem domus inquilinus: ſed iam deſierat poſſe latitare; eodem quippe bireto denuò arcente, abactus inde fuit, & expulſus.

2 In Lucaniæ Oppido Cancellaria, Dianora Carillia, graui morbo deiecta fuit; artubus enim impedita, motionis expers, capitis dolore preſſa vehementi, pluſculos dies ita iacuerat.

cuerat. Tumor inſuper gutturis acceſſit non intimus tãtùm, ſed extimè quoque in oui magnitudinẽ protuberans: deforme & moleſtum malum. Fruſtra medicorum remedijs tentatis; ad Beati huius opem verſa, apud quem olim ſuas labes confeſſa fuerat, ſtatim eam experitur; capite conualeſcit, vigorem nouum in corpore ſentiſcit, ęquatur tumor. Famula quæ eam curabat, quarta noctis hora ad eam accedens, inuenit in genua prolapſam & orantem. Aduocatur cętera familia; omnibus apparet ſana. Hyppolita Pappacuda oppidi Domina curante, conuocatur cœtus ſacro ęre monitus, in D. Franciſci, vulgando miraculo, gratijs agẽdis. Exinde oppidani, in ſuis quiſque anguſtijs, Neapolim itare cæperunt, vbi ſacrum Beati corpus aſſeruatur, noui ac deuoti clientes ad Patronum.

OBIECTO CVIDAM VISO, EDVCIT EX eo Beatus, ſcelus, quadriennali obliuione conſepultum.

CAPVT XXII.

CRebrò cùm de Beati admirandis inſtitueretur oratio; ipſum, narrabatur, dum inter mortales degeret, cordis ſecreta, reſerante Deo, dilucidè intuitum; & occultum aliquando ſcelus, quo quis inſordeſcebat, ipſimet pandiſſe; & ſic deprehenſum ad meliorem frugem tranſtuliſſe. Succendebatur horum narratione Franciſcus Damorius, ſuę ſalutis ſollicitior. Et cùm in Oratorio diuini amoris, in domo noſtra Neapolitana D. Pauli, vbi ad virtutes effingebatur, menſtrua ſortitione, Andreas ſibi in patronum obrigiſſet; non ceſſabat Beatum votis pulſare, vt peccati vellet fieri detector; ſi cuius ipſe fuiſſet vnquam contector. Pręterlapſus iam erat decimus dies, huic petitioni enixè incubanti. Nocte, quę illum inſecuta fuit, ad quietem compoſito tale

viſum

viſum fuit obiectum. Videbatur in templo eſſe D.Pauli, & expiata conſcientia, Oratorium petere: in eius foribus Beatũ adſtare, capite radiatum, fulgore circumquaque ſtipatum, corde igniuomum, vultuque ſubiratum, brachiorum panſione ſemel ac iterum ingreſſu illum prohibentem, tanquam haud integrè confeſſum: Se verò ſtatim Sacerdotem adijſſe, ſordibuſque purgatum redijſſe. Reuerſum à Beato monitũ, diligentiùs anteactę vitę facinora ſibi excutienda, oblito ſcilicet ſceleris ante quadriennium perpetrati; eius ſe memoria ictum, accerſito confeſſario illud aperuiſſe, & mox Oratorium repetentem, nequaquam ibi Beatum inueniſſe. Hic experrectus Franciſcus, cùm aliquãtulum orationi vacaſſet, rurſus eum ſomnus occupauit. Denuò videbatur Oratorium petere, & Beatum offerri eodem, vt antea, corporis ſchemate, benigniore tamen intuitu, ipſum ad ingreſſum inuitantẽ, ſed per ianuæ rimulam: timentem verò ſibi à compreſſione, audiſſe illum dicentem, per eas tantùm anguſtias, aditum ad cœleſtia pateſcere: ac deducto poſtea oſtio, ſalutari pauore perculſum, in Oratorij penetralia introductum: vbi dũ toto animo in ijs quę ſibi acciderant eſſet defixus, & labes elueret ſuas lacrimarum profluuio; impetus animi membra excitauit. Hęc ſuæ menti per quietem obuerſata, nequaquam fuiſſe fortuiti ſoporis deliram ſpeciem; compertum fuit, ex recurſante memoria facinoris, quod verè ante quadriennium perpetrauerat, per obliuionem euſque conſepulti. Quare ſedulò ſe ad generalem totius vitæ confeſsionẽ apparauit, cùmque conſuetum quæreret Confeſſarium, abſolutionis ſibi beneficium imperiturum, nequaquam iſtum, ſed illum ipſum promptum habuit, quem in ſomnis viderat obiectum ſua ſcelera excipientem, & expiantem. Senſit exinde Andreæ patrocinio ſe potenter roboratum; adeo vt offendendi Numinis, vel in minimo eſset metuentiſſimus. A ſæculi poſtea tumultibus in religioſam quietem tranſlatus; nuncupatis Deo ſolemnibus votis in eodem D. Pauli

Templo,per annos vndecim inter Noſtros verſatus; primus è Noſtris poſt Andream in Beatorum cenſum relatũ, in cęlos immigrauit;tutelaris Angeli in tremendo mortis agone inſigniter protectus auxilijs.

SERICI ET AVRI ADMIRABILE INCREMENTVM, exornandæ Beati imagini.

CAPVT XXIII.

IN Parthenone ab Aurelia Papara inſtituto,ſummo ſtudio colebant Andreæ memoriam, cuius ſæpe ſtimulis, ad pietatem fuerant excitæ. Imaginem pręcipuè ipſius in Odęo inter cęteras Sanctorum venerabantur. Hanc ſolebat quotannis Iulia Baſurta,vna ex ibi recluſis, floſculis argento ſericoue intertextis exornare. Redeũte verò anniuerſario die,beatę ipſius in cœlum immigrationis, inſtaurando in craſtinum obſequio,ea veſpera materiam apparauerat,ſed parcam Quouis enim artificio, vix octenos inde conficiendos,nõ ignaua diſcuſſione cenſebat: exiguum vtique numerum circumornandæ vndique imagini. Tunc vna ex ſodalibus,operis quoque adiuua, *Quid*, ait, *nimia cura numerum ſupputamus? Vacemus operi, & inſtemus; reor enim hunc ſenem optare circumradiantem vndique floſculis hanc eius imaginem craſtino videri.* Vacauerũt,& quadraginta floſculos eiuſdem quam deſignauerant magnitudinis aptauerunt, quantis ſcilicet ad omnem ſui ornatum indigebat imago. Explorant ſedulò; num ſuperadiectu creuerit materies: reperiunt; non creuiſſe: & comperiunt ad Beati gloriam,diuina illam virtute multiplicatam,& cætero ſodalium cætui hilarè narrant.

CAR-

CARNEAE GLANDES, ET FLOCCVS *oculi auferuntur.*

CAPVT XXIV.

PORtia Caracciola Montis Mileti Princeps, annum iam tranſegerat, motus, quietis, ac ſomni expers, ob enatas in ſeſſionis loco glandulas. Futuri etiam trepidatione immaniùs torquebatur. Nam decretoria Chirurgorum ſententia, quòd nullus eſſet lenientium fructus, inciſione tentanda erat ſanitas, & ſectione. At ipſa, recurrente anniuerſario eius tranſitus die, Beati ſepulchrum inuiſit. Ibi enixiùs eum pro ſalute deprecata, & ſuauiſſimo Euchariſtiæ ferculo recreata; certa concipit fidentia; ſe Beati meritis, fauſto illo die ſectioni eripiendam. Propridie eius, famula, quæ medicatum aduenerat; videt glandulas à carne ſecretas, filoque tantùm pendulè demiſſas: tunc ipſas forcipe incidit, nullo Principis ſenſu, nullo in carne glandularum veſtigio apparẽte; vt Beati prorſus meritis id factum, ipſi etiam Chirurgi planè agnoſcerent & mirarentur.

Angelæ Marię Columnę caput, in Diui Andreę Monialis, plures carneæ glandulæ ibi enatę acriter vexabant. Doloris ipſa excita cruciatu, bireto quo Beati caput operiri ſolebat, ſuum quoque contexit; ac vehementi cordis ardore illius ſe precibus commendauit. Ad quietem poſtea ſe compoſuit. Cùmque ſacro ære pulſante, Virginum cętus ad matutinas preces excitaretur; excita ipſa quoque tentat manu, & complanatum caput videt, ſodalium intuitu mirè obſtupeſcentium nullo tumoris ſigno relicto. Bis poſtea, vertente anno, ibidem glandulę renatæ; bis item Andreæ inuocatu denatę;

Pompilium Tufium Equitem Hieroſolymitanum, amicus ictu ioculari (nam panis micas per arundinis cauitatem in oculum eius dextrum iaculatus fuerat) ſeriò reddiderat cæ-

cum: triennio ſcilicet lucifugam; poſt etiam defluxione vexante; flocco (Arabum cateracta) oculo obtecto, lumine captum, nihilque prorſus illo cernentem. Nihil reliquum erat in arte: niſi vt acicula, cernendi impedimentũ ex oculi pupilla in eius angulum reiectaretur. Vt primùm hęc, Iaſolini medicorum anteſignani iuſſu, ægri oculum penetrare cępit; & ipſe quoque dilucidè intueri, vniuerſaque adſtantium turba lętari. Sub Chirurgi tamen manu indolenti, ſuperuenit vomitio; ideoque aciculæ parcendum fuit, & ſplenijs oculus obuoluendus; vt poſt certa temporis ſpatia ijs ſolutis probè videntem omnes viderent. At fefellit euentus: nouo enim ſuperinfluxu, denuò cernendi, vt olim, factus fuit impos. Tentantur alia remedia: ſed nequibat natura mederi. Inuiſit interea ſpe fruſtratum, & iure mœrentem, quidam ex Noſtris; & ſacra cęra, cæteriſque Religionis monumentis, quæ Andreas geſtitare ſolebat, oculum contigit, nō oculum; ſuaſitque illi, vt redeunte mox anniuerſario die eius ad Paradyſum tranſitus, ſepulchrum ipſius adiret, expiataq; conſcientia, ad ſacram menſam accedens; ab vno ipſo viſum præſtolaretur. Fecit omnia, vouitque etiam ſimulacrum capitis argēteum grati animi ſignum. Præterlapſu dierum, Pompilij fides haud elapſa, & ipſo octauo anniuerſarij die iam pręcipite; perfectæ viſioni reſtitutus fuit; medicis palam atteſtantibus, natura & arte ſuperantiorem fuiſſe Beati interceſſionem.

PLVRES DESPERATIS MORBIS EREPTAE.

CAPVT XXV.

IOanni Capyciæ Sconditæ ſeptimus effluxerat annus ſub turpi, & immani vlceris cruciatu. Nō dies modò ac noctes quietis immunes tranſigebat, ſed furebat violenta, & feneſtram petebat quandoque, qua ſe præcipitem daret, vita & an-

& angoribus eruenda. Pharmaca multa prębuerant medici & balnea,ſed moris ergo; decretorio enim iudicio inſanabilẽ dixerant: conuulſionem quoq; muſſantes deteſtandum ipſis malum. Adfuit,quę ſcipionem fortè tũc Andreę apud ſe habebat; deque eius vi admirabili in morbis cuiuſque generis depellendis,illam edocuit. Concipit ipſa votum, ſi fiat doloris expers,inuiſuram ſe Beati ſepulchrum, ibique purgata conſcientia ſacro Domini corpori communicaturã, & in tutelam ſe illi perpetuo famulatu contradituram. Arreptoque reuerenter baculo, *Non ego*,inquit, *baculum iſtum abijciam,ò Beate,niſi me malum*,& indormijt. Euigilat mane ſana, & deſperatam valetudinem aſſecuta: domeſticam familiam exſuſcitat ad gaudia: votique rea Beati ſepulchrum adit.

Ad extremum periculi, amburente febri deuenerat Lucretia Carafa Corleti Marchioniſſa,& adeſſe illi ſupremum diem,ipſe quoque vir eius Fuluius Conſtantius Regij Collateralis Conſilij Decanus ſentiebat; temporis enim pręuentu,funus parari mandauerat. Ventitabat bis in dies ſingulos ad ęgram,Iſabella Caracciola Aquarij Duciſſa. Hęc, ſpe omni atque humana ope abeunte, *Quando*,inquit,*Medici non proficiunt,proficiet meus Senex*: Et excitata deſperatæ fiducia,ex Beati oſſiculo ſcobinas & ramenta in gelidam immiſit,& ſalutarem hũc potum,penè mortuę propinauit, quem lubens illa demiſit. Hauſtu pretioſi liquoris, liquidò vidit exſenſem ſentiſcere, maculas quibus vultus purpuraſcebat,euaneſcere;& breui valetudinem eius integraſcere.

Trigeſimum diem,acerbiſſimi cruciatus Magdalenã Baroniam Monialem Cęnobii S. Marię de Sapientia exercuerant,alienę charitati perpetuò obnoxiam, quòd ſe prorſus loco mouere nequiret. Adductus fuit ad illam à Confeſſario ligneus cuneus,quo ferreo ſuo cingulo conſtringendo vtebatur Beatus,certiſſimum doloris leuamen. Id ęgrę non placebat patiendi auidę; ſed nec fruſtra repugnare ſuſtinuit;

& illico

& illico experta fuit, quantulocumque pretioſi ligneoli attactu, perfundi paulatim membra nouo vigore, ac doloris expertia, ad ſuum vſum redire. Andrea autem conciliatore iſthæc fieri, etiam Hieronyma Toloſa cęnobij Antiſtita, quæ ſuperuenerat, aduertebat. Nam illa tantùm pars languentis ſanabatur, quam cuneus tangebat, cetera, quamuis proxima, indoleſcente. Et potuit ſtatim ægra, inexpectato greſſu quocumque progredi, leui primum fultura innixa, poſtea pedibus tantùm ſuis, & validè inſiſtens.

Camilla de Vito, à puerperio ſtomachi languoribus appetita, per Beati baculum, ſalutare pignus recuperandæ ſalutis, in illius robur reſtitui non deſperauit. Nam illo in affectam partem applicato, ijs recreabatur; ablato, conficiebatur: adeo vt monita tandem, quem eſſet liberatorem agnitura, producta applicatione, & ſe doloribus defunctam, & Beatum cęlitus auxiliarem vnà conclamaret.

Sextum iam menſem vterum ferebat Maria Caracciola Vici Marchioniſſa: & maximo ſui ac fętus periculo, sãguinis fluxum patiebatur tricenum iam dierum ſpatio. Quid ageret, cùm Medici, & obſtetrices, ſuis artibus ſiſtendo ſanguini non eſſent? & ipſa interim ceu canum morſibus laceraretur? niſi, vt aucta in Andream fiducia, eius officulum quod argentea thęca incluſum ſocrus ſua Aquarij Duciſſa venerabunda cuſtodiebat, vtero admoueret? Admouit; ſtetitque ſtatim profluus ſanguis, & pręgnantem vitę ambiguam exitio abſtulit. Abortiuit poſtea in maſculum; qui ſacro fonte ablutus, & chriſtiani iam gregis, vitam ſemihora tantùm libauit. Gratulatum adueniebat nobiliſſimę fęminę, conſanguinearum cohors, pro ſuffectis viribus, & partus incolumitate; ſed plus pia mater geſtiębat, relatu prolis ſuę in filiorum Dei cenſum, quod Andreę precibus factum dictitabat, & collaudabat.

In Iſabellę de Ponte languore cuncti ſpem omnem vitę euanidam cenſebant: & meritò, cui quintus iam ſupra octo-

gesimum

geſimum annum effluxerat. Vnus Rodericus Salazarius, Matris vitam non in calore natiuo collocabat quo iam deſtituta erat, ſed in Andreæ interceſſione. Iubet itaq; lampadem ante illius imaginem accendi; vt hac ipſe proritatus veneratione; ægrę, vitę adhuc aliquantulum imploraret. Serum remedium creditum: quin & famula, ſocordię in lampadis accenſione increpata; velut in increpationis vindictã, *O quàm eſſet*, inquit, *conſultius de efferenda cogitare, quàm de inutili hac luce concinnanda*. Sed Iſabella tanquam vitalis olei ſuperiniectu; cùm poſt biduum plenè conualuiſſet, vixit adhuc ſuperſtes in annos binos.

Nunquam ingeſtum pharmacum reliquo vitę ſuę tempore potuerat Iulia Barilis retinere, & in eius tantùm retentione, ſanitas in periculoſa quadam ipſius ægritudine collocata erat. Sed potuit, cùm Beati biretum magna fiducia ſuo impoſuit ſtomacho.

Hoc item pretioſo ſancti illius capitis integumento, in maximo diſcriminis articulo, adiutæ fuerunt nonnullę, egregio adiuuãtis beneficio. Ante partum, Hyppolita Caracciola Comitiſſa Montis Aperti, tertiùm aborta, feliciter poſtea enixa. In ipſo, Fuluia Monfortia, ſecundas emittere non valens. Ab ipſo, Deſiderata Piccolea, in mammarum tumore.

ALII A SCELERE PATRANDO REVOCATI.

CAPVT XXVI.

Efferatæ mentis furore aduerſus quendam nonnulli excitabantur; ſontem, an inſontem neſcio; ſed concitabantur: inque rabiei lenimen, in illius ima, ferro quamprimùm deſcendere, pręcipiti ſtatuerant conſilio. Eius vicem neci deſtinati ſollicita Portia Caracciola Mõtis Mileti Princeps, ipſum Andreę commendat; & votum precibus miſcet, argenteam ſe laminam, ſi ſua ſeruet ope, quem nulla humana

mana poterat,appenſuram.Voto concepto,ſtatim horribile illud vltionis virus,quod illorum penetrali inditum erat, radicitus fuit euulſum,& cruentum omnes animum depoſuerunt.

Iterum tale, ſed illuſtrius. Pergebant vnà ad Sacram Lauretanæ Virginis Aedem nobiles aliquot viri. Rhedarius qui eos vehebat,iniurioſius quippiam in vnum ex ijs patrauit.Feruenti hic acceptę iniurię ſenſu; ad eam reponendam concitante,furebat violentus, incitatumque animum rapiebat in diuerſa.Volubilem ex ſe in procliue,acriùs cęteri impellebant.Decernunt itaque,vbi primùm ad pręaltum quēdam pontem peruenerint;inde ipſum in inſtabilem fluminis fundum deturbare, & fugam inde extra Pontificium limen, in Venetum ſolum adornare. Interim ſecreto ſuo ſatiati,& cogitati ſceleris curis incubantes.Erat inter eos, cui extimè tantùm iſta placebant, ne audiret eneruis, iniurięque inultor,intimè nequaquam.Hic ad Beatum ſe conuertit, & preces fundit,efferati pectori refrigerãdo.Audit Beatus:&,cùm eo prorſus loci perueniſſent,vbi immane facinus erat perpetrandum, auidus ille vltionis & lymphato ſimilis, ſubita corripitur apoplexia. Contremiſcunt ſocij. Sibi reſtituitur: Agnoſcunt omnes vindicem Dei manum; ac plus iuſto indultum iracundiæ; & mollito pectore omnis vlciſcendi detumeſcit furor.

MVLTA MVLTIS PER BEATI VESTES collata beneficia.

CAPVT XXVII.

PLura attexam Beati veſtibus patrata miracula, pręter ea,quę ſuperiùs fuere narrata. Abundantię Stincę pene ſexagenarię,in iurgantum cognatorum concordia intentę,alter ipſorum cęco furore dextrum brachium confregit,

impetu non leui;ſed quo oſſa loco fuerunt emota ſuo. Confugium miſeræ, vetula altera fuit ijs curationibus aſſueta; ſed breue: pauperies quippe ipſius, medicamina abigebat: fuerunt tamen oſſa loco ſuo repoſita. Nulla tamen brachij adhuc functione vtebatur: tunc tantùm doloris expers, cùm à collo pendulum gereret. Menſem ſic dolenter & otiosè degebat: cùm, increbreſcente fama miraculorum, quæ per Beati veſtem patrabantur; circumquaque tangit eius lacinia confractum brachium, & confeſtim ſolidatur; motum recipit; dolores fugantur; ipſa coram omnibus in genua procumbit, terram exoſculatur, & Beatum vnà veneratur.

Victoriam Lagoniſſam in partu laborantem, & à puerperio, contumaci ſanguinis fluxu languidam & exſenſem; huius veſtis contactu ſcimus incolumem, maſculum enixam; ac ſtante ſanguine, ſenſibus redditam, & ſanitati.

Et Io. Baptiſtam Cicinellum quadriennē puerum, à morbo quo tabuerat, contorta altera tibia recuruum; eius poſtea intenſione & laxatione vndique parem & concinnum, vt ante morbum.

Sicut & biennem puellum Petrum Angelum Brunum à morbillorum morbo, qui faciem ipſius deſperata iam ſalute puſtulis & papulis oppleuerant, liberatum.

Et Lucretiæ inſuper Corletæ, arentes mammas fęcundatas, quibus Marcelli Lanfranchij filium erat lactatura.

Ac Magdalenam Carrotiam nequaquam abortiuiſſe.

Andream verò à Porta acri quartana pertinaciter concuſſum, eius factum prorſus immunem.

Et Chriſtinam Carmignanam è Cappucinarum cœtu ad D. Mariæ in Hieruſalem, oculo conſuluiſſe cui inciſionem fuerant medici minitati, huius veſtis contactu detumeſcenti.

CALCEO BEATI VARII LANGVORES CVRANTVR; & eius ſolea atrociores.

CAPVT XXVIII.

ETiam per viliſſima iſta pedum integumenta, multa patrauit Deus ad Beati gloriam, eaque humanis fruſtra tentatis tentandiſue ſubſidijs. Dianoræ de Bottis, infeſtis acerbiſque interiorum doloribus integro die cruciatæ, & vterum gerenti, nequibat natura mederi; applicato tamen Beati calceo, & victus ſtatim dolor, & fęmina quieti fuit reſtituta.

Eadem, ob contumacem ſanguinis fluxum, abortum timebat; & illum concors medicorum & obſtetricum præſagium minitabatur; imò coniectabatur, fœtum ante lucem extinctum, velut funus viuo tumulo contineri; ac deſudare tunc naturam ſanguini propellendo; ab ipſo poſtea, eiectură matrem onus infelix, ſui tamen certo periculo. Inter eas curas, non abiecit quam de Beati calceo habebat. Petit illum ſibi applicari; & paulò poſt conſiſtente ſanguine è lecto conſurgit; femellam ſuo poſtea tempore feliciter enixa.

Puellus erat huic ſeptennis, qui premente morbillorum morbo, emota mente inſaniens, ad mortem cito curſu properabat. Ab humanis deluſa, ad cœleſte hoc calcei huius perfugium accurrit; videtque ſtatim, mente illum ac ſanitate, ſe gaudio exultantem.

Hęc integer calceus. Quid pars illius? Apud Deliam ditionis ſuæ oppidum in Sicilia, Hieronyma Homodei, apoplexia ſępius correpta, aliquando non longè ab interitu abfuit. Nam à ſacro Paſchatis die, ad vſque ſecundam ab Aſcenſione feriam, inſtillatum tantummodò lac, & eiuſmodi liquores, nec ſine magno conamine, valuit ſorbere. Incrudeſcente poſtea morbo, horum etiam egeſtrix, cœleſtem ſolùm Săctiſſimi

ctiſſimi Sacramenti cibum demittebat. Septemdecim dierum ſpatio ſic vitæ ambigua fuit; ingeſtorum ſcilicet quorumcumque regeſtrix. Habebat ipſa fruſtulum ſoleæ calceaminis Beati Patris: eo per Sacerdotem, qui ſibi erat à confeſſionibus, guttur ſibi extimè contigi rogat; ac tentat confeſtim, num aquam poſſit demittere, & videt poſſe. Expertura in adſtantium gratiam, an id naturę vi fieret, ac medicaminum; horum nonnulla curat adhiberi: ſed nequidquam: neque enim ea vlla arte valebat demittere. Itaque certa, pretioſa illa ſolea, talem indi virtutem; ea intima quoq; oris ſui contingi eflagitat; quod cùm fieret, perſenſit guttur ſibi ebullire, & efferueſcere. Veſpere bibit, comedit, ac ſi nunquam ægra fuiſſet, & morti proxima. Poſtridie è lectulo ſurgit, Templum adit, grates Deo & Beato reddit.

MORBORVM ANIMI MEDELA.

CAPVT XXIX.

PRæſtò etiam fuiſſe Andream animarum lãguoribus curandis, non vnò exemplo compertum eſt. Sudabat quidam in continentiæ palęſtra contra turbidas voluptates magnò luendas; nec antagoniſtam fortiùs colluctantem valebat euincere. Excubabat ſeriò, ne quæ prauæ cogitationes, voluptatum eſſent euocatrices; & impurioribus ſemper facibus vrebatur, interque lamenta perpetua, in præcipiti ſe collocatum, & ruinæ vicinia dolebat. Vbi primùm, confeſſarij monitu, corpus ſuum lineà faſcia circumcinxit, qua Beatus olim latera ſua obligaſſe, & compreſſiſſe dicebatur, ſtatim diuinæ charitatis igne ſic cępit afflari, vt nullus eſſet iam locus immundæ libidini. Fluxit poſtea illi omne æuum ſumma cum laude, ſine dehoneſtamento, ſine labe.

Sic Hyppolita Carafa, ſcrupulis, & anxietate intima ſua penè depaſtis, cùm diſcutere miſerãdam tabem non poſſet,

precarium calculum è Beati Roſario ſibi comparauit: eo ſiniſtrum ſibi brachium religauit, & animum exedentibus curis exſoluit; in tranquillitatem, eiuſque pediſſequam exultātiam plenè ac ſtatim reſtituta.

Victoriæ Lagni conſanguineus, dyſuria penè confectus, dies pluſculos iacebat: omnem operam corporis medelæ inſumebat, nullam animæ, quam annum iam Pęnitentiæ Sacramento non expiauerat. Hæc Victoriam cura coquebat de illius æterna ſalute ſollicitiorem. Suo, aliorumque ſuaſu è peccati veterno illum excitare non ceſſabat; procraſtinantem adhuc, & quatridui tempus præſtolantem, medicorum ſententia non ſperandum. Quare mittit ipſa aliò ſpes ſuas, ac interceſſores dimittit. Andream nocte illa implorat, ſponſione adiecta cereorum. Illuceſcente craſtino, ægri nepos è noſtrorum cœtu, qui iam duodennio auunculi domum non adibat, ipſum inuiſit, & poſt eum alij, aduocante nemine. Horum verba ad confeſſionem ipſum exſtimulantia, illicò ſuum ſortita fuere effectum. Vix autem peracta confeſſione, expers ſtatim factus fuit mentis, cui nūquam reſtitutus, vitę metas attigit, vt ſperare licuit, puriſſimus, & à quatridui expectatione cum ſui fructu ſublatus.

Quid Marco Antonio Morræ acciderit, experto potenter adiutricem manum Beati; certè incertum. At graue aliquid fuiſſe ac memoratu dignum, niſi aliorum famæ cōſulendum fuiſſet, ipſa eius verba, quæ pro teſtimonio dixit nobilis, ſenex, & Philippo Catholico in Neapolitano Regno Conſiliarius, ſatis dilucidè manifeſtant; quæ & ipſiſſima ad Beati gloriam hìc ſubnectam. *Quod ad me attinet; in extremo quodam caſu eoque grauiſſimo, vbi multum ſtudij & cogitationum impenderam, ſed inutiliter, proſpectu ingentis damni & irreparandæ moleſtiæ; proſpectu ? ingruentia, eaque ex hora in momentum; deſperato remedio, ad huius Sancti interceſſionem confugi: In arctiſſimo illo temporis puncto quo premebar, ſepulchrum eius adiui, & omni tentata humana induſtria adhuc*

auius

auius remedij, rem ipſi commendaui, eumque compellaui calidè, vt aditum ſibi vni notum, tempeſtiuè reſeraret. Vidi poſt horam explicata omnia, & complanata: ac malum ipſum quod imminebat, extinctum, ac ſi nulla eius vnquam extitiſſet cauſa, nullum principium: Et qua facilitate? Deum conteſtor, me non illius tantummodò, ſed multorum dierum ſpatio, admiratione, ac ſtupore perculſum, ab eius nunquam conſideratione mentem auocaſſe, admirandi prorſus, & ſupra naturam operis. Caſum & euenta ſcio: & ipſas flammas ſubirem huic veritati, & miraculo aſtruendo. Dicerem, niſi aliorum famam me diuelleret. Sat fuerit Confeſſario in confeſſionis ſecreto rem aperuiſſe. Porrò grati animi ſignum, argenteam tabellam Beati ſepulchro ſuſpendi.

SALVTARES ALIQVOT BEATI Apparitiones.

CAPVT XXX.

SParſim hucuſque multæ Beati Apparitiones nobis ſunt narratę: Lubet nunc & alias quoque hic, vnum velut in faſcem colligare.

Virgo quędam nubilis, ſiue nuptijs repulſa, ad quas fortè anhela ſuſpirabat, ſiue illas refugiens, quibus à parentibus deſtinabatur; fracta animo, & intimo furore diuexata, odio vitæ qua fruebatur, quęrebat ſollicita quomodo malè periret. Ac malorum perfugium in ſuo collocans exitio, pomeridianis horis ſuperiora domus conſcenderat, vnde ſe præcipitem daret. Iam feneſtram tenebat; iam altero crure, ea ſe excluſerat; iam humero pendulo, tellurem concutienda petebat; cùm ecce Andream improuiſo aduentu vidit aduerſum, manu illum ipſum humerum in ſe ipſam iniquę tangentem, atque ad quietem illam compellantem. Conuerſa vidit etiam alterum parentem affectu ſequaci, curſuque con-

concito,ad certiſſimam natæ perniciem ictum, & afflictum. Huic narrat tentatum & amatum antea caſum, mox Beato iuuante vitatum, Ac Beatum vti certum ſeruatorem, ſtatim ambo fuere venerati.

Haud ſanè multò poſt, eadem mari tranſuehenda, vt cęlum mutaret, Andreæ prius ſe patrocinio commendauit. In ſcenſa cymba trepidare ſtatim & ſtomacho languere cępit. Motu metuque circumactum caput dextera excipiens, ad lęuam cymbæ reclinat, eius puppim habens aduerſam. Ibi circumſpectat illum in genua flexum, preces pro trepida fundentem & languente: ac blandiloquentia ſua muliebrē ab illa pauitationem excutientem, & ipſa in ſecuritatem firmata, abeuntem. Ipſa cùm arenam tetigiſſet, voluit hęc omnibus eſſe comperta.

Frater Chriſtophorus Cerratus è cœtu Fratrum Beati Ioannis Dei; cogendę ſtipi frumentarię diutiuſculè ſub inſalubri cęlo verſatus, in febrim incidit, qua ſe extinctum iri credebat: manum quippe medici admouerant, non remedium; & poſt eam, octauumque febris acceſſum, adhuc inquies & cordis palpitatio. Cùm aliquando Dei opem inuocaſſet, & Sanctorum patrocinia; vigiliæ & ſopori medius, ſenem vidit cano aſpectu & rubicundo, circumquaque radiantem, inter quē & vllum ex Noſtro Ordine, nihil diſcōueniebat, apprehenſa illius dextera ad ſanitatis eum certitudinem erigentem. Cùmque vano Chriſtophorus conatu niteretur ad eius amplexus, excitatis membris, per ingratiſſimam vigiliam ſenem amiſit. Expergefactus exclamat lætanter, Patris viſitatione, qui ad B. Pauli colebatur & miraculis inclareſcebat (ad ſepulchrum enim eius aliquoties orauerat) ſe ſanatum, ac votum ipſi in gratiarum actionem nuncupat, & in melius proceſſit ad integram vſque ac ſtabilem ſanitatem.

Elato pridem viro Camillo de Curtis Regij Neapolitani Conſilij Præſide, iacebat in ſolo, & conſolatrices admitte-
bat

bat Catharina Carafa. Huic à ſui præceptionibus quoad vixit nunquam deuiæ, in luctu tunc implicitæ, adſtitit Beatus, & in ſellula prope ipſam aſſedit; tanta oris viuacitate, vt crederet illa, ſe cum viuo familiariter colloqui, & imponere ſibi exiſtimaret, ſi mortuum opinaretur. Sermo ſatis proficuus, pietatis incitamentum & ſtimulus virtutum, atq; ad quinque præcipuè bona adhortatorius, Confeſſionem, Euchariſtiam, Orationem, Patientiam, Charitatem.

Hæc eadem poſtea in Monaſterium D. Mariæ de Sapientia recluſa, vt ſibi olim Beatus prædixerat maritali adhuc iugo preſſæ; velut in plauſum ſuſcepti ſtatus, iterata eius præſentia roborata fuit, vtramque ipſius manum complexati. Cùmque prudenter cauta, & mali dęmonis illuſiones verita, potentiſſimum iſta Ieſu & Mariæ nomen obtendiſſet, illud in expaueſcentis ſecuritatem Andreas quoq; repetijt, ac diſparuit. Eo Catharinæ lucro, vt in audaciam erecta, non dubitarit deinceps ardua quæque ſub eius inuocatu ſuperare, & ſodalium quoque id fructu impetrare.

Fœtum ſuum propediem enixura Laura Gironda, prę moleſtia futuri angoris cruciabatur & perturbabatur. Anceps conſilij, an cum fructu centunculum eſſet geſtitatura veſtis Andreanę quem religiosè aſſeruabat; per quietem viſus illi Andreas puelluli gerulus, quem ipſa exacto iam octênij ſpatio ſub eius auſpicijs in cęlum pręmiſerat, & ad nixum illã ſollicitare, piæque lacinię vsũ. Narrat hęc iſta viro ſuo Marcello Lanfrãco. Adhibetur ſacra veſtis, & morę Laura impatiens è cubili exiliens nullius fulcro maſculum demittit. Quem Beatus ante cunas in ſui tutelam ſuſceptum, perenni beneficiorũ ſerie cumulauit; & interno poſtea afflatu ad hũc Noſtrorum cœtum per ſacra vota cöegit, vbi ſeſe antea ternio fratrum ſuorum ſacrauerat.

Ioanni Simoni Moccię, febris & animi deliquium ſatis negotij faceſſebant. Eius vicem commiſerata Beatrix ſoror, & viſum prę cordis teneritudine auerſata, in proximum cubiculum

biculum ſeceſſit,& ante Beati imaginem cū fletu procubuit. Ibi virium receſſu in lectuli ſpondam reclinis, ſenſit leui manu ſibi humeros tangi, ſtatimque Andream vidit hilari voce his eam verbis compellantem. *Timorem omnem abijcito filia; ſanitati enim frater tuus reſtitutus eſt*. Cùmque eniteretur ad pedum illius amplexus, mox euaneſcentem retinere non valuit, quę valuerat ab illo fratris ſanitatem impetrare.

Lucretia Cacciuttola febri iam confecta, ſacro Viatico refecta, oleoque ſacro extremùm vncta, decretoriam horam expectabat inter ſodales abituram mox animam ſacris precibus comitantes. Beati pileum clericalem, ęgrę admouerant: ſed ea nocte, quæ ſuprema credebatur, eius effigiem, quæ in Parthenonis odęo (illic enim illa degebat) religioſè colebatur, ad ſe iuſſit afferri: allatam deprecabundè amplexatur, & ſanitatem poſtulare inſiſtit. Subloquenti interuenit viſibili aſpectu Andreas ſponſor certiſſimæ ſalutis. Rem illa narrat adſtantibus, febri ſe liberatam agnoſcit, ſtatimque motionis olim inualida, è lectulo nullius adminiculo ſe corripit, perque cubiculum non leui greſſu inambulat.

Ibidem extremè languenti Lucretię Morellę benigniter viſus Beatus. Sed cùm neque capitis nutum neq; oculorum nutum exprimeret, incaſſum ad illa ſeſe ęgra vrgente, inualuit apud omnes, vicinę mortis opinio, & profectò haud multò poſt ea cum effectu ſequuta.

Circumſpectu ſacrorum anathematum, quę ad Beati ſepulchrum appenſa erant, fluctuantium cogitationum ſalo agitari cępit Dianora Claramontia, & ambigere, an tot ipſius apparitionum teſtamina ſupra verū eſſent elata, quamuis cętera crederet non vanè fuiſſe allata. In domum reuertit, & ſeptuagenariam matrem pleuritis acutiſſimo ſenſu inuadit, redditque impotem fandi. Triduum iam exciderat, vitaque ipſa mox iam petenda timebatur. Matris certa orbitate indoleſcens filia, ante Beati imaginem, quę alterius cubi-

cubiculi parietem ornabat,calidè orat, adeſtque illicò ex orantis aduerſo Andreas,Eccleſiaſtico amictu (ſuperpelliceũ vocant) indutus,vultuque ſatis hilari,ſpem ipſius extollens. Dum inſtaurare illa preces decernit, accurrit famula læto nuntio reſtitutam matri loquelam aſſeuerans.Ita cumulato beneficio & perſanata mater, & hoc Andreę viſu tanquam validi fulcri nixu,educta filia è tenaci titubationis luto, in quo miſerè defixa hærebat.

Noſtris etiam ſeſe videndum ſępius præbuit Beatus. Surrenti,quæ Ciuitas eſt maritima in Neapolitano ſinu, inclareſcebat miraculorum fama.Hæc publicis tabulis conſignãda videbantur. Commodùm ergo, docto cuidam ac probo ex Noſtris Sacerdotibus ibidem commmoranti id oneris fuit demandatum,nimiùs tamen præ cautiore trepidatione cunctabundo.Huic in ipſo ſoporis & vigiliæ confinio, obiectus aliquando Beatus ſubrigidiori ipſum intuitu aſpiciens; vt è contra,benigno pacatoque, alterum quem comitem habebat,& ſuum in illo viſu cingentem latus, quique aſſiduo molimine pro eius gloria nauabat alibi operam induſtriam. Ingemuit ille,& interſtinctum ſe Patris benignitate, eiuſdẽ quoque Religionis filium,lamentabundus dolebat. Lamentanti,expergefactio modum impoſuit. Euigili Chorus pro matutinis laudibus petendus fuit.In orationem poſtea procumbenti, datum intelligi, cunctationem ſuam turbatos vultus Patri effinxiſſe. Quare in audaciam roboratus, trementem illicò mentem compoſuit, ac ſtatim præuidit cuncta peruia & explicata, & reapſe cum ingenti ſuo gaudio perfectè vidit.

Alter inſano hemicraniæ dolore vexatus,& ſtudia valere iuſſerat, & ſacrarum precum penſum quotidianum. Vidit hic,dum noctu,antequam lectum peteret,diurnas labes ſuas ad examen vocaret, & ſe Beato commendaret enixiùs, ipſum circumquaque ſplendoribus radiantem,& ſanitatem ſibi hilari vultu pollicitantem:ac tanquam ipſa iam adepta,

ad aliorum efflagitationem ipſum excitantem. Lętus itaque periculo exhauſto, dum contra morbos animi, eius imploraret opem, eam quoque obtinuit. Beato ſcilicet ad orationem paulisper intento, ſeque his propemodum verbis roborante, *Et hoc etiam habebis*; & his dictis euaneſcente.

Familiari quoq; occurſu eundem habuit is ſæpius aſpectabilem, ſiue cùm afflicti amici ſtatum ipſi in oratione patefaceret, & quo in diſcrimine eſſet famæ ſub tribulantis propè certa victoria; ſiue cùm ſuus quidam diſcipulus publicũ eſſet ſubiturus ſcholaſticum certamen; ſiue cùm alius triſti cœlo maria transfretaret. Aſpectabilem, & propitium; feliciſſimis ſemper euentibus, vti Beatus ipſe diſertis verbis promittebat. Sed de alijs alibi.

DE DVRACINO PERSICO BEATI manu plantato.

CAPVT XXXI.

ANno huius ſæculi ſecundo, perniciabili & lethali morbo penè cõfectus fuit Andreas. In eo languoris æſtu, duracini perſici fruſtulis aliquoties ſeſe refrigerauit. Huius poſtea nucleum terræ mandauit, quæ bipalmari profunditate, ſuæ cellæ herbariolum replebat: perenni manus eius irrigatu in arborem is poſteà excreuit. Admirati alij in anguſto ſolo auguſtam plantam, pomorum feracem magnitudinis inſuetæ; Nos pomorum potius numerum ſemper æqualem. Multorum etenim annorum non interrupta ſerie, ſemper fuere quindena: ſiue cùm vento excutiente, ſiue cùm aliquo decerpente, quodpiam ex ijs debuiſſet deſiderari. Bonis ea teſtibus numerata, ac totidem quot in ea Domo Paulina erant Patribus, vt fallax aliquod, luſorium & illuſorium, nemo niſi calumniator potuerit ſuſpicari. Conſtans fuit omnium ſententia, pro pio in Virginem Matrem obſe-

obſequio,& Roſarij meditatione,talia Deum operatum,cuius ille quindenas decades quotidie pendebat, tāta religione,vt inter temporis anguſtias coarctato firmum fuiſſet & ratum, refectionis potius quamquam neceſſariæ ſubire iacturam,quàm ab eius recitatione feriari. Aliqua ex ijs pomis Paulo V.Pontifici Maximo donum miſſa, & Alexandro Peretto Cardinali à Montealto, ac Iſabellæ Infanti Sabaudię,Principi Mutinenſi: & pro ſumma in Beatum reuerentia,pretioſa munera auidè à cunctis ſuſcepta. Porrò ad ſanitatem factos huius arboris fructus,flores,& ipſa etiam folia, quos è pluribus curſim narrabimus euentus, liquidò comprobabunt.

Archangela Maria Pignatella Cęnobij Diui Andreæ Monialis,in capitis diſcrimine, quod ciborum quorumcumque egeſtione,& ardenti febris æſtu ſubierat, ſalutari hoc cibo refecta,extra illud ſtatim poſita fuit.

In Zenobiæ Albanellæ diro apoſtemate, quo ſiniſtra eius manus conficiebatur, trepidantibus medicis inciſione putrem materiem educere,audacior ipſa,cultro deſcendit in ſaniem,& vltrò;ſed cataplaſmate fiſa quo vulnus erat lenitura,perſici nempe huius demenſo,quod ab Hyppolita Carafa fuerat mutuata. Et profectò leniuit, educta etenim ſanie,& vulnus illicò in cicatricem coiuit, & ad ſuetas ipſa functiones ſuas feſtina rediuit.

Eius verò flores ægro capiti ſuo ſuperinijciens Artemiſia Ianuaria cephalalgia cruciata,eo ſe dolore exemit.

Eorumdem autem hauſtu aqua maceratorum, Agnellus Mareſchius materni vberis alimoniā haud exſugens, ideoq; in mortis limine conſtitutus,vitæ,quam vix libauerat, redditur,lactis factus auidiſſimus.

Et Iſabella Fuluiuſque Berlingerij,exſenſes, & apoplexia correpti;ſibi & ſanitati reſtituti fuere.

At neque folijs ea virtus defuit, Andreas namque Staibanus,ſeptimum iam menſem tertiana febri penè expugna-

tus,eorum adiumento,quæ aqua intrita immiſit in os,ac demiſit,contra illam victor euaſit.

Franciſcum quoque Penellium è Teuorlatio Auerſanæ Diœceſis oppido validè febrientem,medici iam inter deſperatos habebant, ac reſtitui poſſe abnegabant; ipſum eius hepar credebant abſumptum, & ambuſtum; nec extimè aliquid cernebatur, & vndique inquies,ac neceſſarij corporis cibatus recuſatio. Viſum Hieronymo Gueuaræ Oppidi Dynaſtæ, inter cętera animę pręſidia vnde tantùm ſalus expectabatur, excitare languentis in Beatum affectum, narrata miraculorum eius multitudine: & illius opem, præeũte ſui fidentia,per folium,quod ex eadem ipſe arbore manu ſua decerpſerat,religioſèque aſſeruabat,præſtolari. Orãt primùm aliquantulum, & cum eis Parochus. Huius poſteà manu folium iecori ſuperinijcitur, & æger mox excuſſum dolorem ſenſit;ad quietem ſe componit,expergiſcitur,dicit ſe febri immunem,ac poſtridiè è lecto conſurgit, nullo cruciatus aut ægritudinis veſtigio.

Exciſa poſtea ob ſenium planta,quiſque ſibi fragmenta & aſſulas ex ea petiuit,& in Cruces ad veneratum, in vaſcula, & cochlearia ad cibatum efformauit:ad corporis nempè, & animæ indubiam certamque medelam.

ODOR, SPLENDOR, MOTVS, ET SVDOR in Beati Imaginibus.

CAPVT XXXII.

Coenobij Diui Andreæ Moniales,in Beati obſequium ſacram quotannis circuitionem inſtituerãt,cuius imaginem ante Deiparam ſupplicis circũducentes,eximio cultu illius venerationem excitabant. Hanc inſtaurantes Idibus Octobris anno huius ſæculi ſextodecimo, Maria Magdalena Columna,& Anna Maria Caracciola collocutorio Præfectę & in-

Digitized by Google

& inſtantes,perfundi ſe inſolita ſuauitate perſenſerunt.Ratę extra religioſa ſepta fragrantiam inhalari;facti certitudinem ab externo viro & probo,qui cęnobio erat à ſacris expectār. Illo negante; perſeuerantis ſuauitatis admiratæ præſtantiā; à circuitione,cætero ſodalium cœtui rem aperiunt, & cauſam curioſè ſciſcitantur.Illæ ſe quoque affluenter ea delibutas dulcedine faſſæ ſunt.Peruestigatur, ſi quid odoris incenſum aut ſparſum, vnde ſpiritus potuiſſet afflari; & nullū eius rei inditium.Luculento itaque omnes iudicio, Andreę vberrimam illam,& incognitam ſuauitatem aſcribunt. Eædem item Virgines,& alię quoque eiuſdem Imaginis pedem quæ publicè colebatur,poſt ſacras preces exoſculatæ & pia deuoti animi exercitia,halantem ex eo odorem perceperūt. Rei frequentia,& excluſum odoris artificium,indubiam cœleſtis virtutis opinationem firmiter illarum animo impreſſit.

Ibidem Anna Maria Grimalda, à cęna cum cæteris ſodalibus ad orationem in Odęo conuenerat. Receſſerant cæterę,non ipſa,& protenſiore adhuc prece cum ſuperis iucundabatur.Prouecta nocte,ſeceſſum in cellam adornabat; verùm inutili greſſu gradum promouebat: ipſas quippe Odæi fores nullo tentatu valebat inuenire. Horror pręterea tenebrarum,& vicini recurſans memoria cœmeterij, obrigeſcētem & penitus conſternatam vexabant. Incerta conſilij; videt è Beati imagine,quæ publicè ibi colebatur, effulgentes micantesque ſplendoris radios,noctis ceu luciditſimo die inducto diſpulſores,quibus & patuere ſtatim Odęi fores, & pectus ipſius,placidè fuit tranquillatum.

Panormi in Sicilia, pleuritide,& maligna febri correpta Maria Paladina, poſt cætera ſpiritus præſidia, extremùm tantùm vngenda erat,in proximo illo certoque mortis agone: nec enim vltra medicina vlla varia expertæ ſubuentura ſperabatur. Interea allata fuit ad ipſam Beati imago; hanc impetu valido & non pro ægra complexata & oſculata, cordi,capitique impoſuit,atque ex imis præcordijs ſanitatēs

imò

imò vitam ab ipſo eſflagitare non ceſſauit,& cum ea cætera quoque adſtantium turba: Sed hæc ſtatim cubiculo excluſa, faſſa ſcilicet ægra ſe quietis percupidam; at verius, vt remotis arbitris,ac ſecretiùs, ante medicũ ſuum precibus inſiſteret & profectò inſtitit,atque ardentiùs. Occluſæ fuere cubiculi fores, & feneſtræ tanquam ad quietis conciliatum. Vidit autem ſtatim & adhuc benè vigil,cubiculum quaquaverſum illuminatum,ac ſi mero meridie ſolaribus radijs patuiſſet. Ex ipſo quoque Beati picto ſimulachro, brachium proſilire, flabello ventulos leniter excitans, & æſtus illos quibus amburebatur refrigerans. Ad ſoporem poſtea ſe compoſuit,& horam totam ſuauiter indormijt. Euigil ſentit ſe febri ac pleuritide penitus leuatam. Aduocantur domeſtici, & hi omnes attoniti, ac præ gaudio vix mentis, aut linguæ compotes. Comedit expers amaritudinis, qua olim ingeſta quæque cogebatur egerere;& potuiſſet eodem prorſus momẽto lectulo exilire febri iam & doloribus defuncta, niſi vrgentibus cognatis,virium reparationi à frequentiore venę laxatione flacceſcentibus,fuiſſet conſulendum.

Alibi etiam alia,magna preſſa mole curarum, ac nullum quà emergeret exitum aduertens, ante eius imaginem calidas preces fundens, claro vidit intuitu illum caput inflectẽtem. In ſpem ipſa tunc erecta: & planè non modicum interceſſit ſpatium,quo omnia illi ex animi ſententia ceſſerunt; ſed nullum,quo non ipſa in agendis Beato gratijs inſigniter occupata.

Sed & Ignicus Daualos Piſcariæ Marchio,eius quoque imaginem venerabundus colebat,& ſæpius ante ipſam ſupplex cadebat,ſuoque imitamento & alij. Obſeruatum autẽ à quopiam fuit,aliquando compunctim ante ipſam orante humorem ex ea guttatim ſtillare. Is hærens, & ambigens cæteros conuocat, & idem hi circumſpiciunt. Aduocatur demum & ipſe Marchio,ac indubium ſudorem aſpectat; indubium, & cœleſti tantùm vi dimanantem. Neque enim

tectum humiferum erat quod laqueatum, neque paries qui Belgico periſtromate ornatus; & nihil præterea tale in reliqua ſacelli ſupellectile, ac ne in ipſa quidem iampridem imagine, quæ vna inter tot varij generis ornamenta tunc humeſcere ac ſtillare cernebatur. Hoc inſignioribus religioſis ex ijs, qui Vaſti degebant, ipſo curante Marchione, oculatim innotuit. Concors omnium ſententia, grauius aliquid eo ſigno portendi, eius imminentiam Beato fortè in claro Dei intuitu reſeratam: illi auertendo, eum nequaquam fuiſſe deſidem, & emolliendæ Superum irę; ſui verò conatus fortaſſe fruſtraneos fuiſſe. Id ipsū manifeſtario illo ſudore palam edicere, atque ad Numinis flexionem, Marchionem exſtimulare & propellere. Haud vanam coniectationem, rei euentus comprobauit. Exibat ſextus à ſudore dies, dumque Marchionis filius decennis in horto ſpatiaretur, & pendulū vuæ racemum optaret ſua manu è vite decerpere, marmorea ſtatua cui ſubnixus fuerat, præcipiti ruina in ipſum concidit, & compreſſum ſtatim vita priuauit, inutili adſtantium ſuppetiatu quamquam nulla mora interpoſito. Porrò mortem, licet non eius genus, occulta fortaſſis Andreæ aduertentia Carolus (id puero nomen) ſollicitiùs expectabat. Poſtquam enim illius ſacra imago in illum locum fuerat aduecta, pluſculo continuatoque dierum ſpatio, breui ſe vita functurum, & cum omniū admiratione dictitabat. Exinde poſtea aucta imaginis veneratio, & Beati cultus ſolemnior.

BEATI CAPILLIS PRONA, ET PROMPTA beneficia.

CAPVT XXXIIII.

ALia quoque damus miracula; nempe quæ per eius capillos patrata fuere. Velut enim ingenti theſauro futuri prædiuites, multi multos ex eis ſibi compararunt,

runt,& binos Hieronyma Homodei nobilis Panormitana, innuba virgo,& diutino infirmitatum igne ad purum excocta. Et illud in primis mirabile, quòd dum hæc ad focum aliquando aſſideret, pagellam explicauit, quæ alterum ex ijs contegebat,& mœſta vidit illum abeſſe. Veſtigat ſolerter, ac pluſculum temporis quæſitioni donat: ſed minutulus quantacumque cura inueniri non poterat, idque ipſa iam deſperãs,religione tacta,chartam, ceu ſacram quandam capilli theculam igni addicit,& flammæ. Combuſta pagina, inſperatò prodidit ſeſe capillus: Nam fœminæ auidentia, cum ipſa igni traditus fuerat; ſed inde ſubſilierat, quod non ipſa: & ſignum proiectionis oſtendebat, alteram ſui extremitatem toſtam. Hi capilli in aquam immergebantur,inuocatu Sanctiſſimæ Triadis, inque eius honorem recitata ter Dominica oratione,& qua Deiparam Angelus conſalutauit. Aquę hauſtu,vel inſperſione, tanquam potentiſſimo pharmaco,ſæpiſſimè curati languores varij,ac deſperati.

Nam (vt ab eadem Hieronyma ordiamur) cùm ipſa per calceaminis ſoleam, qua Beati quondam pedes intecti fuerant,apoplectico morbo exempta fuiſſet; hanc eandem ſanitatem deprecata poſtea fuit,ſi non pro Numinis gloria, & ſui ſalute futura fuiſſet. Annuente Deo, exeunte trimeſtri,primùm in eundem morbum recidit,& exinde,vſque ad id tẽporis,quo hęc pro teſtimonio dixit,ſexageſies. Sextus, ac ſeptimus ſub eo illi effluebat dies, & ſupra hunc etiam præterlapſus quandoque decimus. Non inter illam,& mortuam cùm ita vexaretur vllum diſcrimen.Excludebatur quicumque cibus, pręter vnicum illum & ſupercœleſtem, quo quotidie recreabatur. Et pertinax malum vincebat artem. Interea hoc illi medicamen fuit,ſed cùm extremum tantùm langueret,aliàs enim irritò & inutiliter; pauculas eius aquæ guttulas,ternas nimirum aut quaternas exſorbere. Demiſſa ſorbitiuncula,tanquam copiosè cadente vnda refrigerata ſtatim eius pręcordia,& æſtus omnis mitigatus, & valetudo

ſic

ſic integrata, obuium quemque cibum admittens, ac ſi nunquam vacillaſſet. Nota hęc innumeris, & principibus etiam feminis, ea ſupra captum, ſupra fidem hominum ſæpè intuitis.

His experimentis edocta Hieronyma, in aliorum quoque medelam profuſa charitate deſcendit: & à domeſtico ei lare fuit incipiendum. Nimpha Meſſinia dicebatur vna ex ijs quę ſibi erant à famulatu. Huic nares exeſæ fuerunt, fœdo & deteſtādo malo, quod in carcinoma timebatur abiturum: ſed pretioſi liquoris inſperſione ſtatim correctæ, & peſtilens morbus ſublatus. Prędicabat illa ſalutarem Beati manum: at Nimpha medicorum induſtria, ſeu cœli mutatione partam ſanitatem contendebat, & hac incredulitate ſua miraculum à Beato extorquebat. Extorſit; ſed ſuo periculo: iterū enim nares putreſcere & in ſaniem marceſcere. Tunc ipſa excita, enixiùs apud Beatum pro ſalute inſtitit, & viuifico liquore affectam partem abluit. Internoctu poſtea quieſcens, obiectum habuit ſenem aſpectu venerabili, & qui Andream referret, lectulo aſſidentem vbi ipſa iacebat, ac de morbo toto percontantem, manuque ſua eius nares contingentem, & abeuntem. Experrecta, heram exſuſcitat, viſa narrat, & ſe ſanatam affirmat, quod mox vtraque verè vidit, & plenè.

Felix Lauria, diuturna duorum menſium febri, & ſtomachi nauſea vexata, in ipſo mortis confinio dicebatur conſtituta; & amiſſa quino dierū ſpatio loquela, mox ipſa quoq; vita amittenda timebatur. Sed vbi primùm eam vndam guſtauit, & loqui ſtatim cępit, & doloribus ac febri defungi.

Petrum quoque Carbonettum, & Noſtrum Ioſephum Albertinum Sacerdotio inſignes, per hunc eundem potum metu imminentis mortis excuſſos ſcimus, quem illi peſtilens febris, huic acuta pleuritis incuſſerat.

Verùm tędet paria congerere. Vnum tantùm ſubnectam & inſignius, in Noſtro Hieronymo Dentices patratum. Is quidem labente Aprili in eadem Panormitana Ciuitate

apoplexia inuaſus, omni ſubitò ſenſu deſtitutus fuit: cui experiendo aut eliciendo, varia tentarunt plures, qui accurrerant medici, toto illo decem horarum ſpatio à meridie ad ſecundam vſque noctis, & opem ſuam fruſtra conſumptam aduerterunt. Vna tantùm diuina ſubſidium ægro ſperabatur impertitura, & hanc Noſtri ſedula prece aduocabant. Mortuo ſimilis ita iacebat, quem idcirco tanquam mox abiturum, ſacro inunxerunt oleo. Tunc inſpetatò dexterum is brachium parietem verſus extendit. Nemo non putauit luſtralem tunc aquam illum petijſſe, qua ſe aduerſus antagoniſtam ſuum in periculoſo illo agone muniret, & ipſa eum deuotè inſperſit. Sed cùm iterata brachij extenſione aliud ſe velle innueret, confuſa flagitatione laceſſiti circumſtantes, Andreæ illi porrexerunt imaginem. Impreſſa ſimulacro oſcula, ſummaque erga illum exhibita veneratio, eius ſe fuiſſe cupientem liquidò comprobauere. Poſt hanc, & altera ei tradita, quam ſiniſtra brachij tenſione in ſiniſtro cellæ pariete fixam videbatur indigitare, eodem quoque affectu recepta. Pugillarē poſtea petijt, neſcio quid ſcripturiens; ſcripſit autem non niſi principem Andreani nominis literam. Tunc ſolerter quidam ex adſtantibus tanquam de re nota cogitans, penetrauit in eius conſilium, & aquam Beati capillis intinctam, illum tunc expoſcere affirmauit. Nactus opportunitatem medicus, pia fallacia inſtillandam illi vitalem potionem è margaritis & vnionibus pretioſam ſuadet, vaſculoque aptat in ſorbitionem. At æger vlla arte decipi abnuens, deglutiendæ, ne labia quidem voluit diducere. Itaq; ſalutarem & cęleſtem quam petierat illi dein propinarunt, & eam ſtatim hians demiſit. Et ecce pluſquam decem horas mortuus reuiuiſcit, ſenſum recipit & vires, vocem promit, effatur dilucidè ac diſtinctè, *O Beate Andrea*. Circumſpicit circumſtantem turbam Patrum ac medicorum, & miratur. Audit quid circa ſe factum; & ſibi vngendo quoq; vacatum; ac tunc primùm ea noſcit & diſcit. Nec plura. Non alius rei

ſe fa-

ſe fatetur gnarum,quàm ſopori indulſiſſe. In eo obiectum ſibi viſum,quo,fallente veſtigio, præcipiti ruina caſurus videbatur in altam & profundam foueam:promptum verò tūc affuiſſe Beatum baculo ſuo innixum,à quo ipſe in ſpem erectus,ſuoque patrocinio,& auxilio, vti quondam eius ſobrinus,roboratus.His ſe animoſum verbis experrefactum, totum ſanum & valentem,vt nec in omni vita magis,& luculento teſtamine fateri Beato ſe vitam debere; & grates habiturum, indefeſſis laboribus in proximorum ſalutem. Et certè habuit,induſtrius vbique animarum operarius.

Hac miraculorum diuagata fama,quiſque ſibi aliquem ex ijs capillis comparare auidè ſtudebat. Vnde quidā, vt haberet quos petentibus abundè diuideret, alienos quoſdam, Andreanis quos poſſidebat immiſcuit. Sed Andreas olim inter viuos promptuarium veritatis, & mendacij oſor acerrimus,cœlo iam inſertus fucum ocyſſimè detexit. Poſtridiè etenim,fraudis concinnatori curioſiùs intuenti,ſeorſim interſtincti apparuere veri ab aſcititijs & adulterinis: Qua ſecretione ipſum ad erroris ſui confeſſionem adegit,& coëgit.

INSIGNIS ARTHRITICI, ET LORIPEDIS ſanatio.

CAPVT XXXIV.

SImon Raus Panormitanus, Apoſtolicus Prothonotarius, & Abbas S.Luciæ propè Meſſanam, acribus diu vexatus doloribus fuit,& febri correptus, quæ poſtea in arthritim tranſijt;qua demum deiectus fuit, greſſus impatiēs & motus.In lectulo quippe iacentem linteo mouebant (nā vel digito ipſum libare ſine ipſius ingenti cruciatu & eiulatu non licebat) extra verò illum,ſi quò eſſet commeandum, in geſtatoria tantùm ſellula. Plurimum ita temporis vixerat; capitis inſuper, & ſtomachi languoribus agitatus, ex-

pers & exſpes ſalutis, quæ humana nulla ope adduci potuerat, ne ipſis quidem laudatis & medicatis aquis Thermẽſibus. Ad diuinam itaque ventum fuit. Sub id temporis Hieronyma illa Homodei de qua ſupra, illud non vrbe ſolùm Panormitana, ſed ipſa penè tota Sicula Inſula decantatum remedium, aquam ſcilicet ſacris Andreæ lipſanis intinctam, donum Abbati miſit. Hauſtum ipſius non emendatio conſecuta, ſed recreatio tantùm aliqua, & quanta, via indagationi ſterneretur ad Beati geſta, & miracula curioſius perſcrutanda. Eorum Abbas breui compos factus, decernit hũc ſibi patronum aſciſcere; haud dubius facilè per ipſum cęleſte ſibi Numen propitiari poſſe. Et primum clientelæ ſignum, anniuerſarij eius diei celebritatem ſpondet, ſolemni publicoque ritu. In Templo eam Noſtro geſtiebat fieri; ſed abnuere Noſtri; quòd nondum Andreas Apoſtolico decreto Beatorum faſtis eſſet aſcriptus. Itaque ſacrã ipſe B. Io. Baptiſtę ædem, in qua & Neapolitanorũ erat ſodalitas, ſericis aulęis auroq; intextis iuſſit cõueſtiri, Beati effigiem aureis torquibus, margaritis & vnionibus circũcingi, & collucentibus circũquaq; cereis illuſtrari: adhibitisque nobiliſſimis canendi artificibus, veſpertinas ibi preces magna cęremonia decantari. Mane myſticum ſacrum oblatum eadem ſolemnitate, in quo & Abbas Dominico corpori communicauit, in ſua tamen ſellula, in qua velut in cippo detinebatur. Coiuit omnium pietas, vt ipſi, Dei benignitatem feruidè conciliarent, cuius laudabant tale in Beatum munificentiæ genus. Nec irritæ preces fuere. Sacris operatus domum ſuam Abbas reuertit. Ante eius gradus, dum alteram, vti conſueuerat, geſtatoriam ſellam præſtolatur, in quam tranſuehendus, & ad ſuperiora traducendus; interno quodam affatu & iterata iuſſione viſum ſibi, aſcenſum excluſa aliorum fultura ſeriò imperari. Aſſurgit ipſe primùm, & poteſt: ſentitque per totum corpus velut vitalem quẽdam ſuccum diſpergi; pedibus inſtat, greſſum explicat, & gradus omnes (duodetriginta erant) alacer,

cer,& ſolus inſcendit.Editis omnes vocibus ingeminant Miraculum,& ipſi etiam Barbari falſęque religionis homines, quorum manu geſtabatur. Ad Patrem accurrit Præſidem magnæ Siciliæ Curiæ: & Andreæ potentiā inter gratantium lacrimarum lætitiam admirantur. Nec ingrati Medico; à prandio in eadem illa æde poſt Veſpertinas preces,grates illi agunt & habent.Poſtridie Abbas ſacrum fecit, quod prohibente arthriti multos menſes non fecerat. Viſus non certis tantùm hominibus,ſed Ciuitati vniuerſæ, tanquam ad ſpectaculum ad eius viſum procurrenti. Biennio ſuperſtes fuit, corpore ſemper incolumi & benè valēte,ac in virtutum ſtadio à tanto beneficio accepto fortiùs deſudans. Sed in ipſo metæ flexu,apoſtemate correptus fuit, quo & eius cerebrū petitum,& ipſe demum extinctus.

Sequitur aliud in diſpari genere non diſpar miraculum. Paulus Caluinus Panormi operas ſuas in ædificijs locare ſolebat,& eo quæſtu ſe ac liberos tolerare.Dum ijs aliquando incubaret,trabs ex alto decidens,dextrum illi femur confregit. Bimeſtre totum iacuit omni prorſus ſpe ſalutis deſtitutus, & vix ſubalaribus lignis fultus & adiutus, pauxillum progrediens.Mendicimoniam ſuam feriatus ab arte,aliorum pietate ſubleuabat: & fuit inter eos qui etiam Andreæ illi inuocationem ingeſſit, publicum in ea Ciuitate miſerorum tutamen.Manè Paulus cùm benè vigil eſſet, cruciamenta illa animi pariter & corporis inter quæ totus tabeſcebat, Beato commendauit.Beatus non auxilio ſolùm, ſed & præſentia adfuit. Nam proprio illum nomine conteſtatus,eius manum iacentis contigit, & bono eſſe animo iuſſit, iam,miſerante Deo,ſanitati reſtitutum. Hoc ipſe gauiſus, alij mirati fuere,in tam ſubita ſanitate. Nam poſtridie ad operas ſuas redijt, & ſcipiones ante Beati imaginem ſanitatis monumentum appendit.

CREBRA

Digitized by Google

CREBRA ITEM ALIA ET CERTA, VARII generis miracula.

CAPVT XXXV.

NOſter Clemens Alonſus, vitę integritate & innocentia admirandus, ac ſpiritualium magiſter; in vltima vitæ linea conſtitutus, mortis iam agonem ſubierat, ſed à lethargo, omni penè ſenſu amiſſo, pugnabat dormitabundus contra peruigilem antagoniſtam. Noſtri qui aderant, exeuntem animam ſacris precibus comitantes, exſenſem poſito ſuper illum pio Beati opuſculo ipſius quoque manu exarato, illicò & ſumma omnium admiratione menti reſtituerũt & pugnę. Excitatus ille, excitatori ſuo & propugnatori, quanquam recens defuncto, & nullis adhuc in militante Eccleſia honorum decoris honeſtato, hymnum quo Eccleſia Dei Confeſſores veneratur, recitandum iuſſit grati animi teſtamen. Multa poſtmodum de inſigni Beati virtute, potentique interceſſione interfatus, mortales exuuias poſuit, magna relicta ſanctitatis fama.

Franciſcæ Galianæ Panormitanæ lautiuſculè aliquando epulanti, oſſiculum è gallinaceo pullo tranſuerſum hęſit in gutture, quod impetu nullo aut vi valebat excutere, fixiùs quippe hęrebat. Ita cùm ſpiritum haudquaquam poſſet emittere, aut admittere, & ipſam penè animam in primis labris haberet; ſupplex ante Beati imaginem cecidit; & ſtatim ante ſuos pedes oſſiculum.

Cùm ſeptennis puer Antonius Craſſus, corpuſculo toto immodicè tumuiſſet, nullaque ei medicorum decreto vitæ ſpes ſupereſſet; oleo inunctus ex argenteo lychno ante Beati corpus collucente, quod Neapoli ſumma religione Panormum fuerat aduectum; à ſomno, quo ſtatim oppreſſus, detumeſcente corpuſculo, ſanum ſe affirmauit, & morbi ſolutum.

Catha-

Catharina Stageria,nō ſolùm ab humero laborans, dentibus,& brachio,voto concepto argentea dictorum ſimulacra Beato offerendi, ijs defuncta fuit cruciatibus: ſed cùm etiam cardiaco morbo vexaretur, ac tam pertinaciter, vt aliquando mortua crederetur; appoſita ſuper cor ipſius,pagella ex ſacro eo libro ad cuius præſcriptum pendebat Beatus diurni officij penſum; eo ſtatim reddita fuit immunis.

Bitunti in Apulia Prudentia Sanctoria ophtalmia premebatur; ſed hac vix indolebat præ fœdo tibiæ malo, quod in ſeptem vlcera diducebatur, eaque ſatis fœtida ab emanante pure.Doctè & ſollicitè plura exhibita fuerant remedia. Sed omnis ars medicos deficiebat. Andreas inuocatus, & eius reliquijs crus contactum in Templo,quod Noſtri incolunt. Domum ægra reuertit: ſoluuntur faſciæ, vlcera coiuiſſe apparent,& eorum vix cicatrices comparent.

Gaſpare Cardinali Borgia Neapolitani Regni habenas moderante,aduerſus quemdam deſperatæ improbitatis hominem in Ciuitatis Neapolitanæ diſtrictu habitantem, valida lictorum manus fuit expedita, ne plus inualeſceret ac in vniuerſorum perniciem erumperet. Cætera ſatellitum cohors,facinoſorum veſtigabat,ſùis illum latibulis exturbatura: tres eorum impigrè ad ſtationem ſuam excubabant,quà tranſiturus,& certi coloris equo inſidens,credebatur.Nocte prima,Bernardinus Seriſalis ſcutulato equo inequitans; ad ſua reuertebat.In hunc tres illi ſubitò irruunt, nudumque famulo latus occupant. At is coërcendo equo ſuo intentos excutere eos cepit,& excuſſit.Rati illi,exploratò hunc eſſe cui reperiendo incubauerant; anteuertere fugam illius deliberant,vel in ſuas manus illapſuri,vel tunc perituri: Ac deſperatione illum habendi ferociores, pertinaci & perſequaci ira,multa glande plumbea excuſſa ipſum petiere. Inflexit Bernardinus in equi collum ceruicem ſuam, & Beatum calidè inclamauit. Hoc exploſiones moderante,in vicinum viculum fuga delatus ſeruatur. Vidit ibi plurima turba pallium

duobus

duobus ſupra viginti globulorum foraminibus perforatum, ipſum cętera incolumem. Remeauerat Neapolim, & ſilentio Magni Patroni beneficium integebat. Cùm internoctu vim quandam ſibi inferri perſenſit, quò illud publicę faceret notitię: Et profectò propalauit illicò Lauræ Capycię cōiugi. Eademque hora nudipes Beati ſepulchrum adijt; tabula & ipſo pallio rem teſtatus & miraculum; & ſacris quę per hebdomadas multas, in gratiarum actionem & Beati venerationem, Deo offerri curauit.

Prodibat Franciſcus Indellius ad domeſtica ſua negotia obeunda. Viſa tunc inimico eius occaſio illum opprimendi, & ſubitus inuaſit intutum; lethalique vulnere ad cordis lęuam confoſſum, ſeminecem reliquit. Damnata medentium ope auxiliarem ille Beati deprecabundus implorauit, & ea ſe confeſtim aperuit: Vulnus enim intra paucos dies, admirante peritorum ſcientia perfectè conſanuit.

Cum Franciſca Chalcea Neapoli Montis-Leonis Ciuitatem peteret itinere maritimo; à vomitionis impetu, ſui pars ventris quæ vmbilico ſubſtabat è ſiniſtro latere, inflammata primùm vehementer fuit, poſtea etiam valida febri accedente, intolerando ſui dolore diſrupta: ac eo miſeriarum breui ipſa reducta, vt naturæ inde ſordes eiectaret, & quadam vice fętidum par vermium. Vlceris orificium patulum erat magni aurei modulo; & facilè apparuere inteſtina corrupta; quorum portio, ne cętera putreſcerent, reciſa fuit. Medici adhibiti, indomitum malum cenſuerunt, omni ſpe, non ſalutis modò, ſed & vitæ adempta. Caſum ægrę commiſerata Hieronyma Pignatella Duciſſa Montis-Leonis, cui Franciſcę vir erat à ſecretis; vaſculum ei donum miſit, oleo ex lampade ante Beati corpus collucente repletū, quod Neapoli ſecum ipſa religioſè aduexerat; & mulieres ſubmiſit è ſua familia, quę languentis fidem erga Beatum excitarent, commemorata ſerie miraculorū ipſius. Harum verbis in ſpem Franciſca roborata, haud languenti fidentia,

dentia,oleo ſe petiit inungi & ſub Andreę tantùm auſpiciis remedia eo vſque inualida,deinceps adhiberi. Nondum quarta ſupra vigeſimam ab inunctione dilapſa erat hora, cùm ægra melius ſe habere cępit. Tertio verò die euanuit prorſus inflammatio; ęſtus refriguit; color carnis rubens ac viuidus;redacta inteſtina & retracta: coiuit denique vulnus & cicatricem accepit,omni penitus morbo depulſo;& contra medicorum decreta,tota ipſa ſana,vt non meliùs ante vniuerſum vitæ ſuæ tempus.

Tertiusdecimus numerabatur annus Magdalenæ Raffæ ex quo ſuam ipſa virginitatem Deo ſacrauerat, in cœtu Clariſſarum eiuſdem Ciuitatis Montis-Leonis: cùm morbi atrocitas, qua ad mortem vſque confecta videbatur,in phreneſim deriuauit,eamque ſatis validam. Nam; & ſacro oleo renuit inungi,quæ Angelorum miniſterio, Sancto iubente Spiritu, diù iam ſe inunctam, conſtanter affirmabat. Exinde nulla cibi ſumptio, ſomnus nullus: multorum loquacitas, & inſolentium (nam certè bona virgo, ante maniam, ſatis deuota ſuique tenax inſtituti) in obuias quaſcumque inſurgere; morſibuſque ad laniatum ipſarum infremere. Confuſa cętera Monialium ſodalitas ac timida: nec alibi, quàm in Odæo, vt vt ab ea ſegrex fieret & elongis, nocturnæ indulgens quieti. Donec earumdem conſultum formidini; ipſa in compedes vincta & manicas. Quindeno dierum ſpatio ſudauerant medici in eius cura; & inutiliter: Nec enim quippiam in circumactum inſania caput valebant. Pia tunc Duciſſa, experta cœleſtem prorſus eiuſdem olei virtutem; eo, & ſua manu, inſanientis tempora, frontem, ſinciput illiniuit, & Beato illam commendauit. Ab vnctione compoſuit ſe ægra ad quietem. Nocte prima cęnauit, & indormiit. Illuceſcente craſtino,videt ſe mentis compotem: mittitque ſtatim, qui rem miraculoſam Duciſſę narrent, & gratias illi habeant:

quas vnà poſtea Beato retulerunt. Repetijt illa deinde ſueta mentis exercitamenta; viribuſque breui adoleſcentibus, externis quoque non deſtitit alacriter prudenterque vacare.

DE BEATI SANGVINE MIRABILIVM inſtrumento admirabili.

CAPVT XXXVI.

QVæ admirando Beati ſanguine, qui ex eius corpuſculo nondum terræ mandato emanauit, patrata fuere miracula, libet nunc ea & commodùm, vnum velut in faſcem colligare: non quidem ſingula, quis enim queat? ſed aliqua tantùm complexuri. Nam (vti extremo primi libri diximus) in frequenti illa ad funus ipſius accurrentium turba, multi religione tacti, pilos ex illius capite euulſerant: euulſione verò, ſanguinis aliquæ guttulæ manauerant, & ſepulchrale linteum intinxerant. Nihil hic naturam potuiſſe, ipſa beati ſenis ætas effœta, frigidiſſimus Aquilo, quo cuncta rigebant, & ſubterraneum cæmeterium, vbi plures horas iacuerat, conuincebant. Altiùs tamen figendæ veritati, Hieronymus Thomaſius inſignis medicus, & Palatinus Comes, inciſione rectæ venæ in fronte, & pericranio ſuturæ coronalis, ſanguinem prouocauit; ſicubi, ibi certè multarum venarum confluentia reperiendum; neutrius tamen inciſione repertum. Hinc fuit liquidò compertum, ſupra naturam promanaſſe. Sed, ne quid tentamenti omitteretur, Iaſolinus è contra, triduo iam à deceſſu prolabente, pietatis, & curioſitatis cöeuntibus affectibus, exanguem dexteræ auriculæ pelliculam pupugit, vnde ſtatim ſanguis guttatim ſtillauit. Poſtera demum die nequaquam vltra ex aure, ſed ex cranio pridem inciſo ſcaturiuit. Vitrea interim vaſcula auidè

auidè ſuppoſita illum exceperunt. Fide iſthæc publica illicò fuere roborata, ſtudio & induſtria Iſabellæ Caracciolæ Aquarij Duciſſæ. Nulla itaque ambigendi ſuſpicio patebat, qua, Dei tantùm hoc nutu potentiaque negaretur effectum, vicem rependentis Andreę pro trino vulnere, quo is olim pro creditarum ſibi Virginum tutela fuerat ſauciatus, ſed vberem, ac fœneratam. Adhuc tamen luculentiore teſtimonio id oſtendit Deus. Contigit enim octaua poſt eius obitum die, Petrum Vecchionum primarium Ciuitatis medicum Noſtros inuiſentem, diſpiciendoque ſanguini, qnem idcirco in manibus habebat inſiſtentem, colliquefactum aſpexiſſe, nulloque graueolentiæ ſenſu. Quin, cùm interea circumſtantes ex Patribus, nullum beato ſeni narrarent à Numinis cultu tempus fuiſſe vacuum: peroptanti quoque facillimę egeſtatis ſecuritatem, eorum abdicatione, quę ſunt mortalibus dulciſſima: & quietis tempora interſtincta vigilijs, efferrent, cæteraſque rigidas illius virtutes; ſenſim ſpumeſcere viſus eſt ſanguis, & motu qui ſanguinis eſt proprius inter venas occluſi, manum attrectantis pulſitare. Exinde autem quotannis ferè obſeruatum fuit, & in Eccleſiaſticis tabulis conſignatum, illum qui in Templo noſtro D. Pauli argentea theca incluſus aſſeruatur, anniuerſario eius die ebullire, vel ſaltim colliquefieri, innumero ſpectante populo, in ipſo ſacro Veſtiario: & hoc etiam anno, quo primùm Beati honores publicè Andreæ fuere delati, in ipſa eius Templi ara maxima. Quæ cuncta, vti diximus, pluries collatis Theologorum, & Medicorum ſententijs, indubio miraculo fuere aſcripta.

Edidit porrò Deus hoc ſanguine medio, plurima varij generis mirabilia. Fuerat Antonia Griſonia decennium totum inſano colico dolori pluries obnoxia; ſed is aliquando ſęuior, quartum iam diem penè fatalem ei fecerat. Multa dicebantur & fiebant, ac fruſtra omnis conatus erat. Ioanni Vincentio Capycio Piſcicello viſum, telam Andreę

Digitized by Google

ſanguine cruentatam ſuper ægram imponere: Imponit, & genua ſupplex ponit Beatum interpellans, ne dilectiſſimam coniugem in certo capitis diſcrimine deſertam velit. Audijt Beatus, nec alio remedio, aut celeriùs conſanuit, quàm iſto: Statim enim conſopita, vt euigilauit, nullum mali indicium apparuit: Quod vterque argentea tabella voluit teſtatum.

Dianoram Perelliam intempeſta nocte ſubitus faucium tumor inuaſit, quem ſecuti mox tremor, conuulſio, dolor: & intercluſo iam ſpiritu vix pauculas ſyllabas poterat eluctari, & balbum loqui. Miſerunt Nobiles ij & pij apud quos diuerſabatur, qui inaſſuetæ celeritatis veſtigijs Sacerdotem accerſeret, apud quem ipſa exitij certa, culpas ſuas expiaret. Sed interea eorumdem conſilio phiala Beati ſanguine pretioſa, illi admouetur; & immunis ſurgit ab omni noxa; illucenteque die eius ſepulchrum, & cum beneficij memoria lętiſſima inuiſit.

Neque aliter factum in Magdalena Barona è coetu Dominicarum Sororum in Neapolitano Cęnobio D. Marię de Sapientia. Ea ante ſextum menſem, dextera aut arefacta aut obſtupeſcente, inutilis ad motum erat. Res nota Chirurgis vndique aduocatis peritiſſimis. Diuino inſtinctu, humanis nihil proficientibus, à Beato remedium efflagitauit. Crucem in adfectam partem eius ſanguine qui & goſſypium tinxit efformat: & impetrauit. Senſit enim repente laxationes ac tenſiones in tota ea parte; quam carne & ſanguine repletam, pro ſuo confeſtim arbitratu mouere potuit, & flectere.

In Franciſcum Artalles de Luna morbo ſacro affectum (quo cùm premeretur, non ante quaternas horas leuabatur) atque adeo exſenſem, impoſuit Iulia Caracciola Burgentij Marchioniſſa lintei centuriculum beato ſanguine madidum; & ipſe ſtatim ſenſum recipiens, hęc edidit verba: *Lauaetur Beatus Andreas*. Obſtupeſcentibus cunctis, qui ignorantem illum geſtorum compererant, ac

mentis

mentis inopem,& Andream collaudantibus, cuius interceſſu vis illa morbi exitialis fracta fuerat.

Syluium Gallum puellum adhuc non benè fantem,lactis abominatu, quo vnico refici poterat ac diarrhęa exhauſtũ; ſuis iam phaleris mors inſigniuerat. Ablactando mordens tunc ſydus obſtabat. Lętitiam amitam,ſed ſatis tunc mœſtam, confugij neſciam, de Andreæ ſanguine cogitantem qui goſſypio exceptus,argenteo vaſculo ſeruabatur, haud temerariè impleuit ſui fiducia.Puello itaque illum adiunxit, ſtrictim inter ſua brachia complexato. Is autem ſtatim velut in vitam reuocatus,& loqui cępit, & obuios quoſcumq; cibos,ſibique antea minimè guſtatos delibare: aſſeuerantibus medicis,diuina tantùm manu id illi roboris adauctum.

Itidem planè in Beatrice Græca; niſi quòd & oculi etiam huic iam triduum occluſi; pretioſi tamen cruoris attactu illicò recluſi.

Tertium iam menſem immanis quartana bimulum puellum Ioannem Caracciolum depaſta fuerat. Cùmque lenimenti aliquid ſperare licuiſſet, ſacro is morbo repente fuit inuaſus,eoque ad ſolum validè alliſus, omni iam ſenſu deſtitutus.Aduocatus ad triſte ſpectaculum Iulius Cęſar patruus Celentiæ Dux, vultum dolentis non ſuſtinuit contueri: è ſcriniolo tamen ſuo, modicam telæ tramam prompſit Beati ſanguine intinctam,corpuſculo ſuperinijciendam. Eius ſuperiniectu reuiguit ſtatim puer,nec vnquam tali morbo ſuccubuit.Qui tanquam benè gnarus idem eſſe reſtitutæ ſanitatis remedium & conſeruandæ,nulla vnquam arte,ac ne puellaribus quidem quibuſuis illicijs, illud à ſe paſſus fuit diuelli.

Sui etiam bono Dux ipſe,linei eiuſdem expertus fuit ſubſidium. Perturbabatur enim inteſtino aurium dolore; ſed Andream veneratus,hunc illis lineum immiſit: ac ſtatim refuga doloris pertinacia,ibi deſæuit,quamquam intacta ipſi loca adhuc premeret,donec ſingillatim in omnes partes repetito

petito contactu, penitus euanuit.

Conſopitas ignis flammas excitatura Portia Rogata, fortiuſque inſufflante, è prunis ſcintilla exiliens, dextrum eius oculum petijt. Tumultuario auxilio nocitura illi remedia applicata. Præpedita denique medicorum ope, linei particula Andreæ ſanguine purpuraſcente oculo contacto, eius ſtatim ardor deſæuit. A ſomno poſtea, quo ſtatim correpta, expergefacta, ſenſit ſe propemodum curatam; vt vtri oculorum infeſtus dolor inſediſſet, nemo iam quantouis accurato intuitu poſſet aduertere.

Angelam item Ioannam Carafam Sanctę Mariæ de Sapientia monialem, & Barbaram Macedoniam quinquennē puellam, lineo iſto, ſæuiſſimis capitis doloribus, quibus angebantur, ſcimus fuiſſe perfunctas.

Sexennis pueruli Caroli Capycij Sconditi valetudinem, inteſtini quidam dolores attriuerant. Ipſum penè enectum, nullæ medicorum artes alleuabant. Alleuarunt tamen Andreæ ſacra pignora, capilli nimirum, & ſanguis linea exceptus ſuper illum immiſſi. Alleuarunt? Priſtinæ ſanitati integrè reſtituerunt. Sed ea ad ſui ſolatium puer collo appenſa geſtitabat; lectumque petiturus, puluinari ſubmittebat, quo ſuffulciebatur. Mater quæ cum ipſo cubabat, ſubito aliquando & intolerabili cruciatu oppreſſa, tanquam certū angoris ſui leuamentum, burſam è ſoporati capite, molliter placidèque ſuſtulit; & ecce anxietas & ſenſus ablati pignoris, quamquam dormientem Carolum, ad lamenta, & eiulatus cōegerunt; nec prius valuit mater queſtus & lacrimas, quàm reſtituto theſauro componere.

Antonia Spinella, & ipſa quoque ingenti febris æſtu, quāto perferendo non erat, quippe quæ vix triennium exceſſerat, amburebatur. Nocte quadam, impetu deſiderij moram non ferente, auiam Iſabellam Caracciolam Aquarij Ducisſam exſuſcitat, ac, *Per te*, ait, *ego ſpes tuas, & quidquid charū eſt, Mater, rogo, vt mei ſenis ſanguinem mihi facias quanto-*

cyus

eius adhiberi. Sic Beatum appellitabat, cuius in ea domo ſanguinis ampulla ſeruabatur. Adhibitus planè fuit eodem temporis momento mirificus ille cruor;& intra quadrantem horæ,febris æſtus omnino euanuit. Medici manè aduentarunt,ac velut extra ſe, pro ſubita ſanitate. At cùm factum acceperunt;nihil mirati aut cunctati, atte ſua ſuperantiorē fuiſſe Andreæ manum aſſeruere.

Nec ſilendum,aliquoties etiam inſperſa pretioſo cruore membra,inſperſionis veſtigia diu ſeruaſſe, nulla abſterſione delebilia. In eo quippe ſacro Cęnobio ſub S.Mariæ de Sapientia inuocatione,Placida Peretta plures menſes ſub maligna febre ingemuerat,acerrimo quoque renum dolore infeſtata. Victi medici,ægram depoſuerant, Sacramentorum administratione ad exitum vitæ præparatam. Petijt ipſa ex eo B.ſanguine,qui ibi aſſeruabatur,renes ſibi illiniri & inungi. Ac fuit quidem ſanitas rata, & in fœmina grata; ſed illud admirandum, quòd expreſſum ibi Crucis ſignum, ardentis inſtar purpuræ diu non mutabili nota indeletile perſeuerauit.

Ipſas etiam Tartari poteſtates, mirificus iſte cruor coërcuit,& penitus dijecit. Fuit Laurini,quod oppidum eſt Lucaniæ Caputaquenſis diœceſis,duodennis puella cui nomen Iuliæ Portæ,inſolita & grauia perpeſſa,ijſque iam biennium ferè deiecta. Ignota mali medela, immo & genus: his enim apoplexia,illis hypocondriaca melancholia credebatur: neutrum parenti Doctori medico. Immo hic miſerrimam filiam malo inquilino habitatam ac dęmone obſeſſam, non vana coniectatione ſuſpicabatur. Videbant delicatulam & eneruem, robuſtorum viribus obluctari, coërcendæ fatigatorum; & rudem literarum Latijque ſermonis ignaram, diſertè illo reſpondentem. Ventum ad Eccleſiæ pręſidia; & probo Sacerdote in ſacra æde adiurante,euocabatur iniuſtus hoſpes & ignotus. Exorciſmis hic actus, & ſubactus, quamquam infremens, mox dixit, ſe iniuſta poſſeſſione ceſſurum.

ſurum. Percontanti Sacerdoti, *in cuiuſnam Sancti poteſtate eſſet eÿciendus* (vt nempe illius poſſent opem implorare) *Sancti* reſpondit *Andreæ vi ſe hoſpitio deturbari: Apoſtoline*, ſubdidit ille, *an alteriusȝ Neapolitani*, ait hic, *& Confeſſoris*, ac rurſus Exorciſta, *ſæcularis, an Regularis?* ac tanquam ex compoſito Andream noſtrum deſcribens; reſpondit, *Regularis*. Statimque horrido præmiſſo eiulatu reliquias eius afferri flagitauit futuras ſui tormentum. Erant verò linei cẽtuncula ipſius ſanguine purpuraſcentia illuc Neapoli allata, præſentiſſima in illo oppido in deſperatis quibuſque malis remedia. Horum ſarcina grauatus vexator diabolus, exclamat, poſt horam inde receſſurum ſe, iuſſusq; ſignum promittit, ternum ſacri æris pulſum, & puellam his dictis in ſolum alliſam reliquit exanimem. Redeunte illa animo, incolumem ſe læta conteſtatur. Abnuebat Sacerdos, expertus in antiquam ſæpè ſedem, fallacia promiſſi, dæmonem remigraſſe. Verùm annuit poſteà, cùm intempeſtæ noctis ſilentio, oppidanis intentè præſtolantibus, & attentè audientibus, terni illi ſacræ tubæ ſonitus, victoriam Beato glorioſè cecinerunt.

Porrò quæ poſſent ſuauem ex hoc ſanguine, omni excluſo artificio, halantem odorem atteſtari, prudens & ſciens omitto; poſſem enim tot eiuſce rei teſtes dare, quot in cœnobijs Sanctæ Mariæ de Sapientia, & Sancti Andreæ degũt Moniales, non minus virtute, quàm genere illuſtres, quarum nonnullæ id etiam iureiurando ante Epiſcopos dixerunt, illius fragrantia ad pietatem excitas, ſuaſas, inductas: ſed lectorem tædio, me ſuperfluo labore eo leuatum.

AN-

ANDREAE GLORIA COELITVS *manifeſtatur*.

CAPVT XXXVII.

SAtis miraculorum. Multò certè plura dictis ſuperſunt Animi clades depulſæ, Cordis ærumnę temperatæ, Perplexæ curæ explicatæ, Impuræ faces extinctæ. At frequentem eius cultum, probabile eſt, non niſi beneficijs & miraculis prouocatum. Sed cui dicta ſatis non ſunt, nihil erit ſatis. Nunc gloriæ ipſius aliqua teſtimonia narrabimus.

Anno huius ſæculi tertio decimo, Andreę ſanctitate, per miraculorum crebritatem diuagata, anniuerſario die feliciſſimi eius ad Paradiſum tranſitus, parabat nonnullorum ſæcularium pietas publico igne publica lætitię ſigna. Prępoſito Domus Neapolitanæ vbi id innotuiſſet, grandem is pietatis cultum intelligens, quòd cultum ſalutari metu perculſus, diuerteret, dexteritate cuiuſdam ex Noſtris Sacerdotibus impetum cęptorum cohibuit. Ipſo tranſitus peruigilio, dum Sacerdos ille ad aram Sacris operaretur, vbi pretioſum pignus aſſeruabatur, habuit aduerſum Beatum, & obtutu in ſe defixo aperientem pijs queſtibus vocem, ac neglectam ſui curam acriter obiurgantem, & dicentem. *Siccine exacti memoria beneficij, & futuræ opera quam à me ſperatis, vtilitas, gratitudinis officia excludit, populique animum vltroneè ac ſpontaneè deuotum comprimit? Erit qui protegat, Erit qui defendat*. Cohorruit improuiſo territus obiecto Sacerdos, Sacriſque operatus, rem omnem Præpoſito ſuo tremebundus narrauit. Sed huic firmum adhuc, & ratum, quod prudēs decreuerat. Porrò, vt Beatus dixerat. Fuit qui protegeret, Fuit qui defenderet. Terreſtri namque inhibito, ſubſtitutum cęleſte lumen. Suda nox erat, nec cęlum ſtipatum nubibus. Nocte prima, igneus globus ex Aquilonari plaga cœ-

lum inſcendit,ſeſeque paulatim intendens, Paulinam Domum vndequaq; circumcinxit, vrbi toti Neapolitanæ aſpectabilis & aſpectus,ſplendeſcens,nec facilè euaneſcens:nam & clauſtra eius Domus velut mero meridie cernebantur illuſtria,& ad vſque ſeptimam noctis fulgor igneſcere. Fuere in vicinia,qui Domum conflagrare,vel palearum congeries accenſas timerent;& inter Noſtros,qui inuitis Nobis & fruſtra in contrarium obnixis, edita ab alijs lętitię ſigna crederent.Inualuit tamen ſententia, ſuperno fulgorem inductum conſilio;vt vel ſic innoteſceret, quanto homini prępedita fuiſſent in terris honorum decora, cui cœlum ipſum famulatum accurrebat.

Inter Noſtros,qui pro Andreæ geſtis in Eccleſiaſticas tabulas ritè conſignandis cum laude accuratam operam nauarunt,vnus fuit Saluator Ferrarius Licienſis; qua fini,plura Siciliæ loca veſtigator diligentiſſimus peragrauit. Drepanum cùm peteret,in interuio Deliæ Oppido in febrim incidit.Inde Platiam delatus,vbi Noſtrorum eſt Domus,intellexit ſupremum diem aduenifle & inconcuſſus expectauit;magnis Sathanæ petitus inſidijs,oppreſſus inſultibus. Audiebatur etenim ſonitus inflictorum ipſius vultui à tentatore impigro colaphorum,oriſque tumor conſpiciebatur. Colluctantis è contra animi ſigna edebantur, in vltimo vitæ diſcrimine totius vitæ fortunam excepturi.Poſt quæ victor ſalutatus, hoſte quem ſæpius protriuerat etiamnum ignominiosè quaſſato.Velut autem prægustatorio quodam ferculo eius ad quam aſſeſſurus erat menſæ; propridie ſui tranſitus tricenum Beatorum viſitatione ſe recreatum dixit,& ad cœleſtes illas epulas quantocyus inuitatum. Erat eorum trigeſimus, vt ipſemet gaudens edicebat Noſter Andreas, & effulgebat inter cęteros ſplendidè radiatus. Saluatori exinde, non alia fuere verba prętet iſta,*Quàm dulce eſt,incircumſcriptum lumen videre!* in quorum iterata repetitione,Andrea cæteriſque comitantibus,illi ipſi lumini incircumſcripto, vti ſpe-

ſperare licet, fuit immerſus.

Dum ad Beati ſepulchrum enixiùs quidam oraret, vidit eius ſimulacrum regulari amictu induti circumquaque fulgoribus & admirabili maieſtate circumfuſum, caputque ipſius Sole radiatum in quina ſeſe diademata prodente. Et hæc (ne quis euaneſcentia putaret) Angelicæ manus opera inhęreſcere capiti videbantur, & tantùm non infixa eſſe, vt in quo ipſe gloriæ faſtigio eſſet collocatus, appareret.

In alia incluſa Monaſterij S. Marię de Sapientia, priſtinus iam ſpiritus ardor elangueſcebat, cœleſteſque flammæ magno animi ſui mœrore in fauillam abibant. Harum aliquando curarum mole oppreſſæ, pręſto fuit Andreas illuſtri vultu ſplendidoque; ac baculo quo fulciebatur, vti viuus conſueuerat, mentum excipiens, atque ad excutiendum teporem & mœrorem validè ipſam adhortatus. Percontatæ, *ecquid circumfuſus ille fulgor ſignificaret? Firmitati*, reſpondit, *acceptum ferri, & perſeuerandi propoſito*. Quo illa prouocamento, contemptis mollibus & calcatis, indefeſſo labore ſudoribusque profuſis, viriliter & impigrè in virtutum ſtadio exerceri cępit.

Quo tempore ad indeflexilem Apoſtolicę ſedis normam, Andreę geſta exęquabantur; propitiam Dei benignitatem, vt quàm ocyſſimè operi adeſſet, cùm omnes, tùm præcipuè Neapolitanæ Virgines Cœnobij D. Andreæ enixiùs ſollicitabant, ac inter eas vna experta olim Beati Patris ducatum. Septem ſacras circuitiones ea fini moniales inſtituerant. Nocte quadam alteram ex ijs inſecuta, illa ad quietem compoſita, vidit per ſomnium ipſum Beatum vultu ſatis præfulgido, & cum eo magnum Eccleſiæ Myrenſis Epiſcopum Nicolaum; ac interno quodam mentis afflatu, pari illos in Beatorum ſedibus felicitate inaudijt fuiſſe donatos: in quę verba vigiliæ reſtituta fuit lætitię cumulata. Eadem aliàs, animum ſuum edacibus curis maceratum nonnihil refectura, ante Beati imaginem cernuo vultu, ter Dominicam oratio-

DEVS IPSE, EIVSQVE PARENS VIRGO, Andreæ apud ſe potentiam Mortalibus propalant.

CAPVT XXXVIII.

SEd exilia iſthæc viſa Deo præ ingenti ſua in Andream beneuolentia. Quanti enim apud illum fuit, huius potentem ſanctitatem mortalibus innoteſcere, virtutibus, miraculis, apparitionibus? Cumulare cuncta voluit, non oſtẽſione tantùm ipſius gloriç, ſed excitatione etiam, & illectu ad eius patrocinium inuocandum, pollens in omnia, & infractum, cuique imperuium nihil. Id nos hoc exemplo imus comprobatum.

In ipſo iam vitæ limine conſtitutus erat Ioannes Cileus probus ac deuotus Sacerdos; extremiſque Eccleſię pręſidijs munitus, tenuem ſpiritum & exiturientem ſacris adſtantium orationibus fouebat. Preces pro ea tunc & calidas fundebat, in Templo Noſtro Neapolitano Sanctorum Apoſtolorum Iſabella Barilis deuota femina, flectendo Numini, vt pluſculum vitę, morienti protenderet. Ad ſui ſolatium, Ioannis bonum, & Andreæ gloriam, hæc ipſa ſtatim egregio viſo recreata fuit. Nempè, vt gloriæ Dominus, ſe ipſi aſpectabilem pręberet, circumquaque Angelorum & Sanctorum innumero penè numero ſtipatum; inter quos & Andreas quoque fulgentiſſimè radiatus explendeſcebat, quem tantùm viſus Dominus oranti indigitare, ac ſubdere. *Huic te commenda feruidè, ſi quid expetiſcis, obtentura facillimè quidquid efflagitaueris.* Nihil illa morata, vitam Ioẽnis eius interceſſu inſtitit rogare. Finem porrò precandi, initium ſanitatis fecit. Neque enim decens fuiſſet, aut Andreanæ gloriæ manifeſtationem, aut ſupplicis precationem, futuram otioſam. Et accurata obſeruatione compertum fuit, eodem prorſus temporis

poris momento,quo illa peracta fuere, confeſtim reuiguiſſe morientem,quem breui integrata ſalute, in multos poſtea annos ſuperſtitem vixiſſe comperimus.

Cętera ſileamus,vt ſimile à Deipara Virgine factum narremus.Laura de Gatta compare ſuo viduata, fœtum ſuum poſthumum immaturò edidit & quadrimeſtrem. Ecce ſanguinis fluxio,virium fractio,ſenſuum abalienatio. Cùm vana omnia in naturam experiretur, Deiparam quæ ſub Carmeli nomine colitur,ſollicitat,vt clienti ſuæ opitulatum adueniat. Iter vouet ad eius ſacram ędem non longè diſſitam à ditionis ſuę oppido,vbi miſera ęgreſcebat; & argenteę tabellę teſtimonium. Auditur. Subſtitit ſanguis;& ipſa prorſus reuixit. Porrò funeſtauit hanc ſanitatis lętitiam, ſtatim recurſans morbus, vix inde regreſſam aggreſſus & acerbiùs. Nam filiarum cura innubarum inque maxima orbitate extra patrium ſolum,ardentiùs ipſam angebat. Iam oculi caligare cęperant,& ſpiritus reciprocatio in pulſu vitę indice, momenta non dies promittebat. Iterum ſeruatricem ſuam inuocat,& ex auro intertextam veſtem ſpondet.Viſum tunc ęgrę, Virginem velut ſubagreſtiuſculo vultu donarij ſponſionem acceptaſſe. Quo ipſa percita geſtu,aliquem ſaltem oſtendi efflagitauit, cuius interceſſu cunctantem ſanitatem apud Deum poſſet vrgere:& ab eadem Deipara Andream indigitatum. Hunc ipſa interpellans, *O*, inquit, *beata Dei præſentia feliciſſime,ecce doloribus affectam,& penè confectã; iuua me tuis precibus.Celebrabo te ſalutis meæ interceſſorem appenſo veſtis anathemate,& picta Virginis,ac Tui imagine.* Hęc mente volutans,ſopore ſtatim corripitur. Cùm primũ diluxit,gnaram facit domeſticam familiam, à ſeniculo ſe ſanatam.Putare cęteri mente illam emotam. Ipſa verò non mage verbis, quàm integra incolumitate facti veritatem obfirmare, & Andream celebrare.Neapolim reuertit; vbi contra ſpem ęſtuantiùs febriens, ſanguinemque copioſiùs mittens,vicinam ineluctabilem horam expectabat. Nefas

verò

verò videbatur, Beatum violati promiſſi reum accuſare: Fidem certè ſuam liberauerat, cùm illi tantùm vitę fuiſſet protenſum, quantum expetitum; quanto ſcilicet opus fuerat filiabus in patria reducendis. Attamen ſemel ſibi deuotam, haudquaquam in extrema vitæ anguſtia dereliquit Beatus, ſed pilei ſui clericalis contactu, etiam hac vice ſanitate donauit, vario beneficiorum teſtamine gratiſſimam.

FAMA SANCTITATIS BEATI, EIVSQVE ſepulchri veneratio.

CAPVT XXXIX.

STatim atque relictis corporis exuuijs, Cœlo Beatus hic fuit inſertus; nulla tunc mora, omnis ſexus, omnis ætatis, omnis gradus homines certatim ad eius ſepulchrum adacti fuere: ipſo interim opem ſuam non differente, vt aliàs narrauimus. Quòd verò diuinæ iſthæc magnificentiæ monumenta eſſent, ſolidæque Andreæ virtutis, cùm ſemel viguiſſent, nunquam poſtea apparuere defloreſcentia; ſed auctiora magis in dies, & auguſtiora. Quapropter Caſtri-noui incolæ conciues ipſius, anno obitus ſui vertente, ſacram eo die, publicamque circuitionem, annuente Epiſcopo Diœceſano Anglonenſi inſtituerunt; ingenti gratiarum actione grati Deo, qui tanto homini illud natale ſolum feciſſet, quē ſubſequo ſuæ benignitatis afflatu, ex ijs, quæ facta aduertebant, intra Sanctorum aliquando album conſcribendum conſectabantur. Ex eo itaque tempore, magno deuotionis illectu, in ſanguinem quiſque ipſius poſſidendum, oſſa, capillos, cæteraque eius lipſana inhiauit auidiſſimè; eorum verò aliquid adeptus, cuſtodiuit religioſiſſimè.

Ex ipſa etiam vltima Hiſpaniæ ora, Gallęciæ ſcilicet Regno, cuius habenas Prorege moderabatur vir eius Aloyſius Henriquez, literas ad Neapolitanum Præpoſitum dedit Catharina

tharina

tharina Luxania,imagunculam repetitura, quam Beato cōmodauerat. Erat verò repetitionis inſtantia, quòd nollet ea fruſtrari,ante quam certò ſciebat,Beatum ſæpius preces fudiſſe. Baculus quo languida membra ſuffulxerat, Corneliæ Caracciolæ teſtamento fuit legatus à Lucretia Suarda, velut antiquæ neceſſitudinis pignus. Alterum verò nacta Beatrix Tuſia donum miſit Marię Franciſcę Piſcarę Caſtaldæ dilectiſſimæ filiæ, in Diui Andreæ Cœnobio. Forficulę, quibus aliquot eius capilli pręciſi fuerant,igni poſtea ſacratę fuere, ne cui profano operi deſeruientes polluerentur. Argenteum item vaſculum,quo exceptus tantùm fuerat ſanguis, qui ex inciſo eius cadauere guttatim ſtillauerat, inter pretioſa habuit Catharina Carafa: & cùm ſęculum relinqueret, Altiſſimo in Diuę Marię de Sapientia famulatura;hoc ab ea, in maternę orbitatis ſolatium Hieronyma Curtis Crypteriæ Marchio eius filia popoſcit,& obtinuit. Sellam pręterea ipſius,& lecti ſtragulum Iſabella Caracciola Aquarij Duciſſa ſeruat adhuc, quàm fieri poteſt religioſiſsimè: ac cæteri cętera,quibus ſe magis quàm reliqua pretioſa ſuppellectili cenſent prædiuites.

Verùm & plerique parentum, Andreæ nomen filijs ſuis indunt,non vana credulitate putantes,eiuſmodi appellatione, Beati patrocinio illos contradere tutandos. Viſuntur etiam pueIli eius habitu circumamicti, quem voto exempti ſepulchro ipſius appendunt, æternum accepti beneficij monumentum.Imaginem pręterea ipſius cùm Moniales,tùm ſęcularium plerique allucente iugiter lampade venerantur.

At ſepulchrum eius communi omnes pietatis teſſera inuiſunt,concurſu,plauſuque.Nec deſunt qui nudipedes illuc accedant, eodem quoque habitu repedantes: nec qui & Eccleſię ſolum quaquà verſum lingentes.Cereos alij accendunt ſanctitati eius conſecratos, hoc modo cultum pietatis explicantes.Floſculis quoque tumulus inſpergitur ad ſanitates varias repetitis. Et oleum alij expoſcunt luminis pa-

bulum perpetuò ibi collucentis,vt infirmos ipſo illiniant; illinitos ſanitati reſtituant.

Sed enim hoc eius ſepulchrum cunctis miſeriarum dicitur refugium: & ſolerti cura obſeruatum fuit,nunquam deſideratos ibi ſupplices, aræque aduolutos: ac euentu ſemper felici, ex varia nempe multoruw ſalute, quos medicinæ docta licet medela curare nequiuerat: ſiue propter ęrumnoſorum ſolatia, pias pœnitentium lacrimas, dulcem ſenſum pietatis, mentiumque perditarum, & profligatarum mutationem. Ad hæc, profeſtum ipſius ieiunio plerique celebrant;quorum nonnulli interdicto etiam ſibi obſoniorum quorumcumq; cibatu,pane tantùm,& aqua contenti. Noctu alij ante ſacra pignora peruigiles;velut cęleſtes ibi excubias exercent.

Quotannis verò ipſo die feſto, inter Miſſarum ſolemnia Inclytæ Neapolitanæ Ciuitatis.Sex-Viri argenteum ei calicem trilibrem offerunt,ac ſex inſuper cereos, eius imagine, Ciuitatiſque inſignibus decoratos. Adiecta præterea fuere aliquoties finitimarum Ciuitatum, & oppidorum dona, & Religioſorum, ac Sodalitatum; non earum modò, quibus Noſtri præſident,ſed etiam externarum, cũcta publicæ fidei teſtimonio recepta.Priuato etiam cultu,multi in eius honorem,quem ſibi Patronum adoptant, Officium recitant,quo Eccleſia Confeſſores non Pontifices cohoneſtat. Ita omnium animos peruaſit indubia de eius ſanctitate opinio.

Præclarum tamen eiuſce rei teſtimonium, & quo certè non aliud luculentius,aut loquacius, ipſa anathemata reddunt,ac donaria,quæ aram ipſam circumſtipant, totiuſque Templi faciem ornant,ſeu ſacro Veſtiario conduntur. Sunt hęc (vt minus pretioſa prætercam, cerea ſcilicet,& lignea, ac loculos innumeros, deſignata moriturorum domicilia) argentei calices, vrceoli,coronæ,lychni,vaſa, candelabra. Aureę armillę,& monilia,vnionibus pretioſiſque lapillis intertexta.Altaris ornatus argenteus pręclaro opere cœlatus.

Aræ eiuſdem veſtis Attalicæ,& ex criſpante auro,ſeu textili: Sacerdotum ſacris operantium amicula holoſerico, & opere Phrygio conſpicua. Beati ſimulacrum argenteum pondo librarum centum: & votiuæ laminę argenteæ ſupra ſeptingentas; quarum plurimæ ſingularum, multæ ternarum, & quaternarum librarum,nonnullæ etiam ſenarum, ac denarum. Quæ omnia labente quartodecimo à Beati obitu anno,ad Epiſcoporum Horatij Myrti Rubenſis, & Hieronymi Campanilis Laquedonenſis,Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Subdelegatorum libram examinata, duodenum millium aureorum ſummam excedebant.

RELATIO EIVS IN BEATORVM Catalogum.

CAPVT XL.

TAnta Sanctitatis Beati fama, eiuſque ſepulchri veneratione,videbatur eius meritis factum ſatis: At non viſum,Dei inexhauſtæ liberalitati:cui inſitum,non exæquare tantùm,ſed ſuperare commeritam noſtris laboribus mercedem. Admiſſo itaque ad indeficientem boni totius guſtatum,voluit adhuc Deus in militante quoque Eccleſia id luculenter innoteſcere. Et opportunis inſpirationibus Principum aliquot corda permouit;qui, ſeu beneficio exciti, ſeu ſanctitatis fama illecti,pro eius in Sanctorum numerum relatu,apud Apoſtolicam Sedem contenderent. Fuere inter cæteros,Philippus III. Rex Catholicus, ac Ludouicus Chriſtianiſſimus. Margarita Gonzaga Ferrariæ Dux. Iſabella Infans Sabaudię,ac Mutinæ Princeps. Maria Magdalena Archidux Auſtriæ, & Magni Etruriæ Ducis vxor. Carolus quoque Emanuel Sabaudiæ,Ferdinandus Mantuæ, & Raynutius Parmæ Duces. Necnon & Inclytę Neapolitanorum, & Panormitanorum Ciuitates. Imbribus porrò diuinæ gratiæ repentè deiectis,Pontificij pectoris ſolum, rigidum alioqui,

qui, vt rem tanti momenti decebat, molliri viſum fuit, venæque fontium arentes redintegrari, & infuſo per occulta nutrimento renouari. Trium etenim Pontificum, qui interea in Petri cathedra conſedere, nemo non in Andream fuit munificus, nemo non propitius. Mortales hic exuuias ſub Paulo V. poſuerat; & ſub eo primum teſtes de eius ſanctitate ac miraculis recepti fuere in varijs Italiæ Vrbibus. Gregorij poſtea XV. iuſſu, qui illi in Pontificatu ſucceſſit; Apoſtolici Palatij Auditoribus delegatum, vt Apoſtolica auctoritate eorum dicta repeterent. Quod hi per Subdelegatos Epiſcopos, ad præſcriptam ſibi normam cuncta executos, perfecerunt. Benefico interea Numini ſupplicatum fuit, indicta publica per vniuerſam Religionem oratione à P.N. Vincentio Gilberto Præpoſito Generali, vt non diſpari animi propenſione, ac celeritate, & ipſi quoque Auditores, ac S. R. E. Cardinales Sacris Ritibus Præfecti, ad quos è Curię ſtylo deuoluenda erat cauſę cognitio, in ipſam eſſent affecti: & annuente eo, impetratum. Ex humanis etenim ſublato Gregorio, ad Apoſtolatus apicem vniuerſo Orbe plaudente, qui nunc præſidet Vrbanus VIII. euectus fuit. Valuit hic, & voluit, antiqua ingentiaque in Religionem noſtram beneficia, maximo iſto obſignare. In Auditorum quippe ſuffragia etiã Cardinalium ſententiæ conſenſerunt, inſigni ſtudio & vigili induſtria pro ſuo in B. & Religionem affectu Caroli Emanuelis Cardinalis Pij; poſtquam Vrbe ceſſiſſet Tiberius Cardinalis Mutus, pluribus egregiè in eo negotio functus. Has Chriſti Vicarius Decreto ſuo roborauit, cùm declarauit, *ANDREAM VIRTVTIBVS, AC MIRACVLIS SVIS, SANCTITATISQVE FAMA ID MERITVM, VT BEATVS DICI POSSIT, DIGNVSQVE CENSERI, QVI IN SANCTORVM CATALOGVM, PVBLICO VNIVERSAE ECCLESIAE CANONISMO POSSIT REFERRI. INTEREAQVE CELEBRANDAS IN EIVS CVLTVM MISSAS, OFFICIAQVE RECITANDA*

IN TEMPLIS NOSTRIS, EO RITV, QVO ECCLESIA CONFESSORES NON PONTIFICES COHONESTAT, ET VENERATVR. Ergo, fauente Deo, ſalutari quidem exitu res terminata fuit, ſed extraordinaria, paucisque conceſſa felicitate, laus meritorũ cumulata gratia celeritatis. Quanquam etenim tunc ſextus tantùm ſupra decimum annũ à Beati tranſitu flueret; adhuc tamen ſi tempora diſpiciantur; in quibus primùm res agitari cœpit, ac ea demantur, quibus bis Petri ſedes vacauit, fuitque noua Romanæ Aulæ facies; exigua ſupputatu relinquentur. Ex eo certè, quod (vt huius Hiſtoriæ initio diceba-mus) feſtina accurrerit in Iuſti huius mercedẽ, Dominica benedictio.

Vt primùm Pontificium diploma vulgari cępit; Noſtri de Beati oſsibus in ſublime eleuandis, ex humili, in quo iacuerant loco, deliberauerunt. Contigit autem non fortuitò, ſed occulta Numinis prouidentia, eleuationem ad vſque III. Kalendarum Octobrium differri, qui dies in Eccleſiaſticis faſtis Michaëli Archangelo ſacer eſt. Fortè, vt, ſauciatus olim trino ſæuoque vulnere Andreas, ne Dęmonis morſibus obijceret Sanctimoniales inuicti illius cęleſtis militiæ Principis tutelæ cõtraditas; primitias publici in terris cultus, eo prorſus die conſequeretur, qui huic eſſet dicatus; accepti ſcilicet beneficij memori; ideoque in conſortium gloriæ ſuæ, illo ipſo die illum aſſumenti. Itaque peruigilio D. Michäelis (quod Noſtris ſolemne ieiunio fuit) ex angulo Cappellę, in qua coufque iacuerant, ad Altare, quod ponè Aram maximam erat extructum, incenſo flagrans odore, argenteis candelabris, & vaſculis pretioſum, cereiſque collucentibus illuſtre, operisque Phrygij ornatu decoratum, Sacerdotum humeris ſublata, ac repoſita fuere. Ex quo prorſus momento ad vſq; veſperam ſequentis diei, ad beata illa pignora alterna Noſtrorum ſupplicum viciſſitudine, velut excubiarum ritu aduigilatum fuit. Illuceſcente craſtino, adiectus fuit magnus

popu-

populorum concurſus, ſanctas Reliquias deoſculantium, coroniſque contingere ſatagentium. Integræ etiam Religioſorum familię,agminatim illic cernebantur in genua prouolutę,quorum pleriſque pius animi ſenſus lacrimas eliciebat.

Parabat Neapolitanorum deuotio in ſacra,quam pręſtolabatur circuitione, Parentis ſui memoriam magnifica frequentique arcuum erectione,ceu in Triumphi ſpeciem, per publicas Ciuitatis vias honeſtare. Sed dehortantibus Noſtris, quòd ſcilicet nondum Andreas in Sanctorum album eſſet adſcriptus;id tantùm fuit permiſſum, vt deducendo ad pręſtitutum Altare,quòd Templum commeantibus eſſet anguſtum (ingens quippe multitudo coiuerat) dilatarentur ſpatia circuitionis; ac tanta paterent,quãta Templi ac Domus ambitu cingebantur. Quà inceſſum fuit,ſolum frondibus cernebatur conſtratum;parietes aulęis ac periſtromatibus,pictiſque inſigniter imaginibus ornati; cœlum velo bracteis intertexto ſplendeſcens. Ac in quatuor interuijs Eccleſijs, totidem arę,quàm religioſiſsimè exornatę aſſurgebant.

Pompam omnem pręcedebat inſigne labarum è textili ſerico rubro,interſitis aureis ſtellulis radiante, quod alieno robori innixum,è Spinella familia,Ferdinãdus, Tarſenſium, & Scipio, Cariatenſium Principes circumferre fingebant. Labarum turmatim ſequebantur Nobiles Viri ad centum quinquaginta. Poſt eos Simphoniacorum Chorus. Tùm Noſtri ad octoginta ſupra centum. Et iterum Simphoniaci. Demũ beata pignora arcę occluſa,Sacerdotum humeris ſublata,quę Attalica veſte circumquaque amiciebantur, quãq; vmbella contegebat,cuius haſtas Sex-Viri Neapolitanę Ciuitatis excipiebant. Ponè illa, Dux Albanus Prorex, Conſiliorum ſuorum à ſtatu,& Procerum,ac Nobilium ſupra trecentos,comitatu magnificus.Summa omnes incedebant reuerentia,ſumma religione;aperto ſcilicet capite, & accenſo

cereo

cereo manus impliciti. Prodeuntem à maiore Templi ianuā arcam, tres Regiæ arces æneorum tormentorum diſploſione ſalutatum aduenere. Sic ambitum omnem Templi ac Domus, confertiſſima nobiliſsimaque corona circumdedit. Reuectam ad Altare arcam, duodecim Epiſcopi ſuis manibus è Noſtrorum humeris excepere: recitatiſque è cęremoniarum libello precibus, venerabundi adorauere. Ea Veſpera & quæ ipſam inſecuta fuit, certatim omnes ingentis lętitię ſigna accenſis in ſublime ignibus edidere; ac prę cęteris Religioſorum nonnullæ Domus, ac Sanctimonialium.

Recurſu Natalis Beati, qui in IV. Iduum Nouembrium incidit; ſolemniore ornatu Templum ipſum explenduit. Icones quippe, hieroglyphica, & emblemata, faciē eius vniuerſam, ac ipſum etiam laqueare operiebant: & quę his nudata erant, attalico ſtragulo conueſtiebantur. Argenteis vaſis, & candelabris cuncta radiabant: facibuſque vbique collucentibus ardebant. Arę omnes, Phrygij operis ornatu, vmbrarum opacitate pretioſo, ac intertextis floribus variegato, diteſcebant. Ipſa arca, lazulo lapide, iaſpide, & achate mirè fabrefacta erat. Simulacrum prętereа Beati argenteū, vbi & eius lipſana, in arà maxima patebat adorandum: E cuius regione hierotheca erat argentea, in qua trinæ cernebantur ampullę venerandi cruoris, qui è defuncti manauerat cadauere, ſpumeſcentis, & colliquefacti. Integra dierū hebdomade, inter ſuaues concinentium choros, in eius honorem ſolemnia celebrata ſunt, & Panegyricæ conciones habitę, à ſupremi faſtigij variorum Ordinum Concionatoribus, ingenti ſemper populo Aedem ſacram implente. Cōpertum eſt autem curioſo nonnullorum ſupputatu, diligentique; in eius Feſti pompam expenſa, eaque haud emendicata, ſed voluntaria pietate oblata, vicenum aureorum milliū ſummam exceſsiſſe.

ASCI-

ASCISCITVR PANORMITANÆ VRBIS Protector.

CAPVT XLI.

EST Panormus nobiliſsima Siciliæ vltra Pharum Ciuitas, & antiqua Regum ſedes: in qua nihil eſt rerum ſecundarum, quod non ipſam circumfluat. Per eam tamen ſub hoc tẽpore infauſto nauigij ex Aphrica appulſu, atrox lues, contagione vagata, multiſque Ciuium abſumptis, fuit immanè graſſata. Flectendo Numini, inopiæque pauperum ſubleuandæ, multa patrabantur, & egregiè à Ioannettino Cardinali Doria Archiepiſcopo, Regnique totius Præſide (qui audita Ciuitatis calamitate, ſua ſanitate deſpecta, quã vacillantem per aquas Thermenſes vtcumque fulciebat ſtatim feſtinus accurrerat) multa à pijs Patriæ Patribus, ſiue Senatoribus. At, quod caput erat, adinueniendi Sacramentorum adminiſtros, ſpes nulla erumpebat: quantacumque enim prece, & largi etiam ſtipendij oblatione, ob ſerpentem perpetuò cladem, deteriorum quoque minitatricem, cuncti deterrebantur. Noſtri vbi id ſibi compertum, roborato ſpiritus feruore, Senatores adiere, ſeſeque vltroneos epidemicorum miniſtros obtulere. Poſtridie quàm duo ex ijs, Campum qui D. Lazari dictus fuit, petijſſent, Neapoli aduenit Petrus Gheuara, Panormitanus Præpoſitus, à Ciuitatis ingreſſu validè excluſus, pertinaci tamen ſua petitione, tandẽ in eam admiſſus. Is prudentia & charitate, qua erat præditus, ſucceſsiua Noſtrorum ſortitione non ceſſauit vbique decumbẽtibus induſtriam operam ſolicitus miniſtrare, eo maximè tempore, quando nullius adminiculo hæc factitabant: Antequam ſcilicet ipſorum exemplo exciti alij ex aliarum Religionum cœtibus, ſeſe illis adiunxiſſent.

Duodecim ex Noſtris in ea clade arrepti fuere: ſed & quinque

quinque etiam correpti. Sacerdotes nempe duo, Alexander Trottus Ferrarienſis, & Ioſeph Mignia Panormitanus: robuſto vterque ſpiritu, & aſperrimo indutus cilicio; morboque licet inuaſus, ac ſacro vnctus oleo, adhuc tamen decumbentium miniſter. Et ille prętereà obeuntium cadauera ſepulturę mandare, & in lactentium ora, ſuis ipſe manibus caprinum lac ſuetus inſtillare, cùm interim ad maiorem ſui cruciatum ferreâ catena eſſet conſtrictus. Hic verò pręguſtatorio poſtea ferculo, cœleſti muſica ad ſempiterna gaudia diutiuſculè inuitatus. Tres autem ex Fratrum Laicorum Ordine, Ioſeph Scarſella Drepanitanus, Profeſſus, & Blaſius Natalius, ac Franciſcus Ieracius Panormitani, qui ſub tyrocinio probabantur.

Molliendę diuinę irę, & in odium peccatorum armandis Ciuibus, publica oratio à Gheuara in Templo noſtro indicta fuit, & integro fère anno nunquam intermiſſa. Singulis enim diebus inter Veſperarum recitationem, per ſacra æra coacto ibi populo ante auguſtiſſimam Euchariſtiam, quæ ad orantium ſolatium inter collucentes cereos patens adorabatur, preces fundebantur feruidę. Trimeſtre pręterlapſum erat ab inſtituta eiuſmodi ſupplicatione; cùm Cardinalis iuſſu, identidem fecerunt ſed de mane, Parochię omnes; reliquęque Regularium vtriuſque ſexus Eccleſię. Noſtri Veſpere vt ſolitauerant; ac rurſus mane: vegeto ſemper & alacri ſpiritu.

XV. Kal. Nouembrias, Templum noſtrum adiuit Cardinalis, & cum eo Senatus Vrbis, hymnum Deo in gratiarum actionem dicturi pro Andrea in Beatorum catalogũ relato. Actis Deo gratijs, Cardinalis promouendę Beati glorię, & oſtendendo erga Noſtros affectu nequaquam deſes, allocutus Senatores, vehementi eos ſuaſu impulit, vt Andream ſibi tabis deprecatorem vouerent: & cuius tutamen multimoda eouſque beneficiorum ſerie fuerant experti, hunc ſibi peculiarem Patronum aſciſcerent: quem pręterea ſciebant

ex eo

ex eo eſſe Religioſorum cętu, quorum pleroſque eiuſdem Ciuitatis bono, martyrij tunc candidatos licebat appellare. Poſt quatriduum, Senatorum pietas, eximiuſque in Religionem affectus, publico decreto, communique omnium plauſu Andream Panormi Patronum acclamauit: & poſt ipſum alios.

Vix paucorum dierum interuallo, concepto etiam voto obſtrinxit ſe Ciuitas, impenſuram operam ſuam, vt quantocyus Andreæ Officia & Sacrificia, in ſingulis quibuſque Panormi Eccleſijs decernerentur: vti breui Pontificis benignitate eiuſdemq; Doriæ patrocinio decreta fuere, ceu Patrono & Protectori.

Quod ad luem attinet, Andreæ inuocatu collata fuerant beneficia nonnulla, eaque non vulgaria. Compertum tamen fuit, tantum pœnarum non à Deo vſurpatum Panormitanis perdendis, ſed emendandis, ſeruandis, & in Conciuis ſuæ Sanctæ Roſaliæ venerationem excitandis. Diù nobilis hæc virgo, ante annos viginti ſupra quadringentos intra Peregrini montis cauernas latitauerat. Erexit tunc caput, & nota inſurrexit, prompto & cito in Conciuium ſuorum auxilio. Ac temperauit ſtatim lues in eos ſęuire, quos hauſtu aquæ eius lipſanis intinctæ videbat refectos. Vbi verò, concepto voto, ſolemnis ei pompa decreta fuit, & anniuerſaria veneratio: agnouerunt omnes illico ipſam propitiam ac tutelarem, tranquillantem omnes æſtus, exaudientem intimos gemitus, excipientem ſuſpiria miſerorum, & abſtergentem eas lacrimas quas putauerant fore perennes.

Verùm neque hic beneficiorum quibus à Senatu cumulati fuimus, finis. In recentis quippe Patroni ſui veneratione, perpetuam centum aureorum ſtatuit largitionem, quotannis in eius natalis feſto, publico nomine in Templo noſtro erogandorum, vbi pretioſa eius coſta aſſeruatur. *Quòdque* (vt diplomatis habent verba) *Noſtri primam & indeficientem operam in ea cladis iactura præſtitiſſent; ac alios quoque*

ſuo exemplo ad id genus obſequiorum excitaſſent, prouocaſſent, traxiſſent. Quòd item Xenodochiorum regimini per annum præfuiſsent. Et expenſas haud mediocres tam in alimentis, quàm in ſuppellectili ac veſtibus, cæteris exhibitas, alacriter reſpuiſsent. Et ipſis etiam domibus tabifica putredine purgandis, publicisque donarijs in pauperum vſum diſtribuendis, indefeſſis viribus vacaſsent. Vtque ab ijs inſumpta, inuitis aliquo modo compenſarent. Decreuit itaque Senatus ea liberalitate, Beato cultum; Sibi magnificentiam; Noſtris grati animi teſtamen.

EVM SIBI NEAPOLITANA CIVITAS in Patronum adoptat.

CAPVT XLII.

MVltis ſanè pietatis monumentis, ijsque preclaris, cùm priuatim, tùm publicè, ſuam erga Beatum reuerentiam, Neapolitana Ciuitas fuerat conteſtata, frequenti nobis narratione cõmemorata. Pronior tamen ſemper in eius cultum, adhuc longè dictis eminentiora, tacita moliebatur. Ex eo enim prorſus tempore, quo is miraculis inclareſcere cœperat, ſuique in Ciuitatem patrocinij ſigna edere; vna cuncti ſententia velut occulta quadam animorum conſpiratione, ipſum aliquando in peculiarem Vrbis Patronum adoptandum credidere. Cęterùm diuina humano more metiẽtibus; id voti potius erat, quàm ſpei: imò ne voti quidem: cùm ſuperfluum videretur, id optare, quod expetere nemo cum ratione poterat. Octo enim tantùm eouſque ſibi Neapolis aſciuerat tutelares: quos & quantos Diuos! Inclytum martyrem Ianuarium: Epiſcopos alios quinque: Agnellum Abbatem toties ſibi viſum è ſuis mœnijs Saracenos, præcipiti ipſorum ruina deturbantem: & Eccleſię lumen Thomam Aquinatem; & hunc poſt trecentenarium ferè ſui in San-

Sanctorum Catalogum cenſus.

Fouebat interea Deus rudimenta quædam ſpei in ſuorũ mentibus familiarium. Quædam enim non genere magis, quàm virtutibus illuſtris; à mundi cœtu ſecluſa, & in cœnobium Monialium ſanctitate venerandum recluſa; poſtquam ſe Chriſti corpore aliquando refeciſſet, intenta contemplationis dulcedini, vidit Beatum Chriſti pedibus aduolutum; dextera Religionem, ſiniſtra Neapolitanam Ciuitatem arctiſſimè complectentem. Putauit autem eo viſo, indicatam ſibi parem Andreæ in Religionem ſuam, & in Ciuitatem tutelam: pro quarum ſalute oblatas ab illo preces haud fuiſſe irritas, ex ipſo Chriſti vultu coniectabatur ſatis in ſupplicẽ benigno, vtque rogatorum liberalem largitorem decebat. Lactabat bona hęc ſpes eius oſtenti conſcios.

Fortius tamen ſpei adminiculum quodque ipſam validiùs poſſet excitare & erigere, alterum fuit eiuſdem Sãctimonialis viſum. Iteratò enim hęc à ſacra Synaxi, ſolitaria in ſe recedens, Chriſtum habuit obtutui ſuo apparentem: Sanctisq; Patronis Ianuario Præſuli, & Thomę Doctori iubentem, vt Andream medium inter ſe collocarent; collocatum cãdidiſſima veſte amicirent, amictum ſex reliquis Tutelaribus intermiſcerent. Quo facto, prolixiore cunctos, Chriſti intuitu recreatos: ex cuius vultu ſplendidiſsimi radiabant fulgores, tanquam ad maieſtatis oſtenſionem in periucundo illo ſpectaculo.

Nota hæc nonnullis, quibus hac futurorum expectatione perfrui, non exiguum erat ſperandi delinimentum, nec planè inualidum incitamentum, ad illud elaborandum, quod ſperabatur. Sed obſtructi videbantur aditus, & imperuij. Reſerauit tamen eos, & opportunè, qui potuit, Deus. Labente ſiquidem anno Iubilęi, ipſo Septembri & anniuerſario Andręę in Beatorum Catalogum relatus, intimo quodam mentis impulſu, parique impetu, Nobiles aliquot, Noſtros adiere: breuique facturos ſeſe ſpopondere vt Beatus intra Nea-

politanorum Tutelarium numerum cooptaretur. Noſtri in arduo conſilij decreuere, primùm impenſiore prece Deum rogandum; vt in cęteris, ſic in hoc pręcipuè negotio, Religionem protecturum peculiari ſuæ prouidentię nexu ſibi deuinctam. Tùm ineundum cum Nobilibus alloquium. Flexo per Orationem Numine inita conſultatio ipſa die D. Ianuario Protopatrono ſacra. In eâ ſpei radijs affulgentibus, non inania fuiſſe viſa, quibus innixi fuerant, apparuit; aditus enim, qui cernebantur obſtructi, peruii patuerunt ac reſerati. Indictum itaque fuit publica authoritate publicum Concilium.

Mos eſt Neapolitanorum; vt grauiora Ciuitatis negotia; à Nobilibus in quinque Conſeſſoriis, ſiue, vt appellant, Sedilibus, à Popularibus in ſua Platea, agitentur. VII. Kal. Octobrias, inter Octauas eiuſdem D. Ianuarii, Nobilium Concilium coactum fuit, ac poſtridie Popularium. Suffragantium numerus trecentenarium ſuperauit: agminatim etenim cõfluebant omnes: nam ſuffragio conciliare ſibi velutque vincire putabant Beatum. Quin & nonnulli filiorum-familias, emancipari ſe à parentibus petierunt; vt patria exempti poteſtate, ſuffragij iure potirentur. Coiuit autem omnium ſententia; Beatum, maximo Ciuitatis bono, in peculiarem eius Patronum aſcribendum: tanta ſuffragantium lætitia; vt diſſoluto Concilio, occurſus gaudentium plurimorum, neminem paſſus fuiſſet, tanquam in communi gaudio, ſolum lætari. Id vbi publico Ciuitatis nomine ad Illuſtriſſimum Cardinalem Carafam Archiepiſcopum; & Excellẽtiſſimum Ducem Albanum Proregem delatum fuiſſet; pari vterque ingentique gaudio, pro ſuo in Beatum & Ciuitatem affectu, fuit exhilaratus.

Reſcribenda erat electio in publicas tabulas: & nullo quidem artificio incidit ea reſcriptio in diem vigeſimum nonum menſis, Archangelo Michäeli dicatum. Fortè vt anniuerſaria hac pompa, cœleſtis militiæ Principis beneficus in

Andream

Andream animus rurſus explendeſceret, vulneratum quõdam pro Virginum cuſtodia, ſub eius inuocatu ſacrarum. Conuenerunt ea die in Templum noſtrum Paulinum aliquot è ſingulis quibuſque Nobilium Conſeſſorijs,& ex Populari Platea,vt vocant,Deputati,nouem ac triginta,ante aram maximam,vbi totidem Sedilia proſtrabant, totidemque puluinaria,vtraque ex ſerico villoſo,ſuper pauimentum variegato tapete conſtratum. Adorabatur in Altaris dextera Beati ſimulacrum argenteum eius lipſanis venerabile; & è regione argentea hierotheca eius ſanguine pretioſa. Sedato populi tumultu,qui innumerus confluxerat, Ciuitatis tabellio elata voce electionis inſtrumẽtum confecit, quo ipſa eum ſibi Patronum adoptabat. Quod poſtea iureiurando ad ſancta Dei Euangelia fuit roboratum.

Excuſſit porrò vniuerſæ adſtantium multitudini dulces lacrimas pietatis,tot beneficiorum auditio in inſtrumento refricta, quibus à Beato affatim Ciuitas cumulata, ſeu viuente,in ſexagintannali ferè eius incolatu; ſeu inter Cœlites translato,dum ad beata illius pignora, quibus tanquam pretioſo theſauro diteſcit,ſupplicabunda ſueuit accedere. Et in ſpem quoque quiſque erectus,potenti ipſius apud Deũ interceſſu, Ciuitatem in auita Religione veroque Dei cultu, quo ab ipſo Apoſtolorum Principe dum Antiochia Romam peteret,fuit imbuta,firmiter conſeruandam, Philippum Regem, columen & præſidium nominis Catholici, diuturna felicitate in faſtigio maieſtatis conſeſſurum, Ciues in antiqua erga Regem fidelitate nunquam vacillaturos. Ipſorum inter ſe odia quæcumque abolenda. Erumpentem vndevnde ſeditionem,maturè proterendam. Bella,famem,peſtilentiam,cæteraſq; humanæ miſeriæ calamitates, quàm longiſſimè eliminandas. Antiſtites iuſtitiæ Magiſtratus, ſcientiæ,& conſcientiæ luce circumfundendos.Et omnia demum Ciuitati bona ex hoc Patrocinio fore deriuanda.

Poſtea hymnus in gratiarum actionem Deo dictus, Præ-

poſito Domus præcinente,ſymphoniacis ſuccinentibus inter tubarum & ſacri æris ſonitus, bellicorumque tormentorum diſploſiones. Ac demum Collectę ſacræ recitatæ. Harũ poſtrema erat pro Ciuitatis protectione inuocatis eius Tutelaribus,quorum vltimus erat noſter Beatus; cuius audito nomine,populi deuotio vltra ſe cohibere non valens,exclamauit elatè, *Beate Andrea Protector noſter ora pro nobis*. Ea veſpera,& binis quæ ipſam inſecutæ fuere;plateæ,fora, Sacratę & profanę domus igne micanti flagrarunt, gaudij lętitiæquæ indice. Intra eius celebritatis octauas,inſigne labarũ è textili ſerico rubri coloris, publico nomine Beato fuit ab eiſdem Deputatis oblatum: quo ipſius erga Ciuitatem tutela,quam propitio vultu reſpiciebat; miro artificio exprimebatur. Aſcito inter Neapolis Tutelares Andrea, paulò poſt aſciti fuere & alij.

Verùm,magnifica venerationis obſequia, in Beati honorem exhibita,fuſiùs alijs narranda relinquimus.Fuerunt autẽ plurima: non hic tantum vbi eius velut natale ſolum; ſed in ipſa etiam Vrbe,ac Matriti in Hiſpania à Catholico Rege, integra dierum hebdomade: itemque Mediolani, Venetijs, Florentiæ,Patauij,Panormi: atque vt ſemel dicam, vbicũq; minima hęc omnium Religio ſedem hucuſq; fixit & domicilium;frequenti ſemper admirandorum multitudine,inclareſcentem eius Beatitudinem comprobante.Nobis ſatis fuerit, hac ſcriptione,quam ipſo B.in primis fauente ad calcẽ perduximus,legentium animos ad eius inuocationem inuitaſſe, allexiſſe ad venerationem,ſeriò cogitaturos, & cum fructu: *QVANTA EVM GLORIA MANEAT IN COELIS, QVI TALITER HONORATVR IN TERRIS.*

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IN-

INDEX

MATERIERVM INDICE PRAETERMISSO; facilè ex ipſis Capitum Titulis obuiarum, Perſonarū tantùm catalogus texitur (quanquam nec omnium) quarum hic aliqua mentio. Et ipſa prius Beati Vita per Anacephaleoſin contrahitur.

Prior numerus librum, poſterior Caput indicat.

ANDREAS AVELLINVS

Naſcitur lib.1.cap.1.
Pius inter cunas.ibid.
Virginitatem tuetur.ibid.
Clericali militiæ aſcribitur. 2.
Docet catechiſmum.
De vita periclitatur. 3.
Neapolim petit.
Inhiat honoribus.
Tela in ſui puritatem retundit.
Vouet Virginitatem.
Legum laurea donatur.
Sacerdotio inſignitur. 4.
Vacat animarum expiationi confeſſionum auditione.
Fameſcit gloriam,& cöercetur.
Foſcarenum ſuo fructu cognoſcit.
Marinonio ſui imperium tradit. 5.
Spiritus incrementa in vigeſimo ſeptimo ſuæ ætatis anno.
Mendaciolo veritatem obnubilans forum deteſtatur. 6.
Laborat,ſed perperam in Virginum cuſtodia. 7.
Capitis inſidias euadit.
Et alia caſtitatis tentamenta.
Orans à parricida minimè læditur.
Vulneratur in facie.

Diuina

Digitized by Google

Diuina in eius percuſſores vindicta.
Religioni nomen dat. 8.
Phreneticum curat, & cum forti patientia.
Petit Vrbem. 9.
Iacobi Molani palæſtrites. 10.
Tyronum Magiſter. 11.
Cogitat Hiſpanias. 12.
Præpoſitus Neapolitanus.
Subit dæmonum odia. 13.
Mediolanenſis Domus Vicarius. 14.
Præpoſitus Placentinus. 15.
Sudat in Pœnitentium Domo.
De ſama periclitatur.
Farneſiis reuerendus.
Galliæ Ciſalpinæ Viſitator. 16.
Ab equo excuſſus, ſed illęſus.
Afflictus à Baptiſta Vernacia leuatur. 17.
Solario ſui habenas tradit. 18.
Præpoſitus Mediolanenſis. 19.
Sancti Caroli teſtimonio decoratur.
Auguſtiſſimam Chriſti humanitatẽ videt. 20
Præpoſitus Placentinus iterum.
Solarii animam cœlum petiiſſe teſtatur.
Neapolitanus Præpoſitus. 21.
Sedat eius Ciuitatis tumultus. 22.
Viſitator Romanus, & Neapolitanus. 23.
Aegreſcit, & miro modo ſaneſcit. 24.
Vicepræpoſitus Neapolitanus.
Conſolatores habet, & Adiutores, Auguſtinum, Dominicum, ac Thomam Aquinatem. 25.
Vicinam ſuam mortem prædicit. 26.
In Altari Apoplexia corripitur. 27.
Pugnat cum Diabolo, & vincit.
Obiit placidè.

Funus

Funus ipſius communi concurſu. 28.
Auris inciſio,& ſanguinis emanatio.
*Exterior ipſius facies.*29.

ANDREAS *Prudens in omnium ſpirituali ducatu.* lib. 2. cap. 1.
Spiritus optimè diſcernit. 2.
Hypocriſis monſtrum detegit.
Abſtinentia mirabilis. 3.
*Patiens in varijs languoribus.*4.
*Manſuetus in inimicos,& Nepotis homicidas.*5.
Locutionis ſubruſtica,ſed flexanimæ.
Virtutum ſuarum contector. 6.
Honorum,& Epiſcopatus fugitans.
In gloriam vanam armatus.
Varijs timoris anguſtijs torquetur. 7.
Paupertatem vouet. 8.
Alienæ paupertatis inuidia maceratur.
Cuſtos illibatæ virginitatis. 9.
Multibi pro ipſa pugnat.
Perpetuus otij oſor.
Momentorum temporis auarè comparcus.
*Promptus in obſequendo.*10.
Vouet aſſiduam voluntati ſuæ refragationem.
Perpetuum orationis miraculum. 11.
Gratus erga Benefactores.
In itinere meditans extra ſenſus rapitur.
Oratione pluuiam inducit, & abducit.
Experitur Angelorum præſentiam.
Ex oratione, defunctorum ſtatum veſtigat.
Multa multis prædicit. 12.
*Arcana cordis intuetur,& abſentia.*13.
Vouet nunquam ſe è Religione abripiendum. 14.

Q q Amat

Amat Concionatores, & Scholaſticos.
Inſtituto tenaciter adhæret.
Aſperrimè cubat.
Corpus ſeuerè flagellat.
Vouet quotidianum gradum ad perfectionem.
Silentium arctiſſimè cuſtodit.
Orat, cæteris genio indulgentibus.
Poteſtatem in Dæmones exercet, quorum idcirco odia ſubit. 15
Diuina, maxima pendit veneratione. 16.
Eximiè colit Dei Matrem.
Incruento Sacrificio multa fert accepta.
Christi paſſionem iugiter meditatur.
Sollicitus eſt, vt omnes Chriſto lucrifaciat. 17.
Laborat variè in proximorum ſalutem.
Varia ſcribit, piaque opuſcula.

ANDREAS VIVENS *liberat à varijs languoribus Principem S. Boni.* 3. 1.
Ab oculo Catharinam Luxaniam. 2.
Patriam ab incendio. 3.
Ab Apoplexia Victoriam Albertinam. 4.
Ferocientem equulum baculo compeſcit obiecto. 5.
Ventorum vim ſuo arbitratu dirigit.
Cæleſti fulgore à pluuia tutatur. 6.
A caſu Galdium, ſocium à periculo liberat. 7.
Multaſque puerperas, & languentes. 8.
MORTVVS *liberat à naufragio plurimos.* 9.
Mortuum ad vitam reuocat. 10.
Monialem variè languentem ſanat. 11.
Claudicantem corrigit. 12.
Cæco viſum reſtituit, auditum ſurdo. 13.
Inauditos morbos curat. 14.
Vlcus tibiæ ſanat. 15.

Mor-

Digitized by Google

Mortuos alios vita donat. 16.
Efferatam cædem prohibet. 17.
Furioſum menti reſtituit. A caſu alium liberat. 18.
Claudicantium greſſus explicat. 19.
Anginam, exanthemata, & cephalalgiam curat. 20.
Dęmonum hoſpitio obſeſſam eximit. Gutturis tumorem æquat. 21.
Occultum ſcelus retegit. 22.
Aurum multiplicat, & ſericum. 23.
Floccum oculi, & glandulas carneas ſubmouet. 24.
A deſperatis morbis plures eripit. 25.
Multoſque à patrando ſcelere. 26.
Veſtium ſuarum contactu multa confert beneficia. 27.
Calceo item & ſolea. 28.
Medetur animi morbis. 29.
Apparet multis. 30.
Duracino perſico multa patrat. 31.
BEATI *Imago odorem emittit, ac ſudorem ſplendeſcit, ac mouetur.* 32.
Capillus ex igne exilit illæſus. 33.
Quo multa conferuntur dona.
Veri ſecęrnunt ſe ab aſcititijs capillis.
Arthritici, & Loripedis curatio. 34.
Lethargi excitatio. 35.
Aliaque inſignia miracula.
BEATI *ſanguis ſpumeſcit, pulſitat, & multoties ebullit.* 36.
Innumeros ſanat. Dęmonem fugat.
BEATI *gloria cœlitus manifeſtatur.* 37.
Num ſuppar videtur S. Nicolao Epiſcopo.
Eiuſque Deus, & Virgo patrocinium indigitant. 38.
Fama ſanctitatis eius, & ſepulchri veneratio. 39.
Refertur in Beatorum Catalogum. 40.
Patronus Panormitanæ Ciuitatis. 41.
Cui ſuccurrit in tabifica lue.

Neapolitanæ Ciuitatis Protector.42.
Officio cultus & Miſſa in dictarum Ciuitatū omnibus Eccleſijs.
Variæ ac ſolemnes pompæ in eius celebritatibus.

A.

ABundantia Stinca per Beati veſtem brachio ſolidata. lib.3.c.27.
Albertus Ciminellus cæcus lumen recipit. 3.13.
Alexandri Peretti Card.à Montealto deuotio in Duracina poma B.manu plantata. 3.31.
Aloyſius Lippomanus Marinonij educator.1.5.
Vacillat in Inſtituti noſtri arctitudine. 1.9.
Alphonſi Salmeronis teſtimoniū de Marinonij concionibus.1.5.
Angela Ioanna Caraſa capitis dolore per B.ſanguinem liberatur.3.36.
Angela Mariæ Columnæ carneæ glandulæ è capite ſubmouentur.3.24.
Anna Maria Grimalda ſplēdorē in B.imagine aduertit.3.32
Anna Maria Caracciola balantem ex B.imagine odorem ſentit.3.32.
Antonia Griſonia colici doloris expers.3.39.
Antonini Craſſi tumor,oleo ex B.lychno ſublatus.3.35.
Antonius Solerius Foſcareni Præceptor.1.5.
Archangela Maria Pignatella capitis dolore leuata. 3.11.
Auguſtini Card.Cuſani in B.reuerentia.1.19.
Procurator inſignis Apoſtolici Indulti.ibid.
Mittit B.Epiſcopales veſtes,piè ab ipſo deluſus. 2.6.
S.Auguſtinus B.in afflictione ſolatur. 2.25.

B.

BArbara Macedonia capitis dolore perſuncta.3.36.
Baptiſtæ Vernaciæ de Auellino teſtimonium.1.16.& 17.
Anguſtijs preſſum ſolatur.1.16.
Beatrici Græcæ occluſi oculi panduntur, lactis nauſea tollitur. 2.36.

Beatrici Mocciæ apparet B. & fratris incolumitatem ſpondet.3.30.
Beatrix Caraſa Pauli IV.ſoror.1.12.
Petit eodem,quo Marinonius die, è vita egredi,& impetrat. ibid.
Beatrix Tolſia B.viuentis imaginem veneratur.3.8.
Beatrix Tuſia B.baculum Moniali donat.3.39.
Bernardinus Seriſalis plumbeis glandibus B.inuocato eripitur. 3.35.
Bernardus à Summa Concionator S.Franciſci de Obſeruantia à naufragio liberatur 4.9.

C.

Camilla de Vito in ſæuis doloribus B.baculo ſanata.3.25
S.Caroli in Religionem propenſio.1.14.
Qui in Quirinali Domo noſtra ad Sacerdotium ſe apparat. ibidem.
A Cardinali Sirleto intima Noſtrorum rimatur. ibid.
Mediolanum Noſtros aduocat. ibid.
Graſſante lue tabifica Noſtrorum auxilia experitur.1.19.
Quos in aptiorem locum transfert.ibid.
Vaticinium B. de eo in Sanctorum catalogo aſcribendo. 2.12.
Et lacrimæ ipſo mortuo.2.17.
Carolus Capycius Sconditus internis doloribus enectus,ſanitati reſtituitur.3.36.
Carolus Emanuel Sabaudiæ Dux, inſtat pro B.in Sanctorum numero referendo.3.40.
Caroli Emanuelis Card.Pij labores pro Andrea in Beatorum catalogo referendo.3.40.
Carolo Vaccario claudo explicantur greſſus.3.19.
Carolus Vitus ad vitam reſtitutus.3.36.
Catharinæ Caraſæ maritali iugo preſſæ,prædicit B.Religionem. 2.12.

Apparet

Apparet ſæpius B.3.30.
Habet eadem inter pretioſa, vaſculum vbi B. ſanguis fuerat exceptus. 3.30.
Catharina Creſci auditum recipit. 3.13.
Catharina Luxania ſanitatem filiorum impetrat. 2.13.
Ab oculo laborans, contactæ B. manu doloris fit expers. 3.2.
Ex vltima Hiſpania, Imagunculam B. commodatam repetit. 3.40.
Catharina Ordoñez Ortiſia cephalalgia liberata 3.20.
Catharina Stagera cardiaco morbo eximitur. 3.35.
Chriſtophorus Cerratus B. videt, & ſanitatem recipit. 3.30.
Chryſoſtomæ Caraſæ Atripaldenſium Ducis, in B. beneficia. 2.8
B. prædicente ad mortem ſe apparat. 2.12.
Perpetua literarum B. geſtatrix. 2.17.
Corneliæ Caracciolæ fœdum vlcus tibiæ ſanatur. 3.15.
Cornelij Muſſi Epiſcopi Bituntini de Marinonij concionibus elogium. 1.5.

CLERICI REGVLARES.

BEATVS CAIETANVS THIENAEVS Religionis Parens. 1.1.
Alexander Trottus inaudita patrat in tabifica lue Panormitana. 3.41.
Et vitam quoque tradit.
Alphonſus Oſorius, Epidemiæ morbo laborantibus inſeruiens, occumbit. 1.13.
Ambroſius Baronus ſpiritum Deo reddit, addictus curæ tabifica lue decumbentium. 1.13.
Andreas Molpheſius ab Auellino ad Religionem aduocatus. 2.7.
Andreas Piſcara Caſtaldus B. rogatu ſcripta eius omnia expendit. 2.17.
Vniuerſæ Religionis Præpoſitus.
Antonius Agellius, Sirleti Card. diſcipulus. 1.14.
Vaticanorum Bibliorum correctioni, & Conciliorum editioni

Præ-

Præfectus.ibidem.
Bernardinus Graſſelius angina liberatus. 3.20.
Bernardinus Schottus S.R.E.Cardinalis. 1.9.
Vnus inter multos in Inſtituti noſtri difficultate, minimè vacillans.ibid.
Epiſtola eius de regulari diſciplina. ibid.
Græci, Hebraici, & Kaldaici ſermonis gnarus. ibid.
Theologus trium Apoſtolorum Legatorum. Cæſari chariſſimus.
Pugnat contra Germaniæ Interim.
Paulo IV. à Confeſſionibus.
Pontificia diplomata ſignat Piſcatoris annulo.
Eius familiare ſymbolum.
Caſſinatibus intrinſecus.ibid.
Abeſt ſponte à Conclaui. 1.23.
Blaſius Natalius peſtilentia confectus. 3.41.
Clemens Alonſus per B. opuſculum à lethargo excitatus. 3. 35.
Franciſcus Damorius inconfeſſum ſcelus B. pandente cognoſcit. 3.22.
In mortis agone à tutelari Angelo inſigniter munitus. ibid.
Franciſcus Ieracius in obſequio tabe languentiũ moritur. 3.41
Gregorii Sanctij Epiſcopi Belcaſtrenſis teſtimonium de Diaboli in B. inſidiis. 2.15.
Hieronymo Dentices egregium à B. in apoplexia auxiliũ. 3.38.
Hieronymo Lanfranco obeunti, multi ex Noſtris coronati occurrunt. 1.21.
Hieronymus Toraltus miro modo ad ſpiritum à B flexus. 2. 1.
Iacobus Molanus perpetua morum cenſura. 1.10.
Pius eius aſtus, vt in Religionem reciperetur.ibid.
Obitus. Pugna cum Diabolo, & victoria.ibid.
Iacobi Torni virtutes. 1.27.
Victoriæ multarum cum Dæmone concertationum.ibid.
Viſio Diaboli in Andream morientem ſeſe conantis.
Corpus adhuc flexile, & incorruptum.ibid.
Ieremias Iſachinus in aula Pauli IV. & ab intimis eius conſilijs. 1.9.

Paupertas eius in aula.ibid.
Cardinalis deſignatus.
Mediolanenſis,& Venetæ Domus Rector.
Epidemicis miniſtrat.
Eo Epidemiæ morbo occumbit. ibid.
*Ioannis Marinonij natales.*1.5.
Educatores. ibid.
Canonicatus S.Marci Venetiarum.
In Religionem ingreſſus.
Profectio & Præfectura Neapolitana.
Abſtinentia.Vigiliæ. Flagella.
Virginitas perpetua,& Paupertas.
Experimenta diuinæ prouidentiæ.
Humilitas.
Archiepiſcopatus Neapolitani renunciatio.
Patientia in iniurijs, & languoribus.
Precandi aſſiduitas.Deuotio.
Zelus ſalutis animarum.
Dæmonis in eum odia.
Inſigne inſignium Virorum de eius concionibus teſtimonium. ibidem.
*Obitus.*1.12.
Meditatio de quinque Domini plagis.
*Ioannes Scorcouillus peculiaris B.filius.*1.13.
Præpoſitus generalis Religionis.ibid.
Ioannes Antonius Angriſanus Præpoſitus generalis, effoſſo poſt annum B. corpore, nullum in eo tetrum odorem aduertit. 1.28.
*Ioannes Franciſcus Solarius ſpiritualium Magiſter.*1.18.
Et Andreę quamquam veterani. ibid.
*Suprema eius concertatio,& victoria.*1.20.
Anima cœlum petens B.teſte. 1.20.
*Ioannes Franciſcus de Ponte baculo B.ſenis terriculatus.*2.13
*Ioſephus Albertinus pleuritide exemptus.*3.33.

Ioſephus

Ioſephus Mignia in Campo D.Lazari tabe oppreſſus inſeruiẽs obijt.3.41.
Diuturna muſica ad cœlum inuitatus.
Ioſephus Scarſella occumbit in peſtilentium ſeruitio.3.41.
Iulius de Ponte vltroneus Epidemicorum miniſter.3.13.
In eorum cura occumbit.ibid.
Ludouicus Thomaſius inſignis Verbi Dei pręco, & Apoſtolici Palatij concionator.2.12.
Pulſo per Beatum languore,ad prædicationem accingi iubetur. ibid.
Eius rogatu,ſcripta eius omnia percurrit.2.17.
Matthæus Bencius Taurúſij, & Bellarmini Cardd. ſobrinus, Marcelli II. nepos.1.24.
Ex aula in Religionis caulam. ibid.
Vouet ne ob purpuram quidem è Religione ſe egreſſurum.
Supremum diem,& morbi genus diuinitus intelligit.
Eximia eius paupertas,& carnis afflictatio.
Funus perpetua ſtatione,columba comitata.
Michäel à Conſulibus Epiſcopus Soranus, Andreanæ cum Dæmonibus pugnæ intereſt.1.13.
Nicolaus Zechius Legum interpres magnæ vir humilitatis. 2.1.
Paulus Aretius Philoſophus,Iuriſperitus,& Theologus.1.8.
Neapolitani Regni Conſiliarius indeflexique vir iudicij. ibidem.
Marinonij filius.
Sæculo nuncium mittit,ac Religionem ingreditur.
Pauperum in eius ingreſſu lamenta.
Obedientia adactus ſacris initiatur.
Præpoſitus Neapolitanus.2.12.
Humilitas eius,ac Epiſcopatuum fuga.1.8.
Legatio in Hiſpaniam.1.12.
Epiſcopus Placentinus.1.15.
Noſtros illuc,& Andream aduocat.

Vigil in Paſtorali munere.
Pœnitentium domum inſtituit.
Vt à B.contra vanam gloriam munitus. 2.6.
S.R.E.Cardinalis. 1.14.
Archiepiſcopus Neapolitanus. 1.15.
Monaſterij S.Archangeli deſtructor. 1.7.
Andreæ teſtimonio Sancto Carolo in paſtorali cura æqualis. 5.15.
Pauli Pignatelli in Italica lue labores. 1.13.
Paulus Toloſa Archiepiſcopus Theatinus inſignis concionator. 2.11.
Nuntius Apoſtolicæ Sedis apud Ducem Sabaudiæ.
Andream vocat perpetuum Orationis miraculum.
Studia eius, ne Epiſcopatu inſigniretur.
Videt mortui B. manus: non videt imperfectionibus obſtrictus.
Paulus Papa IV. Archiepiſcopus Neapolitanus. 1.7.
Plus B.Caietano, in Religionis erectione laborans. 1.8.
Ieremiam Iſachinum aſciſcit à ſui cordis intimis. ibid.
Cui ſacram Purpuram deſignauerat.
Pauli in Conſanguineos iuſtitia. 1.9.
Regularis diſciplinæ zelus.
Catholicæ fidei reparatio.
Pontificatus auſpicia, à pulſis Vrbe Nepotibus. ibid.
Petrus Foſcarenus Pariſienſis Doctor, & Cancellarius Baiocenſis. 1.4.
Religionem ingreditur.
Baiocenſem Epiſcopatum reſpuit.
Expirat in ea verba: Quia apud Dominum miſericordia, &c.
Petrus Gueuara contendit pro ſui intromiſſione in Panormitanam Ciuitatem tabe laborantem. 3.41.
Induſtrius pro decumbentium ſpirituali ſalute procuranda.

Reſpuit

Reſpuit oblata temporalia ſubſidia.
Saluator Caracciolus Marinonij diſcipulus. 1.12.
Inuitus ad Compſanum Archiepiſcopatum trahitur.
Appellatur à B. Sanctus.
Saluatoris Ferrarij agones cum Dæmone. 3.37.
Obeuntem Andreas, & vigintinouem è cœlo accurrentes roborant.
Expirat in ea verba: Quàm dulce eſt incircumſcriptum lumen videre.
Sebaſtianus Mancinus S. Philippi alumnus. 1.14.
Decenni permittit Sanctus quotidianam Euchariſtiæ ſumptionem.
Et iubet Religionem noſtram ingredi.
Tranſitus eius ſtatim poſt vota ſolemnia vix emiſſa.
Thomas Goulduellus Anglus, patria ob Catholicam fidem extorris. 1.12.
Neapoli ſolemnia in Religione vota emittit.
Cardinalis Poli in Anglia Legati ſocius.
Epiſcopus Aſaphenſis.
Præpoſitus Neapolitanus.
Tridentum ad Concilium miſſus.
Et in Belgium ad Anglorum Catholicorum reparationem. ibidem.
Vincentius Gilibertus P. N. Præpoſitus Generalis. 3.40.
Vincentius Lucatellus Legum interpres, & Papæ Referendarius. 2.13.
Vincentio Tuſio Epiſcopo Vritano, vicinam mortem B. prædicit. 2.12.

D.

DEcij Card. Carafæ Archiepiſcopi Neapolitani in Aretij vitam inquiſitio. 1.8.
In B. pietas. 3.42.
Diana Bottis calceo B. varijs languoribus erepta. 3.28.

Diana Spinella Princeps Sancti Boni, dilaudato Andrea de eius amore periclitatur. 2.6.
Languoribus liberatur. 3.1.
Dianoræ Carilliæ tumor gutturis æquatur. 3.21.
Dianoræ Claramontiæ incredulitas, B. apparitione ſublata. 3.30.
Dianora Perellia multis malis immunis per B. ſanguinem 3.36.
S. Dominicus Beato ex equo delapſo auxiliatum accurrit. 1.25

E.

EVgenia Molignana claudicans correcta: cui lateris coſtæ ſuo loco reſtitutæ. 3.12.

F.

FAuſtina Caracciola cephalalgia exempta. 3.20.
Ferdinandus Mantuæ Dux, B. Canonizationem calidè petit. 3.40.
Franciſca Chalcea in vmbilici diſruptione oleo lampadis B. ſolidata. 3.35.
Franciſca Galiana os in faucibus hærens emittit. 3.35.
Franciſcus Artalles de Luna à naufragio liberatus. 3.9.
Et morbo ſacro. 3.36.
Franciſcus Petrellius febriens ſaneſcit. 3.31.
Franciſcus Maria Siſulus ſurdus auditum recipit. 3.13.

G.

GAleatij Florimontij Epiſcopi Sueſſani elogium in Marinonij conciones. 1.5.
Gaſparis Sadoleti vacillatio in Inſtituto noſtræ paupertatis amplexando. 1.9.
Gregorius Papa XIII. Aretium in Neapolitanum Archiepiſcopum elegit. 1.8.

Gre-

Digitized by Google

Gregorij Papæ XIV. iudicium de Noſtris in Epiſcopatum aſſumendis. 1.23.

Cum B. agit familiariùs. ibid.

Gregorij Papæ XV. ſollicitudo pro Andrea in Sanctorum numerum recenſendo. 3.40.

Gulielmus Cardinalis Sirletus inter Noſtros degens. 1.14.

Agellij, & aliorum in Hebraicis magiſter.

H.

HElenæ Aldobrandinæ Ducis Montis Draconis puellulum moriturum B. prædicit. 1.12.

Hieronyna Corſaria ab inauditis malis erepta. 3.14.

Hieronyma Guazzaluta vicinã B. mortem ab ipſo audit. 1.26.

Eius contra Dæmonem victoria B. adiutorio. 2.15.

Hieronyma Homodei per B. calceamen apoplexia immunis. 3.28.

Alijs morborum generibus per capillos. 3.33.

Hieronymi Card. Seripandi teſtimonium de Marinonij ſpiritu. 1.5.

Hyppolyta Capycia Piſcicella in partu adiuta. 3.8.

I.

IAcobi Lainez de Marinonio teſtimonium. 1.5.

Iacobus Sadoletus in Inſtituto paupertatis noſtræ trepidus. 1.9.

S. Ianuarius Protopatronus Neapolitanus apparet, B. reliquis Patronis intermiſcens. 3.42.

Ignicus Daualos Piſcariæ Marchio ſudorem in B. imagine aduertit. 3.32.

Ioanna Capycia Scondita ab immani vlcere libera per B. baculum. 3.25.

Ioanna Caſtriota Nuceriæ Dux B. chariſſima; ſancta fœmina ipſo teſte, & ſanctitatis ſpeculum. 1.23.

B. Epiſtolæ ſuam tribuit ſanitatem. 2.17.

Ioanna

Ioanna Ciceria Dæmonum hoſpitio liberata. 3.21.
*Ioannes Auellinus B.Pater.*1.1.
Ioannes Benenſis Marinonii educator. 1.5.
Ioannes Caracciolus quartana,& comitiali morbo exemptus. 3.36.
*Ioannes Cileus penè vitæ expers reuiguit.*3.38.
Ioanni Iauano claudo greſſus explicantur. 3.19.
Ioannettini Card. Doriæ ,propriæ ſalutis contemptus,vt gregi ſuo Panormitano ſuccurrat. 3.41.
Vigil ſollicitudo,& inſignis charitas in tabifica lue.
Maxima erga B.deuotio.
Ioannes Baptiſta Capycius Galeota, angina & exanthematibus liberatur. 3.20.
Ioannis Baptiſtæ Cicinelli recurui artus B. veſte laxantur. 3.27.
*Ioannes Baptiſta Rota B.viuentis imaginem veneratur.*3.8.
*Ioan. Franciſci Lombardi Canonici Neapolitani teſtimonium de Marinonij concionibus.*1.5.
*Io.Maria Talliaferreus S.Caroli familiaris.*1.20.
*Studium eius araneas ab eius cella abigendi cöercet B.*2.8.
Oſtentum humanitatis Chriſti propalat illi B.ibid.
*Et vicinam ſui mortem.*1.26.
Io.Paulus Orlandius ſupernum lumen, & à pluuia tutamen cum B.experitur. 3.6.
Incommoda quibus ad rei teſtimonium fuit adactus.ibid.
*Io.Vincentij Capycij Piſcicelli obſequia in B.*2.4.
*Ioſephus Galdius ex equo delabitur inoffenſus.*3.7.
Ioſephus Xibechius ad vitam reuocatur. 3.16.
*Iſabella Barilis,Andreanæ interceſſionis potentiam Deo monſtrante cognouit.*3,38.
Iſabella Caracciola Aquarij Dux mortem viri à B.præmonita. 2.12.
*Sepulturam B.remoratur.*1.28.
Iſabellæ Caraſæ Cerciæ Duciſſæ prædicit B.Religioſum ſtatum. 2.12.

Et

Et inſtantem ſui mortem.1.26.
Iſabella Genuenſis in deſperato morbo ſanitati reſtituta. 3.8.
Iſabella Gonzaga Aragonia Hoſtiliani Princeps, B.ſepulturã dehortatur.1,28.
B.calculos ſcirrho ſupponit,ac detumeſcit.ibid.
Iſabella de Ponte octogenaria à morte liberata.3.25.
Iſabella Sabaudiæ Infans apud Sedem Apoſtolicam pro B. Canoniſmo inſtat.3.40.
Deuota in Duracina poma B.manu plantata.3.31.
Iuliæ Baſurtę ſericum & aurum B.dicatum multiplicatur. 2.23.
Iulia Porta Dæmonum hoſpitio liberatur.3.36.
Iulius Cæſar Caracciolus Celentiæ Dux B.viuentis imaginem veneratur.3.8.
Saneſcit ob aurium morbo.3.36.
Iuſtina Lampugnana inter proſtitutas Deo inſeruit.1.15.
Eius in morte phreneſim prædicit B. 2.12.

L.

L*Aura Gatta infirma ſaneſcit.3.38.*
Virgo Carmeli, Andreæ interceſſionem illi indigitat. ibidem.
Lauræ Girondæ parturienti apparet B.3.30.
Laura Rota à capitis dolore libera per ferreæ catenæ fruſtula, qua B.ſua alligauerat ilia. 3.20.
Lucretia Caraſa Corleti Marchio è faucibus mortis erepta. 3.25.
Lucretia Manella immunis à capitis dolore per aurantij florẽ, quo B.ſepulchrum fuerat ornatum.3.20.
Lucretia Suarda ad ignoſcentiam à B.roborata.2.13.
In Apoplexia ſanatur à B.3.8.
B.baculum legat Corneliæ Caracciolæ.3.89.

Ludo-

Ludouicus Galliarum Rex,inſtat pro Andrea in Sãctorum catalogum referendo.3.40.

M.

MAgdalena Barona preces pro B.defunčto recitans apiculam habet libello inſidentem.1.28.
Cruciata doloribus,vt eis fuerit exempta.3.25.
Magdalena Raffa expers mentis ſibi reſtituitur.3.35.
Maria Caracciola Vici Marchio B.oſſiculo in partu liberata.3.25.
Maria Frãciſca Piſcara Caſtalda variè,& immanè languẽs, ſanitati & languori reſtituta.3.11.
Mariæ Magdalenæ Auſtriȩ Archiducis,& M.Etruriæ Ducis, pro B.canoniſmo inſtantiæ. 3.40.
Mariæ Luſitanæ,Principis Parmenſis erga B.deuotio.1.15.
Eorum ad inuicem Epiſtolæ.
Meditationis punčta ex eius literis excerpit.ibid.
Maria Paladina motum in B.imagine aduertit.3.32.
Marianus Boniannus,caſu,& ruina liberatur.3.18.
Margarita Gonzaga Ferrariæ Dux pro B.canoniſmo ſollicita.3.40.

N.

NImphæ Meſſiniæ nares exeſæ Beati capillis ſanatæ. 3.33.

O.

OCtauij Ducis Parmenſis ſiniſtra de B.opinio.1.15.
Nudata eius virtute, in illius amorem eximia propenſio.ibid.
Orpheus Iauanus furioſus menti reſtitutus.3.18.

Pauli

P.

PAuli Caluini Loripedis ſanatio. 3.34.
Pauli V. de B. Canoniſmo ſollicitudo. 3.40.
Deuotio in duracina Perſica eius manu plantata. 3.31.
Petrus Carbonellus peſtilente febre immunis. 3.33.
Petrus Vecchionius, ſpumeſcentem & pulſitantem B. ſanguinem aduertit. 3.36.
Petrus Angelus Brunus puſtulis mundatus, & papulis, 3.27.
Petrus Paulus Colellius ad vitam reuocatus. 3.10.
Philippus II. Catholicus opima Sacerdotia Aretio offert illa reſpuenti. 1.8.
Philippus III. ſtudet pro B. canoniſmo. 3.40.
Philippi IV. pietas in Beatificationis feſto. 3.42.
S. Philippus Nerius Quirinalem Domum frequentat. 1.14.
Sebaſtianum Mancinum inſigne innocentiæ decus illuc ablegat. ibid.
Pius Papa V. Aretium Placentinæ Eccleſiæ præficit. 1.8.
Et in Cardinalium Collegium cooptat. ibid.
Placidæ Perettæ renes, B. ſanguine illinitæ, vnctionis veſtigia ſeruant. 3.36.
Pompilio Tufio flocus oculi ſubmouetur. 3.24.
Portiæ Caracciolæ Montis Mileti Principis carneæ glandulæ ſublatæ. 3.24.
Portiæ Rogatæ oculus penè combuſtus integratur. 3.36.
Prudentiæ Sanctoriæ ophthalmia, & vlcera ſanata. 3.35.

R.

RAynutius Dux Parmenſis ſexennis, B. diſciplinæ à matre traditus. 1.15.
Ad pietatem frequenti literarum ſcriptione à B. efformatus. ibid.

Effigiem B. adhuc viuentis colit. 1.29.
Inſtat pro eius ſanctificatione. 3.43.
S. Roſalia Virgo, Panormitanæ peſtis auerruncatrix. 3.41.

S.

Scipio Card. Rebiba Neapolitanæ Eccleſiæ pro Io. Petro Caraffa moderator. 1.7.
Beatum, Monialium cœnobio præficit. ibid.
Simonis Rai arthritici inſignis curatio. 3.34.
Syluius Gallus diarrhæa liberatus. 3.36.

T.

Tiberij Card. Muti labores pro Andrea in Beatorum catalogum referendo. 3.40.
S. Thomas Aquinas afflictum B. ſolatur. 1.25.
Beato ex equo delapſo auxiliatum accurrit. ibid.
Apparet cum D. Ianuario, B. Patronis Neapolitanis intermiſcens. 3.42.
Tullij Criſpoldi in noſtræ paupertatis Inſtituto amplectendo vacillatio. 1.9.

V.

Victoria Albertina ſeptuagenaria ab apoplexia liberatur. 3.3.
Victoria de Lagni in partus periculo adiuta. 3.8.
Victoria Lagoniſſa à puerperio exſenſis, ſaluti reſtituitur. 3.27.
VRBANVS VIII. PONT. O. M. BEATORVM CATALOGO ANDREAM ASCRIBIT, ET PVBLICOS EI HONORES DECERNIT. 3.40.41. & 42.

FINIS.

IMPRIMATVR.

Lęlius Taſtius Vicarius Generalis Neapolis.

Taruſius Taruſius Congregationis Oratorij Deputatus.

M. Fr. Dominicus Grauina Ordinis Pradicatorum, Curia Archiepiſcop. Theolog.

NEAPOLI,
Ex Typographia Lazari Scorigij. M. DC. XXV.

Digitized by Google

Emendanda.

Fol. 14.	linea 5.	*Commiliones.*	*Corrige commilitones.*
29.	4.	*Sollicituſque.*	*Sollicitiùsque.*
43.	4.	*alia*	*Dele.*
63.	14.	*Vigeuanenſi.*	*Vigleuanenſi.*
72.	6.	*Oſſunẽſiũ,Duce.*	*Oſsunenſium Duce.*
76.	33	*deerare.*	*deerrare.*
77.	15.	*ſuccidaneis.*	*ſuccedaneis.*
221.	11.	*inductus.*	*inductis.*
226.	24.	*examine.*	*examini.*
279.	6.	*atte.*	*arte.*
289.	16.	*Ciuitatis.Sex-uiri.*	*Ciuitatis Sex-uiri.*
295.	20.	*Gbeuara.*	*Gueuara. Et aliàs etiam.*

Digitized by Google

Digitized by Google